DE BETEEKENIS DER VRIJMETSELARIJ

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.
Tanggal : 17 Juni 2013
No. Induk : 73806/PN-MUSEUM/'13
BIB - ID :
Beli / Hadiah : Ex. Museum

Bv 300 820

DE BETEEKENIS DER VRIJMETSELARIJ

D

0010-60402660
12115131 48

XXXI 1592.

De Beteekenis der Vrijmetselarij

Door W. L. WILMSHURST

G. M. 275; GEWEZEN PROVINCIALE
GROOT-BEWAARDER DER REGISTERS
(WEST YORKSHIRE)

Geautoriseerde Vertaling

THEOSOFISCHE UITGEVERSZAAK „GNOSIS"
INSULINDEWEG 171 — AMSTERDAM
1930

Inli
De
M

Hoc
De

Hoc
De

Hoc
Ver
B

Hoc
De

Hoc
De
ri

INHOUD

Blz.

INLEIDING.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden 9

HOOFDSTUK I.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij. 24

HOOFDSTUK II.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte. 59

HOOFDSTUK III.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden 93

HOOFDSTUK IV.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem. 146

HOOFDSTUK V.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën. 179

"Wij moeten dan aantoonen, dat onze Hiërarchie er een is van geïnspireerde, goddelijke en vergoddelijkende wetenschap, doeltreffend en heiligend voor hen, die bekend zijn met de inleiding der openbaring welke aan de hiërarchische mysteriën ontleend is.

Hoofd van deze Hiërarchie is de Bron des Levens, het Inwezen van Goedheid, de ééne Triade, de Oorzaak van alle dingen die zijn .... met Wien gelijk gemaakt en vereenigd te zijn — voor zoover bereikbaar — vergoddelijking is.

En dit is het doel dat alle Hiërarchieën gemeen hebben: volhardende toewijding jegens God en goddelijke dingen, welke door God en voor allen gelijkelijk worden gegeven; waaraan vooraf moet gaan een volkomen en doelbewust verwijderen van wat er mede strijdig is; kennis van de dingen zooals zij in zichzelf zijn; het zien en het weten der heilige waarheid; de geïnspireerde gemeenschap met de onveranderlijke volmaaktheid van het Eene Zelf — voor zoover bereikbaar; het banket der bespiegeling, dat elken mensch die tot dat peil verheven is op begrijpelijke wijze voedt en hem vergoddelijkt".

DIONYSIUS AREOPAGITICUS,
De Eccles. Hierarch., I, 1—3.

Inleiding.

DE STAND DER ORDE VAN VRIJMETSELAREN EN HAAR MOGELIJKHEDEN.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

DE hier verzamelde artikelen zijn alleen geschreven voor de leden der Orde van Vrijmetselaren, gevormd onder de Vereenigde Groot-Loge van Engeland. Aan hen allen worden zij aangeboden in den zuiversten geest van broederschap en welwillendheid, tevens met den wensch aan de Orde een geringen wederdienst te bewijzen voor de voordeelen die de schrijver gedurende zijn meer dan twee-en-dertigjarig verband met haar heeft verworven. Zij zijn geschreven met de bedoeling een diepergaand begrip van de beteekenis der Vrijmetselarij te bevorderen; ook om er de uitlegging van te verschaffen waarnaar men voortdurend hoort vragen en die des te noodiger wordt met het oog op de toeneming zonder voorbeeld van de belangstelling in en het lidmaatschap van de Orde in den tegenwoordigen tijd.

Echter is de beteekenis der Vrijmetselarij een onderwerp dat gewoonlijk volkomen onverklaard wordt gelaten en dan ook door haar leden grootendeels niet begrepen wordt, behalve door die enkelen die er voor zichzelf een studie van maken. De autoriteiten van wat overigens een met zorg georganiseerde en bewonderenswaardig bestuurde gemeenschap is, hebben tot dusver niet voorzien in het verklaren en onderwijzen

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

van de „edele wetenschap", welke de Vrijmetselarij zelf verklaart te zijn en die zij zeker had behooren bij te brengen. Het lijkt wel of men het vanzelfsprekend acht, dat het in de Orde opgenomen worden automatisch vergezeld zal gaan van de bekwaamheid om op slag alles wat men daar aantreft te begrijpen — ten volle nog wel. Het tegendeel is echter het geval, want de Vrijmetselarij is een bedekte en geheime uitdrukking der moeilijke wetenschap van het geestelijk leven, en om deze te begrijpen wordt eenerzijds bijzondere en zaakkundige leiding vereischt, anderzijds een waar en oprecht verlangen naar kennis, zoomede een niet gering vermogen tot geestelijk begrijpen, aan den kant van hen die onderricht wenschen te worden. Niet zelden ziet men dat Broeders ophouden met hun belangstelling of hun lidmaatschap, omdat zij vinden dat de Vrijmetselarij hun niets zegt en dat men zich niet verwaardigt hun uitlegging of leiding te geven. Indien zulk onderricht verschaft, opgenomen en productief gemaakt werd, dan zou het leven van de Orde buitengewoon versterkt en verdiept worden en zou haar doeltreffendheid als middel tot Inwijding aanzienlijk worden verhoogd. Bijkomstig zou dit feit tevens een beveiliging temeer blijken tegen het in de Orde toelaten van ongeschikte leden. Hiermede worden bedoeld niet alleen personen die tekort schieten in het beantwoorden aan geschiktheid volgens de algemeen gangbare begrippen, doch ook degenen die, hoewel zij in dit opzicht wél voldoen, toch nog verstandelijk dan wel geestelijk zoo weinig zijn gevorderd, dat zij niet in staat zijn baat te vinden bij Inwijding in haar ware beteekenis, al hebben zij naar den vorm aan de Inwijdingsriten deelgenomen. Geestelijke hoedanigheid liever dan aantallen, bekwaamheid om het Maçonnieke samenstel te begrijpen en om wat het inhoudt

tot persoonlijke ervaring te herleiden, liever dan een sleursch toepassen van zijn riten — dat zijn heden ten dage de „desiderata" der Vrijmetselarij.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Als een bijdrage ter vergoeding van het hiervoren vermelde gemis aan uitlegging zijn deze artikelen samengesteld. De eerste twee hebben dikwijls dienst gedaan als bouwstukken bij Loge-bijeenkomsten. De vele aanvragen om ze te doen drukken en in ruimeren kring verkrijgbaar te stellen, hebben mij ertoe geleid de stof meer in bijzonderheden te ontwikkelen dan bruikbaar was voor slechts nu en dan voorkomende lezingen; bijgevolg zijn ze hier aangevuld met een artikel dat volledige aanteekeningen over de symboliek der Blauwe Graden bevat. Om de beschouwing van het stelsel der Orde te voltooien, was het noodig ook een hoofdstuk er aan toe te voegen over datgene wat de bekroning en het hoogtepunt der Blauwe Graden uitmaakt, zonder hetwelk zij onvolmaakt zouden zijn, namelijk: het „Royal Arch" Kapittel. En ten slotte is er een hoofdstuk bijgevoegd over het belangrijke onderwerp dat den achtergrond vormt van de rest: de betrekking tusschen de tegenwoordige Vrijmetselarij en de Oude Mysteriën, waarvan zij de rechtstreeksche — hoewel zeer verzwakte — geestelijke afstammeling is.

Zoo heb ik getracht in de vijf artikelen een overzicht te verschaffen van het geheele onderwerp der Vrijmetselarij, zooals zij tot uitdrukking komt door de Blauwe en de „Arch" Graden. Ik hoop dat het licht moge verschaffen aan het steeds toenemende aantal Broeders, die gevoelen dat de Vrijmetselarij iets diepers en grooters in zich besloten houdt dan zij, bij gebrek aan leiding, vermochten te beseffen. Het beweert niet méér te zijn dan een eenvoudig en alles behalve volledig overzicht. Natuurlijk zou het onderwerp, indien het ging om het samenstellen van een geleerde

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

verhandeling met hoogere aanspraken, veel uitgebreider behandeld kunnen worden, in een meer technische terminologie en met overvloedige verwijzingen naar gezaghebbenden, doch voor den gemiddelden Vrijmetselaar zou een dergelijke verhandeling vermoedelijk minder dienstig blijken dan een kort overzicht, weergegeven in zoo eenvoudige en niet-technische termen als mogelijk is, en niet bezwaard door talrijke verwijzingen naar de litteratuur. Men zal in latere hoofdstukken weleens een herhaling vinden van punten welke reeds in vorige hoofdstukken werden behandeld (wat daaraan toe te schrijven is, dat de artikelen op verschillende tijdstippen werden geschreven), doch die herhaling kan een voordeel blijken doordat zij op die punten den nadruk legt en den samenhang der uiteenzetting in stand houdt. Het hoofdstuk over den „Holy Royal Arch" zal waarschijnlijk — om redenen welke in dat hoofdstuk zelf worden verklaard — blijken moeilijk te begrijpen te zijn voor hen die niet thuis zijn in de litteratuur en de psychologie der godsdienstige mystiek; als dat zoo is, kan de lezing ervan worden uitgesteld of nagelaten. Doch daar een overzicht van het Maçonnieke samenstel, evenals dat samenstel zelf, onvolledig zou zijn zonder vermelding van dien hoogsten Graad, en daar die Graad te doen heeft met aangelegenheden eener gevorderde psychologische en geestelijke ervaring, waarvan een verklaring altijd moeilijk moet zijn, zoo is hier het onderwerp behandeld in zoo eenvoudig mogelijke uiteenzettingen en meer teneinde aan te geven welke groote hoogten van geestelijke begaafdheid de Blauwe Graden als bereikbaar aanduiden, dan in de verwachting dat zij gemakkelijk begrepen zullen worden door lezers zonder een zekere mate van mystieke ervaring en bovendien misschien niet bekend met de getuigenissen der mystieken.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Opzettelijk vermijden deze artikelen het behandelen van zaken welke de geschiedenis der Vrijmetselarij betreffen of van louter oudheidkundig belang zijn. Data, bijzonderheden omtrent Maçonnieke constituties, historische veranderingen en ontwikkelingen in het uiterlijk aanzien der Orde, de vermelding van oude Loges en de namen van ermee verbonden vooraanstaande personen — over deze en dergelijke zaken kan men elders lezen. Dit alles is ondergeschikt aan wat alleen van het allerhoogste belang is en waarnaar zoovele Broeders hunkeren, namelijk: de kennis van de geestelijke strekking en afstamming der Orde en de hedendaagsche waarde der Inwijdingsriten.

Bij het uitgeven van deze bladzijden is er zorg voor gedragen de vereischte geslotenheid in acht te nemen wat essentieele zaken betreft. De algemeene aard van het Maçonnieke stelsel is tegenwoordig echter in ruime mate bekend aan de buitenstaanders en ook gemakkelijk uit vele in druk verschenen bronnen vast te stellen, terwijl de groote belangstelling in en productie van litteratuur over mystieken godsdienst en de wetenschap van het innerlijk leven gedurende de laatste paar jaren, velen vertrouwd heeft gemaakt met een onderwerp waarvan — zooals in dit werk wordt aangetoond — de Vrijmetselarij slechts een gespecialiseerde vorm is. Het verklaren der Vrijmetselarij in groote trekken is daarom toch niet het onthullen van een onderwerp dat uitsluitend aan haar leden behoort, doch alleen een aantoonen dat de Vrijmetselarij iets dergelijks is als andere onderwijzende stelsels, welke dezelfde beginselen inprenten doch waaraan geen geheimhouding is verbonden, en dat zij een gespecialiseerde en in hooge mate doeltreffende werkwijze is om die beginselen in te prenten. De Waarheid — of zij wordt weergegeven zooals in de Vrijmetselarij dan wel op andere wijze —

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

is te allen tijde een openbaar geheim, doch is als een kolom van licht voor hen die in staat zijn haar te ontvangen en er profijt van te trekken, maar voor alle anderen slechts een van duisternis en onbegrijpelijkheid. Een eenvoudige en vormelijke geheimhouding wordt vereischt als een praktische voorzorg tegen het indringen van ongeschikte personen en om ontwijding te voorkomen. Overigens beschermen de wezenlijke geheimen van het leven, en van elk stelsel dat het leven verklaart, zichzelf — ook al worden zij van de daken af geschreeuwd — omdat zij niets zeggen aan hen die nog ongeschikt zijn voor die kennis en nog niet bereid om zich ermede te vereenzelvigen door ze op te nemen in hun gewone gedachten en gedragingen.

Met het oog op de tegenwoordige groote verbreiding en populariteit der Vrijmetselarij — nu er in Groot-Brittanje alleen zoowat drieduizend Loges zijn — is het wel goed haar huidige strekking en neigingen te beschouwen en een gedachte te wijden aan mogelijkheden in de toekomst. De Orde is een half-geheime, half-openbare instelling; geheim ten aanzien van haar werkzaamheden *intra moenia,* doch overigens van algemeene bekendheid, met haar deuren open voor elken sollicitant voor toelating die van gewoon goed gedrag en goeden naam is. Zij die — zooals de groote meerderheid doet — toetreden in volslagen onwetendheid van wat zij er zullen vinden, doch gewoonlijk omdat zij er vrienden hebben of weten dat de Vrijmetselarij een instelling is, gewijd aan hooge idealen en weldadigheid, waarbij het van maatschappelijk standpunt wenschelijk kan zijn aangesloten te wezen, kunnen al of niet aangetrokken worden door en nut trekken uit hetgeen hun wordt onthuld, kunnen al of niet iets zien achter louter den vorm van het symbool of iets hooren achter louter

de letter van het woord. Hun toelating is eenvoudig een loterij; hun Inwijding blijft maar al te dikwijls slechts een formaliteit en niet een werkelijk ontwaken tot een voordien nog niet ervaren levensorde en -hoedanigheid; hun lidmaatschap oefent — tenzij zulk een ontwaken eventueel voortvloeit uit een zorgvuldig bestudeeren en trouw toepassen der door de Orde gegeven leering — weinig of geen grooteren invloed op hen dan volgen zou uit hun toetreden tot een zuiver maatschappelijke vereeniging.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Want wat beteekent en bedoelt toch in werkelijkheid „Inwijding" [1]) — waarvoor zoovele candidaten zijn, die echter weinig besef hebben van wat er besloten ligt in datgene waar zij om vragen? Zij beteekent: een nieuw begin (*initium*); een losbreken van een oude werk- en levenswijze en de intrede in een nieuwe, met meer zelfkennis, een dieper inzicht en versterkte deugd. Zij beteekent: een overgang van den louter natuurlijken levensstaat en -standaard naar een nieuwen en bovennatuurlijken staat en standaard. Zij beteekent: een zich afkeeren van het najagen der gewone idealen van de uiterlijke wereld — in de overtuiging dat die idealen slechts schaduwen zijn, afspiegelingen en tijdelijke in-de-plaats-stellingen van de eeuwige Waarheid welke eraan ten grondslag ligt — en een hartstochtelijk gaan zoeken, zonder zich te laten afleiden, naar die Waarheid zelf en het terugkrijgen van die ware geheimen van ons wezen, welke begraven en verborgen liggen in „het middelpunt" of binnenste van onze ziel. Zij beteekent: het ontwaken van die tot dusver sluimerende hoogere vermogens der ziel, welke hun bezitter voorzien van „licht", in den vorm van een nieuw verhoogd bewustzijn en een toegenomen waarnemingsvermogen. En eindelijk beteekent zij — in bewoordingen waar-

1) Engelsch: „Initiation", waarop de gegeven afleiding slaat. (Vert.).

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

mede elke Vrijmetselaar vertrouwd is — dat de solliciant voortaan zijn leven zal wijden aan den dienst van de Godheid veeleer dan van zichzelf of wien of wat anders ook, opdat hij door de beginselen der Orde des te beter in staat zal zijn die schoonheid der godsvrucht aan den dag te leggen, welke wellicht vroeger niet door hem tot uiting kwam.

Om te voldoen aan deze definitie van Inwijding — welke het nuttig zou kunnen zijn als toets aan te wenden niet alleen voor hen die toelating tot de Orde zoeken, doch ook voor ons zelf die er reeds in opgenomen zijn — is het duidelijk, dat bijzondere geschiktheid, wat verstand en bedoelingen aangaat, onontbeerlijk is voor een candidaat van het soort dat kans heeft bij de Orde baat te vinden op de wijze als haar leer dat beoogt; ook, dat het niet noodzakelijk de gewone man van de wereld behoeft te zijn — al moge hij een persoonlijke vriend en volgens den gangbaren maatschappelijken maatstaf een „goeie kerel" zijn — die geacht kan worden behoorlijk voorbereid te zijn om er in te worden opgenomen, of kans heeft er voordeel van werkelijke beteekenis aan te ontleenen. De ware candidaat moet — zooals het woord *candidus* [1]) ook insluit — noodzakelijk „wit" zijn: innerlijk wit, zooals hij symbolisch uiterlijk in het wit gekleed is, opdat geen innerlijke vlek of smet een belemmering zal vormen voor het in zijn ziel doorschemeren van dat Licht, dat hij tot het overheerschend verlangen zijns harten verklaarde toen hij om toelating vroeg. En indien hij werkelijk verlangend is de geheimen en verborgenheden van zijn eigen wezen te leeren kennen, moet hij bereid zijn zich te ontdoen van alle vroegere vooroordeelen en denkgewoonten, en zijn geest met kinderlijke gedweeheid en volgzaamheid open stellen tot het in ont-

1) Iemand die wit is. (Vert.).

vangst nemen van sommige wellicht nieuwe en onverwachte waarheden, welke de Inwijding belooft te geven en die zich steeds meer zullen openbaren en bewaarheiden in hen — doch ook in hen alléén — die er behoorlijk toe zijn voorbereid en zich in dien staat blijven houden. „Ken U zelf!" was het gebod dat geschreven stond boven de poorten der oude Inwijdingstempels, want in die kennis lag de belofte van de kennis van alle geheimen en alle verborgenheden. En de Vrijmetselarij was bestemd zelfkennis te onderwijzen. Doch zelfkennis sluit nog een andere kennis in, welke veel dieper, uitgebreider en moeilijker is dan algemeen gedacht wordt. Men kan deze niet verwerven door het vormelijk doorloopen van drie of vier graden in even zoovele maanden; zij is een kennis, welke met geen mogelijkheid ten volle bereikt kan worden dan na het terzijde leggen van alle andere kennis, na een lang en met inspanning gevolgd moeilijk levenspad, dat alleen zijn volgelingen geschikt maakt voor en leidt tot bereiking. De wijste en verstgevorderde onder ons is misschien nog maar een Leerling in deze kennis, hoe hoog zijn rang in naam ook moge zijn. Hier en daar kan er wel een zijn, die waardig is begroet te worden als een Gezel in de ware beteekenis. De werkelijke Meester-Vrijmetselaar — de vervolmaakte rechtvaardige mensch, die in werkelijkheid en niet alleen maar in de ceremonie het geheele pad heeft afgelegd en er alle toetsen en beproevingen van doorstaan heeft, die verheven is tot een bewuste vereeniging met den Schepper en Schenker van het Leven en in staat is bemiddelaar te zijn en dat leven aan anderen mede te deelen — zoo een is altijd moeilijk te vinden.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Nu kan men aanvoeren: een zóó hooge, zóó ideale begaafdheid ligt buiten ons bereik; wij zijn maar gewone menschen in de wereld, die al genoeg bezig-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

gehouden worden met onze voornaamste burgerlijke-, maatschappelijke- en gezinsverplichtingen en het volgen van het klaarblijkelijk normale pad van het gewone leven!

Toegegeven. Niettemin werd de tegenwoordige Bespiegelende Vrijmetselarij ingesteld om te wijzen op die begaafdheid als voor ons mogelijk en voor ons bestemd, om dat pad ter zelfvolmaking aan te duiden aan hen die het willen en durven volgen; op dat feit nu den nadruk te leggen is de bedoeling van deze artikelen. Want de Vrijmetselarij beteekent óf dit, óf zij beteekent niets dat het ernstig nastreven door nadenkende menschen waard is, niets dat niet even goed buiten de Orde nagestreefd kan worden als er binnen. Zij verkondigt het feit, dat er een hooger en meer verborgen levenspad bestaat dan het gewoonlijk door ons betredene, en dat wij, wanneer de uiterlijke wereld en haar bezigheden en belooningen voor ons hun aantrekkelijkheid hebben verloren en blijken niet te voldoen aan onze diepergaande behoeften — wat vroeger of later zeker zal gebeuren — genoodzaakt zijn tot onszelf terug te keeren, te zoeken naar en aan te kloppen op de deur van een innerlijke wereld. In deze innerlijke wereld nu, zoomede op het pad er heen en er door, belooft de Vrijmetselarij licht; zij brengt den weg in kaart en geeft de vereischten en voorwaarden voor vordering aan. Dit is het eenige oogmerk en de eenige bedoeling der Vrijmetselarij. Achter haar meer eenvoudige en in 't oog springende symboliek, achter haar raadgevingen om deugdzaamheid en de gebruikelijke zedelijkheid te betrachten, achter de gemeenplaatsen en gezwollen phraseologie — welke men tegenwoordig wel zou mogen onderwerpen aan een verstandige en zaakkundige herziening — waarin, naar de mode van hun tijd, de achttiende-eeuwsche samen-

stellers harer ceremoniën de leering kleedden, bestaat een opzet van een stelsel van inwijding in dat hoogere levenspad, waar alleen de geheimen en verborgenheden van ons wezen geleerd kunnen worden. Dit is bovendien een stelsel dat — zooals verderop in dit boek zal worden aangetoond — voor de huidige wereld de hoofdtrekken der Oude Mysteriën weergeeft, wat door een geleerden schrijver op dit gebied zoo goed beschreven is als „een kort begrip, of een afspiegeling op verren afstand, van de eens algemeene wetenschap".

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Maar omdat gedurende langen tijd, en voor velen, de Vrijmetselarij minder beteekend heeft dan dit alles, heeft zij vooralsnog niet voldaan aan de oorspronkelijke bedoeling het doeltreffende werktuig voor inwijding te zijn dat zij had behooren te wezen. Haar arbeidsvermogen is afgewend van haar ware bedoeling een onderwijzend lichaam te zijn en geleid op maatschappelijke en philanthropische wegen, welke in hun soort wel uitstekend, maar toch vreemd zijn aan het eerste en voornaamste doel, waarvan zij slechts een aanwas zijn. Ja, deze voornaamste bedoeling wordt zoo weinig opgemerkt of beseft, dat men dikwijls menschen met een hooge positie in en groote toewijding aan de Orde hoort bekennen dat alleen hun belangstelling in haar groote instellingen van weldadigheid hun betrekking met de Orde in stand houdt. Leniging brengen is inderdaad een plicht welke op den Vrijmetselaar rust, doch de Maçonnieke vertolking hiervan moet niet beperkt blijven tot stoffelijke nooden. Zoowel de geestelijk armen als de geldelijk armen en ongelukkigen zijn steeds met ons, en het was de bedoeling dat de Vrijmetselarij de eersten zoowel als de laatsten zou verzorgen. Theoretisch erkent ieder, bij het opgenomen worden in de Orde, dat hij in de categorie der geestelijk armen valt en dat hij bereid is afstand te doen van alle wereldlijke

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

rijkdommen, indien mogelijk door dit offer zijn hongerend hart verzadigd kan worden van die goede dingen welke niet met geld gekocht kunnen worden, maar waaraan de waarlijk ingewijde hem kan helpen.

Doch indien de Vrijmetselarij tot nu toe haar eerste doel nog niet verwezenlijkt heeft en — al houdt zij zich met prachtige werkzaamheden van het tweede plan bezig — nog maar een weinig doeltreffend inwijdingswerktuig is, zoo kan het toch zijn dat bij een toegenomen begrip van haar oogmerken die doeltreffendheid alsnog zeer kan worden verhoogd. Gedurende de laatste twee eeuwen heeft de Orde zich geleidelijk ontwikkeld uit een klein en onrijp begin tot haar tegenwoordige uitgebreide en doorwrochte organisatie. Heden ten dage nemen het aantal Loges en het lidmaatschap der Orde toe, zooals nog nooit tevoren. Men vraagt zich af, wat deze toenemende belangstelling beteekent en waar dat heen zal leiden of geleid kan worden. Die groei valt samen met een overeenkomstige afneming der belangstelling in den orthodoxen godsdienst en eeredienst. Het behoeft niet thans onderzocht te worden of en in hoeverre de eenvoudige geloofsbeginselen en de menschlievende idealen der Vrijmetselarij bij sommigen de plaats zijn gaan innemen van de in de verschillende Kerken geboden theologie; het is wel waarschijnlijk dat dit eenigermate het geval is. Doch het is een feit, dat de idealen der Orde van Vrijmetselaren in ruime mate spreken tot de edelste gevoelens van groote aantallen menschen, en dat de Orde onmerkbaar de grootste maatschappelijke instelling in het Rijk[1]) is geworden. Haar geloofsbeginselen en zedenleer zijn eenvoudig en worden practisch algemeen aanvaard. Terwijl zij de middelen verschaft om uitdrukking te geven aan een algemeene broederschap onder een gemeenschap-

1) Engeland. (Vert.).

pelijk Goddelijk Vaderschap en aan de gewone trouw aan het hoofd en het gevestigd bestuur van den Staat, laat zij daarnaast ruimte voor verschillen wat aangaat persoonlijk geloof en inzicht in zaken waaromtrent overeenstemming ondoenlijk en misschien ook ongewenscht is. Zij is volkomen vrij van politiek en politiek gekuip, maar is niettemin onbewust een werkelijk, zij het onopvallend, bezit van politieke waarde geworden, daar zij zoowel aan het maatschappelijk gebouw meer standvastigheid verleent als er toe bijdraagt internationale vriendschap aan te kweeken. De doorwrochtheid van haar organisatie, de zorg voor en het bewonderenswaardige beheer van haar zaken door de hoogere autoriteiten, verdienen den hoogsten lof, terwijl er in de leiding van haar afzonderlijke Loges een toenemend streven was en is om het peil van het ceremonieele werk te verheffen tot een veel hoogeren graad van eerbied en begrip, dan misschien mogelijk was onder de omstandigheden die niet lang geleden nog bestonden. De Vrijmetselarij is uitgegroeid en vertakt tot afmetingen, waarvan haar oorspronkelijke stichters niet gedroomd hadden, en naar de tegenwoordige snelheid van haar aanwas zijn haar mogelijkheden en invloed in de toekomst eenvoudig niet te berekenen.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Wat thans noodig lijkt om de waarde en bruikbaarheid van deze groote Broederschap te versterken is: haar begrip van haar eigen stelsel te verdiepen, haar leden te onderrichten in de diepere beteekenis en de ware bedoeling van haar riten en haar wijsbegeerte. Werd dit bereikt, dan zou de Orde van Vrijmetselaren — evenredig aan dat succes — een geestelijke kracht worden, grooter dan zij ooit kan zijn zoolang zij tevreden blijft met een vormelijk en met weinig verstand voortzetten van riten wier werkelijke en heilige bedoeling grootendeels onopgemerkt blijft, en zoolang

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

het er deel van uitmaken maar al te dikwijls niet meer beteekent dan het aangesloten zijn bij een aangename, halfgodsdienstige, maatschappelijke instelling. Wanneer dit werk geheel volbracht werd, zou het een herleving meebrengen — in een aan de tegenwoordige toestanden aangepasten vorm — van de oude Wijsheidsleering en de toepassing van die Mysteriën, welke vijftien eeuwen geleden in den ban gedaan werden, doch waarvan de hedendaagsche Vrijmetselarij de rechtstreeksche en typische afstammeling is, zooals verderop in dit boek zal blijken.

Derhalve zijn de toekomstige ontwikkeling en de waarde der Orde als een zedelijke kracht in de maatschappij afhankelijk van den kijk dien de leden op haar stelsel hebben. Als zij het niet vergeestelijken, zullen zij het slechts in toenemende mate verstoffelijken. Indien zij er niet in slagen den bedekten zin ervan te vertolken, door te dringen tot het begrip van de ten grondslag liggende wijsbegeerte en de symboliek over te zetten in wat er werkelijk mee bedoeld wordt, dan zullen zij verkeerdelijk de schaduw voor de werkelijkheid, den bolster voor de kern aanzien, en verwereldlijken wat bedoeld was als een middel tot geestelijk onderricht en genade. Het is meer van gebrek aan onderricht dan aan begeerte om de beteekenis der Vrijmetselarij te leeren kennen, dat de Orde heden ten dage te lijden heeft. Maar: dat verlangen bestáát, zooals men overal kan zien, en daarom worden deze artikelen voor wat zij waard zijn aangeboden aan de Orde als een bijdrage om aan dat verlangen te voldoen.

Laat mij besluiten met een fabel en een aspiratie.

In de *Kronieken* van Israël kan men lezen hoe na langdurigen voorbereidenden arbeid, na de uitgezocht-

ste materialen en de bekwaamste handwerkslieden gebruikt te hebben, Koning Salomo ten slotte het bouwen en vertraaien van zijn Tempel beëindigde en dat werk zijner handen, in een staat zoo volmaakt als menschelijke voorzieningen het konden maken, opdroeg aan den dienst van den Allerhoogste; en hoe toen, maar ook eerst toen, zijn offer werd aanvaard en die aanvaarding aangegeven werd door een Goddelijke nederdaling op het gebouw, zoodat de glorie des Heeren het geheele huis doorscheen en vulde.

De Stand der Orde van Vrijmetselaren en haar Mogelijkheden.

Evenzoo moge het — indien wij het zoo wenschen — zijn met den tempel der Orde van Vrijmetselaren. Sedert het begin der Bespiegelende Vrijmetselarij is zij aan het bouwen en uitbreiden geweest gedurende de laatste driehonderd jaren. Zij is uit levende steenen gevormd tot een ver-strekkenden organischen bouw; zij is langzamerhand, onder de goede leiding harer bestuurders, tot een hoogen graad van volmaaktheid gebracht wat den wereldlijken kant betreft zoowel als ten aanzien van haar uiterlijke gebruiken; zij is bruikbaar gemaakt voor hoogstaande doeleinden en biedt een vroom getuigenis in een duistere en gekwelde wereld. Laten wij nu over die inleidende pogingen dezen bekronenden en volmakenden zegen inroepen: dat de Geest van Wijsheid en Verstand in overvloedige mate op het werk onzer handen moge nederdalen en het ook verder begunstigen, en heel ons Maçonnieke huis moge doortrekken en verheerlijken.

Hoofdstuk I.

DE DIEPERE SYMBOLIEK DER VRIJMETSELARIJ.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

EEN candidaat die zich voorstelt toe te treden tot de Vrijmetselarij, heeft zelden eenig bepaald denkbeeld gevormd omtrent den aard van hetgeen waar hij zich in gaat begeven. Zelfs na zijn toelating blijft hij gewoonlijk nog verlegen zitten met het geven van een bevredigende verklaring van wat de Vrijmetselarij is en voor welk doel zijn Orde bestaat. Wel ontdekt hij, dat zij is: „een stelsel van zedelijkheid, gesluierd in allegorieën en toegelicht door symbolen", maar deze uitlegging is, hoewel juist, toch slechts gedeeltelijk en brengt hem niet heel ver. Voor vele leden der Orde beteekent het Vrijmetselaar zijn enkel een band met een lichaam, dat iets schijnt te zijn dat den aard van een sociëteit en van een weldadigheidsgenootschap vereenigt. Zij vinden er natuurlijk een zeker godsdienstig element in, doch daar hun gezegd is dat godsdienstige besprekingen — wat natuurlijk *sectarische* godsdienstige besprekingen beteekent — in de Loge verboden zijn, leiden zij hieruit af, dat de Vrijmetselarij geen godsdienstige instelling is, en dat haar leeringen bedoeld zijn louter ondergeschikt en aanvullend te wezen ten aanzien van welke godsdienstige leer zij ook mogen huldigen. Men hoort wel eens opmerken, dat de Vrijmetselarij „niet een godsdienst"

is, wat in zekeren zin volkomen juist is; soms, dat zij een ondergeschikte of aanvullende godsdienst is, wat geheel onjuist is. Ook wordt dikwijls verondersteld — zelfs door haar eigen leden — dat de Vrijmetselarij een stelsel van buitengewone oudheid is, dat in nagenoeg zijn tegenwoordigen vorm werd toegepast en is overgeleverd uit Egyptische of tenminste uit de oudste Hebreeuwsche bronnen — een meening, welke alweer slechts het geringste beetje waarheid inhoudt. Kortom, de meest onbestemde denkbeelden heerschen omtrent oorsprong en geschiedenis der Orde, terwijl het veel belangrijker onderwerp van haar onmiddellijke en huidige doel en van haar mogelijkheden, bijna geheel buiten het bewustzijn van vele harer eigen leden blijft. Wij komen geregeld in onze Loges bijeen, wij verrichten ons ceremonieel werk en herhalen onzen catechismus avond op avond met een hoogeren of minder hoogen graad van begrip en volmaaktheid in de bewoordingen, en daarmede eindigt ons werk — alsof de bekwaamheid om dezen arbeid fatsoenlijk te verrichten alles en alles van het Maçonnieke werk ware. Zelden of nooit gebruiken wij onze Logebijeenkomsten voor dat doel waarvoor zij — evenzeer als voor ceremonieele doeleinden — bestemd waren, t.w.: het „uitweiden over de geheimenissen der Vrijmetselarij", en misschien zijn wij ter zake nalatig omdat wij zelf slechts onvolkomen begrepen hebben welke die geheimenissen zijn, al was onze Orde in de eerste plaats gevormd om er ons mee in kennis te brengen.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Toch is er een groot aantal Broeders die gaarne deze klaarblijkelijke leemte zouden willen aanvullen, Broeders tot wier aard de Vrijmetselarij — zelfs van hun meer beperkt gezichtspunt — krachtig spreekt, en die hun lidmaatschap van de Orde voelen als een voorrecht dat hen in de tegenwoordigheid heeft gebracht van iets dat

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

grootscher is dan wat zij ook kennen, dat een bedoeling in zich besloten houdt en een boodschap zou kunnen onthullen van dieperen zin dan zij op het oogenblik beseffen.

In een korte rede als deze is het onbegonnen werk te trachten wat ik heb aangeduid als leemten in onze kennis van het stelsel waartoe wij behooren, ook maar eenigszins voldoende te behandelen. Men kan niet verwachten meer te doen dan enkele wenken of aanwijzingen te geven, welke zij die zulks wenschen voor zichzelf kunnen uitwerken in de afzondering van hun eigen denken. Want tenslotte *kan* niemand de diepere dingen in de Vrijmetselarij aan een ander overbrengen. Ieder mensch moet ze voor zichzelf ontdekken en leeren, hoewel een vriend of broeder hem wel over zekeren afstand kan geleiden op het pad dat tot begrijpen voert. Wij weten, dat zelfs de eenvoudige en aan de oppervlakte liggende geheimen van de Orde niet medegedeeld moeten worden aan onbevoegden. De reden voor dit voorschrift is niet zoozeer omdat die geheimen eenige bepaalde waarde hebben, dan wel omdat die stilzwijgendheid bedoeld is als een zinnebeeld van wat slaat op de grootere, diepere geheimen, waarvan sommige — om passende redenen — niet medegedeeld mogen worden en andere zelfs heelemaal niet mededeelbaar zijn, omdat zij boven het vermogen tot mededeelen uitgaan.

Het is dus wel goed om er reeds dadelijk den nadruk op te leggen, dat de Vrijmetselarij een sacramenteel stelsel is dat — evenals alle sacramenten — een uiterlijke en zichtbare zijde heeft, welke bestaat uit zijn ceremonieel, zijn leer en zijn zinnebeelden, die wij kunnen zien en hooren, en een innerlijke, verstandelijke en geestelijke zijde, welke verborgen is achter het ceremonieel, de leer en de zinnebeelden, en dienstig

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

is alleen voor den Vrijmetselaar die geleerd heeft zijn geestelijk voorstellingsvermogen te gebruiken en die de werkelijkheid kan beseffen, welke achter den sluier van uiterlijke symbolen ligt. Iemand kan natuurlijk de eenvoudiger beteekenis onzer symbolen begrijpen, vooral met behulp van de verklarende toespraken, terwijl hem toch nog de beteekenis van het stelsel als een levend geheel ontgaat. Het is onzinnig, te denken dat een uitgebreide organisatie als de Vrijmetselarij ingesteld werd alleen om aan volwassen mannen in de wereld de zinnebeeldige beteekenis te leeren van enkele eenvoudige bouwgereedschappen; of ons zulke allereerste deugden als matigheid en rechtvaardigheid in te prenten, want aan de kinderen op elke dorpsschool worden zulke dingen geleerd; of om te dwingen tot zulke eenvoudige zedelijke beginselen als liefde tot zijn medebroederen, welke elke kerk en elke godsdienst onderwijst; of als hulpvaardigheid, welke precies evenveel beoefend wordt door niet-Vrijmetselaren als door ons; of als waarheidsliefde, wat elk klein kind reeds op zijn moeders knieën leert. Ook bestaat er voor ons zeker geen behoefte ons aan te sluiten bij een geheime vereeniging om te leeren dat het boek der Heilige Kennis een bron van waarheid en leering is; of om aan de groote en uitvoerige ceremonie van den derden graad deel te nemen, alleen om te weten te komen dat wij allen moeten sterven. De Orde, wier werk ons geleerd wordt te eeren met den naam van een „wetenschap", een „koninklijke kunst", heeft zeker een belangrijker einddoel op het oog dan alleen het inprenten van het beoefenen van maatschappelijke deugden, welke aan de geheele wereld gemeen zijn doch geenszins het monopolie der Vrijmetselaren uitmaken. Dan behooren wij ons toch zeker op de hoogte te stellen van hetgeen waar dat belangrijker einddoel uit bestaat, na te gaan

waarom het beantwoorden aan dat doel waard is een wetenschap genoemd te worden, en er achter te komen *wat* die „geheimenissen" zijn, welke wij volgens de belofte onzer leer eindelijk kunnen bereiken als wij ons met voldoenden ijver toeleggen op het begrijpen van wat de Vrijmetselarij ons kan leeren.

Laten wij thans, nu wij begrepen hebben wat de Vrijmetselarij niet geacht kan worden te zijn, vragen wat zij dan wél is. Laat mij u echter, alvorens die vraag te beantwoorden, in het bezit stellen van zekere feiten, wat u het antwoord beter zal doen begrijpen wanneer ik het onder woorden breng. In alle tijdperken der wereldgeschiedenis, en op elk deel van den aardbol, hebben geheime orden en genootschappen bestaan buiten de beperkingen der officieele kerken, met het doel te onderwijzen wat men „de Mysteriën" noemt, d. w. z. aan geschikte en voorbereide geesten zekere waarheden omtrent het menschelijk leven bij te brengen, zekere leeringen over goddelijke dingen, over de dingen die te maken hebben met onze gemoedsrust, over den menschelijken aard en de lotsbestemming der menschen, welke het ongewenscht was openbaar te maken aan de menigte, die deze leeringen slechts zou ontwijden en de medegedeelde esoterische kennis zou aanwenden voor slechte en wellicht voor rampspoedige doeleinden.

Deze Mysteriën werden vroeger, naar men ons zegt, onderwezen „op de hoogste heuvelen en in de diepste valleien", wat slechts een wijze van spreken is om te zeggen: ten eerste, dat zij onderwezen werden in omstandigheden van de grootste afzondering en verborgenheid, en ten tweede, dat zij onderwezen werden zoowel in moeilijken als in eenvoudigen vorm, naar gelang van het begripsvermogen hunner leerlingen. Het is natuurlijk van algemeene bekendheid, dat groote geheime

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Mysteriestelsels (welke in onze toespraken vermeld worden als „edele bouwstijlen", d. i. van het opbouwen van de ziel) bestonden in het Oosten, in Chaldea, Assyrië, Egypte, Griekenland, Italië, onder de Hebreërs, onder de Mohammedanen en onder de Christenen; zelfs onder onbeschaafde Afrikaansche rassen zijn ze te vinden. Al de groote leeraren der menschheid: Socrates, Plato, Pythagoras, Mozes, Aristoteles, Vergilius, de schrijver der Homerische gedichten en de groote Grieksche treurspeldichters, met Johannes, Paulus en tallooze andere groote namen, waren ingewijden van de Heilige Mysteriën. De *vorm* der medegedeelde leering verschilde wel zeer van de eene eeuw op de andere, omdat zij onder verschillende sluiers werd voorgesteld. Doch daar de grondwaarheid, welke de Mysteriën beoogen te onderwijzen, steeds één en dezelfde is, is er ook altijd — en dit kan wel niet anders — één en dezelfde leer onderwezen. Welke die leer was — en nog is — zullen wij straks nagaan, voor zoover wij er van kunnen spreken en voor zoover de Vrijmetselarij er uitdrukking aan geeft. Laat mij op het oogenblik volstaan met te zeggen, dat achter al de officieele godsdienststelsels der wereld, en achter al de groote zedelijke bewegingen en ontwikkelingen in de geschiedenis der menschheid, gestaan hebben wat Paulus noemde de bewaarders of „rentmeesters der Mysteriën". Uit die bron kwam het Christendom zelf in de wereld. Daarvan is de groote school van het Kabalisme afkomstig, dat wonderbare stelsel van geheime mondelinge overlevering der Hebreërs, waarvan een belangrijk bestanddeel in ons Maçonnieke stelsel is ingevoerd. Daaraan ontsproten eveneens vele broederschappen en orden, zooals bijvoorbeeld de aanzienlijke orden der Ridderschappen en der Rozekruisers, en de school van geestelijke alchemie. En tenslotte kwam er ook, in de zeven-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

tiende eeuw, de tegenwoordige bespiegelende Vrijmetselarij uit voort.

Het nagaan der wordingsgeschiedenis van de beweging, welke ongeveer 250 jaren geleden tot werkzaamheid kwam (onze ritualen en ceremoniën zijn om en bij het jaar 1700 samengesteld) gaat verder dan het doel van deze mijn opmerkingen. Volstaan wij met te verklaren, dat de beweging zelf het schrale rituaal en de eenvoudige symboliek in zich opnam welke, reeds eeuwen tevoren, gebruikt werden in verband met de middeleeuwsche gilden der bouwambachten, doch zij verleende er een veel grootere beteekenis en een veel ruimere strekking aan. Het is altijd de gewoonte geweest van de ambachtsgilden, en zelfs van de moderne „Friendly Societies", om hun vak in geestelijken zin te verklaren en de gereedschappen van hun ambacht te doen wijzen op de een of andere eenvoudige zedeles. Nu leent zich wellicht geen ambacht gemakkelijker voor zulk een behandeling dan juist het bouwvak, doch waar ook een belangrijke industrie tot bloei kwam, daar zult ge er sporen van vinden dat die nijverheid allengs allegorisch voorgesteld is gaan worden en dat die zinnebeeldige voorstelling gebruikt werd voor eenvoudig zedelijk onderricht aan hen die werkende leden dier industrie waren. Zoo ben ik bijvoorbeeld bekend met een Egyptisch stelsel van ceremoniën, zoowat 5000 jaren oud, dat precies dezelfde dingen leerde als de Vrijmetselarij doet, maar in termen van den scheepsbouw inplaats van die der bouwkunst. Doch de termen der bouwkunst werden gebruikt door hen die de tegenwoordige Vrijmetselarij in 't leven riepen omdat zij kant-en-klaar ter beschikking stonden, omdat zij in gebruik waren bij sommige ambachtsgilden welke toen bestonden, en eindelijk omdat zij uiterst doeltreffend en veelbeteekenend zijn ván symbolisch gezichtspunt.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Al wat ik thans wensch te doen uitkomen is: dát ons tegenwoordig stelsel *niet* uit een grijze oudheid stamt, dat er geen direct onafgebroken verband is tusschen ons en de Egyptenaren, of zelfs die oude Hebreërs die onder de regeering van Koning Salomo een zekeren Tempel te Jeruzalem bouwden. Wat *wel* buitengewoon oud is in de Vrijmetselarij, is de geestelijke leer welke verborgen ligt in de aan de bouwkunst ontleende spreekwijzen, want deze leer is een grondvorm van die leer welke door alle eeuwen heen is onderwezen, ongeacht het gewaad waarin zij werd voorgesteld. Onze eigen leering bijvoorbeeld erkent dat Pythagoras talrijke malen werd ingewijd in verschillende deelen der wereld, en dat hij in de wetenschap zeer uitblonk. Nu is het volkomen zeker, dat Pythagoras volstrekt geen Vrijmetselaar was in onze tegenwoordige beteekenis van dat woord; maar het is ook volkomen zeker, dat Pythagoras een zeer ver gevorderde meester was in de kennis van de geheime scholen der Mysteriën, van wier leer een klein deel voor ons besloten ligt in ons Maçonnieke stelsel.

Wat was dan het doel, dat de bouwers van ons Maçonnieke stelsel voor oogen hadden toen zij het samenstelden? Op deze vraag zult gij geen bevredigend antwoord vinden in gewone Maçonnieke boeken. Waarlijk, er is niets dat naargeestiger en saaier is dan Maçonnieke litteratuur en Maçonnieke verhalen, welke gewoonlijk gewijd zijn aan het beschouwen van louter onbelangrijke zaken die betrekking hebben op de uiterlijke ontwikkeling der Orde en op haar oudheidkundigen kant. Zij blijven volkomen in gebreke haar belangrijkste beteekenis en eigenlijke wezen te behandelen, een verzuim dat in sommige gevallen opzettelijk kan zijn, doch vaker te wijten schijnt aan gebrek aan kennis en waarneming, want de ware, verborgen ge-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

schiedenis der Vrijmetselarij is nog nimmer openbaar gemaakt, zelfs niet aan de Orde zelf. Er zijn leden van de Orde die er mede bekend zijn en die mogelijk te zijner tijd zich gerechtigd zullen gevoelen geleidelijk ten minste een deel uit te geven van wat in engeren kring bekend is. Doch voordat die tijd komt, en opdat de Orde zelf des te beter moge vatten wat verteld kan worden, is het wenschelijk — ja, zelfs noodzakelijk — dat haar eigen leden zich eenige inspanning getroosten om de beteekenis van hun eigen instelling te begrijpen, en dat zij blijken geven van een ernstig verlangen haar minder te behandelen als een stelsel van verouderde en sleursch verrichte riten, doch veeleer als een levende werkelijkheid welke hun leven kan doordringen en beheerschen, minder als een louter genoeglijke maatschappelijke orde, doch meer als een heilige en ernstige methode om ingewijd te worden in de diepste waarheden des levens. Er staat geschreven: „Want wie heeft, dien zal gegeven worden .... maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook wat hij heeft", en het staat aan de Orde zelf om door haar eigen handelingen te bepalen of zij in het bezit zal geraken van haar volle erfdeel, dan wel of haar organisatie — door in gebreke te blijven de waarde van wat zij bezit in te zien en het in bescherming te nemen, door toe te laten, dat haar eigen geheimenissen tot gemeengoed gemaakt en ontheiligd worden — ontaarden zal en in kwaden reuk en verdiende vergetelheid zal geraken, zooals in het verleden het lot is geweest van vele geheime orden.

Er zijn echter teekenen van een vrijwel algemeene toeneming der belangstelling, van een oprecht verlangen naar kennis van den geestelijken inhoud van ons Maçonnieke stelsel, en het is mij een genoegen aan mijn Broeders een vluchtige en onvolmaakte schets aan te kunnen bieden van wat ik begrijp als het ware doel van

ons werk, een schets welke strekken moge om hun belangstellining den arbeid der Orde waartoe zij behooren te verdiepen en — wat van nog meer belang is — helpen moge voor hen de Vrijmetselarij tot een levensfactor te maken, tot een levende, ernstige werkelijkheid, inplaats van louter een prettig aanhangsel van het maatschappelijk leven.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Om kort te zijn: de Vrijmetselarij biedt ons, in dramatischen vorm en door middel van een dramatisch ceremonieel, een wijsbegeerte omtrent het geestelijk leven van den mensch en een schets van het proces der wedergeboorte. Wij zullen straks zien, dat die wijsbegeerte niet alleen vereenigbaar is met de leer van elk godsdienststelsel dat buiten de gelederen der Orde wordt onderwezen, maar dat zij ook de fundamenteele leerstellingen welke gemeen zijn aan alle godsdienststelsels in de wereld — van het verleden of het heden, Christelijk of niet-Christelijk — verklaart, verlicht en scherper omlijnt. Hoewel de godsdiensten der wereld alle het onderwijzen der waarheid beoogen, geven zij op verschillende manieren uitdrukking aan die waarheid, en wij zijn eerder geneigd nadruk te leggen op de verschillen, dan te zoeken naar overeenkomsten in hetgeen zij leeren. Bij sommige Vrijmetselaarsloges doet de candidaat zijn eerste intrede in de Logekamer onder het gekletter van zwaarden en geluiden van strijd, om hem te kennen te geven, dat hij bezig is de verwarring en wrijving der godsdienstige sekten van de buitenwereld te verlaten en over te gaan in een Tempel waarin de Broeders samen vertoeven in eenheid van gedachten aangaande de grondwaarheden des levens, waarheden welke geen verschil of scheuring toelaten.

De Vrijmetselarij is niet verbonden met eenig uiterlijk godsdienststelsel op zichzelf, maar is een samenvatting, een concordaat, voor menschen van elk ras, van elk ge-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

loof, van elke sekte, en haar grondbeginselen laten, daar zij aan hen allen gemeen zijn, geen afwijking toe. „Gelijk het was in den beginne, zoo is het nu en zal het immer zijn, in alle eeuwigheid". Vandaar dat elke Meester van een Loge moet zweren dat geen nieuwigheid in het lichaam der Vrijmetselarij (d. i. in het wezenlijke van de leer) mogelijk is, daar zij reeds een minimum — en toch voldoende — aan waarheid bevat, waaraan niemand iets mag toevoegen of veranderen, en waarvan niemand iets mag afnemen. Daar nu de Orde aan allen volstrekte vrijheid van meening toestaat, zijn de waarheden welke zij te bieden heeft geheel „vrij *voor*" ons, al naar ons vermogen om ze in ons op te nemen, terwijl zij tot wie ze niet spreken, zij die meenen een meer bevredigende wijsbegeerte elders te kunnen vinden, evenzeer de vrijheid hebben „vrij *van*" ze te zijn, en mannen van eer zullen het hun plicht achten liever uit de Orde te treden, dan toe te laten dat de harmonie van gedachten, welke de Vrijmetselarij behoort te kenmerken, door hun aanwezigheid verstoord zou worden.

De toelating van iederen Vrijmetselaar tot de Orde is, zoo wordt ons geleerd, „een zinnebeeldige voorstelling van de intrede van alle menschen in dit sterfelijk bestaan". Laten wij even nadenken over deze veelzeggende woorden. Op die diepgaande, telkens terugkeerende vragen, welke zich aan ieder nadenkend verstand voordoen: „Wat ben ik? Waar kom ik vandaan? Waar ga ik heen?", biedt de Vrijmetselarij nadrukkelijke en heldere antwoorden. Ieder onzer, vertelt zij ons, is gekomen van dat mystieke „Oosten", de eeuwige bron van alle licht en leven, en ons leven hier wordt beschreven als doorgebracht in het „Westen", dat is: in een wereld welke de tegenvoeter is van ons oorspronkelijk vaderland, en in bestaanstoestanden

welke even ver verwijderd zijn van die vanwaar wij kwamen en waarheen wij terugkeeren, als het Westen van het Oosten gelegen is volgens onze gewone berekening der ruimte. Vandaar dat elke candidaat, bij toelating, zich in een staat van duisternis bevindt in het Westen der Loge. Daardoor herhaalt hij zinnebeeldig de gebeurtenis van zijn werkelijke geboorte in deze wereld, waarin hij zijn intrede deed als een blind en hulpeloos wicht, en waaruit hij, in zijn eerste jaren niet wetende waarheen hij ging, na vele strompelende en onregelmatige stappen, na vele afdwalingen van het juiste pad en na vele beproevingen en tegenspoeden aan het menschelijk leven eigen, ten slotte — door ervaring gelouterd en gekuischt — zal kunnen opgaan tot het ruimere leven in het eeuwige Oosten. Vandaar dat wij in den L.-graad vragen: „Als Vrijmetselaar vanwaar komt gij?" en het antwoord, dat van een leerling komt (d. w. z. van den gewonen mensch met onontwikkelde kennis) luidt: „Van het Westen", daar hij veronderstelt dat zijn leven in deze wereld in ontstaan. Doch in den verder gevorderden graad van M. is het antwoord dat hij „Van het Oosten" komt, want tegen dezen tijd wordt verondersteld dat de Vrijmetselaar zijn kennis zoodanig heeft uitgebreid, dat hij begrijpt dat de oorspronkelijke bron van het leven niet in het „Westen", niet in deze wereld, ligt, dat het bestaan op deze planeet slechts een voorbijgaand verblijf is, dat doorgebracht wordt in het zoeken naar „de ware geheimen", de grondwaarheden, van het leven, en dat hij, zooals de geest van den mensch moet terugkeeren tot God die dien gaf, thans terugkeert uit deze tijdelijke wereld van „in de plaats gestelde geheimen" naar dat „Oosten" waar hij oorspronkelijk vandaan kwam.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Zooals de toelating van iederen candidaat in een Loge zijn voorafgaand bestaan in de wereld buiten de

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Loge vooronderstelt, zoo vooronderstelt onze leer dat elke in deze wereld geboren ziel geleefd heeft in, en hier gekomen is uit, een voorafgaanden levenstoestand. Zij heeft elders geleefd vóór zij in dit leven trad, en zij zal elders leven wanneer zij van hier vertrekt, daar het menschelijk leven slechts een inlassching is temidden der eeuwigheid. Doch wanneer zij in deze wereld treedt, moet de ziel noodzakelijk een stoffelijken vorm aannemen; anders gezegd: zij neemt een stoffelijk lichaam op zich, teneinde haar in staat te stellen betrekkingen aan te knoopen met de stoffelijke wereld en de voor haar bestemde functies in dit bepaalde stadium van haar loopbaan te verrichten. Behoef ik wel te zeggen, dat de stoffelijke vorm waarmede wij allen door den Schepper zijn bekleed bij onze intrede in deze wereld, en waarvan wij ons allen zullen ontdoen wanneer wij de Loge van dit leven verlaten, bij ons wordt voorgesteld door ons Maçonniek schootsvel? Dit, ons sterfelijke lichaam, deze sluier van vleesch en bloed welke onze innerlijke ziel bekleedt, dit is het ware „zinnebeeld van onschuld", de algemeene „band van vriendschap" waarmede het den Grooten Bouwmeester behaagd heeft ons allen te bekleeden; dit, het menschelijke lichaam, is het symbool dat „ouder en edeler dan dat van eenige andere bestaande Orde" is. En hoewel het slechts een lichaam van vernedering is, vergeleken bij dat lichaam van onbedorvenheid dat het beloofde erfdeel is van hem die tot het einde toe volhardt, laten wij toch nimmer vergeten, dat als wij nooit iets doen om het symbool van vleesch waarmede God ieder onzer begiftigd heeft te onteeren, dat symbool ons ook nooit tot schande zal strekken.

Broeders, ik wil u inprenten uw schootsvel te beschouwen als een der kostbaarste en sprekendste zinnebeelden welke onze Orde u kan geven. Herinnert u,

dat het, toen gij het voor 't eerst droegt, een stuk zuiver wit lamsvel was, een zinnebeeld van die reinheid en onschuld welke wij altijd in verband brengen met het lam en met het pasgeboren kind. Herinnert u, dat gij het aanvankelijk droegt met de punt opgeslagen, waardoor het een vijfhoekig symbool werd, dat duidt op de vijf zinnen met behulp waarvan wij in betrekking komen met de wereld om ons heen (onze „vijf punten van kameraadschap" met de stoffelijke wereld), doch ook aangeeft — door het bovenste driehoekige stuk in vereeniging met het onderste vierhoekige deel — dat 's menschen aard een vereeniging van ziel en lichaam is; het driezijdige embleem boven, opgeteld bij het vierzijdige embleem er onder, geeft zeven: het volmaakte getal. Want, zooals geschreven is in een oude Hebreeuwsche leer waarmede de Vrijmetselarij nauw verbonden is: „God zegende en beminde het getal zeven meer dan alle dingen onder Zijn troon", waarmede bedoeld wordt dat de mensch, dat zevenvoudige wezen, het meest geliefde van al de werken des Scheppers is. Vandaar ook, dat de Loge zeven hoofdofficieren heeft en dat een Loge, om volkomen te zijn, de aanwezigheid van zeven Broeders vordert; de diepere beteekenis echter van dezen zin is: dat ieder mensch afzonderlijk, krachtens zijn zevenvoudige samenstelling, *in zichzelf* de „volkomen Loge" uitmaakt, als hij maar zichzelf wil kennen en zijn eigen aard op de juiste wijze ontleden.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Ook zijn aan ieder onzer, van onze geboorte af, drie kleine lichten gegeven, waarmede de Loge binnen ons verlicht kan worden. Want de „zon" verzinnebeeldt ons geestelijk bewustzijn, de hoogere strevingen en aandoeningen der ziel; de „maan" beteekent onze redeneer- of verstandelijke vermogens, welke — zooals de maan het licht van de zon weerkaatst — het licht

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

dat van de hoogere geestelijke vermogens komt moeten weerkaatsen en overbrengen in onze dagelijksche gedragingen; terwijl „de voorzittend Meester van de Loge" een zinnebeeldige uitdrukking is om de wilskracht van den mensch aan te duiden, welke hem in staat moet stellen meester te zijn over zijn eigen leven, zijn eigen handelingen te beheerschen en de aandriften van zijn lageren aard te bedwingen, zooals de slag met den hamer van den Meester de Loge beheerscht en de Broeders tot orde en gehoorzaamheid roept onder zijn leiding. Met behulp dezer kleine lichten in ons is de mensch in staat om te zien wat — alweer zinnebeeldig — „de vorm van de Loge" genoemd wordt, dat is: de wijze waarop zijn eigen menschelijke aard is samengesteld en gevormd, de lengte, breedte, hoogte en diepte van zijn eigen wezen. Met hun hulp ook zal hij ontwaren dat hijzelf, zijn lichaam en zijn ziel, „heilige grond" zijn, waarop hij het altaar van zijn eigen geestelijk leven moet bouwen, een altaar waarvan hij geen bezoedeling door „ijzeren gereedschap", door verlagende gewoonten in denken of gedrag, kan gedoogen. Eveneens zal hij met behulp ervan bespeuren hoe door den Schepper Wijsheid, Kracht en Schoonheid, als drie groote steunpilaren, zijn gebruikt in den bouw van zijn eigen organisme. En ten slotte zal hij er door opmerken, dat er een mystieke „ladder met vele sporten" is, d. w. z.: dat er ontelbare paden of werkwijzen zijn waardoor de menschen opwaarts geleid worden tot het geestelijke Licht dat ons allen omringt en waarin wij leven en ons bewegen en zijn, doch dat van de drie voornaamste methoden de grootste, die welke alle andere omvat en ons het dichtst bij den hemel brengt, Liefde is. Door het ten volle beoefenen van deze goddelijke deugd bereikt de Vrijmetselaar het hoogste doel van zijn streven, welk hoogste doel God Zelf is, wiens naam is: Liefde.

Ik kan u, Broeders, het feit niet te krachtig inprenten, dat de Loge, waarvan voortdurend sprake is in onze ritualen en onze toespraken, *niet* het gebouw is waarin wij bijeenkomen. Dat gebouw zelf is bedoeld slechts een zinnebeeld te zijn, een sluier van allegorie welke iets anders verbergt. „Weet gij niet", vraagt de groote ingewijde Paulus, „dat gij Gods Tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?" De ware Loge, waarvan sprake is in al onze ritualen, is onze eigen persoonlijkheid, en wanneer wij onze leer verklaren in het licht van dit feit, zullen wij zien dat zij een geheel nieuw aspect van het doel onzer Orde openbaart.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Na het bekleeden met het schootsvel wordt de ingewijde in den N. O. hoek geplaatst. Daarmede wordt bedoeld hem te leeren, dat bij zijn geboorte in deze wereld de eerste steen van zijn geestelijk leven behoorlijk en werkelijk gelegd en binnen in hem ingeplant werd, en dat hij tot taak heeft dezen te ontwikkelen, er een bovenbouw op te maken. In dit stadium staan twee paden voor hem open: een pad van licht en een pad van duisternis, een pad van goed en een pad van kwaad. De N. O. hoek is het zinnebeeldige verdeelpunt tusschen deze twee. In symbolen-taal beteekent het N. altijd de plaats van onvolmaaktheid en onontwikkeling; in den ouden tijd werden de lijken van zelfmoordenaars, uitgeworpenen en ongedoopte kinderen altijd aan den Noord- of zonloozen kant van een kerkhof begraven. De zitplaats van de jongere leden der Orde is aangewezen in het Noorden, omdat dit zinnebeeldig den staat voorstelt van den geestelijk onverlichten mensch, van den nieuweling bij wien het in hem sluimerende geestelijke licht nog niet boven den horizon van het bewustzijn gerezen is en nog niet de wolken van stoffelijke belangen en de aandriften van het lagere en louter zinnelijke leven uiteengedreven

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

heeft. Er wordt dus bedoeld, dat de in den N. O. hoek geplaatste ingewijde zal zien dat aan zijn eene zijde het pad ligt dat leidt naar het eeuwigdurende licht van het Oosten, waarop hij aangemoedigd wordt zich te begeven, en aan de andere zijde het pad van geestelijke duisternis en onwetendheid, waarin het voor hem mogelijk is te blijven of terug te vallen. Het is een gelijkenis van het tweevoudige levenspad dat voor ieder onzer openstaat. Aan de eene zijde: het pad van zelfzucht, stoffelijke begeerten en bevrediging der zinnen, van verstandelijke blindheid en zedelijken stilstand. Aan de andere zijde: het pad van zedelijken en geestelijken vooruitgang; als men dit volgt, kan men de Loge in zich versieren en tooien met de sieraden en kleinoodiën der genade en met de onschatbare uitrusting van ware kennis welke men, in al zijn handelingen, kan wijden aan den dienst van God en zijn medemenschen. En merk op, dat sommige dier kleinoodiën heeten beweeglijk en voor overdracht vatbaar te zijn omdat, wanneer zij in ons leven en onzen aard vertoond worden, hun invloed wordt overgedragen en medegedeeld aan anderen en bijdraagt om het leven onzer medemenschen te verheffen en te verzachten. Andere weer zijn onbeweeglijk, omdat zij blijvend bevestigd en ingeplant zijn in den grondslag van ons eigen wezen en werkelijk de grondstoffen uitmaken, welke ons zijn toevertrouwd om ze uit een toestand van verwardheid en ruwheid te bewerken tot den behoorlijken en juisten vorm.

De Ceremonie van onzen eersten graad is dus een vlugge en samenvattende schildering van de intrede van alle menschen eerst in het stoffelijke, vervolgens in het geestelijke leven, en zooals wij gelukwenschen doen toekomen wanneer een kind in de wereld geboren is, zoo ontvangen wij ook met toejuichingen den candidaat voor de Vrijmetselarij die, zinnebeeldig, geeste-

lijke wedergeboorte zoekt. Hierin volgen wij na wat geschreven staat over de blijdschap welke onder de engelen des hemels heerscht over elken zondaar die berouw heeft en zich naar het licht wendt. De eerste graad is ook bij uitstek de graad van voorbereiding, van zelftucht en loutering. Hij komt overeen met die zinnebeeldige reiniging welke gegeven wordt door het sacrament van den doop, die in de kerken als 't ware de eerste graad in het godsdienstig leven is en toepasselijk toegediend wordt bij de doopvont dichtbij den ingang der kerk, zooals de daad zelf plaats heeft bij den ingang in de geestelijke loopbaan. Want voor ons allen is zulk een eerste reiniging en loutering noodig. Zooals zoo prachtig is geschreven door een medewerker in de Orde:

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

> 'T is scarcely true that souls come naked down
> To take abode up in this earthly town,
> Or naked pass, of all they wear denied.
> We enter slipshod and with clothes awry,
> And we take with us much that by-and-by
> May prove no easy task to put aside.
>
> Cleanse, therefore, that which round about us clings,
> We pray Thee, Master, ere Thy sacred halls
> We enter. Strip us of redundant things,
> And meetly clothe us in pontificals [1]).

In de Mysteriescholen werden, toen de aspiranten voor het hoogere leven gewoon waren de buitenwereld te verlaten en zich te laten opnemen in inwijdingstempels of -heiligdommen, tijdperken van langen duur toegemeten voor het werkelijk voleinden van wat in

1) A. E. Waite: *Strange Houses of Sleep.* Vertaling: Het kan nauwelijks juist heeten, dat de zielen naakt nederdalen om te gaan verblijven in deze aardsche stad, of weer naakt vertrekken, met ontzegging van al wat zij dragen. Wij doen onze intrede slordig, met onze kleeren scheef aan, en wij nemen veel met ons mee dat straks kan blijken niet gemakkelijk af te leggen te zijn. Wij bidden U, Meester, reinig dus dat wat ons aanhangt, vóór wij Uw heilige zalen binnentreden. Ontdoe ons van overtollige dingen en kleed ons passend in pontificaal.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

onzen eersten graad slechts kort samengevat is. Men zegt ons, dat zeven of meer jaren de normale tijdsduur was, hoewel met minder volstaan kon worden in gevallen die zulks waard bleken. De strengste proeven wat betreft tucht, reinheid en evenwichtigheid werden gevorderd vóór het een nieuweling veroorloofd was verder te gaan, en een herinnering aan dit toetsen der geschiktheid is in onze eigen werkwijzen bewaard gebleven in het geleiden van den candidaat naar de twee opzieners om hem te onderwerpen aan een louter vormelijk toetsen zijner geschiktheid. Want het is heden ten dage evenzeer onmogelijk als het in den ouden tijd was, dat iemand, zonder loutering en beproeving, die hoogten van zedelijke volmaaktheid en geestelijk bewustzijn bereikt welke toen — en ook nu nog — doel en streven waren van alle Mysteriescholen en alle geheime orden. Volkomen smetteloosheid van lichaam, de uiterste reinheid des gemoeds, zijn volstrekt onontbeerlijk voor het verkrijgen van dingen van het grootste en allereerste belang. „Wie", vraagt de Psalmist — en vergeet niet, dat de Psalmen de heilige gezangen waren welke in de Hebreeuwsche Mysteriën werden gebruikt — „Wie zal klimmen op den berg des Heeren? En wie zal staan in de plaats zijner heiligheid? Die rein van handen, en zuiver van hart is . . . .", vanwaar het komt dat wij witte handschoenen en schootsvellen dragen, als zinnebeelden dat wij ons hart gelouterd en onze handen in onschuld gewasschen hebben. Zoo leert ook onze Schutspatroon (Johannes): „En een iegelijk, die deze hoop op hem heeft, reinigt zich zelven, gelijk hij (d. i. de Meester dien hij zoekt) rein is". Want hij die niet rein is van lichaam en geest, hij die tot slaaf gemaakt is van hartstochten en begeerten of geknecht door de stoffelijke voordeelen dezer wereld, vindt in het feit zelf zijner onreinheid alleen al een beletsel om

verder te gaan. Niets dat onrein is of een mensch bezoedelt, wordt ons verteld, kan in het koninkrijk ingaan en daarom wordt aan onze candidaten gezegd dat als zij „geld of metalen bij zich hebben" — d. w. z. als zij onderhevig zijn aan eenige aantrekking door het stoffelijke of aan geestelijke bezoedeling — hun werkelijke inwijding in de hoogere dingen, waarvan onze ceremonie slechts een dramatisch zinnebeeld is, uitgesteld en telkens weer herhaald moet worden, tot zij gereinigd en geschikt zijn om verder te gaan.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Na loutering komen bespiegeling en verlichting, welke de speciale onderwerpen van den tweeden graad zijn. Voorheen werd de candidaat voor de Mysteriën — na langdurige tucht en loutering, waardoor zijn verstand in staat werd gesteld volkomen beheersching te verwerven over zijn hartstochten en zijn lageren stoffelijken aard — bevorderd (zooals hij zich zelf ook nog heden kan bevorderen) tot de studie van zijn meer innerlijke vermogens, om de wetenschap der menschelijke ziel te begrijpen en deze vermogens na te gaan in hun ontwikkeling van hun allereerste stadium af, tot hij inziet dat zij verbinden met, en eindigen in, de Godheid zelf. De geheimen van zijn verstandelijken aard en de beginselen van het verstandelijke leven werden in dit stadium geleidelijk voor hem ontvouwd. Gij zult dus opmerken, Broeders, dat de G.-graad, welke door ons soms als nogal onbelangwekkend wordt beschouwd, in werkelijkheid een voorstelling is van een lang verloop van persoonlijke ontwikkeling, welke de diepste kennis van de verstandelijke en psychische zijde van onzen aard vereischt. Zij omvat niet louter het zuiveren en beheerschen van het denkvermogen, doch een volledig begrijpen van onze innerlijke samenstelling, van de meer verborgen geheimenissen van onzen

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

aard en van geestelijke psychologie. In dezen graad wordt onze aandacht gevestigd op het feit dat de Vrijmetselaar, die in dezen graad bedrevenheid heeft verworven, in staat is gesteld een heilig zinnebeeld te ontdekken, dat geplaatst is in het midden van het gebouw en zinspeelt op den G. G. d. H. Ongetwijfeld hebben wij ons dikwijls afgevraagd wat die zin en wat dat zinnebeeld inhouden. Behoef ik wel te herhalen, dat het gebouw waarop gedoeld wordt niet het gebouw is waarin wij bijeenkomen, doch ons eigen zelf, en dat het heilige zinnebeeld in het midden van het dak en van den vloer van dezen uiterlijken tempel slechts symbolisch voorstelt wat in het midden van onszelf bestaat en waarover de Christelijke Meester sprak toen Hij verkondigde: „het Koninkrijk Gods is binnen ulieden"; en dat in de diepten van ons eigen wezen, verborgen onder de zware sluiers van den zinnelijken, lageren aard, dat vitale en onsterfelijke beginsel verblijft, waarvan men zegt dat het „zinspeelt op" den G. G., omdat het niets anders is dan een vonk van God Zelf die in ons immanent is. Boven de oude Mysterietempels stond het gebod geschreven: „Mensch, ken uzelf, en gij zult het heelal en God kennen". Gelukkig is dus de Vrijmetselaar, die zijn eigen aard zoo ver gelouterd en ontwikkeld heeft, dat hij ten volle de beteekenis kan begrijpen van het „heilig zinnebeeld" van den tweeden graad, en God aanwezig heeft gevonden niet buiten maar binnen zichzelf. Doch teneinde de „volmaakte punten van toelating" tot dit geheim te vinden (en elders wordt ons gezegd: „de poort is eng, en de weg is nauw, ... en weinigen zijn er, die dezelven vinden"), wordt in onze leering weer de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid van volkomen zedelijke rechtschapenheid, van de uiterste nauwkeurigheid in gedachte, woord en daad, zooals toegelicht wordt door het strikt inacht-

nemen der zinnebeeldige beginselen van winkelhaak, waterpas en schietlood.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Hier weer wordt de symboliek van ons werk in hooge mate diepzinnig en belangwekkend. Hij, die wenscht te rijzen tot de hoogten van zijn eigen wezen, moet eerst zijn lageren aard en zijn lagere neigingen vernietigen en aan het kruis slaan; hij moet noodzakelijk het pad betreden dat elders beschreven wordt als de Kruisweg. Dat Kruis wordt aangeduid door de samenvoeging dier werkgereedschappen (welke, vereenigd, een kruis vormen) en die „weg" wordt meegebracht door het met nauwgezetheid verrichten van al wat wij weten dat die gereedschappen beteekenen. Door zijn gedrag te verbeteren, door te strijden tegen zijn natuurlijke neigingen, bewerkt de candidaat den ruwen steen van zijn eigen aard tot den kubieken steen, en ik verzoek u ook op te merken dat de kubieke steen zelf een geheim inhoudt, daar hij, uitgevouwen, den vorm van het kruis aangeeft en aanneemt.

De innerlijke ontwikkeling, welke de tweede graad verzinnebeeldt, wordt voorgesteld door het neerlaten van de driehoekige klep van het schootsvel op het rechthoekige stuk er onder. Dit is gelijkwaardig aan den ritus der Bevestiging in de Christelijke Kerken. Het wijst op „de vorderingen welke wij in de wetenschap gemaakt hebben", of in andere woorden: het geeft aan, dat de hoogere aard van den mensch, verzinnebeeld door de drievuldigheid van geest, nedergedaald is in zijn lageren aard en dien thans doortrekt. Tot dusver heeft, in zijn staat van onwetendheid en zedelijke blindheid, het geestelijke deel van zijn aard als 't ware slechts boven hem gezweefd; hij was onbewust van die aanwezigheid in zijn gestel, doch thans, nu hij het bestaan er van heeft ingezien, heeft de dageraad van omhoog hem bezocht en zijn edeler helft daalt neer in

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

zijn lageren aard, welke verlicht en verrijkt wordt.

Nu wordt de mensch die zich aldus ontwikkelt, zich spoedig meer bewust van de moeilijkheden van zijn taak, meer gevoelig voor de hinderpalen welke het leven van de uiterlijke wereld aan het geestelijke leven in den weg legt. Doch hem wordt geleerd vol te houden met kloekmoedigheid en met beleid, het hoogste in hem te ontwikkelen met „warmte en ijver". Bij zelfonderzoek ook — d. w. z. bij het binnentreden in dat „voorportaal" van bespiegeling, dat als een wenteltrap binnenwaarts leidt naar het Heilige der Heiligen in hem zelf — begrijpt hij dat de op zijn weg geplaatste moeilijkheden en hinderpalen door de Eeuwige Wijsheid aangewend worden als de noodzakelijke middelen om het goede, dat sluimerend en potentieel in hem aanwezig is, te ontwikkelen, en dat, zooals de ruwe steen alleen gekant en „af" gemaakt kan worden door afbikken en polijsten, ook hijzelf alleen vervolmaakt kan worden door zwoegen en door lijden. Hij ziet dat moeilijkheden, tegenspoeden en vervolgingen voor een doel ten goede dienstig zijn. Deze maken zijn „loon" uit, en hij leert het aan te nemen „zonder gewetensbezwaar en zonder schroom, daar hij weet dat het hem terecht toekomt en hij vertrouwen heeft in de onkreukbaarheid" van dien Werkgever, die hem uitgezonden heeft in deze verre wereld om de materialen gereed te maken voor het bouwen van den tempel van de hemelsche stad. En zoo tracht hij, zooals het aan den graad eigen teeken aangeeft, zijn hart te onderzoeken en bloot te leggen en er alle onreinheid uit te werpen; hij staat als Jozua, die bad het daglicht deelachtig te mogen zijn, zoolang tot hij de omverwerping van zijn eigen innerlijke vijanden, en van elken hinderpaal voor zijn volledige ontwikkeling, voleindigd zou hebben.

De aspirant die bekwaamheid verwerft in het werk

van zichzelf vervolmaken, waarop de G.-graad zinspeelt, heeft de N.-zijde der Loge, de zijde van duisternis en onvolmaaktheid, verlaten en staat nu aan de Z. O.-zijde in het middagzonlicht van zedelijke verlichting — voor zoover de gewone mensch deze kan bezitten — maar toch nog ver verwijderd van dat vollediger begrijpen van zichzelf en van de geheimenissen van zijn eigen aard, dat voor den geestelijken adept of Meester-Vrijmetselaar mogelijk is te bereiken. Vóór dit echter bereikt is, blijft er nog voor hem die „laatste en grootste beproeving", waardoor hij alleen de groote vertroostingen deelachtig kan worden en in kennis kan komen met de hoogste wezenlijkheden van het bestaan. In de plaatsen waar de groote Mysteriën altijd onderwezen werden, was hetgeen in onzen derden graad ceremonieel verricht wordt niet een louter symbolische voorstelling zooals bij ons, doch een werkelijke levenservaring van zeer harden aard, van een aard welke nauwelijks begrijpelijk, of zelfs geloofwaardig, kan worden gemaakt voor hen die niet met het onderwerp vertrouwd zijn. Ik onthoud mij dus van meer dan enkel de vermelding; alleen wil ik opmerken, dat niet de lichamelijke dood ermee gemoeid was, en slechts in dat opzicht stemt onze ceremonie overeen met de symbolisch voorgestelde ervaring. Want als gij nauwkeurig de ceremonie van het verheffen volgt, dan is het toch klaar, al wordt duidelijk melding gemaakt van den dood van het lichaam, dat die dood bedoeld wordt louter als een zinnebeeld van een ander soort dood, daar toch de candidaat later weer hersteld wordt in zijn vroegere aardsche omstandigheden en stoffelijken welstand, en zijn aardsche Maçonnieke loopbaan niet voorgesteld wordt als in dit stadium beëindigd. Al wat er in den derden graad gebeurd is, is dat hij zinnebeeldig een groote en treffende verandering heeft ondergaan, na-

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

melijk: een nieuwe geboorte of herschepping van geheel zijn aard. Hij is „gezaaid als een vergankelijk lichaam", en uit kracht van de zelftucht en zelfontwikkeling welke hij heeft ondergaan, is er in hem „een onvergankelijk lichaam" verheven, en is de dood verzwolgen in de overwinning welke hij op zichzelf heeft behaald. Soms vrees ik wel, dat het te veel in 't oog vallende vertoon der emblemen en attributen der sterfelijkheid in onze Loges allicht den verkeerden indruk wekt dat de dood, waarop de derde graad zinspeelt, niets anders is dan de lichamelijke verandering welke allen te wachten staat. Doch een veel diepere beteekenis wordt bedoeld. De Vrijmetselaar die zijn wetenschap kent, weet dat de dood van het lichaam slechts een natuurlijke overgang is, waarvoor hij geen vrees hoegenaamd behoeft te koesteren; hij weet ook, dat wanneer de tijd er voor gekomen is, die overgang een welkome verademing zal zijn na de slavernij dezer wereld, na het verblijf in zijn gevangenisachtig sterfelijk hulsel, en na de dagelijksche lasten welke eigen zijn aan het bestaan op dit lagere levensgebied. Het eenige wat hij vreest is dat hij, wanneer de tijd gekomen is, niet vrij zal zijn van die „smetten van onoprechtheid en schande", die onvolmaaktheden van zijn eigen aard, welke zijn lateren vooruitgang kunnen tegenhouden. Neen! — de dood waarop de Vrijmetselarij zinspeelt, waarbij zij de analogie van den lichamelijken dood gebruikt onder den sluier van een toespeling er op, is die dood-in-leven aan 's menschen eigen lager zelf, waarop Paulus doelde toen hij betuigde: „Ik sterf alle dagen". Over het graf, niet van zijn dood lichaam maar van zijn lager zelf, moet de candidaat stappen, eer hij het hoogste kan bereiken. Wat bedoeld wordt, is die volledige zelf-offering en zelf-kruisiging welke, zooals alle godsdiensten leeren, volstrekt noodzakelijk zijn

alvorens de ziel in heerlijkheid opgeheven kan worden „uit een figuurlijken dood tot een hereeniging met de gezellen van haar vroegeren arbeid", zoowel hier als in de ongeziene wereld. De kubieke steen moet de gedaanteverwisseling van het Kruis ondergaan. De ziel moet vrijwillig en bewust een toestand doormaken van volslagen hulpeloosheid, waaruit geen aardsche hand haar kan redden; de greep van elke helpende menschenhand, welke poogt haar er uit op te heffen, zal slechts een misgreep blijken, tot eindelijk Goddelijke Hulp zelf nederdaalt van den Troon omhoog en met den „leeuwengreep" van almachtig vermogen de trouwe en herschapen ziel opheft tot vereeniging met zichzelf, in een omhelzing van verzoening en vergoeding [1]).

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

In alle Mysteriescholen, zoowel als in alle groote godsdiensten der wereld, wordt het bereiken van het zooeven beschreven geestelijk doel vertoond of onderwezen onder den sluier van een tragische episode welke overeenkomt met die van onzen derden graad, en in elk er van komt een Meester voor, wiens dood den candidaat geleerd wordt in zijn eigen persoon na te volgen. In de Vrijmetselarij is dat prototype Hiram Abiff, doch het moet duidelijk gemaakt worden, dat er hoegenaamd geen historische grond bestaat voor het legendarisch verslag van Hirams dood. Het geheele verhaal is zinnebeeldig en werd opzettelijk bedacht voor de symbolische doeleinden van onze leering. Indien gij het nauwkeurig onderzoekt, zult gij opmerken hoe duidelijk de overeenkomst is tusschen dit verhaal en het verhaal van den dood van den Christelijken Meester in de Evangeliën, en het behoeft niet gezegd te worden dat de Vrijmetselaar die de beteekenis van

---

1) Er staat: „at-one-ment", wat in die schrijfwijze niet vertaald weer te geven is. Derhalve is hier genomen „atonement" in de gewone schrijfwijze = verzoening, boete(doening), vergoeding. (Vert.).

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

het laatste begrijpt, ook het eerste zal begrijpen en de bedekte zinspeling welke het inhoudt. In het eene geval wordt de Meester gekruisigd tusschen de twee dieven; in het andere wordt hij ter dood gebracht tusschen twee booswichten. In het eene geval verschijnen de boetvaardige en de onboetvaardige dief, in het andere hebben wij de samenzweerders die een vrijwillige bekentenis van hun schuld afleggen en werden vergeven, en de anderen die schuldig bevonden en ter dood gebracht werden, terwijl de zedelijke en geestelijke lessen, welke uit de verhalen zijn af te leiden, overeenstemmen. Zooals iederen Christen geleerd wordt dat hij in zijn eigen leven het leven en den dood van Christus moet navolgen, zoo moet iedere Vrijmetselaar „een der schitterendste persoonlijkheden voorstellen welke in onze jaarboeken vermeld worden", doch daar de jaarboeken der Vrijmetselarij vervat zijn in het Boek der Heilige Kennis en niet ergens anders, is het gemakkelijk te zien wie de persoonlijkheid is op wie gedoeld wordt. Zooals Paulus, die groote gezaghebbende en ingewijde in de Mysteriën, onderwees, kunnen wij alleen tot 's Meesters opstanding komen „zijnen dood gelijkvormig wordende", en: „indien wij met hem gestorven zijn, zoo zullen wij ook met hem leven". Krachtens die gelijkvormigheid, krachtens het persoonlijk moeten navolgen van den Grootmeester in Zijn dood, worden wij zekere „punten van kameraadschap" met Hem waardig, want de „vijf punten van kameraadschap" van den derden graad zijn de vijf wonden van Christus. De drie jaren prediken van den Christelijken Meester eindigden met Zijn dood, en deze slaan op de drie graden van de Orde, welke ook eindigen met den mystieken dood van den Vrijmetselaar-candidaat en zijn daaropvolgende verheffing of opstanding.

De naam Hiram Abiff beteekent in het Hebreeuwsch

„de leeraar (Goeroe, of verlichte) van den Vader" — een feit dat u nog verder kan helpen om de verborgen bedoeling der leering in te zien. Wij zien dus onder den naam van Hiram, en onder een sluier van allegorie, een toespeling op een anderen Meester. Op dezen Meester nu wordt in onze toespraken gedoeld, op dezen Ouderen Broeder wiens „aard wij behouden, of hij afwezig of aanwezig is" — d. w. z. of Hij in onze gedachten aanwezig is of niet — en ten aanzien van wien wij „het uitmuntende beginsel: stilzwijgendheid huldigen", opdat niet te eeniger tijd iemand onder ons zal zijn die opgeleid is in een ander dan het Christelijke geloof en wien daarom het vermelden van den naam van den Christelijken Meester mogelijk aanstoot zou geven of strijd zou ontlokken.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Om de in dit stadium zijner ontwikkeling door den candidaat gemaakte vorderingen aan te geven, vertoont thans het schootsvel meer bewerking. Het is gegarneerd met een lichtblauwen rand en rozetten, wat aangeeft dat een hooger licht dan het gewone thans zijn wezen doortrekt en van zijn persoon uitstraalt, en dat de wildernis van den natuurlijken mensch thans bloeit, gelijk een roos, in de bloesems en lieflijkheden welke eigen zijn aan zijn herboren aard. Aan elke zijde van het schootsvel ziet men twee van boven nederdalende kolommen van licht, welke in de diepten van heel zijn wezen stroomen en eindigen in de zeven kwasten, die het zevenvoudige prismatische spectrum van het hemelsche Licht voorstellen. Hij is thans heer over zichzelf, de ware Meester-Vrijmetselaar, in staat die loge te besturen welke binnen hemzelf gelegen is. En daar hij door de drie graden van loutering en zelfvervolmaking gegaan is en zijn drievoudigen aard van lichaam, ziel en geest heeft gekant, gewaterpast en tot een harmonisch geheel gemaakt, draagt hij ook, bij het ver-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

werven van het Meesterschap, den drievoudigen *Tau*, welke den vorm van een waterpas bevat doch ook de Hebreeuwsche vorm van het Kruis is; zoo komen de drie kruisen op het schootsvel overeen met de drie kruisen van den Calvariënberg.

Als wij nu de beteekenis van de leering der drie graden samenvatten, is het duidelijk dat de candidaat van graad tot graad geleid wordt van een oude tot een geheel nieuwe levenshoedanigheid. Hij begint zijn Maçonnieke loopbaan als een gewoon mensch, en hij beëindigt ze met door de opgelegde tucht een herboren vervolmaakt mensch te worden. Om deze omzetting, deze herschepping van zichzelf te bereiken, wordt hem eerst geleerd zijn zinnelijken aard te zuiveren en te beheerschen, vervolgens zijn verstandelijken aard te louteren en te ontwikkelen. En ten slotte — door zijn oude leefwijze volkomen op te geven en zijn ziel te verliezen teneinde haar te behouden — verrijst hij uit de dooden als een Meester, een tot volmaaktheid gebracht rechtvaardig mensch, met een ruimer bewustzijn en grootere vermogens, als een doeltreffend gereedschap ten gebruike van den Opperbouwmeester bij Zijn plan voor het herbouwen van den Tempel der gevallen menschheid, en bekwaam om andere menschen in te wijden in en te bevorderen tot het deelgenootschap in hetzelfde groote werk.

Dit — de evolutie van den mensch tot oppermensch — was altijd het doel der oude Mysteriën, en het ware doel der hedendaagsche Vrijmetselarij is niet het maatschappelijk en liefdadig werk waaraan zooveel aandacht wordt besteed, doch het bespoedigen der geestelijke evolutie van hen die er naar streven hun eigen aard te vervolmaken en om te vormen tot een meer goddelijke hoedanigheid. En dit is een bepaalde wetenschap, een koninklijke kunst, welke het voor ieder onzer mogelijk

is in practijk te brengen, terwijl het zich bij de Orde aansluiten met elk ander doel dan deze wetenschap te bestudeeren en na te streven, een misverstaan van haar bedoeling beteekent. Vandaar dat niemand behoort te solliciteeren naar het toetreden tot de Vrijmetselarij dan onder den krachtigsten aandrang van zijn hart, daar het hunkert naar licht over het probleem van zijn eigen aard. Wij zijn allen onvolmaakte wezens, ons bewust dat ons iets ontbreekt dat ons zou maken tot wat wij, in onze beste oogenblikken, gaarne zouden willen zijn. Wat is dat, wat ons ontbreekt? „Wat is datgene wat verloren is?" En het antwoord is: „De ware geheimen van een Meester-Vrijmetselaar", de ware kennis van onszelf, de bewuste verwezenlijking van onze goddelijke mogelijkheden.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

De kern van de Maçonnieke leer is: dat alle menschen in deze wereld zoekende zijn naar iets in hun eigen aard dat zij verloren hebben, doch de hoop mogen koesteren het terug te vinden door behoorlijke onderrichting en door hun eigen geduld en naarstigheid. Haar wijsbegeerte behelst, dat deze tijdelijke wereld de tegenvoeter is van een andere en werkelijker wereld, waar wij oorspronkelijk vandaan kwamen en waarheen wij onzen terugkeer kunnen bespoedigen door een zoodanigen levenswandel van zelfkennis en zelftucht als onze leering inprent. Zij houdt in, dat deze tegenwoordige wereld de plaats is waar de symbolische steenen en het houtwerk klaar gemaakt worden „zoo ver weg" van dat mystieke Jeruzalem, waar men ze eenmaal in elkaar gezet zal vinden, zoodat zij gezamenlijk dien Tempel samenstellen welke op dit oogenblik zonder handen wordt gebouwd en zonder het geraas of de hulp van metalen gereedschappen. Daar deze wereld dus voor ons slechts kortstondig en tijdelijk is, moet zij wel een wereld zijn van schaduwen, beelden en louter „in de plaats ge-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

stelde geheimen", tot den tijd dat wij ons — wanneer wij niet alleen zinnebeeldig doch in werkelijkheid, in karakter en kennis en bewustzijn, verheven zijn tot den hoogen graad van Meester-Vrijmetselaar — geschikt maken om iets te vernemen van de „ware geheimen", iets van de levende werkelijkheden welke schuilen en in verborgenheid leven achter den uiterlijken schijn der dingen. Alle menschelijk leven, dat zijn oorsprong vond in het mystieke „Oosten" en naar deze wereld is gereisd welke voor ons het „Westen" is, moet weer tot zijn bron terugkeeren. Om weer een gedicht aan te halen van den Broeder dien ik reeds citeerde:

„From East to West the soul her journey takes;
At many bitter founts her fever slakes;
Halts at strange taverns by the way to feast,
Resumes her load, and painful progress makes
Back to the East" [1]).

De Vrijmetselarij bedoelt, door middel van een reeks dramatische voorstellingen, hen die lust hebben haar beteekenis te ontdekken en te profiteeren van de wenken welke zij in allegorischen vorm geeft, te voorzien van een voorbeeld en van onderricht waardoor onze terugkeer naar het „Oosten" bespoedigd kan worden. Zij doelt niet op een bouwkunst van wereldsche soort, doch op de bouwkunst van het leven der ziel. Zij is niet op zichzelf een godsdienst, maar eerder een gedramatiseerde en versterkte vorm van zedelijke beginselen, welke ingeprent worden door elk godsdienststelsel ter wereld. Want er is geen godsdienst, welke niet de les leert van de noodzakelijkheid van lichamelijke loutering, zooals in onzen eersten graad, geen, welke niet den nadruk legt op de les van den

1) De ziel onderneemt haar reis van het Oosten naar het Westen. Zij stilt haar koorts aan menige bittere bron; houdt stil bij vreemde herbergen aan den weg om feest te vieren. Dan neemt zij haar last weer op en vordert moeizaam terug naar het Oosten.

tweeden graad, dat verstandelijke, zedelijke en geestelijke ontwikkeling onontbeerlijk is en zal leiden tot de ontdekking van een zeker geheim middelpunt „waar de waarheid in volheid verblijft", en dat dat middelpunt een „punt in een cirkel" is van onzen eigen aard, waarvan geen mensch of Vrijmetselaar ooit kan afdwalen, want het is het Koninkrijk Gods dat sluimerend binnen ons allen is, doch waarin wij alsnog niet hebben kunnen ingaan. En er is geen godsdienst welke niet aandringt op de hoogste les van zelfopoffering en mystiek afsterven voor de dingen dezer wereld — wat zoo aanschouwelijk wordt uitgebeeld in onzen derden graad — geen, welke niet aangeeft dat in dat uur der grootste duisternis het licht van de oorspronkelijke goddelijke vonk in ons nimmer geheel wordt uitgedoofd, en dat door trouw aan dat licht, door geduld en door volharding, de tijd en de omstandigheden ons de „ware geheimen", de grondwaarheden en wezenlijkheden van onzen eigen aard, zullen teruggeven. Wij bevinden ons hier, zoo leert de Vrijmetselarij, als 't ware in gevangenschap, bij de rivieren van Babel en in een vreemd land; en onze leer vertelt ons terecht, dat de rijkste harmonieën van dit leven niets zijn, vergeleken bij de liederen Zions, en dat het, zelfs wanneer wij gevestigd zijn in de grootste hoogheid welke deze wereld of de Orde kan bieden, beter zou zijn dat onze rechterhand haar geslepenheid vergat en dat wij de bedrieglijke schatten dezer vergankelijke wereld achter onzen rug wierpen, dan dat wij in al onze handelingen zouden verzuimen te denken aan dat Jeruzalem dat verder ligt.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

Onze leering is opzettelijk gesluierd in allegorieën en symbolen, en haar diepere beteekenis verschijnt niet aan de oppervlakte van het rituaal zelf. Dit is deels in overeenstemming met het menschelijk leven zelf en de

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

De wereld waarin wij leven — welke zelf slechts allegorieën en symbolen zijn van een ander leven en de sluiers van een andere wereld — en deels ook opzettelijk, zoodat alleen zij, die eerbiedig en begrijpelijk van gemoed zijn, kunnen doordringen in de meer verborgen beteekenis van de leer der Orde. De diepere geheimen in de Vrijmetselarij zijn, evenals de diepere geheimen des levens, zwaar gesluierd, goed verborgen. Zij bestaan, verborgen onder groote terughouding, maar al wie er iets van weet, weet ook dat zij „talrijk en waardevol" zijn, en dat zij alleen geopenbaard worden aan hen die handelen volgens den in onze toespraken gegeven wenk: „Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden". Het zoeken kan langdurig en moeilijk zijn, maar groote dingen worden niet verworven zonder inspanning en zoeken; echter kan worden bevestigd dat er voor den candidaat die „behoorlijk voorbereid" is (in een veel ruimeren zin dan wij volgens gebruik aan die uitdrukking hechten) deuren zijn welke uit de Orde leiden en die, wanneer er op geklopt wordt, zeker open zullen gaan en hem toelaten tot plaatsen en tot kennis waar hij op het oogenblik nog weinig om geeft. Ook op hem, die zich in de grootere inwijdingen zou willen begeven, is dezelfde regel toepasselijk als die welke zinnebeeldig werd voorgesteld bij zijn eerste intrede in de Orde, doch dezen keer zal het niet meer een zinnebeeld zijn maar een realistisch feit. Ik bedoel: hij zal bevinden, dat een getrokken zwaard steeds vóór hem dreigt en dat een koord zich nog om zijn hals bevindt. Inderdaad: gevaar staat den candidaat te wachten, die zich overijld en in een staat van zedelijke ongeschiktheid zou storten in de diepere geheimenissen van zijn wezen, welke waarlijk „ernstig, plechtig en ontzagwekkend" zijn, doch aan den anderen kant is het voor

hem, die eenmaal het pad van licht betreden heeft, zedelijke zelfmoord terug te keeren.

De diepere Symboliek der Vrijmetselarij.

En nu, Broeders, om dit korte en onvolmaakte overzicht van de diepere beteekenis en oogmerken onzer Orde te besluiten, bid ik, dat wat nu gesproken is, voor sommigen uwer moge blijken een verdere teruggave te zijn aan dat licht, waarheen ten allen tijde het overheerschend verlangen onzes harten uitgaat. Het staat aan ons, of de Vrijmetselarij voor ons blijft wat aan den buitenkant en aan de oppervlakte niet meer dan een reeks symbolische riten lijkt, dan wel of wij deze symbolen zullen laten overgaan in ons leven en daarin tot werkelijkheid worden. Welke formaliteiten wij ook ondergaan mogen hebben in verband met onze toelating tot de Orde, zoo kan men toch niet van ons zeggen dat wij „regelmatig ingewijd" zijn in de Vrijmetselarij, zoolang wij de Orde beschouwen als maar een zaak van het maatschappelijk leven, en haar ceremoniën behandelen als slechts tot sleur geworden riten van een verouderd karakter. De Vrijmetselarij werd, zooals ik reeds heb aangeduid, aan de wereld gegeven uit nog geheimer bronnen, als een groote proefneming en een genademiddel, als een prachtige kans voor hen die lust zouden hebben gebruik te maken van wat weinig bekend is en weinig onderwezen wordt buiten zekere verborgen heiligdommen. Zij was bedoeld een in dramatischen vorm gekleed overzicht of kort begrip te verschaffen van de geestelijke wedergeboorte van den mensch, en wenken en aanduidingen te geven welke hen, die in staat zijn haar diepere strekking en symboliek te onderscheiden, zouden kunnen leiden tot nog verder gaande inwijdingen dan die welke in onze Loges slechts oppervlakkig worden weergegeven. Want zooals wij aan den uiterlijken kant der Orde geroepen kunnen worden eereplaatsen en -ambten te

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

bekleeden in de Provinciale Groot-Loge, of kunnen toetreden tot andere Maçonnieke graden buiten de Orde, zoo zijn er ook aan haar innerlijken kant zeer belangrijke posten waartoe wij geroepen kunnen worden welke, al bieden zij ons geen maatschappelijke onderscheiding en geen zichtbare bevordering, toch in werkelijkheid de ware prijzen zijn, het kostbaarste bezit, dat een Vrijmetselaar kan begeeren. Dit doel kunnen allen bereiken, die er oprecht naar streven en die zichzelf den weg bereiden door zich de waarheden eigen te maken welke onder de uiterlijke allegorieën en de zinnebeeldige sluiers van de leering der Orde liggen. En daar er tegenwoordig aan den kant van vele leden der Orde een waar en algemeen verbreid verlangen schijnt te bestaan om door te dringen tot een volledige begrip van wat de Orde zelf eerder verbergt dan onthult, gevoel ik dat ik mijn plichten als een Meester in de Orde niet zou vervullen, indien ik geen partij trok van die positie om met hen althans iets te deelen van wat ik voor mijzelf heb kunnen vergaren.

Tenslotte moet ik u verzoeken niet te vergeten dat — in overeenstemming met den algemeenen opzet van ons stelsel — elke Voorzittend Meester van een Loge slechts een zinnebeeld en een vervanging is, en dat achter hem, en achter al de andere grootofficieren der Maçonnieke hiërarchie, staat het „Groote Witte Opperhoofd", de „Groote Inwijder" en Grootmeester van alle ware Vrijmetselaren verspreid in het Heelal, al dan niet leden onzer Orde. Laten wij allen voor Hem ons nederbuigen uit dankbaarheid voor het onschatbare geschenk dat ons in deze onze Orde is gegeven; en in Zijn bescherming, aan Zijn verlichtende leiding tot haar diepere geheimenissen, beveel ik u allen aan.

Hoofdstuk II.

DE VRIJMETSELARIJ ALS EEN WIJSBEGEERTE.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

ER is geen gebrek aan teekenen, dat in de Orde een hooger Maçonniek bewustzijn aan het ontwaken is. Hier en daar worden leden der Orde zich langzamerhand bewust van het feit, dat er onder de oppervlakte der Maçonnieke leer en zinnebeelden veel meer ligt dan oog en oor ontwaren. Zij beginnen zelf na te denken, inplaats van de dingen maar woordelijk zonder meer aan te nemen, en naarmate hun denken zich ontwikkelt komen feiten, welke tevoren onopgemerkt bleven, op den voorgrond en gaan zij beteekenis krijgen. Zij ontwaren, dat het Maçonnieke samenstel iets diepers is dan een stelsel van de allereenvoudigste zedelijkheid, welker naleving men van alle menschen verwacht, of zij naar den vorm Vrijmetselaar zijn of niet. Zij bedenken, dat de zeer buitengewone groei der Orde nauwelijks verklaard kan worden uit de veronderstelling dat de tegenwoordige bespiegelende Vrijmetselarij niets méér bestendigt dan het geheime verband dat eenmaal bestond met het bouwvak. Zij erkennen, dat er geen bijzondere deugd of bijzonder belang gelegen kan zijn in het voortgaan met het navolgen der gewoonten van oude ambachtsgilden, alleen terwille van die navolging; of in het op de been houden van een kostbare organisatie om den menschen de eenvoudigste symboliek te leeren van enkele bouwgereedschappen,

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

aangevuld met een aanzienlijke hoeveelheid maatschappelijke gezelligheid. Bij eenig nadenken wordt het vrij duidelijk, dat onze Derde Graad en de groote hoofdlegende, welke het hoogtepunt van het stelsel der Vrijmetselarij uitmaakt, geen directe of feitelijke betrekking op of verband met het ambacht van den metselaar kan hebben of ooit kan hebben gehad. Nu kan men aanvoeren, dat wij onze groote weldadigheidsorganisatie hebben, en dat de maatschappelijke kant van onze verrichtingen een waardevol en beschavend bezit uitmaakt. Toegegeven, maar andere menschen en andere vereenigingen zijn philanthropisch en maatschappelijk even goed als wij, en een geheime vereeniging is toch niet noodig ter bevordering van dergelijke doeleinden, welke enkel een aanvulling zijn van het oorspronkelijke doel der Orde. Het opmerken van feiten als deze wekt dan bij ons het vermoeden, dat de Orde haar eigen stelsel nog niet ten volle begrijpt, en dat de met de Vrijmetselarij verbonden bijzaken, waarop wij langen tijd zoo sterk den nadruk legden, al zijn zij in hun soort van waarde, tenslotte toch niet het eerste en eigenlijke werk der Orde zijn. Het werk der Orde bestaat in het inwijden in zekere geheimen en verborgenheden, en het is duidelijk dat de Orde, indien zij in het verklaren van haar eigen geheimen en verborgenheden faalt en dus ook in het verleenen van werkelijke inwijdingen — te onderscheiden van het de candidaten eenige vormelijke ceremoniën laten ondergaan — niet beantwoordt aan haar oorspronkelijk doel, welk ander bijkomstig goed werk zij ook moge verrichten.

Laat mij al dadelijk — nu deze feiten de basis zijn waarop mijn toespraak verder is opgebouwd — mijn eerste bewering bewijzen door te verklaren dat, op dezelfde wijze als de vorderingen in de Orde van iederen in haar gelederen opgenomen Broeder volgens gelei-

delijke, opeenvolgende treden plaats hebben, zoo ook het begrijpen van het Maçonnieke stelsel en de Maçonnieke leer een zaak is van geleidelijke ontwikkeling. Zoo eenvoudig mogelijk gezegd: de theorie van Maçonnieken vooruitgang is, dat elk tot de Orde toegelaten lid zijn intrede doet in een staat van duisternis en onwetendheid aangaande wat de Vrijmetselarij leert, en dat hij later verondersteld wordt tot licht en kennis gebracht te zijn. Of in andere woorden: hij doet zijn intrede in de Orde symbolisch als een ruwe steen, en het is zijn taak zoowel zijn karakter als zijn verstand zoodanig te ontwikkelen dat hij tenslotte, krachtens hetgeen hij geleerd en in toepassing gebracht heeft, zal zijn als een afgewerkte kubieke steen.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Het begrijpen van den opzet der Vrijmetselarij strekt om op precies dezelfde wijze te ontwikkelen. De beteekenis ervan is niet ineens te onderscheiden, en tenzij ons verstand behoorlijk voorbereid en ons begripsvermogen zorgvuldig geoefend is, bestaat er niet veel kans dat wij ooit iets van de ware geheimen en verborgenheden der Vrijmetselarij deelachtig zullen worden, hoe vaak wij ook het verrichten van het uiterlijke ceremonieel bijwonen of hoe knap wij ook mogen zijn in het in 't geheugen prenten van de ritualen en instructie-lezingen. De eerste trede, het eerste begrip van wat de Vrijmetselarij inhoudt, heeft alleen te maken met den buitenkant der leer, met bekendheid met de letterlijke zijde van de bijgebrachte kennis welke wij allen verwerven wanneer wij tot de Orde toetreden. Verder dan dit stadium komt, naar te vreezen is, de overgroote meerderheid der Vrijmetselaars nooit. Dit is het stadium van kennis, waarin de Orde beschouwd wordt als een maatschappelijke, half-openbare, half-geheime gemeenschap, waarbij het aangenaam en voordeelig is aangesloten te zijn voor maatschappelijke of

zelfs verder reikende doeleinden; waarin het doel van het streven van den Vrijmetselaar bestaat in het krijgen van een ambt en flinke bevordering, en het dragen van een borst vol decoraties; waar hij een letterlijk, oppervlakkig en geschiedkundig overzicht neemt van den inhoud der leer; waarin de bekwaamheid om het ceremonieele werk te verrichten met waardigheid en doeltreffendheid, en het uit 't hoofd kennen van den instructie-catechismus zoodat geen woordje verkeerd wordt weergegeven, beschouwd wordt als het hoogtepunt van Maçonnieke vaardigheid; en eindelijk waarin veelal bij hem het denkbeeld heerscht om, na zich van deze functies gekweten te hebben met een zekeren graad van verdienste, de Loge zoo spoedig mogelijk te sluiten en weg te komen naar de ontspanning van het banket.

Al deze dingen nu behooren tot wat eerst recht het ruwe-steen stadium van het Maçonnieke ontwerp genoemd kan worden. Natuurlijk zinspeel ik niet op eenigen Vrijmetselaar persoonlijk. Ik beken eerlijk zelf tot deze categorie behoord te hebben en ik meen dat we het er wel over eens zullen zijn, dat wij allen door het beschreven stadium gegaan zijn, om de eenvoudige reden dat wij niets beters wisten en niemand hadden die in staat was ons iets beters te leeren. Laten wij niet klagen. Als wij terugzien op den vooruitgang van de Orde gedurende de laatste 150 jaren, dan kunnen wij niet anders dan onszelf gelukwenschen met de geweldige — zij het geleidelijke — schreden welke zijn afgelegd wat de vorderingen en het decorum der Orde aangaat, zelfs in het ruwe-steen stadium naar onze opvatting ervan. Ieder die bekend is met de verslagen van oude Loges, zal in nauwe aanraking gekomen zijn met tijden, toen nagenoeg elk element van eerbied en waardigheid schijnt te hebben ontbroken. De Loges werden gehouden in de gelagkamers van herbergen.

Welke officieele aankleeding deze primitieve tempels ook sierde, bierpotten en „Gouwenaars" vormden in elk geval een belangrijk deel van de niet-officieele toerusting. In een der groote Londensche schilderijenmusea hangt een beroemd doek, „Nacht" getiteld, van Hogarth, den grooten schilder en zedenmeester van zijn tijd. Zijn bedoeling was een kenschetsend nachtelijk tafereel in de straten van London, zooals ze in zijn tijd voorkwamen, af te beelden. Als een der typische staaltjes van de verdorvenheid, welke in die slecht verlichte straten heerschte, heeft de groote schilder de figuur van een Vrijmetselaar, die dronken naar huis wankelt met zijn schootsvel nog voor en geholpen door den dekker der Loge, aan eeuwigen spot prijsgegeven. Geen ware Vrijmetselaar kan dit schilderij aanzien zonder een brandend gevoel van schaamte en zonder zijn besluit vast te leggen de Orde te verlossen van deze schandvlek. Dergelijke dingen hebben wij, hoop ik, reeds achter ons gelaten. Wij zijn ontwaakt tot eenig besef van waardigheid en zelfachting. De Orde wordt goed bestuurd door haar hoogere autoriteiten, en de afzonderlijke Loges zijn er trotsch op geschikte tempels te verschaffen en hun bijeenkomsten te leiden met behoorlijke inachtneming van den ernst der Maçonnieke leer. Moge de Orde nimmer terugvallen tot den primitieven en verwarden toestand, waar zij boven uit gestegen is.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Doch deze verbetering in zaken van haar houding naar buiten is niet genoeg, al is zij ook groot en welkom. Wil men voorkomen, dat de Orde zal gaan verzinken in een staat van zelfvoldaanheid over haar maatschappelijke voorrechten en het aangename van vriendschappelijken omgang onder haar leden, wil men voorkomen, dat zij het stelsel van kennis en wetenschap dat zij beweert te zijn zoo sleursch en weinig drukkend mogelijk zal opvatten, dan moet de verbetering waar ik

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

van sprak vergezeld gaan (en ik geloof dat dit ook in de bestemming ligt) van een zich bewust worden van de groote beteekenis der innerlijke doeleinden van de Vrijmetselarij. En daar ik het heb gehad over wat ik noemde de „ruwe-steen" opvatting van dat doel, hebt gij het recht mij thans te vragen die hoogere opvatting te vermelden welke, in vergelijking, beschouwd kan worden als de „kubieke steen". Ik zal niet pogen het antwoord op deze vraag in zoovele woorden te zeggen. Ik verzoek u deze heele toespraak te beschouwen als een aanduiding van wat dat antwoord moet zijn. Tot op zekere hoogte heb ik bij een vorige gelegenheid getracht dat antwoord te formuleeren, doch terwijl ik toen meer inging op de bijzonderheden van het stelsel en de symbolen der Orde, zal ik thans het onderwerp in grootere trekken en de Vrijmetselarij van haar ruimeren en meer wijsgeerigen kant behandelen. Ik zeide bij die gelegenheid — en ik moet dat thans herhalen — dat in haar meer algemeene en vitale leer de Vrijmetselarij wezenlijk een wijsgeerig en godsdienstig stelsel was, uitgedrukt in dramatisch ceremonieel. Zij is een stelsel, dat bedoelt antwoord te geven op de drie groote vragen welke zich zoo onverbiddelijk opdringen aan de aandacht van ieder nadenkend mensch, en het onderwerp zijn waar alle godsdiensten en alle wijsbegeerten om draaien: Wat ben ik? Waar kom ik vandaan? Waar ga ik heen? Het is een onmiskenbare waarheid, als wij zeggen dat wij allen in onze rustiger en ernstiger oogenblikken de behoefte gevoelen aan eenig betrouwbaar antwoord op deze vragen. Licht er op is „het overheerschend verlangen onzes harten", en van het licht dat wij kunnen verkrijgen — van de Vrijmetselarij of van elders — zijn onze levensfilosofie en de gedragslijn waarnaar wij ons leven regelen afhankelijk. In een ruimeren dan onzen gewonen beperkten

zin dus, wordt de candidaat voor de Vrijmetselarij verondersteld in de Orde te treden om te zoeken naar licht over deze vraagstukken — aannemende dat hij niet heeft kunnen slagen dat licht elders te vinden. Indien zijn candidatuur gedreven wordt door eenig ander motief dan een oprecht verlangen naar kennis omtrent *deze* vraagstukken — welke boven alle andere een levensbelang zijn voor zijn gemoedsrust — en door den ongeveinsden wensch zich met behulp van die kennis nuttig te maken voor zijn medeschepselen, dan kan zijn candidatuur niet als een waardige gelden. De reden waarom niemand aangezocht moet worden tot de Orde toe te treden is, dat ten aanzien van deze zaken van heilig en buitengewoon belang, de eerste aandrang zijn oorsprong *moet* vinden in den sollicitant zelf. De eerste plaats zijner voorbereiding moet altijd in zijn eigen hart zijn; en het is op den kreet en op het aankloppen van zijn innerlijken nood, maar niet voor eenig minder motief, dat — in theorie, doch nauwelijks in de practijk — de deur tot de Mysteriën geopend wordt en de zoeker binnentreedt en hulp vindt. In een ander stadium van zijn symbolischen vooruitgang verneemt de candidaat van zijn hoogere broeders dat zij, samen met hem, zoeken naar iets dat verloren is en dat zij hopen te vinden. Hier nu wordt de groote drijfveer tot dit en tot alle andere zoeken, evenals de sleutel tot het ware doel der Vrijmetselarij, eerst duidelijk en wordt zij in nadrukkelijke bewoordingen verklaard. De Vrijmetselarij is het zoeken naar iets dat verloren is gegaan. Wat is dat dan, dat verloren is? Beschouw de zaak als volgt. Waarom zouden wij, of de wereld in 't algemeen, toch wel godsdienstige en filosofische stelsels noodig hebben? Wat is het motief en de reden voor het bestaan van een Orde van Vrijmetselaren en van vele andere Orden tot Inwijding, zoowel in het verleden als

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

in het heden? Waarom zouden zij zelfs wel bestaan? Ik zou de zaak terug willen brengen tot het kleinere bestek van iets persoonlijks, door te vragen: waarom zijt gij gekomen om deze toespraak te hooren, en waarom zou ik vele jaren moeite gedaan hebben om de kennis te verwerven welke mij in staat stelt ze te houden, zoo niet om het feit — en zoo is het inderdaad — dat ieder mensch in zijn oogenblikken van nadenken het gevoel heeft, dat een of ander bestanddeel van zijn eigen wezen verloren is geraakt; dat hij zich bewust is — als hij eerlijk is tegenover zichzelf — van het gevoel van zedelijke onvolmaaktheid, van onwetendheid, van beperkte kennis omtrent zichzelf en zijn omgeving; dat hij, kortom, in zijn samenstel eenig grondig tekort gewaar is, dat, als het maar gevonden en aangevuld werd, bevrediging zou schenken aan zijn hunkeren naar kennis, naar volledigheid en volmaaktheid, hem zou „leiden uit de duisternis tot het licht", hem zou voeren boven onwetendheid uit en buiten het bereik van de vele kwalen waarvan het vleesch de erfgenaam is. Het punt is te duidelijk dan dat het noodig is er verder op in te gaan, en het antwoord er op is te vinden door verwijzing naar een groot leerstuk, dat den filosofischen grondslag vormt van alle godsdienststelsels en van al de groote Mysterie- en Inwijdingsstelsels in de oudheid, namelijk: dat, wat algemeen bekend is als de Zondeval. Hoe wij nu ook deze gebeurtenis verkiezen te beschouwen — en door de geheele geschiedenis van het menschelijke ras is zij onderwezen op tallooze wijzen en in alle soorten gelijkenissen, allegorieën, mythen en legenden — haar eenige beteekenis is, dat de menschheid als geheel is vervallen van haar oorspronkelijke bron en plaats, dat de mensch, die ingebed was in het eeuwige middelpunt van het leven, uitgeworpen is naar den omtrek, en dat hij in deze onze tegenwoordige wereld

een periode doormaakt van beperking, van onwetendheid, van tucht en ervaring, wat hem ten slotte geschikt zal maken om terug te keeren naar het middelpunt waar hij vandaan kwam en waar hij ook eigenlijk thuis hoort. „Het Verloren Paradijs" is het ware thema der Vrijmetselarij niet minder dan van Milton, evenals van al de oude Mysteriestelsels. De Maçonnieke leer concentreert zich en legt den nadruk op het feit en het besef van dit verlies. Achter den sluier eener allegorie, die een beschrijving geeft van het voornemen een zekeren tempel te bouwen welke echter niet voltooid kon worden wegens een ongelegen ramp, geeft de Vrijmetselarij te kennen dat de Menschheid de ware tempel is waarvan de bouw belemmerd werd en dat wij, die zoowel de handwerkslieden als de bouwmaterialen zijn van wat bedoeld was een gebouw zonder weerga te wezen, tengevolge van zekere ongelukkige gebeurtenis hier in deze wereld leven onder de omstandigheden dat de ware en volledige geheimen van onzen aard tijdelijk voor ons verloren zijn, dat de volle vermogens der menschelijke ziel geknot zijn door de beperkingen van het stoffelijk leven en dat wij, gedurende onze leerjaren van getoetst worden en tucht leeren, genoegen moeten nemen met de in de plaats gestelde kennis welke te krijgen is door middel van onze beperkte en zeer feilbare zinnen.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Doch terwijl de Vrijmetselarij den nadruk legt op deze groote waarheid, geeft zij ook — en dit is haar groote verdienste en ware doel — de wijze aan, waarop wij dat wat voor ons verloren ging weer kunnen terugkrijgen. Zij houdt ons de groote belofte voor dat, met goddelijke hulp en door onze eigen naarstigheid, de echte werkelijkheden, waarvan wij op het oogenblik slechts de onvolmaakte schaduwbeelden bezitten aan ons zullen worden teruggegeven, en dat geduld en vol-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

harding op den duur aan ieder mensch die het waard is, recht zullen geven er deel in te hebben. Dit veelomvattende onderwerp wordt in miniatuur afgespiegeld in het ceremonieel der Orde. Het Oosten der Loge is het zinnebeeldige middelpunt, de bron van alle licht, de plaats van den troon van den Meester van alle leven. Het Westen, de plaats van de verdwijnende zon, is deze wereld van onvolmaaktheid en duisternis, waar het goddelijke geestelijke licht grootendeels aan onttrokken is en het slechts door weerkaatsing schijnt. De ceremoniën welke de candidaat ondergaat, zijn een zinnebeeld van de graden van vordering welke ieder mensch — of hij naar den vorm lid der Orde is of niet — kan bereiken door zelf-loutering en zelf-opbouw, totdat hij tenslotte dood is voor zijn tegenwoordige gewone zelf en uit een staat van onvolmaaktheid wordt opgeheven tot weer volkomen vereeniging met den Heer van leven en heerlijkheid, tot wiens beeld hij aldus gevormd en er mee gelijkvormig gemaakt is.

In deze ruime beteekenis dus kan de Vrijmetselarij voor ons een practisch bruikbare wijsbegeerte worden ten dienste van hen die binnen haar invloed worden gebracht — als hoedanig zij ook bedoeld was door hen die ons tegenwoordig bespiegelend stelsel instelden. Zij voorziet in de behoefte van hen die ernstig doel en bestemming van het menschelijk leven onderzoeken. Zij is een middel om een inleiding in betrouwbare kennis te geven aan hen, die gevoelen dat hun levenskennis en hun levenspad tot dusver niet anders zijn geweest dan een reeks onregelmatige stappen, op goed geluk gedaan, en als geblinddoekt ten aanzien van de richting waarin zij gaan. Niet zonder goede redenen verklaart onze catechismus dat de Vrijmetselarij „talrijke en onschatbare geheimen" bevat. Maar dit zijn natuurlijk niet de vormelijke en zinnebeeldige teekens

en woorden welke ceremonieel aan de candidaten worden medegedeeld; zij zijn meer die geheimen welke wij instinctmatig weggesloten houden in de schuilhoeken en veilige bewaarplaatsen van ons hart, geheimen omtrent de diepe en verborgen dingen van de ziel, waarover wij niet dikwijls praten en die wij, uit natuurlijk instinct, niet gewoon zijn mede te deelen aan anderen dan diegenen onzer broeders en kameraden, die met ons deelen in een gemeenschappelijke en sympathieke belangstelling in de diepere problemen en geheimenissen des levens.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Ik heb reeds gezegd, dat de Vrijmetselarij een moderne bestendiging is van groote inwijdingsstelsels, welke in alle deelen der wereld sedert het begin van tijd bestaan hebben voor geestelijke onderrichting van de menschen. De reden voor hun bestaan is klaarblijkelijk deze geweest — welke voortvloeit uit de reeds vermelde hoofdwaarheid — dat de mensch in zijn tegenwoordigen natuurlijken staat inhaerent en in den grond onvolmaakt is, dat hij zich vroeger of later bewust wordt van een gevoel van geleden verlies en berooving, en een gebiedende behoefte gevoelt te weten te komen hoe dat verlies te herstellen. De groote wereldgodsdiensten zijn ingesteld om op hun respectieve manieren dezelfde waarheden te onderwijzen als de Mysteriestelsels geleerd hebben. Hun onderwijs is steeds tweevoudig geweest. Er heeft altijd een uiterlijke, eenvoudige en populaire leer bestaan, welke diende voor het onderricht aan de groote massa die onvoldoende is voorbereid voor diepere leering, en tegelijkertijd is er een innerlijke, verdergaande leer, een meer geheime kennis geweest, welke bewaard werd voor rijpere geesten en waarin alleen bekwame en behoorlijk voorbereide candidaten, die vrijwillig zochten er aan deel te nemen, werden ingewijd. Of het nu zij in het oude In-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

dië, Egypte, Griekenland, Italië of Mexico, dan wel onder de Druïden in Europa, inwijdingstempels hebben altijd bestaan voor hen die de innerlijke roeping gevoelden zich los te maken van de menigte en zich te wijden aan een langdurig onder tucht brengen van lichaam en geest, met het doel de geheime kennis te verwerven en de geestelijke vermogens te ontwikkelen door proefondervindelijke inwijdingsprocessen, waarvan onze tegenwoordige ceremoniën slechts een flauwe weerklank zijn. Het valt ver buiten mijn bestek een beschrijving te geven van een dezer groote stelsels of van de inwijdingsmethoden welke zij toepasten. Doch dienaangaande verzoek ik u mijn verklaring omtrent twee punten te aanvaarden. Ten eerste: dat ofschoon deze groote Mysteriescholen reeds lang verdwenen zijn uit de algemeene herinnering, zij toch nimmer — of de leer welke zij onderwezen — hebben opgehouden te bestaan. De vijandschap van de officieele macht der Kerk en de neigingen van een materialistische en handeldrijvende eeuw bewerkten dat zij vervielen tot de uiterste geheimhouding en verborgenheid, doch haar ingewijden zijn nooit van de wereld afwezig geweest. En ten tweede: dat ons tegenwoordig stelsel van bespiegelende Vrijmetselarij te danken is aan de werkzaamheid en het vooruitzien van sommige dezer gevorderde ingewijden. Hieruit moet gij echter niet begrijpen, dat de tegenwoordige Vrijmetselarij ook maar eenigermate een volledige of voldoende voorstelling is van deze oudere en grootere stelsels. Zij is slechts hun bleeke en vage afschaduwing. Doch zooals zij zijn, en zoo ver als zij gaan, zijn onze ritualen en leer een authentieke belichaming van een geheime leer en een geheime werkwijze, welke altijd bestaan hebben voor de verlichting van die aspiranten die, hun vertrouwen in God stellende (zooals men tegenwoordig

onze candidaten laat zeggen), aan de deur van zekere verborgen heiligdommen geklopt hebben, in het vertrouwen dat die deur zou opengaan en dat zij te zijner tijd datgene zouden vinden waarnaar zij zochten. Zij die zoowat 250 jaren geleden de tegenwoordige bespiegelende Vrijmetselarij instelden, namen zekere materialen welke voor de hand lagen. Dat wil zeggen: zij namen de eenvoudige riten en symbolen, welke behooren tot de middeleeuwsche werkliedengilden der steenhouwers, en vormden deze om tot een stelsel van godsdienstig-wijsgeerige leering. Van toen af, nu zij eenmaal in verband stond met het ambacht dat zich bezig houdt met natuursteen en baksteen, was de bedoeling der Vrijmetselarij zich alleen in te laten met de belangrijker wetenschap van het opbouwen der ziel; van toen af wijdde zij zich — daargelaten het behouden van zekere analogieën die het bedrijf van den gewonen steenhouwer verschafte — aan doeleinden welke geheel geestelijk, godsdienstig en wijsgeerig zijn.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Misschien was het voornaamste bewijs voor de aldus bewerkstelligde omvorming wel het inlijven van de voornaamste legende en de traditioneele geschiedenis, welke in onzen Derden Graad vervat zijn. Het is duidelijk, dat deze legende geen verwantschap met of feitelijke betrekking op het ambacht van den bouwvakarbeider gehad kan hebben. Ik verzoek u te bedenken, dat geen gebouw van steen, geen tempel of ander bouwwerk dat met handen gebouwd kan worden, onafgemaakt is gebleven door den dood van een beroepsbouwmeester, wat Hiram Abiff algemeen verondersteld wordt geweest te zijn. De beginselen der bouwkunst, de ware geheimen van het bouwvak, zijn niet en zijn nimmer verloren geweest. Zij zijn ter dege bekend, en het is toch kennelijke dwaasheid te veronderstellen dat (Vrij)metselaars van welk soort ook afwachten dat de

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

tijd of de omstandigheden eenige verloren kennis zullen teruggeven aangaande de wijze waarop wereldlijke gebouwen moeten worden in elkaar gezet. Wij weten heden ten dage precies even goed hoe gebouwen moeten worden opgericht als onze Hebreeuwsche voorvaderen die den beroemden tempel te Jeruzalem bouwden; ja, een welbekende architect heeft verklaard dat de meeste onzer Londensche kerken, zoo wat afmetingen als versiering betreft, veel grooter en prachtiger zijn dan die tempel ooit geweest is. Het is dus onze plicht achter het letterlijke verhaal te zien, heen te dringen door den sluier van allegorie in de groote legende, en de beteekenis van de ware bedoeling te vatten. Datgene wat verloren is, is te vinden — zoo wordt ons gezegd — op het Middelpunt. Maar als wij gaan navragen wat een Middelpunt is, zal de gemiddelde Vrijmetselaar u niets meer geven dan het officieele, raadselachtige en niet zeer veel licht brengende antwoord, dat het een punt in een cirkel is, waar elk deel van den omtrek even ver van verwijderd is. Maar welke cirkel? En welke omtrek? Want zulke dingen als middelpunten of cirkels bestaan niet waar het gewone gebouwen of bouwkunst betreft. En hier nu zit de doorsnee-Vrijmetselaar volkomen om een uitlegging verlegen. Dring nog verder bij hem aan: „Waarom op het Middelpunt?", en weer kan hij u slechts het ontwijkende en verwarrende antwoord geven: „Omdat dat een punt is, waarvan een Meester-Vrijmetselaar niet kan afdwalen" -- en ge zijt nog even wijs.

Broeders, het zijn juist dit ontwijken, deze opzettelijke duisterheden, deze voorbedachte raadseltaal welke ten doel hebben ons op het spoor te brengen van iets diepers dan de woorden zelf uitdrukken, en als wij in gebreke blijven de bedoeling van wat door den letter der ritualen bemanteld is te vinden, te begrijpen en

er naar te handelen, dan kunnen wij ternauwernood beweren onze eigen leer te begrijpen, kunnen wij ternauwernood beweren regelmatig te zijn ingewijd, bevorderd en verheven in de hoogere beteekenis van die uitdrukkingen, welke ceremoniën wij ook naar den vorm ondergaan hebben. „Want de Letter doodt, maar de Geest maakt levend". Laten wij onderzoeken wat de geest is van deze raadseltaal.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

De methode van alle groote godsdienst- en inwijdingsstelsels is altijd geweest hun leer te onderwijzen in den vorm van mythe, legende of allegorie. Zooals de eerste les van ons tableau zegt: „De wijsgeeren, die hun geheimenissen niet aan de profanen wilden openbaren, verborgen hun leerstukken en beginselen der wijsbegeerte onder symbolische voorstellingen", en onze traditioneele geschiedenis is een dezer symbolische voorstellingen. De letterknechten zien nu eenmaal nooit achter de letter van de allegorie. Het waarlijk ingewijde verstand echter weet de geestelijke waarde der allegorie te onderscheiden. Feitelijk was — en is nog — een deel van het doel van alle inwijding: het verstand op te voeden tot het doordringen achter het uiterlijke omhulsel van alle verschijnselen, en de waarde der inwijding is afhankelijk van de wijze waarop wij de innerlijke waarheden ons denken en ons leven laten beïnvloeden en nog diepere vermogens van bewustzijn in ons laten opwekken.

De legende van den Derden Graad, waarin de kern der Maçonnieke leer gelegen is, werd in ons stelsel gebracht door eenige gevorderde geesten, die hun kennis ontleenden aan andere en verborgen bronnen. Zij is een bewerking van een zeer oude legende en bestond in verschillende vormen reeds lang vóór haar verband met de tegenwoordige Vrijmetselarij. In de inkleeding van een verhaal over het bouwen van een

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

tempel door Koning Salomo te Jeruzalem, verkondigden zij de waarheid waar ik het reeds over had en die algemeen als de Zondeval bekend is. Zooals onze legende luidt — volgens den letterlijken kant — was het de bedoeling van een machtigen koning om een prachtig bouwwerk op te richten. Hij werd in dat werk bijgestaan door een anderen koning, die de bouwmaterialen verschafte, door een bekwamen handwerksman, wiens werk het was deze in elkaar te zetten volgens een tevoren vastgesteld plan, en door groote groepen handwerkslieden en arbeiders. Doch in den loop van het werk werd een booze samenzwering gesmeed, welke uitliep op den ondergang van den eersten handwerksman en het verhinderen van de voltooiïng van het gebouw, dat daarom tot op dezen dag onafgewerkt is gebleven.

Nu verzoek ik u op te merken, dat deze legende niet kan slaan op eenig historisch gebouw dat opgericht werd in de oude hoofdstad van Palestina. Als wij den Bijbel raadplegen als gezaghebbend, dan zult ge vinden dat die tempel *wel* werd voltooid; hij werd later vernield, herbouwd en opnieuw vernield bij meer dan één gelegenheid. Bovendien maken de bijbelsche verslagen hoegenaamd geen zinspeling op de samenzwering of op den dood van Hiram. Aan den anderen kant vermelden zij uitdrukkelijk, dat Hiram „voleindde al het werk te maken" voor den tempel, dat deze afgewerkt en voltooid was in alle bijzonderheden. Het is dus zeer duidelijk, dat wij de twee onderwerpen in onze gedachte geheel afzonderlijk moeten houden en erkennen dat het Maçonnieke verhaal iets behandelt dat duidelijk onderscheiden is van het bijbelverhaal. Op welken tempel wordt dan gedoeld? De tempel, Broeders, die nog onvolkomen en onafgewerkt is, is er niet een welke met handen gebouwd kan worden. Hij is die tempel

waarvan alle stoffelijke gebouwen slechts de typen en symbolen zijn; hij is de tempel van het collectieve lichaam der menschheid zelf, waarvan de groote ingewijde Paulus zeide: „Weet gij niet, dat gij Gods Tempel zijt?" Een volmaakte menschheid was de groote Tempel welke, in des Allerhoogsten raadsbesluiten, bestemd was te worden opgericht in de mystieke Heilige Stad, waarvan de plaats Jeruzalem het zinnebeeld was. De drie groote Meester-bouwers, Salomo en de twee Hirams, zijn een drietal dat in zekeren zin overeenkomt met de Heilige Drievuldigheid van den Christelijken godsdienst; Hiram Abiff was de hoofdbouwmeester, hij „door wien alle dingen gemaakt zijn" en „op welken (zooals Paulus zeide, waarbij hij Maçonnieke taal gebruikte) het geheele gebouw, bekwamelijk te zamen gevoegd zijnde, opwast tot eenen heiligen Tempel in den Heer". De materialen van dezen mystieken tempel waren de zielen der menschen, die tegelijk de levende steenen, de handwerkslieden en de medewerkers aan den goddelijken opzet waren.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Doch gedurende den aanbouw van dezen idealen tempel gebeurde er iets, dat het plan schipbreuk deed lijden en de vervulling voor onbepaalden tijd uitstelde. Dit was de Zondeval; de samenzwering der handwerkslieden. Wendt u tot het boek *Genesis*, en gij zult hetzelfde onderwerp verhaald vinden in de allegorie van Adam en Eva. Zij waren bestemd, zooals gij weet, voor volmaaktheid en gelukzaligheid, doch het plan van hun Schepper werd teniet gedaan door hun ongehoorzaamheid aan zekere voorwaarden welke hun waren opgelegd. Ik verzoek u op te merken, dat hun misdaad precies dezelfde was als die welke door onze Maçonnieke samenzweerders werd begaan. Hun was verboden te eten van den Boom der Kennis, of — in Maçonnieke taal gezegd — zij hadden de verplichting

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

„niet te trachten de geheimen af te persen van een hoogeren graad" dien zij niet bereikt hadden. Nu beteekent het Hebreeuwsche woord Hiram: *Goeroe,* leeraar van „opperste kennis", goddelijk licht en goddelijke wijsheid, en de vrijheid welke daarmede verworven wordt. Echter is deze kennis alleen voor den vervolmaakten mensch. Van deze kennis was het, dat Hiram zeide dat zij „aan slechts drie in de wereld bekend" was, dat wil zeggen: alleen bekend in den raad der Goddelijke Drievuldigheid, maar zij is kennis welke met geduld en volharding iedere Vrijmetselaar, elk kind van den Schepper, „deelachtig kan worden als de tijd daarvoor zal zijn gekomen". Maar op dezelfde wijze als de poging van Adam en Eva om ongeoorloofde kennis te verwerven hun verdrijving uit den hof van Eden veroorzaakte en het goddelijke plan verijdelde, totdat zij en hun nakomelingschap het Paradijs dat zij verloren hadden zouden herwinnen, zoo ook werd de voltooiïng van den grootschen mystieken Tempel voorloopig belet door de poging der samenzweerders om Hiram de geheimen van een Meester af te persen, en de verdere bouw is uitgesteld tot de tijd en de omstandigheden — Gods tijd en de omstandigheden welke wij voor onszelf scheppen — ons de verloren gegane en ware geheimen van onzen aard en van de goddelijke bedoeling in ons zullen teruggeven.

Het treurspel van Hiram Abiff is dus niet het verhaal van een gewonen, wreeden moord op een bepaalden persoon. Het is de gelijkenis van een cosmisch en universeel verlies, een allegorie van de ineenstorting van een goddelijk plan. Wij hebben te maken niet met een ramp welke zich voordeed tijdens het oprichten van een gebouw in een Oostersche stad, maar met een zedelijke ramp voor de geheele menschheid. Hiram is gedood; met andere woorden: het vermogen tot ver-

lichte wijsheid is van ons afgesneden. Het is aan die ramp te wijten, dat het menschdom heden ten dage vertoeft in deze wereld van onvolmaakte kennis, van beperkte vermogens, van wisselend geluk, van voortdurend zwoegen, van dood en veelvuldige bitterheid en smart; ons leven hier is (om de woorden van een dichter te bezigen):

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

„An ever-moaning battle in the mist,
Death in all life and lying in all love;
The meanest having power upon the highest,
And the high purpose broken by the worm" [1]).

De tempel van den menschelijken aard is onafgemaakt en wij weten niet hoe hem te voltooien. De behoefte aan plannen en ontwerpen om de verwarring in het persoonlijke en het maatschappelijke leven te regelen, geeft ons allen een aanwijzing dat de een of andere zware ramp ons als ras getroffen heeft. De afwezigheid van een helder en leidend beginsel in 's werelds leven herinnert ons aan de volslagen verwarring waarin het ontbreken van die Opperste Wijsheid — welke als Hiram verpersoonlijkt is — ons allen gebracht heeft en leidt ieder, die nadenkend van aard is, er toe diens geheimzinnige verdwijning toe te schrijven aan de een of andere noodlottige ramp. Wij verlangen allen naar dat licht en die wijsheid welke voor ons verloren zijn geraakt. Zooals de handwerkslieden die naar het lijk zochten, zoo volgen ook wij onze verschillende wegen, op zoek naar het verlorene. Velen van ons doen geen ontdekking van belang gedurende al onze levensdagen. Wij zoeken het in genoegens, in werk, in al de afwisselende werkzaamheden en ontspanningen van ons leven; wij zoeken het in verstandelijke

1) Een zonder ophouden kreunende strijd in den nevel; dood in alle leven en gelegen in alle liefde; het laagste heeft macht over het hoogste, en het verheven doel wordt vernietigd door den worm.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

bezigheden, in den godsdienst, in de Vrijmetselarij, en zij die het verst en het diepst zoeken, zijn degenen die zich het helderst van het verlies bewust worden en gedrongen zijn uit te roepen: „Mahabone! Macbenak! de Meester is dood", of, zooals de Christelijke Schrift het onder woorden brengt: „Zij hebben mijnen Heer weggenomen, en ik weet niet, waar zij hem gelegd hebben".

Hiram Abiff is gedood. Het hooge licht en de wijsheid, ingesteld om de menschheid te leiden en te verlichten, ontbreken ons. De volle gloed van het licht en de volmaakte kennis, welke ons hadden moeten toebehooren, zijn uit het ras verdwenen, doch in de Goddelijke Voorzienigheid blijft ons nog een schemerend licht in het Oosten. In een duistere wereld, waaruit als 't ware de zon verdwenen is, hebben wij nog onze vijf zinnen en onze verstandelijke vermogens om mede te werken, en deze voorzien ons van de in de plaats gestelde geheimen, waarin wij ons moeten onderscheiden vóór wij de ware geheimen kunnen herkrijgen.

Waar is Hiram begraven? Ons wordt geleerd, dat de Wijsheid des Allerhoogsten — verpersoonlijkt als Koning Salomo — verordende dat hij begraven zou worden in een passende grafstede buiten de Heilige Stad, „in een graf van het middelpunt 3 voet tusschen N. en Z., 3 voet tusschen O. en W., en 5 voet of meer loodrecht". Waar stelt ge u voor, Broeders, dat dit graf gelegen kan zijn? Kunt gij er de plaats van bepalen, door deze nauwkeurige bijzonderheden van zijn ligging te volgen? Waarschijnlijk hebt gij u de zaak nooit anders gedacht dan als een gewone begrafenis buiten de muren van een aardrijkskundig Jeruzalem. Doch het graf van Hiram zijn *wijzelf*. Ieder van ons is de grafstede waarin de gedoode Meester begraven is. Als wij dat niet weten, is het een teeken temeer van onze onwetendheid.

In het middelpunt van onszelf, dieper dan eenig ontleedmes reiken kan of eenig lichamelijk onderzoek kan peilen, ligt het „vitale en onsterfelijke beginsel", de „glinsterende straal" begraven, welke ons verbindt met het Goddelijke Middelpunt van alle leven, en nimmer geheel is uitgedoofd, hoe slecht of onvolmaakt ons leven moge zijn. *Wij* zijn het graf van den Meester. Het verloren gegane leidende licht is begraven in het middelpunt van onszelf. Zoo ver als uw hand omhoog of omlaag kan reiken van het middelpunt van uw eigen lichaam uit — d. i.: 3 voet tusschen N. en Z. — zoo ver als zij naar rechts of links kan reiken van het midden van uw persoon — d. i.: 3 voet tusschen W. en O. — en 5 voet of meer loodrecht — de hoogte van het menschelijk lichaam — ziedaar de aanwijzingen met behulp waarvan ons geheime rituaal een beschrijving geeft van het graf van Hiram Abiff in het middelpunt van onszelf. Hij is begraven „buiten de Heilige Stad", in denzelfden zin als de nakomelingen van Adam allen buiten de muren van het Paradijs geplaatst zijn, want „niets dat onrein is kan ingaan in de heilige plaats", welke elders in onze Schrift het Koninkrijk der Hemelen wordt genoemd.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Wat is dan dat „Middelpunt", waardoor wij mogen hopen de geheimen van onzen verloren geganen aard te herwinnen, als wij het weer opwekken en gebruiken? Wij kunnen volgens analogie redeneeren. Zooals het Goddelijke Leven en de Goddelijke Wil het middelpunt van het heelal zijn en het beheerschen, zooals de zon het middelpunt en de levenschenkster is van ons zonnestelsel en de om haar heen kringende planeten beheerscht en met leven voedt, zoo bestaat in het geheime middelpunt van ieder menschenleven persoonlijk een vitaal, onsterfelijk beginsel, de geest en de geestelijke wil van den mensch. Dit is het vermogen waardoor wij

nooit kunnen dwalen als wij het gebruiken — wanneer wij het gevonden hebben. Het is een punt binnen den cirkel van onzen eigen aard, en daar wij in deze stoffelijke wereld leven, wordt de cirkel van ons bestaan begrensd door twee groote evenwijdige lijnen; „de eene stelt Mozes voor, de andere Koning Salomo", dat wil zeggen: wet en wijsheid; aan den eenen kant de goddelijke voorschriften welke het heelal regelen, aan den anderen de goddelijke „wijsheid en genade welke ons al onze levensdagen volgen". Het is dus volkomen waar dat de Vrijmetselaar, die zich aldus begrensd houdt, niet kan dwalen.

De Vrijmetselarij, dan, is een stelsel van godsdienstige wijsbegeerte, aangezien zij ons een leerstuk verschaft omtrent het heelal en onze plaats er in. Zij geeft aan van waar wij gekomen zijn en waarheen wij kunnen terugkeeren. Zij heeft twee doeleinden. Haar eerste doel is: aan te toonen, dat de mensch is weggevallen van een hoog en heilig middelpunt en afgezakt naar den omtrek, of den belichaamden staat waarin wij thans leven; aan te geven, dat zij die zulks wenschen dat middelpunt kunnen terugkrijgen door het middelpunt in onszelf te vinden, want daar de Godheid is als een cirkel welks middelpunt overal gelegen is, volgt hieruit dat een goddelijk middelpunt, een „vitaal en onsterfelijk beginsel" binnen onszelf bestaat en dat wij, als wij het ontwikkelen, de hoop mogen koesteren onze verloren en oorspronkelijke gestalte te herkrijgen. Het tweede doel van de leer der Orde is: den weg bekend te maken langs welken dat middelpunt in ons gevonden kan worden, en deze leering is belichaamd in de tucht en de beproevingen, welke in de drie graden zijn afgeschilderd. De Maçonnieke leer van het Middelpunt — of, in andere woorden, het Christelijke axioma „het Koninkrijk Gods is binnen

ulieden" — is nergens beter gesteld dan door den dichter Browning:

„Truth is within ourselves. It takes no rise
From outward things, whate'er you may believe.
There is an inmost centre in ourselves
Where truth abides in fullness; and to know
Rather consists in finding out a way
Whence the imprisoned splendour may escape
Than by effecting entrance for a light
Supposed to be without" [1]).

Broeders, mogen wij allen tot de kennis komen hoe „de Loge te openen op het middelpunt" van onszelf, en zoo in onze eigen bewuste ervaring het vinden verwezenlijken van den „gekerkerden luister", verborgen in de diepten van ons wezen, welke, wanneer hij in ons oprijst, ons vrede en zaligheid zal brengen. Wat schrijft nu de leer der Vrijmetselarij voor ter bevrijding van dit gekerkerde middelpunt? Haar eerste geboden zijn die van onzen eersten graad. Er moet reinheid van gedachte en van bedoeling zijn. Ik behoef u er nauwelijks aan te herinneren, dat het woord candidaat is afgeleid van het Latijnsche *candidus*, wit (in den zin van reinheid), of dat onze sollicitanten, alvorens in de Loge te treden, hun kleedingstukken er buiten achterlaten — welke behooren tot de mode van de buitenwereld wier begrippen zij wenschen te laten varen — en de Loge betreden in het wit gekleed, als zinnebeeldige voorstelling van de onberispelijkheid van hun denken en de loutering van hun leven. Daar deze symbolische witte kleeding gedragen wordt gedurende elk der drie graden, is het alsof de zoeker naar het hooge licht van

1) De waarheid is binnen onszelf. Zij spruit niet voort uit uiterlijke dingen, wat gij ook moogt gelooven. Er is een diepste middelpunt in onszelf, waar de waarheid in volheid verblijft; en het tot weten komen bestaat eer in het ontdekken van een weg, waarlangs de gekerkerde luister zal kunnen ontsnappen, dan in het maken van een toegang voor een licht, dat verondersteld wordt buiten te zijn.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

het Middelpunt steeds moet komen onder het uiten van den drievoudigen aanroep: „Heilig, Heilig, Heilig", ten blijke van de drievoudige reinheid van lichaam, ziel en geest, welke onontbeerlijk is voor het verkrijgen van wat hij zoekt. Hij heeft alle geld en metalen achtergelaten, want de grove dingen dezer wereld zijn overbodig in de innerlijke wereld, terwijl hij, wanneer eenige onzuiverheid in het denken of onvolmaaktheden van het karakter in hem gebleven zijn, de onmogelijkheid zal bespeuren om het bewustzijn van zijn hoogste zelf te bereiken. Hij zal leeren, dat hij ze moet opgeven en opnieuw beginnen, en dat zijn poging tot werkelijke inwijding herhaald moet worden.

Hij moet bezield zijn door een geest van algemeene sympathie. Aalmoezen in geld en daadwerkelijke steunverleening aan de geldelijk armen en noodlijdenden zijn bewonderenswaardige verrichtingen wat dat aangaat, doch zij geven geenszins de volle beteekenis weer van den term „weldadigheid", zooals de Vrijmetselarij deze bedoelt. Het betalen van enkele tientjes aan weldadigheidsinstellingen is nauwelijks het voldoen aan de groote door Paulus gegeven definitie van weldadigheid, welke zoo dikwijls in onze Loges wordt gelezen, en door welker beoefening, zooals wij plegen te zeggen, een Vrijmetselaar „het hoogste doel van zijn streven bereikt".

Er is een veel ruimere dan de beperkte gebruikelijke beteekenis van Broederschap, zooals deze geldt onder hen die lid zijn van een gewone vereeniging. Er is die diepe zin, waarin de mensch zich niet alleen broeder voelt van zijn medemenschen — of zij Maçonniek zijn broeders zijn of niet — maar beseft dat hij een broeder is van al wat is, een deel van het universeele leven dat alle dingen doortrilt. Een groote Illuminaat, Franciscus van Assisi, gaf uitdrukking aan hetgeen ik bedoel

toen hij in zijn vermaarden lofzang schreef van zijn broeders de zon en den wind, van zijn zusters de maan en de zee, van zijn broeders de dieren en de vogels, als allen deelen van een gemeenschappelijk leven, allen bestanddeelen in het plan van den Opperbouwmeester voor de herstelling van den Tempel der Schepping en diens wijding tot Zijn dienst, en als allen een algemeene liefde van onzen kant waardig, gelijk zij het voorwerp zijn van een algemeene zorg van Zijn kant. *De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.*

Van deze eerste vereischten gaan wij verder naar wat aangeduid wordt door onzen tweeden graad, waarin ingeprent worden: het ontleden en veredelen van de verstandelijke en redelijke vermogens, het bestudeeren der geheimen van den wonderbaren, ingewikkelden, psychischen aard van den mensch, hun betrekking tot het nog hoogere en geestelijke deel van hem dat hij, op zijn beurt, kan leeren na te gaan „zelfs tot den troon van God Zelf", waarmede hij in het diepst van zijn wezen verbonden is. Deze studiën, Broeders, welke zoo vluchtig worden aangeroerd in onze ceremonie van bevorderen, waarop zoo terloops gedoeld wordt wanneer wij ons rituaal opzeggen, worden, wanneer men ze onderneemt met dien ernst welke er in de oude mysteriestelsels aan gehecht werd, niet zonder goede reden in onze eigen woorden beschreven als „ernstig, plechtig en ontzagwekkend". Niet straffeloos kan, zooals de werkelijk ingewijden wel weten, doorgedrongen worden in de diepten van den menschelijken aard en der zelfkennis, in de verborgen geheimenissen van de ziel des menschen, dan door hen die „behoorlijk voorbereid" zijn. De mensch die dat doet heeft als 't ware een koord om zijn hals omdat hij, wanneer hij eenmaal bewogen is door een oprecht verlangen naar die hoogere kennis welke de ware inwijding bedoelt te verleenen, nimmer zich kan afwenden van hetgeen hij daaromtrent ver-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

neemt zonder zedelijken zelfmoord te begaan; hij kan nooit weer dezelfde mensch zijn, die hij was vóór hij een blik kon werpen in de verborgen geheimenissen des levens. En zooals er een Engel met een vlammend zwaard aan den ingang van den hof van Eden stond om den weg naar den Boom des Levens te bewaken, zoo zal de mensch, wiens inwijding niet louter conventioneel is, zich bij de deur der hoogere kennis bedreigd zien door tegenstrevende onzichtbare krachten als hij, in een staat van zedelijke ongeschiktheid verkeerende, onbesuisd losstormt op de diepe geheimen van het Middelpunt. Het is beter onwetend te blijven, dan onverstandig en zonder behoorlijk voorbereid en in het bezit van de juiste paspoorten te zijn, zich te wagen op deze onbekende zee.

En ten slotte moet de aspirant, na deze inleidende oefeningen in tucht, de groote waarheid leeren welke in den derden graad is uitgedrukt, dat hij, die zich tot volmaaktheid wil verheffen en datgene wenscht te herkrijgen wat hij reeds lang heeft ingezien dat voor hem verloren is gegaan, zulks alleen kan doen door volkomen zelfverloochening, door af te sterven voor alles wat in de oogen en volgens het begrip van de oningewijde buitenwereld waardevol en begeerlijk is. De derde graad, Broeders, is een uiteenzetting, in dramatisch ceremonieel, van den tekst: „Wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelve verliezen". Onder de allegorie van den dood van den Meester — en vergeet niet, dat het een allegorie *is* — ligt de universeele waarheid uitgedrukt, dat een mystieke dood aan de mystieke herboorte vooraf moet gaan. „Gijlieden moet wederom geboren worden". „Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zoo blijft hetzelve alleen, maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort". Het is alleen op die wijze, dat alle Meester-Vrijmetselaars

opgewekt kunnen worden uit een figuurlijken (niet een lichamelijken) dood tot een herboren staat en tot de volle gestalte van den menschelijken aard.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Het pad tot de ware inwijding in de volheid des levens, door een figuurlijk afsterven voor het lagere zelf, is het pad dat in de Schrift de nauwe weg wordt genoemd, waarvan ook gezegd wordt dat er weinigen zijn die hem vinden. Het is het nauwe pad tusschen de Kolommen, want Boaz en Jachin staan als iets dat vanzelf spreekt bij den ingang van elken Vrijmetselaarstempel, en telkens wanneer wij de Loge binnentreden gaan wij tusschen hen door. In het rituaal wordt wel aan deze kolommen een zeer belangrijke plaats ingeruimd, doch van hun beteekenis wordt slechts heel weinig uitleg gegeven, en het is toch wenschelijk iets te weten van hun groot belang. Een maar eenigermate volledige behandeling er van zou een heele lezing vorderen over dit onderwerp alléén, en zelfs dan zou ten aanzien van deze grootsche zinnebeelden veel verzwegen moeten blijven, dat niet geschikt is in een algemeene toespraak behandeld te worden.

De kolommen nemen — en namen ook altijd — een zeer voorname plaats in in de tempels van alle groote godsdienst- en inwijdingsstelsels, Maçonniek of niet. Zij zijn ingelijfd in de Christelijke bouwkunst. Indien gij u den bouw herinnert van de Kathedraal van York of van de Westminster Abdij, zult gij de kolommen herkennen in de twee machtige torens ter weerszijden van den hoofdingang tot die kathedralen, aan het Westelijke einde van het gebouw. Niet-Vrijmetselaren betreden dus deze tempels, evenals wij doen, tusschen de kolommen in het Westen; zij kijken tusschen hen door langs het rechte pad dat tot het hoogaltaar leidt, precies zooals de symbolische gang van den Vrijmetselaar ook van het Westen gaat naar den troon in het Oosten. Dat

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

pad is als 't ware het rechte levenspad, dat in deze uiterlijke wereld begint en eindigt bij den troon, of het altaar, in het Oosten. Vele eeuwen vóór onze Bijbel werd geschreven, of er zelfs maar gedacht werd aan den tempel van Salomo welke beschreven is in de Boeken der Koningen en de Kronieken, werden de twee kolommen reeds gebruikt in de groote Mysterietempels in Egypte, en een der groote jaarlijksche algemeene feestdagen was de feestelijkheid van het opzetten der kolommen. Wat beteekenden zij dan? Hier kan ik het onderwerp slechts zeer oppervlakkig behandelen. In één hunner aspecten beteekenen zij wat in de Oostersche wijsbegeerte bekend is als „de paren tegenstellingen". Alles in de natuur is tweevoudig en kan slechts gekend worden in contrast met zijn tegendeel, terwijl de twee in vereeniging een metaphysischen derde voortbrengen, welke hun samenstelling en zuivere evenwicht is. Zoo hebben wij: goed en kwaad, licht en duisternis (en een der kolommen was altijd wit en de andere zwart), actief en passief, positief en negatief, ja en neen, buiten en binnen, man en vrouw. Geen dezer is volledig zonder den ander; samen genomen vormen zij stabiliteit. De morgen en de avond vereenigen zich om den vollen dag te vormen. De man is spreekwoordelijk onvolmaakt zonder zijn „betere helft", de vrouw; de twee trouwen om elkander kracht te verleenen en hun gemeenschappelijke woning te vestigen. De natuurwetenschap toont aan, dat alle stof is samengesteld uit positieve en negatieve electrische krachten in volkomen evenwicht, en dat de dingen zouden uiteenvallen en verdwijnen als zij niet in volkomen vereeniging stand hielden. Elke druppel gezond bloed in ons lichaam is een verbinding van roode en witte lichaampjes, door wier behoorlijk evenwicht wij in kracht en gezondheid gevestigd blijven, terwijl gebrek aan evenwicht gepaard

gaat met ziekte. De kolommen stellen dus, in één hunner aspecten, de volmaakte eenheid van lichaam en ziel voor, die onontbeerlijk is voor het bereiken van geestelijke volmaaktheid. In de bewoordingen der oude wijsbegeerte zijn alle geschapen dingen samengesteld uit vuur en water; vuur is hun geestelijk en water hun stoffelijk element, en zoo stelden de kolommen ook deze algemeene eigenschappen voor. In een der Apocriefe Boeken (2 Esdre, 7; 7—8), wordt van het pad tot ware wijsheid en leven gesproken als een ingang tusschen een vuur aan de rechterhand en een diep water aan de linker, en zóó smal en pijnlijk, dat er telkens maar één mensch door mag. Dit zinspeelt op het nauwe en pijnlijke pad der ware inwijding, waarvan onze intrede in de Loge tusschen de kolommen een zinnebeeld is.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

Nu worden alle groote zinnebeelden afgeschaduwd in den persoon van den mensch zelf. Het menschelijke organisme is de ware Loge welke geopend moet worden en waarin de groote Mysteriën te vinden zijn, en onze Logelokalen zijn zoodanig gebouwd en gemeubeld, dat zij het menschelijk organisme voorstellen. Het lagere en stoffelijke deel van ons is dierlijk en van de aarde, en rust, zooals het ondereinde van Jacobs ladder, op de aarde, terwijl ons hoogere deel geestelijk is en omhoog reikt naar de hemelen. Deze twee deelen van ons zijn voortdurend in botsing, daar het geestelijke en het vleeschelijke aldoor met elkander strijd voeren. Alleen hij is een wijze, die geleerd heeft een volmaakt evenwicht tusschen hen tot stand te brengen en zich in kracht te vestigen, zoodat zijn eigen innerlijk huis stand houdt tegen alle zwakheid en verzoeking. En in nog een anderen zin kan men van de twee kolommen een voorbeeld zien in het menschelijk lichaam. Daar zijn onze twee beenen, en wij moeten op beide stevig staan om een volkomen lichamelijk evenwicht te verkrijgen. Nu wij

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

deze eenvoudige waarheid hebben onderscheiden en gezien hebben dat het pad tot ware inwijding — dat een pad tot geestelijke wedergeboorte is — een zwaar en moeizaam vorderen beteekent voor hem die het onderneemt, laat mij u dan verzoeken in alle heiligheid een ander lichamelijk verschijnsel te beschouwen, welks groote geheimenis wij misschien licht tellen uithoofde van haar veelvuldigheid en onze vertrouwdheid er mee. Ik bedoel de gebeurtenis — het groote mysterie zou ik wel mogen zeggen — der bevalling. Broeders, elk kind dat in deze wereld geboren wordt, dat in dit leven treedt als in een groot huis van inwijding, beproeving en tucht, gaat, temidden van smart en weeën, door een nauwen weg en tusschen de twee kolommen welke den tempel van zijn moeders lichaam schragen. En zoo is in de gemeenplaatsen des levens, waarin voor hen die rein van harte zijn niets ordinair of onrein, doch alles heilig en symbolisch is, de daad der lichamelijke geboorte een beeld en een voorbode van die mystieke wedergeboorte en van dat gaan door een enge poort en langs een nauwen weg in een dieperen zin, zonder welke, zooals geschreven is, een mensch niet zal ingaan in het Koninkrijk der Hemelen.

De herboren mensch, de mensch die niet slechts in ceremonieelen vorm doch in levende ervaring de stadia heeft doorloopen waarvan de Maçonnieke graden maar een zwak zinnebeeld zijn, is alleen den titel waardig van Meester-Vrijmetselaar bij den bouw van den Tempel, welke niet met handen gemaakt is doch onzichtbaar wordt gebouwd van de zielen van vervolmaakte rechtvaardige menschen. Niet alleen in deze wereld wordt die tempel gebouwd; slechts de grondslagen van den voorgenomen bouw zijn hier te zien. De Orde heeft andere en hoogere levensgebieden op het oog, andere verdiepingen van het omvangrijke gebouw dan deze

waarop wij leven en werken. Op dezelfde wijze als de organisatie onzer Orde haar hoogere bijeenkomsten en raden heeft in den vorm van de Provinciale en de Groot-Loges, welke de behoeften van de werkplaatsen der Blauwe Graden regelen en verzorgen, zoo zijn er in het machtige stelsel van den bouw des heelals graden van hooger leven, hiërarchieën van hemelsche wezens, die werken en dienen in de hoogere gedeelten van het gebouw, wat boven ons tegenwoordig begrip gaat. En zooals hier aan het hoofd van onze beperkte en wereldsche broederschap een Grootmeester staat, zoo wordt ook het cosmische stelsel geleid door den Opperbouwmeester en meest Hoogeerwaarden Grootmeester van allen, wiens officieren heilige Engelen zijn; moge de erkenning van deze waarheid er toe strekken ons met wijding te geven aan het vervullen van de kleine symbolische rol, welke wij ieder afzonderlijk spelen in het stelsel dat een afbeeldsel is van het groote plan.

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

De wereld in 't algemeen, Broeders, is als 't ware slechts één groote Loge en plaats van inwijding, waarvan onze Vrijmetselaarsloges de kleine afspiegelingen zijn. Moeder Aarde is ook de Moeder-Loge van ons allen. Terwijl haar uitgebreid werk voortgaat, zijn er voortdurend zielen die er in afdalen en zielen die er uit weggeroepen worden door de slagen van den een of anderen grooten ongezienen Opziener over leven en dood, die hen hierheen roept om te werken en hen van hier wegroept voor verpoozing. Na de Loge, het banket; na den arbeid van deze wereld, de maaltijd en verpoozing van de hemelsche oorden. Hoewel nu onze naverrichtingen geen formeele plaats innemen in het Maçonnieke stelsel — evenmin als het leven na den dood in formeel verband met ons staat zoolang onze werkkring in deze tegenwoordige wereld ligt — spelen zij toch een treffende en passende rol, welke er op be-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

rekend is ons te doordringen van de diepe beteekenis onzer gebruikelijke tafelvreugde. Bij zulke gelegenheden zijn wij gewoon een heildronk in te stellen op „den Koning en de Orde", als trouwe onderdanen en liefhebbende broeders onzen aardschen vorst en onze Vrijmetselaars-vrienden over de geheele wereld gedenkende. Doch hier zou ik weer aan elken Meester die den dronk instelt, en aan iederen Broeder die er op drinkt, willen verzoeken zijn gedachten op te heffen tot een grooteren Koning en tot een grootere orde dan onze beperkte en symbolische broederschap. Ik zou u er aan willen herinneren, dat er in de Christelijke Mysteriën een andere Meester was dien wij onbewust navolgen, die ook na het avondmaal den beker nam en toen Hij den Koning der koningen gedankt had, zich als het ware plechtig verbond aan die grootere Orde, welke van gelijken omvang is als de menschheid zelf; op deze manier gaf Hij aan, dat zij een zeker groot mysterie symbolisch zouden voorstellen tot Zijn wederkomst. Doch dit, Broeders, is niets anders dan wat opgesloten ligt in onze eigen Maçonnieke bewoordingen, wanneer ook ons voorgeschreven wordt zekere in de plaats gestelde geheimen te gebruiken, tot de tijd en de omstandigheden ons de ware zullen teruggeven.

Nu ik u deze gedachten heb voorgelegd, kan gezegd worden dat de Vrijmetselarij aan hen, die in staat zijn het te waardeeren, een bruikbare wijsbegeerte en een practischen levensregel biedt. Zij onthult ons het plan van het heelal — een plan dat eens vernietigd en gestuit werd, doch tot herstel in handen der menschheid is overgelaten. Zij geeft onze plaats, ons doel en onze bestemming in dat heelal aan. Zij is een machtig huis voor onderwijs en inwijding in de Mysteriën van een ruimer en voller leven dan de onverlichte wereldling vooralsnog zou kunnen waardeeren. Laten wij dus haar

geheimenissen hoogschatten en pogen ze ten volle te waardeeren. Laten wij er ook zorg voor dragen de Orde niet in waarde te doen dalen door, haar beteekenis niet inziende, in haar gelederen personen toe te laten die niet klaar of niet geschikt zijn haar belang te begrijpen. Ik zeide bij den aanvang van deze toespraak, dat sommige Vrijmetselaars beginnen te ontwaken tot een helderder bewustheid van de ware beteekenis en bedoeling van onze Orde. Thans zeg ik aan het slot: Broeders! heft uw harten op; werpt de blinden van uw verstand en uw verbeeldingskracht wijd open. Leert in de Vrijmetselarij iets méér zien dan een kleinburgerlijk lichaam dat de allereenvoudigste zedelijkheid voorschrijft, dat riten zonder beteekenis op sleursche wijze verricht en dient als een aangename bijkomstigheid van het maatschappelijk leven. Doch ziet er in te vinden: een levende wijsbegeerte, een levensgids voor die zaken welke boven alle andere het heiligst zijn en het meest noodzakelijk voor wat tenslotte ons welzijn is. Begrijpt dat haar geheimen, welke „talrijk en onschatbaar" zijn, niet aan de oppervlakte liggen, dat zij niet van de tong, doch van het hart zijn, en dat haar verborgenheden die eeuwige geheimenissen zijn, welke meer over den geest dan over het lichaam van den mensch handelen. Bekleedt u nu met deze kennis en treedt in de Loge — niet maar het Logelokaal van onze zinnebeeldige Orde, doch de grootere Loge des levens waarin, in stilte en zonder het geluid van metalen gereedschap, het eeuwigdurende werk wordt voortgezet van het herbouwen van den onvoltooiden en onzichtbaren Tempel, waarvan de mystieke steenen en het houtwerk de zielen der menschen zijn. Aan dien herbouw nemen mannen en vrouwen deel die, terwijl zij naar den vorm geen lid zijn van onze Orde, toch onbewust Vrijmetselaars zijn in den besten zin. Want wie met zorg en beradenheid „zijn steen

De Vrijmetselarij als een Wijsbegeerte.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

kanthouwt", maakt zich passend voor zijn plaats in het „voorgenomen bouwwerk" dat geleidelijk „bekwamelijk te zamen gevoegd" wordt en dat, hoewel het door onszelf is opgericht, eenmaal geopenbaard zal worden voor ons helderder geworden gezicht en dan er uit zal zien „meer als het werk van den Opperbouwmeester des Heelals dan van menschenhanden". Daarom rust op ons Vrijmetselaren — die het voordeel hebben van een geordend en georganiseerd stelsel, dat ons een schets verschaft en inprent van de groote waarheden welke wij bezien hebben en die altijd in de wereld beschouwd zijn als geheim, als heilig, en als levend — de verantwoordelijkheid welke verbonden is aan ons voorrecht; en het moet ons oogmerk zijn te trachten het stelsel waartoe wij behooren ten volle te begrijpen en toe te passen.

Hoofdstuk III.

VERDERE AANTEEKENINGEN OVER DE SYMBOLIEK DER BLAUWE GRADEN.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

„Er is geen duisternis dan onwetendheid".
(*Shakespeare*).

„Verlicht onze duisternis, smeeken wij U, en bescherm ons tegen alle gevaren van dezen nacht".
(*Anglikaansche Liturgie*).

„Geliefde Alvader, en al gij goden die deze plaats bezoekt, schenkt mij schoonheid in den innerlijken mensch, en laat alle uiterlijke dingen die ik bezit, één zijn met de innerlijke! Moge ik slechts den wijze rijk achten, en moge mijn goudvoorraad zóó zijn, als slechts door een goed mensch gedragen kan worden. Nog iets? Dat gebed, meen ik, is genoeg voor mij!"
(*Gebed van Socrates*).

IN de Verklaring van het tableau van den Eersten Graad wordt van de Vrijmetselarij gesproken als „een kunst welke gegrond is op de beginselen der Geometrie", en ook als „een wetenschap welke handelt over het veredelen en verbeteren van den menschelijken geest". Daar wordt ook gezegd, dat haar gebruiken en gewoonten afstammen „van de oude Egyptenaren wier wijsgeeren, die hun geheimenissen niet aan de profanen wilden openbaren, hun beginselen en wijsbegeerte verborgen onder teekens en symbolen", welke nog bestendigd worden in de Orde van Vrijmetselaren.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Een en ander van deze teekens en symbolen, evenals het doel van het Maçonnieke stelsel als een geheel, is reeds in vorige artikelen geschetst. In deze aanteekeningen stel ik mij voor, de beschouwing van het onderwerp meer tot in bijzonderheden uit te breiden.

De Instructie-voorlezingen, welke verbonden zijn aan elken Graad van de Orde, hebben de bedoeling de leer van het stelsel te verklaren en de symbolen en ritualen uit te leggen. Doch deze voorlezingen zelf hebben gelijke behoefte aan verklaring. Zij zijn dan ook met groote handigheid en verborgenheid bedacht. Hun samenstellers stonden voor de dubbele taak een getrouwe, zij het gedeeltelijke, vertolking te geven van de esoterische leer en deze tevens zoodanig te maskeeren, dat haar volle beteekenis niet begrepen zou worden zonder eenige inspanning of verlichting, en weinig of heelemaal niets zou zeggen aan hen die onwaardig of onrijp waren voor de „gnosis" of wijsheidsleering. Zij kweten zich van die taak met buitengewoon succes, en op een wijze welke de bewondering afdwingt van hen die zulks weten te schatten, wegens hun diepe kennis van en inzicht in de wetenschap van zelfkennis en regeneratie. Zij waren klaarblijkelijk Ingewijden van een gevorderd soort, die goed op de hoogte waren van de geheime overleveringen en wijsbegeerte der Mysteriestelsels van het verleden, en scherpzinnig in het waarnemen van den dieperen en mystieken zin van de Heilige Schrift, waarnaar zij voortdurend ter voorlichting verwijzen.

Het in alle bijzonderheden behandelen dezer verklarende voorlezingen zou een zeer omvangrijke taak insluiten. Wij zullen echter overgaan tot het bespreken van sommige der meer op den voorgrond tredende aangelegenheden welke zij behandelen, en zoodoende de stof van onze vorige artikelen verder uitwerken.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Eerst moet de aandacht gevestigd worden op den term „Geometrie", de kunst waarop, naar verklaard wordt, het geheele stelsel gegrond is. Voor den gewonen mensch beteekent Geometrie niets meer dan die tak der wiskunde welke verbonden is met de vraagstukken van Euclides, een onderwerp dat klaarblijkelijk geen betrekking heeft op het Maçonnieke ceremonieel en Maçonnieke idealen. Derhalve moet naar een andere verklaring van den term gezocht worden.

Nu was de Geometrie een der „zeven edele kunsten en wetenschappen" der oude wijsbegeerte. Zij beteekent letterlijk: de wetenschap der aardmeting. Doch de „aarde" der ouden beteekende niet, zooals voor ons, deze stoffelijke planeet. Zij beteekende de oerstof of ongedifferentieerde zielestof waaruit wij menschen geschapen zijn, de „moeder aarde" waaraan wij allen ontsproten zijn en tot welke wij allen zonder twijfel moeten terugkeeren. De mensch werd, zoo leert de Schrift, „geformeerd uit het stof der aarde", en het is die aarde, die grond of grondstof van zijn wezen, welke „gemeten" moet worden, in den zin van het onderzoeken en begrijpen van haar aard en eigenschappen. Geen bekwame bouwmeester zal een gebouw oprichten zonder zich eerst overtuigd te hebben van den aard der materialen waarmede hij zich voorstelt te bouwen, en in de bespiegelende of geestelijke en „koninklijke" kunst der Vrijmetselarij kan geen Vrijmetselaar den tempel van zijn eigen ziel behoorlijk bouwen zonder eerst een begrip te hebben van den aard van de grondstoffen waarop hij verder moet werken.

Geometrie is dus synoniem met zelfkennis, het begrijpen van de grondstof van ons wezen, haar eigenschappen en vermogens. Boven de oude inwijdingstempels stond deze zin gegrift: „Ken uzelf en gij zult het heelal en God kennen", een zin welke in de eerste

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

plaats beteekent dat de oningewijde mensch geen kennis van zichzelf bezit, en in de tweede plaats dat hij, wanneer hij die kennis verwerft, begrijpen zal dat hij niet die afgescheiden, aparte enkeling is die hij thans meent te zijn, doch een microcosmos of een samenvatting van al wat is, en identiek is met het Wezen van God.

De Vrijmetselarij is de wetenschap van het bereiken dier hoogste kennis en heet dus terecht gegrond te zijn op de beginselen der Geometrie wanneer zij aldus omschreven wordt.

Laat men echter niet veronderstellen dat de fysieke stof, waaruit ons sterfelijk lichaam is samengesteld, de vermelde „aarde" is. Dat is slechts bederfelijke, onbestendige stof, welke alleen een tijdelijke omsluiting vormt van de onsterfelijke, ware „aarde" of stof van onze ziel, en deze in staat stelt zintuigelijke betrekkingen met de stoffelijke wereld aan te knoopen. Het onderscheid moet duidelijk gevat en in gedachte gehouden worden, want de Vrijmetselarij heeft niet zoozeer te maken met het vergankelijke uiterlijke lichaam, doch meer met het eeuwige innerlijke wezen van den mensch, al is het uiterlijke lichaam tijdelijk met het laatste ingehuld. Het is de onsterfelijke ziel des menschen, welke de tot puin vervallen tempel is die herbouwd moet worden volgens de beginselen der geestelijke wetenschap. Haar sterfelijke lichaam, met zijn bandelooze wenschen en aandoeningen, staat die verrichting in den weg. Het is het puin, dat moet worden opgeruimd voordat de nieuwe fundamenten gelegd kunnen worden en het nieuwe gebouw kan worden opgetrokken. Maar zelfs puin kan dienstig worden gemaakt aan nuttige doeleinden en opnieuw geschikt en verwerkt worden in den nieuwen bouw; dienovereenkomstig kan 's menschen uiterlijke, wereldsche aard onder tucht gebracht en gebruikt worden bij zijn eigen wederopbouw. Maar

om dien wederopbouw te bewerkstelligen moet hij eerst een volledig begrip hebben van het materiaal waarmede en waarop hij moet werken. Te dien einde moet hij bekend gemaakt worden met wat genoemd wordt: „de vorm van de Loge".

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De Vorm van de Loge.

Deze wordt officieel beschreven als: „een langwerpig vierkant; in de lengte van den opgang tot den ondergang der zon en van den middag tot den middernacht; in de hoogte en in de diepte van het oppervlak der aarde tot de hemelen en tot haar middelpunt".

Dit kan verklaard worden als een zinspeling op den mensch als enkeling. De mensch zelf is een Loge. En zooals de Vrijmetselaarsloge is: een „verzameling van broeders en gezellen, die bijeengekomen zijn om uit te weiden over de geheimenissen van de Orde", zoo is ook de enkele mensch een samengesteld wezen, gevormd uit verschillende eigenschappen en vermogens, welke samen in hem verzameld zijn teneinde harmonisch op elkander in te werken en het levensdoel uit te werken. Men moet steeds onthouden, dat alles in de Vrijmetselarij zinnebeeldig den *mensch* voorstelt met zijn menschelijke samenstelling en geestelijke evolutie. Dus is de Vrijmetselaarsloge een uiterlijke en zichtbare voorstelling van den Vrijmetselaar persoonlijk, zooals hij is wanneer hij toelating tot een Loge zoekt. Iemands eerste intrede in een Loge is een symbolische voorstelling van zijn eerste intrede in de kunst van zichzelf kennen.

Zijn organisme wordt zinnebeeldig voorgesteld door een vierkant of vierzijdig gebouw. Dit is in overeenstemming met de zeer oude wijsgeerige leerstelling,

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

dat vier het rekenkundige zinnebeeld is van alles wat geopenbaarden of stoffelijken vorm heeft. Geest, welke ongeopenbaard en onstoffelijk is, wordt uitgedrukt door het getal drie en den driehoek. Doch Geest, die zich zoo ver heeft geprojecteerd dat hij tot een voorwerp is geworden en een stoffelijken vorm of lichaam draagt, wordt aangeduid door het getal vier en den vierhoek of het vierkant. Vandaar dat de Hebreeuwsche naam der Godheid, zooals zij in deze uiterlijke wereld bekend was en aangebeden werd, de groote onuitsprekelijke naam van vier letters of het Tetragrammaton was, terwijl de hemelstreken der ruimte ook vier in aantal zijn, en elk geopenbaard ding een samenstelling is van de vier metaphysische grondelementen, welke door de ouden vuur, water, lucht en aarde genoemd werden. De vierzijdigheid der Loge is dus ook een herinnering aan het feit dat het menschelijk organisme samengesteld is uit die vier elementen in evenwichtige verhoudingen. „Water" stelt den psychischen aard voor, „Lucht" de mentaliteit, „Vuur" den wil en de zenuwkracht, terwijl „Aarde" de verdichting is waarin de andere drie gestabiliseerd en ingesloten worden.

Echter is het een langwerpig gemaakt (of verdubbeld) vierkant, omdat 's menschen organisme niet bestaat uit zijn stoffelijk lichaam alleen. Het stoffelijk lichaam heeft zijn „dubbel" of etherischen tegenhanger in het astraal lichaam, dat een uitbreiding is van den fysieken aard en een samenstelling van dezelfde vier elementen, doch in ontastbaren en ijleren vorm. De langwerpige vorm welke de Loge in de ruimte inneemt, moet dus beschouwd worden als betrekking te hebben op 's menschen stoffelijken en etherischen aard, in die verbinding waarin zij in werkelijkheid in ieder onzer bestaan.

De vier zijden van de Loge hebben nog een verdere

beteekenis. Het Oosten der Loge stelt 's menschen geestelijkheid voor, zijn hoogsten en geestelijksten vorm van bewustzijn, welke bij de meeste menschen zeer weinig — zoo al — ontwikkeld, maar nog latent en sluimerend is, en alleen werkzaam wordt in oogenblikken van spanning of hevige gemoedsbeweging. Het Westen (de tegenpool van het Oosten) stelt zijn normale redelijke verstand voor, het bewustzijn dat hij gebruikt bij wereldsche alledaagsche zaken, zijn gezindheid voor het materieele of, zooals wij zouden kunnen zeggen, zijn „gezond verstand". Midden tusschen deze Oostelijke en Westelijke uitersten ligt het Zuiden, het ontmoetingspunt van de geestelijke intuïtie en het redelijke verstand; dit punt duidt abstracte verstandelijkheid aan, en ons verstandelijk vermogen ontwikkelt er zich tot het hoogste, zooals de zon haar hoogsten luister bereikt in het Zuiden. Diametraal hiertegenover ligt het Noorden, het gebied van duisternis en onwetendheid, dat betrekking heeft op alleen gevoelsreacties en -indrukken, welke ontvangen worden door die laagste en minst betrouwbare wijze van waarnemen: onze fysieke zintuigen.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Zoo wijzen dus de vier zijden van de Loge op vier verschillende, opklimmende vormen van bewustzijn, welke ons ten dienste staan. Gevoelsindrukken (Noord), rede (West), verstandelijke ideeënvorming (Zuid) en geestelijke intuïtie (Oost), maken samen onze vier mogelijke wegen tot kennis uit. Van deze gebruikt de gewone mensch alleen de eerste twee of misschien drie, in overeenstemming met zijn ontwikkeling en beschaving; bijgevolg zijn zijn kijk op het leven en kennis der waarheid dienovereenkomstig beperkt en onvolmaakt. Volledige en volmaakte kennis is slechts dan mogelijk, wanneer de diep-doordringende visie en het bewustzijn van 's menschen geestelijk beginsel zijn

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

opgewekt en gevoegd bij zijn andere kenvermogens. Dit is alleen mogelijk voor den waren Meester, die alle vier wijzen om tot kennis te komen, in volmaakt evenwicht en geschikt als de vier zijden der Loge, tot zijn beschikking heeft; vandaar dat de plaats van den voorzittend Meester en de Gewezen Meesters steeds in het Oosten is.

De „diepte" van de Loge („van het oppervlak der aarde . . . . tot haar middelpunt") slaat op den afstand, of het verschil in graad, tusschen het oppervlakkig bewustzijn van onze aardsche geestesgesteldheid en den oppersten goddelijken graad van bewustzijn welke in 's menschen geestelijk middelpunt verblijft, wanneer het hem mogelijk is geworden zijn Loge op dat middelpunt te openen en er in en er mede te werken.

De „hoogte" van de Loge („van het oppervlak der aarde tot de hemelen") beteekent, dat de omvang van het bewustzijn dat voor ons mogelijk wordt wanneer wij onze vermogens ten volle ontwikkeld hebben, oneindig is. De mensch, die uit de aarde is voortgekomen en door de lagere natuurrijken heen ontwikkeld is tot zijn tegenwoordigen redelijken staat, moet zijn evolutie nog voltooien door een op God gelijkend wezen te worden en zijn bewustzijn te vereenigen met den Alwetende; dit te bevorderen is en was altijd het eenige doel van alle Inwijding.

Het beklimmen van deze „hoogte", het bereiken van deze uitbreiding van bewustzijn, wordt volbracht „met behulp van een ladder met vele sporten, waarvan echter drie de voornaamste zijn: Geloof, Hoop en Liefde"; de laatste is de belangrijkste en doeltreffendste. Dat wil zeggen, dat er ontelbare manieren zijn om ons bewustzijn tot hoogere graden te ontwikkelen, en feitelijk kan elke gewone gebeurtenis in onze dagelijksche ervaringen daartoe bijdragen, als zij maar op de juiste

wijze wordt uitgelegd en haar bedoeling in de algemeene teekening van ons levensplan wordt onderscheiden. Doch zelfs deze moeten ondergeschikt zijn aan de drie hoofdvereischten, namelijk: Geloof in de mogelijkheid het beoogde doel te bereiken, Hoop, of een aanhoudend vurig verlangen naar de vervulling ervan, en eindelijk een onbegrensde Liefde welke, terwijl zij God zoekt in alle menschen en alle dingen ongeacht hun uiterlijk voorkomen en zonder kwaad te denken, langzamerhand den geest en den aard van den aspirant vereenzelvigt met dat hoogste Goed waarop zijn denken, zijn verlangen en zijn blik met volharding gericht moeten zijn.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Het is van belang hier op te merken, dat deze uitbreiding van bewustzijn geenszins voorgesteld wordt als afhankelijk van verstandelijke capaciteiten, geleerdheid of boekenkennis. Deze kunnen mindere sporten zijn van de ladder van bereiking — en dat zijn ze inderdaad — maar zij worden niet tot de voornaamste gerekend. Vergelijk de woorden van Paulus: „En al ware het, dat ik .... wist .... al de wetenschap .... en de liefde niet had, zoo ware ik niets", en die van een middeleeuwschen mysticus: „Door liefde kan Hij gewonnen en behouden worden, doch door vernuft en verstand nimmer".

De Loge wordt „geschraagd door drie groote zuilen: Wijsheid, Kracht en Schoonheid". Alweer slaat dit niet op de uiterlijke plaats van bijeenkomst, maar op een drietal eigenschappen welke in de ziel van ieder zetelen en zich in den aspirant in toenemende mate zullen openbaren naar gelang hij vordert en zich aanpast aan de Maçonnieke orde. Zooals geschreven staat van den jeugdigen Christelijken Meester, dat Hij „nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de menschen", zoo zal dit ook bewaarheid worden aan den nieuweling-Vrijmetselaar die streeft naar het Mees-

terschap. Hij zal zich bewust worden van een toeneming van zijn waarnemingsvermogen en zijn verstand, hij zal gewaar worden dat hij een tevoren niet vermoede bron van kracht heeft aangeboord, welke hem verhoogde geestkracht en zelfvertrouwen schenkt; men zal in hem een zich ontplooiende verfijning in karakter, spreekwijze en gedrag kunnen opmerken, welke hem vroeger vreemd was.

De Vloer, of grondslag van de Loge, een geruit patroon van zwarte en witte vierkanten, duidt op de tweevoudige hoedanigheid van alles wat verband houdt met het aardsche leven en den stoffelijken grondslag van 's menschen aard: het sterfelijke lichaam en zijn lusten en aandoeningen. „Ons levensweb is geweven van gemengd draad, goed en slecht tezamen" schreef Shakespeare. Al wat stoffelijk is wordt gekenmerkt door onontwarbaar dooreen gemengd goed en kwaad, licht en schaduw, vreugde en smart, positief en negatief. Wat voor mij goed is kan voor u slecht zijn; genot wordt uit smart geboren en ontaardt tenslotte weer in smart; wat op één oogenblik goed is om te doen, kan in het volgende verkeerd zijn; vandaag verkeer ik in verstandelijke geestdrift, morgen ben ik in overeenkomstige mate gedrukt en onontvankelijk. De tweevoudigheid van deze tegenstellingen beheerscht ons in alles, en ondervinding hiervan is voor ons voorgeschreven tot den tijd dat wij, daar wij de lessen geleerd hebben en ze ontgroeid zijn, gereed zijn voor bevordering tot een staat, waarin wij uitgroeien boven het gevoel van dit bestaan op een geruiten vloer en waar die tegenstellingen niet meer waargenomen worden als tegenstellingen, doch worden beseft als een eenheid of synthese. Die eenheid of synthese vinden beteekent een vrede kennen welke boven ons verstand gaat, d. w. z. welke onze tegenwoordige ervaring overtreft,

omdat daarin duisternis en licht aan elkaar gelijk zijn en onze tegenwoordige begrippen van goed en kwaad, vreugde en smart, tebovengekomen zijn en veredeld worden aangetroffen in een toestand welke beide vereenigt. En deze verheven staat wordt voorgesteld door den getanden rand welke het zwart-en-witte ruitwerk omzoomt, gelijk de Goddelijke Tegenwoordigheid en Voorzienigheid ons wereldlijk organisme, waarin die tegenstellingen inhaerent zijn, omringt en omvat.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Waarom wordt, van het meubilair van de Loge, de mozaïeke vloer zoo op den voorgrond gebracht? Het antwoord is te vinden in de verklaring in het Rituaal van den Derden Graad: „De mozaïeke vloer is voor den Hoogepriester om op te loopen". Nu is het niet alleen de Joodsche Hoogepriester van eeuwen geleden waarop hier gedoeld wordt, maar ook elk lid der Orde persoonlijk. Want elke Vrijmetselaar is bestemd de Hoogepriester te zijn van zijn eigen persoonlijken tempel en er een plaats van te maken waar hij en de Godheid samen kunnen komen. Enkel door het feit zijner aanwezigheid in deze dualistische wereld, loopt elk levend wezen — Vrijmetselaar of niet — op den geruiten vloer van gemengd goed en kwaad bij elke handeling van zijn leven, zoodat het vloerkleed het zinnebeeld is van een wijsgeerige grondwaarheid welke ons allen gemeen is. Maar voor ons beteekenen de woorden „loopen op" veel meer dan dat. Zij beduiden, dat hij die er naar streeft meester over zijn lot te zijn en leider van zijn ziel, op deze tegenstellingen moet loopen in dien zin, dat hij ze te boven komt en overheerscht, dat hij zijn lageren zinnelijken aard moet vertreden en dien in onderwerping en bedwang onder den voet houden. Hij moet in staat geraken boven de bonte mengeling van goed en kwaad uit te komen, verheven te zijn boven en onverschillig te zijn voor de wisselvalligheden der

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

fortuin, de bekoringen en angsten welke de gewone menschen beheerschen en hun gedachten en handelingen her- en derwaarts slingeren. Zijn doel is: de ontwikkeling van zijn ingeboren geestelijke vermogens, en het is onmogelijk dat deze zouden kunnen ontwikkelen zoolang hij overheerscht wordt door zijn materieele neigingen en de wisselende aandoeningen van genot en smart waaraan zij geboorte geven. Het is door zich boven deze te verheffen, en kalmte en geestelijk evenwicht te verwerven in welke omstandigheden hij voor het oogenblik ook geplaatst moge zijn, dat de Vrijmetselaar waarlijk „loopt op" den geruiten grondslag van het bestaan en de strijdende neigingen van zijn meer materieelen aard.

De Bedekking der Loge vertoont een scherpe tegenstelling met den zwart-en-witten vloer, en wordt beschreven als „een hemelgewelf van verschillende kleuren, gelijk de hemelen".

Stelt de vloer 's menschen aardschen zinnelijken aard voor, de zoldering verbeeldt zijn hemelschen aard, zijn „hemel" en de daarin zetelende eigenschappen. Het eene is het omgekeerde en de tegenpool van het andere. Zijn stoffelijk lichaam is zichtbaar en uit dichte stoffen samengesteld. Zijn etherische omsluiting of „aura" is ijl en onzichtbaar (behalve voor het helderziend gezicht), als de geur welke door een bloem wordt afgegeven. Het bestaan ervan zal wel betwijfeld worden door hen die niet bereid zijn om aan te nemen wat niet stoffelijk bewijsbaar is, doch de bestudeerder der Vrijmetselarij, wien gevraagd zal worden vele dergelijke waarheden voorloopig aan te nemen totdat hij ze als zekerheden kent, moet bedenken: 1e, dat hij tot de Orde is toegetreden met het verklaarde doel licht te ontvangen over den aard van zijn eigen wezen; 2e, dat de Orde op zich neemt hem te helpen aan dat licht betreffende

zaken waarvan hij toegeeft onwetend te zijn, en dat haar leeringen en symbolen werden bedacht door wijze en bevoegde onderwijzers in zulke zaken, en 3e, dat een nederige, volgzame en ontvankelijke geesteshouding tegenover die symbolen en hun beteekenissen meer tot zijn vooruitgang zal bijdragen dan een critische of vijandige houding.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Van het feit dat de mensch een etherische omhulling of „bedekking" van zich afgeeft of uitstraalt, getuigen de stralenkransen welke in kunstwerken voorgesteld worden om personen van heiligheid. De „onheilige" menschen worden niet op die wijze onderscheiden, niet omdat zij niet aldus omhuld zijn, maar omdat in hun geval de „aura" bestaat als slechts een onregelmatig gevormde en gekleurde wolk welke hun gewone tuchtelooze denkwijzen en hartstochtelijke beroeringen weerkaatst, zooals de regenwolken het zonlicht in verschillende tinten weerkaatsen. De „aura" van den mensch die een reine denkwijze en zijn hartstochten en aandoeningen goed in bedwang heeft, wordt een overeenkomstig ordelijke en welgevormde omsluiting van scherpomlijnden vorm en helder kleurenspel, regelmatig gestreept als de kleuren van het spectrum of den regenboog. In den Bijbel wordt deze „aura" beschreven als een „veelverwige rok" welke Jozef kenmerkte, den grootsten van Jacobs zonen, in tegenstelling met de zedelijk en geestelijk minder ontwikkelde zonen van dien aartsvader, die niet door een dergelijken rok onderscheiden waren.

In de Vrijmetselarij is het equivalent van den stralenkrans de symbolische kleeding welke gedragen wordt door de Provinciale Officieren en die der Groot-Loges. Deze is diep blauw, met een zware franje van goud, in overeenstemming met de diepblauwe kern en den lichtenden omtrek van een vlam. „Zijne dienaars (zijn)

eene vlam des vuurs". De Provinciale Officieren en die der Groot-Loges worden gekozen uit hen die Gewezen Meesters in de Orde zijn, dat wil zeggen: uit hen die theoretisch heiligheid, wedergeboorte en Meesterschap over zichzelf hebben verworven en verbonden zijn geworden met de Groot-Loge boven, waar zij „schijnen als de sterren".

Uit dit alles volgt dat de Vrijmetselaar, die zich met ernst overgeeft aan de tucht der Orde, niet slechts zijn karakter verbetert en zijn gedachten en begeerten kruischt. Hij is tegelijkertijd onbewust aan het opbouwen van een innerlijk hemelsch lichaam, dat zijn kleeding of bedekking zal vormen wanneer zijn vergankelijk uiterlijk lichaam verdwenen zal zijn. „Er zijn hemelsche ligchamen, en er zijn aardsche ligchamen .... en gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, alzoo zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen". En het hemelsche lichaam moet worden opgebouwd uit de verfijnde eigenschappen van het aardsche. Dit is een der geheimen en verborgenheden van het proces der regeneratie en zelfverandering, voor welker bevordering de Orde bestemd was. Dit is de ware tempelbouw waarmede de Vrijmetselarij te maken heeft. Daar nu het schootsvel het Maçonnieke zinnebeeld is van het lichamelijke organisme, zoo stellen — naarmate de Vrijmetselaar vordert tot hoogere graden in de Orde — aangebrachte wijzigingen en een toenemende bewerkelijkheid ervan (in theorie) symbolisch de werkelijke ontwikkeling voor, welke geleidelijk in zijn aard plaats grijpt.

Daarenboven werken, zooals in de uiterlijke hemelen der natuur de zon, de maan en de sterren bestaan en werkzaam zijn, ook in de persoonlijke hemelen van den mensch metaphysische krachten welke aan hemzelf inhaerent zijn en met dezelfde woorden worden

beschreven. In de samenstelling van ieder onzer bestaat een psychisch magnetisch veld van verschillende krachten, welke onze persoonlijke temperamenten en neigingen bepalen en onze toekomst beïnvloeden. Aan deze krachten zijn ook de namen gegeven van „zon", „maan" en planeten, en de wetenschap van hun wisselwerking en uitwerking was de oude wetenschap der astronomie of — zooals zij tegenwoordig vaker genoemd wordt — der astrologie, welke een der vrije kunsten en wetenschappen is waarvan de studie aan iederen Vrijmetselaar wordt aanbevolen en welker beoefening in het bijzonder tot den graad van Gezel behoort.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De Plaatsing der Officieren van de Loge.

De zeven Officieren — drie hoofdofficieren en drie hulp-officieren, met nog een van minderen rang, die dient als een verbindende schakel met de buitenwereld — stellen zeven aspecten of vermogens van bewustzijn voor, welke psychologisch een wisselwerking oefenen en tot een eenheid gerangschikt zijn, zoodat zij een „regelmatige en volkomen Loge" uitmaken. Zooals iemand van wien een zijner vermogens van streek of in de war is, als krankzinnig beschouwd wordt, zoo zou een Loge onvolkomen en onbekwaam zijn voor doeltreffend werk, indien haar functioneele mechaniek onvolledig was.

Zeven is algemeen het getal van volledigheid. In de schepping waren er zeven tijdperken. Het lichtspectrum bestaat uit zeven kleuren; de schaal van zeven tonen; onze verdeeling van den tijd in weken van zeven dagen; onze fysiologische veranderingen beslaan een cyclus van zeven jaren. De mensch zelf is een zevenvoudig organisme in overeenstemming met dit alles,

De en het normale aantal jaren van zijn leven is: zeven
Beteekenis vermenigvuldigd met tien.

der Vrijmetselarij.

De „Meester" of Leidende Officier in den mensch is het geestelijk beginsel in hem, dat toppunt en basis van zijn wezen uitmaakt en waaraan al zijn bijkomstige vermogens ondergeschikt en beantwoordend moeten zijn. Wanneer de hamer van den Meester de slagen geeft, herhalen die van de Opzieners deze onmiddellijk. Wanneer het Goddelijk Beginsel in den mensch in het diepste van zijn wezen spreekt, moeten de overige deelen van zijn aard in sympathie mede weerklinken. Zonder de aanwezigheid van dit Goddelijk Beginsel in hem zou de mensch minder dan menschelijk zijn. Wegens deze aanwezigheid in hem kan hij meer dan menschelijk worden. Door zijn bewūstheid hiervan aan te kweeken kan hij er mee vereenigd worden, naarmate hij alles in zichzelf dat minder dan goddelijk is, verloochent en verwerpt. Het is het ondoofbare licht van een Meester-Vrijmetselaar dat, daar het onsterfelijk en eeuwig is, voortgaat te schijnen wanneer al het wereldlijke en sterfelijke verdwenen is.

De Eerste Opziener is, terwijl hij de voornaamste uitvoerende officier van den Meester is, tevens zijn tegenstelling en tegenpool. Hij verpersoonlijkt de ziel, het psychische of animistische beginsel in den mensch dat, wanneer het niet verbonden is met en verlicht wordt door het grootere licht van den Geest of het Meester-beginsel, heel geen eigen inhaerent licht heeft. Op zijn hoogst kan hij in het Westen slechts dat grootere licht van het Oosten weerkaatsen en overbrengen, zooals de maan zonlicht ontvangt en weerkaatst. Weshalve men in de Vrijmetselarij van zijn licht spreekt als de maan. In de natuur is de maan, wanneer zij niet door de zon beschenen wordt, onzichtbaar en eigenlijk voor ons niet-bestaand, doch wanneer zulks wél het

geval is, is het een der schitterendste verschijnselen. Evenzoo is het menschelijke verstand van waarde dan wel onbeteekenend, al naarmate het verlicht wordt door het Meester-licht van het Goddelijk Beginsel, of alleen duister werkt uit eigen onverlichte kracht. In het eerste geval is het het voornaamste uitvoerende vermogen of de overbrengende tusschenstof van de Opperste Wijsheid, doch in het laatste kan het niets beters vertoonen dan dierlijk verstand.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Halverwege tusschen het Meester-licht van het Oosten en de „Maan" in het Westen, is de Tweede Opziener in het Zuiden geplaatst; hij stelt zinnebeeldig het derde groote licht voor, de „Zon". Maçonniek beteekent de „zon" het verlichte menschelijke verstand en begripsvermogen, een gevolg van het feit, dat het stoffelijke hersenverstand grondig doortrokken is van en verlicht door het Geestelijk Beginsel. Zij duidt op deze twee in een toestand van evenwicht en harmonische wisselwerking; de Tweede Opziener verpersoonlijkt het evenwichtspunt of ontmoetingspunt van 's menschen natuurlijke verstand en zijn geestelijke intuïtie. Bijgevolg is hij het ook die, daar hij dezen verlichten verstandelijken staat voorstelt, in den Tweeden Graad (welke de graad van persoonlijke ontwikkeling is waarin die staat theoretisch wordt bereikt) verklaart, dat hij in dien graad in staat is gesteld een heilig zinnebeeld te ontdekken dat geplaatst is in het midden van het gebouw en zinspeelt op den G. G. d. H.. Wat bedoeld wordt is natuurlijk dat de mensch, die in werkelijkheid (en niet slechts in ceremonie) gevorderd is tot den tweeden graad van zelfontwikkeling, nu bespeurd heeft dat God niet buiten hem is, doch binnen in hem en zijn eigen „gebouw" of organisme overschaduwt; daarop wordt hij aangespoord die ontdekking met warmte en ijver verder na te gaan, opdat hij zich steeds inniger

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

zal kunnen vereenigen met dit Goddelijk Beginsel. Dit is echter een proces dat tijd, inspanning en zelfstrijd vordert. Die vereeniging wordt niet plotseling volbracht. Men bevindt dat er hinderpalen, „vijanden", in den weg staan welke haar belemmeren, wat te wijten is aan de eigen onvolmaaktheden en beperkingen van den aspirant. Deze moeten eerst geleidelijk overwonnen worden, en in het teeken van den graad wordt gedoeld op dit uitroeien, wat aangeeft dat hij zijn hart verlangt te zuiveren en alle kwaad er uit te werpen, dat hij zich wenscht te louteren voor een inniger verbintenis met dat reine Licht. Alleen door dit „zonlicht", door deze nieuw verworven verlichting, is hij in staat gesteld geworden in de diepten van zijn eigen aard te schouwen; dit is de „Zon" waarvan hij, zooals Jozua, bidt dat zij moge „stil staan" en hij haar licht moge behouden tot hij de overwinning van al deze vijanden volbracht zal hebben. Het raadsel van het zoozeer mistrouwde bijbelsche wonder van de zon die in de hemelen stilstaat wordt opgelost, wanneer men de ware beteekenis ervan ziet in het licht der verklaring welke gegeven wordt door de samenstellers van het Maçonnieke rituaal, die zeer goed wisten dat het niet de zonnebol was welke op wonderdadige wijze in zijn loop werd tegengehouden — in strijd met alle natuurwetten — doch dat de „zon" in quaestie een verlichten begrijpenden staat aanduidt, welke ervaren wordt door ieder die in dit „dal van Ajalon" de taak der zelfoverwinning onderneemt en „den strijd des Heeren strijdt" tegen zijn eigen lagere neigingen.

Wij hebben nu gesproken van den Eersten en den Tweeden Opziener in hun respectieve psychologische beteekenissen en beschreven hen als de „Maan" en de „Zon". In dit verband is het goed er hier op te wijzen, dat het licht zoowel van de Maan als van de Zon

wordt uitgedoofd in de duisternis van den Derden Graad. In het groote werk der zelfhervorming zijn zij lichten en hulpen tot een zeker punt. Wanneer dat punt bereikt is, zijn zij niet verder van nut; een greep naar elk er van blijkt een misgreep, en het Meester-Licht of Goddelijk Beginsel onderneemt en voltooit alleen de verandering der herschepping: „De zon zal u niet meer wezen tot een licht des daags, en tot eenen glans zal u de maan niet lichten; maar de Heer zal u wezen tot een eeuwig licht, en uw God tot uwe sierlijkheid .... en de dagen uwer treuring zullen een einde nemen". (*Jesaja* 60 : 19, 20).

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De drie Hulp-officieren en de Dekker — die met de drie Hoofdofficieren het uitvoerend zevental voltooien — stellen de krachten der drie Hoofdofficieren voor, overgebracht in de lagere vermogens van 's menschen organisme. De Eerste Diaken vormt, als adjudant en helper van den Voorzittend Meester, de schakel tusschen Oost en West. De Tweede Diaken vormt, als adjudant en helper van den Eersten Opziener, de schakel tusschen West en Zuid, terwijl de Eerste Dekker handelt onder rechtstreeksche leiding van den Tweeden Opziener en in wederzijdsche reactie met den Tweeden Dekker of het aanrakingspunt met de uiterlijke wereld van zintuiglijke indrukken.

De zeven samen zijn dus zinnebeeldig een voorstelling van de bewerktuiging van het menschelijk bewustzijn; zij stellen een reeks afzonderlijke doch geordende deelen voor, welke 's menschen uiterlijken aard verbinden met zijn binnenste Goddelijk Beginsel en de noodige wegen verschaffen voor een wisselwerking tusschen de geestelijke en stoffelijke polen van zijn organisme.

Met andere woorden, en om een ander zinnebeeld voor hetzelfde feit te gebruiken: de mensch is poten-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

tieel een gouden kandelaar met zeven armen. Hij is zulks potentieel, omdat hij nog niet de onedele metalen van zijn aard heeft omgezet in goud, of de zeven kaarsen (of deelen van zijn organisme) heeft aangestoken met het Prometheus-vuur van het Goddelijk Beginsel. Intusschen wordt dat zinnebeeld van wat voor hem mogelijk is, hem geboden ter bespiegeling en beschouwing, en hij kan met vrucht de beschrijving van den herboren, volmaakten mensch in de *Openbaring* 1 : 12-20 bestudeeren.

Resumeerende: de zeven Officieren stellen onderstaande zevenvoudige deelen van het menschelijke mechanisme voor:

A. M.	Geest (*Pneuma*).
1e Opz.	Ziel (*Psyche*).
2e Opz.	Verstand (*Nous*, Intellect).
1e Diak.	Schakel tusschen Geest en Ziel.
2e Diak.	Schakel tusschen Ziel en Verstand.
1e D.	Innerlijke gevoelsaard (astraal).
2e D.	Uiterlijke gevoelsaard (stoffelijk).

De Groote en de Kleine Lichten.

Het doel van Inwijding kan als volgt omschreven worden. Zij dient om den candidaat aan te zetten en op te wekken tot rechtstreeksche kennis en het onwederlegbare bewijs van feiten en waarheden aangaande zijn eigen wezen, waaromtrent hij vroeger óf onwetend was, óf slechts vage begrippen had; om hem in rechtstreeksch bewust contact te brengen met de Werkelijkheden welke ten grondslag liggen aan de uiterlijke beelden der dingen, zoodat hij, instede van slechts een geloof of een meening te hebben aangaande zichzelf, het Heelal

en God, direct en overtuigend komt te staan tegenover de Waarheid zelf; en tenslotte, om hem te bewegen zelf het Goede en de Waarheid, welke hem onthuld zijn, te worden, door zich er mede te vereenzelvigen. Dit is natuurlijk een geleidelijk proces, dat meer of minder tijd en inspanning vordert, naar gelang van de bekwaamheid en de toerusting van den candidaat zelf.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Het hergeven van het licht aan den candidaat in den Eersten Graad duidt dus op een belangrijke crisis. Het is een zinnebeeldige voorstelling van de eerste verruiming van zijn waarneming welke de Inwijding hem brengt, dank zij zijn eigen ernstig streven en de goede diensten van de gidsen en onderwijzers aan wie hij zich heeft overgegeven. Het openbaart hem een drievoudig zinnebeeld, waarvan gesproken wordt als de drie groote symbolische lichten in de Vrijmetselarij: den Bijbel, den Winkelhaak en den Passer op de juiste wijze saamgevoegd, waarbij de laatste twee op den eersten rusten als hun grondslag of basis. Daar nu dit drievoudige zinnebeeld het eerste voorwerp is waar zijn uiterlijk oog op valt na zijn verlichting, zoo is ook dienovereenkomstig datgene wat dat beeld symbolisch voorstelt de eerste waarheid welke door zijn innerlijk oog moet worden gekend en overpeinsd.

Ook wordt zijn aandacht gevestigd op drie symbolische kleine lichten, welke beschreven worden als te doelen op de „Zon", de „Maan" en den „Meester van de Loge". (De psychologische beteekenis hiervan werd reeds uitgelegd bij onze verklaring van de Officieren der Loge).

Nu is de zaak, dat de candidaat de drie groote lichten alleen kan zien met behulp van de drie kleine. Met andere woorden: het kleine drietal is het werktuig waardoor hij het grootere waarneemt; het is zijn eigen waarnemingsvermogen (onderwerp) dat uitziet op iets

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

grooters (voorwerp) waarmede het nog niet vereenzelvigd is, precies als zulk een klein ding als een oog het uitspansel kan waarnemen, en het eindige verstand de oneindigheid kan overpeinzen.

Wat dus bedoeld wordt is, dat de kleine lichten van des candidaten normale eindige verstand gebruikt worden om voor hem de groote lichten, of het inwezenlijke van zijn vooralsnog onontwikkeld wezen, te onthullen. Een allerkleinst rudimentair bewustzijn wordt tot weten gebracht van zijn verzonken oorsprong en kern, en in scherpe tegenstelling geplaatst met de onbegrensde mogelijkheden welke het ten dienste zullen staan wanneer die verborgen diepten ontwikkeld zijn en tot werking gebracht. De opgave en bestemming van den candidaat is: zichzelf te verliezen om zichzelf te vinden, zijn kleine met zijn groote lichten te vereenigen, zoodat hij niet langer werkt met slechts een eenvoudig weerkaatst bewustzijn, doch in verbintenis met het Albewuste, waarmede hij vereenzelvigd is geworden. In den „Royal Arch" Graad zal hij ontdekken, dat deze vereenzelviging van de kleine en de groote lichten theoretisch tot stand is gebracht. De dooreengestrengelde driehoeken van lichten welke het hoofdaltaar in dien verheven Graad omringen, beteekenen de vereeniging van het waarnemingsvermogen met het voorwerp der aanschouwing, het vermengen van het menschelijke en het Goddelijke bewustzijn.

Wat stellen dan de drie Groote Lichten symbolisch voor, en wat beteekent hun innige vereeniging?

(1). Het geschreven Woord is het zinnebeeld en de uiterlijke uitdrukking van het ongeschreven Eeuwige Woord, den Logos of de Substantieele Godswijsheid, waaruit elke levende ziel is voortgekomen en welke dus de grond of basis van het menschelijke leven is. „In den beginne was het Woord, en het Woord was bij

God, en het Woord was God .... en zonder hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is. In hetzelve was het leven, en het leven was het licht der menschen. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelve niet begrepen". In een verstandig geleide Loge behoort het Boek der Heilige Kennis opengeslagen te liggen bij het eerste hoofdstuk van het Evangelie van Johannes, den Schutspatroon der Vrijmetselarij, opdat het deze woorden zullen zijn welke onder de oogen van den candidaat komen wanneer het licht aan hem hergeven is, en hem eraan herinneren, dat de grondslag van zijn wezen het Goddelijke Woord is dat verblijft en schijnt in zijn eigen duisternis en onwetendheid, welke echter dat feit niet inzien en begrijpen. Hij heeft alle bewustheid van die waarheid verloren, en dit verzuim is het „verloren Woord" waarnaar elke Vrijmetselaar theoretisch zoekt en dat hij hoopt te vinden door behoorlijk onderricht en zijn eigen vlijt. Wanneer hij dát vindt, zal hij alle dingen vinden, want hij zal God binnen in zich gevonden hebben. De candidaat moet ook bedenken, dat het de geheime wenken en aansporingen zijn van dit Woord in hem, welke hem hebben bewogen toe te treden tot de Orde en inwijding in het licht te zoeken. In de woorden van een grooten ingewijde: „uw zoeken is de oorzaak van uw vinden", want het vinden is slechts het eindelijk tot zelfbewustzijn komen van die innerlijke kracht welke het eerst aandreef tot het zoeken naar licht. Vandaar dat niemand in eigenlijken zin in de Vrijmetselarij kan worden opgenomen, of kan hopen werkelijk ingewijd te worden, indien hij tot de Orde toetreedt uit eenig minder motief dan het vinden van God, den „verborgen schat", in hemzelf. Zijn eerste plaats van voorbereiding moet noodzakelijk in het hart gelegen zijn en zijn overheerschend verlangen en hunkering des harten moet zijn

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

naar dat Licht dat, wanneer het eenmaal bereikt is, Alwetendheid is welke *in hem* tot bewustzijn komt; anders zal elke ceremonieele inwijding vruchteloos zijn en hij zal falen zelfs in het begrijpen van de uiterlijke symbolen en allegorieën er van.

(2). De Winkelhaak, rustende op het Boek der Heilige Kennis, is het zinnebeeld van de menschelijke ziel zooals deze werd verwekt uit het Goddelijke Woord dat er aan ten grondslag ligt. Die ziel werd „op den winkelhaak" geschapen, volmaakt, en werd, evenals alles wat voortkwam uit des Scheppers hand, „zeer goed" verklaard, doch was bekleed met vrijheid van keuze en aanleg tot dwalen. De winkelhaak van den bouwvakarbeider echter, welke als een Maçonniek symbool wordt gebruikt, is in werkelijkheid een benadering van een driehoek met zijn tophoek naar beneden en de basis naar boven, wat een zeer oud zinnebeeld is van de ziel en de psychische samenstelling van den mensch, en bekend is als de Water-Driehoek.

(3). De Passer, dooreengestrengeld met den winkelhaak, is het zinnebeeld van den Geest der Ziel, haar werkzame kracht of Vuur. Alléén zou de ziel slechts een trage lijdelijkheid zijn, een negatieve hoeveelheid welke niet in evenwicht wordt gehouden door een positief tegengestelde. Haar actieve eigenschappen zijn het voortbrengsel van de vereeniging van haarzelf met de onderliggende en bezielende Goddelijke basis, gewijzigd door de goede of slechte neigingen van de ziel zelf. God had den mensch „in zijne neusgaten geblazen den adem des levens; alzoo werd de mensch tot — niet langer een ziel, wat hij tevoren was, maar — eene *levende* (kracht bijzettende) ziel". Dit voortbrengsel, of deze vurige kracht, van de ziel is de Geest van den mensch (een goede of een slechte kracht, naar gelang hij ze vormt) en wordt zinnebeeldig voorgesteld door

wat altijd bekend is geweest als den Vuur-Driehoek (met tophoek boven en basis onder), welk zinnebeeld ten naasten bij wordt weergegeven door den Passer.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Resumeerende: de drie Groote Lichten stellen zinnebeeldig den onontwarbaar dooreengeweven drievoudigen grondslag van 's menschen wezen voor; (1) het Goddelijk Woord of de Goddelijke Substantie als zijn grondslag; (2) een passieve ziel welke er uit voortkomt; (3) een actieve geest of kracht bijzettend vermogen, dat in de ziel ontstaat als gevolg van de wisselwerking tusschen de eerste twee. De mensch zelf is dus (bezien afgescheiden van het tijdelijke lichaam dat hem thans bekleedt) een drievoudige eenheid, geworteld in en voortkomend uit de Goddelijke Substantie als basis.

Merk op, dat in den Eersten Graad de punten van den Passer verborgen zijn door den Winkelhaak. In den Tweeden Graad is één punt bloot. In den Derden zijn beide te zien. Hierin ligt opgesloten dat, naarmate de candidaat vordert, de traagheid en negativiteit van de ziel in toenemende mate worden veranderd en vervangen door de positieve kracht en werkzaamheid van den Geest. De Vuur-Driehoek verkrijgt geleidelijk overwicht over den Water-Driehoek, wat beteekent dat de aspirant een meer helder levend en geestelijk bewust wezen wordt dan hij aanvankelijk was.

* * * * * *

Het Openen en Sluiten van de Loge.

Eerste of Aangenomen Leerling-Graad.

Is de Loge met haar inrichting en officieren een voorstelling van den mensch zelf en van het mechanisme van zijn persoonlijk bewustzijn, zoo beteekent het ope-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

nen der Loge in de opeenvolgende Graden het vermogen om dat bewustzijn uit te breiden, te ontsluiten en te versterken in drie onderscheiden graden boven het gemiddelde peil dat geldt voor gewone wereldsche zaken.

Dit feit wordt in de Vrijmetselaarsloges niet ingezien. Het openen en het sluiten worden beschouwd als slechts zoovele vluchtige formaliteiten, zonder eenige innerlijke bedoeling of beteekenis, terwijl zij juist in de hoogste mate leerzame ceremoniën zijn en riten met een zeer bepaald doel, welke niet ontheiligd moeten worden door een nonchalante, sleursche verrichting of zonder te begrijpen wat zij beteekenen.

Zooals een bloem „haar Loge opent" wanneer zij haar blaadjes ontvouwt en haar hart blootlegt voor de zon welke haar leven schenkt, zoo is het openen eener Vrijmetselaarsloge een voorstelling van het blootleggen van het menschelijke gemoed en het menschelijke hart voor God. Het is een gedramatiseerde vorm van de ermee gemoeide psychologische processen.

Er worden drie graden of trappen van zulk een openen gesteld. Eerst een, welke geschikt is voor het leerling-stadium van ontwikkeling; een eenvoudig „*Sursum corda!*" of oproep „hef uw hart op!" boven het alledaagsche peil van uiterlijke dingen. In de tweede plaats een verder gaand openen, geschikt voor hen die zelf meer gevorderd zijn in de wetenschap en tot grootere dingen in staat dan leerlingen. Er wordt verklaard, dat dit openen „op den winkelhaak" geschiedt, wat niet het geval is bij het openen in den Eersten Graad. Daarmede wordt te kennen gegeven, dat dit openen in het bijzonder het gebruik meebrengt van den psychischen en hoogeren verstandelijken aard welke, zooals reeds verklaard is, door den Winkelhaak of den Water-Driehoek wordt aangeduid. Ten derde is er een nog

verder gaand openen — waarvan gezegd wordt dat het „op het middelpunt" plaats heeft — voor hen die den rang hebben van Meester-Vrijmetselaar; het wijst op een ontsluiten van het bewustzijn tot zelfs het middelpunt en de diepste diepten van iemands wezen.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De mate waarin en de graad waartoe ieder onzer in staat is zijn persoonlijke Loge te openen, bepaalt onze ware plaats in de Vrijmetselarij en laat zien of wij Meesters, Gezellen of Leerlingen in werkelijkheid, dan wel alleen maar in naam zijn. Evenals bij andere dingen, is hier vooruitgang alleen te bereiken door verstandige oefening en volgehouden echte inspanning. Wat echter geheel over het hoofd wordt gezien, en waar het toch wenschelijk is den nadruk op te leggen, is de macht, als inwijdende kracht, van een *verzameling* van enkelingen, waarvan ieder voldoende gevorderd en bekwaam is om zijn „Loge te openen" in den beschreven zin. Zulk een verzameling, vergaderd in één plaats en handelende met een gemeenschappelijk bepaald doel, schept als 't ware een draaikolk in de mentale en psychische atmosfeer waarin een pas ingewijde candidaat getrokken wordt. De spanning, geschapen door hun collectieve kracht van gedachte en wil — welke toenemend versterkt wordt als de Loge telkens in een volgenden graad wordt geopend en overeenkomstig afneemt naarmate elke Graad gesloten wordt — werkt op den candidaat in en laat een blijvende uitwerking op hem achter (altijd aannemende, dat hij het eveneens meent en „behoorlijk voorbereid" is in innerlijken zin), wat leidt tot een gunstige verstandelijke en geestelijke betrekking tusschen hem en degenen tot wie hij zoekt opgeheven te worden in organische geestelijke vereeniging. Verder zet zij het waarnemingsvermogen aan en is zij oorzaak, dat zijn denken wordt geladen met en doortrokken van de denkbeelden en verheffende in-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

vloeden welke door zijn inwijders op hem worden uitgestraald.

Het feit dat een candidaat niet binnen de Logepoorten wordt toegelaten zonder bepaalde zekerheden, waarborgen en proeven, en dat hij zelfs dan nog bedreigd wordt door het zwaard van den 1en D., wijst op een erkenning van gevaar voor het verstandelijke en geestelijke organisme, dat verbonden is aan het zich aanmatigend begeven in de dingen waarmede Inwijding te maken heeft. Zooals beschreven wordt dat het vlammend zwaard den weg naar den Boom des Levens beschermt tegen hen die nog ongeschikt zijn dien te naderen, zoo wreekt zich nog de geheime wet van den Geest op hen die onbevoegd zijn te deelen in de kennis harer verborgenheden. Vandaar het gebod: „Gij zult den naam des Heeren uws Gods niet ijdelijk gebruiken", dat is: door het inroepen der Goddelijke Kracht voor onwaardige of ijdele doeleinden.

Hier kan het nuttig zijn over het onderwerp in 't algemeen der teekens, grepen en woorden, welke bij de Inwijdingsriten gebruikt en medegedeeld worden, het volgende aan te halen van een Vrijmetselaar die goed op de hoogte is en die ze natuurlijk bespreekt niet als de slechts achteloos verrichte handelingen welke zij in gewone Loges zijn, doch zooals ze zijn wanneer zij verstandig worden gebruikt door hen die volledig onderricht zijn in geestelijke wetenschappen en in staat zijn teekens, grepen en woorden te gebruiken met dynamische kracht en werkelijke doeltreffendheid.

„De zinnebeelden der Mysteriën, welke belichaamd zijn in het teeken van den Winkelhaak en den Cirkel, maken de eeuwige taal der goden uit, welke dezelfde is in alle werelden, sedert alle eeuwigheid. Zij hebben geen begin van jaren, noch een einde van dagen gehad. Zij zijn even oud als de tijd en als de eeuwigheid. Zij

zijn het Woord van God, den Goddelijken Logos, gearticuleerd en in taalvormen uitgedrukt. Elk teeken bezit een overeenkomstige mondelinge uitdrukking, lichamelijk gebaar of verstandelijke bedoeling. Dit feit is van groote beteekenis voor den bestudeerder der Wijsheid, want daarin ligt de voornaamste reden voor de geheimhouding en de bijzondere waakzaamheid en zorgzaamheid van de beheerders der Mysteriën, dat de geheime leerstelsels geen uitdrukking zouden vinden door de lippen of door de handeling van personen die niet geschikt zijn die geheimen te bezitten. Want de geheime kracht der Mysteriën is in de teekens gelegen. Voor ieder die door het ontwikkelingsproces een natuurlijken of supernatuurlijken staat bereikt, wordt die kracht, indien zijn hart niet zuiver meer klinkt en zijn geest van het Goddelijke afgewend en op het menschelijke in hem gericht is, een kracht ten kwade inplaats van een kracht ten goede. Een ontrouwe ingewijde is, in den graad der Mysteriën dien hij bereikt heeft, uit kracht van zijn voorafgegane voorbereidingen en processen, in staat de kracht aan te wenden voor goddelooze, demonische, astrale en gevaarlijke gebruiken . . . . Het gebruiken van de teekens, de met de stem voortgebrachte geluiden, de lichamelijke handelingen en de verstandelijke bedoelingen was volstrekt verboden, behalve onder streng getoetste voorwaarden. Bijvoorbeeld: het in een bijeenkomst van een bepaalden graad uiten van een symbolisch geluid of het verrichten van een lichamelijke handeling, welke overeenkwam met een tot een hoogeren graad behoorend teeken, was noodlottig in zijn uitwerking. In elken graad worden geen ingewijden, die dien graad niet bereikt hebben, toegelaten tot zijn bijeenkomsten. Alleen ingewijden van dien graad en er boven, zijn in staat den druk te doorstaan der dynamische kracht welke in de geestelijke

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

atmosfeer is opgewekt en in dien graad geconcentreerd. Het in den geest uitbrengen van een teeken bracht, onder zulke omstandigheden, het onmiddellijk ontplooien van een ermee overeenstemmende occulte kracht. Bij al de bijeenkomsten der ingewijden was een Binnendekker geposteerd binnen het heiligdom, het koor of de kapel, bij de ingangsdeur, met een getrokken zwaard in de hand om onbevoegde overtreders en indringers af te weren. Dit was geen louter vormelijke of overdrachtelijke vertooning. Het was voor ieder, die poogde binnen te dringen indien het hem gelukt was over den drempel te komen, een waagstuk waar zijn leven mee gemoeid was. Geheime teekens en paswoorden en andere toetsen werden aangewend voor allen die aan de deur klopten, voordat toegang werd verleend. Het bezit der Mysteriën, na de inwijding, en het gebruiken van de teekens — in woorden, in handelingen of in uitroepen — met „bedoeling" in hun gebruik (niet als louter werktuiglijke herhaling), ging vergezeld van occulte krachten, welke gericht waren op de onderwerpen van die bijzondere bedoeling — of zij aanwezig waren of niet — of op doeleinden die heilzaam waren voor de beoogde zaak". (H. E. Sampson: *Progressive Redemption,* blzn. 171-74).

Het „openen der Loge" van zijn eigen wezen voor de hoogere waarheden is geen eenvoudige taak voor hen die haar hebben gesloten en verzegeld door hun gewone denkwijzen, vooroordeelen en wantrouwen tegenover alles wat niet waarneembaar te bewijzen is. Toch moeten al deze neigingen worden uitgeroeid of buitengesloten en moet de Loge dicht tegen hen gedekt worden; zij hebben geen deel of plaats in de dingen van den innerlijken mensch. Inspanning en oefening zijn ook noodig om vastheid van geest en beheersching van aandoeningen en gedachten te verkrijgen, en om innerlijke

kalmte en de harmonie van al onze deelen te verwerven. Zooals de vormelijke ceremonie van het openen der Loge tot stand gebracht wordt alleen door de georganiseerde samenwerking van haar samenstellende officieren, zoo kan het behoorlijk voor God openen van onzen innerlijken mensch alleen volbracht worden door de overeenstemming van al onze deelen en vermogens. Afwezigheid of het tekort schieten van eenig deel maakt het geheel krachteloos. De A. M. alleen kan de Loge niet openen; hij kan slechts zijn broeders uitnoodigen hem te helpen dat te doen door een gezamenlijke handeling en de vereenigde willen van zijn ondergeschikten. Zoo is het ook met het openen der Loge van 's menschen ziel. Zijn geestelijke wil, als meestervermogen, roept zijn andere vermogens op hem te helpen; „ziet toe dat alleen Vrijmetselaars aanwezig zijn", door er zorg voor te dragen dat zijn gedachten en beweegredenen bij het naderen tot God zuiver zijn; roept al deze „broeders" tot de orde om hun behoorlijke bekwaamheid te bewijzen voor het werk dat onder handen is; dan eerst, nadat hij gezien heeft dat de Loge behoorlijk gevormd is, neemt hij de verantwoordelijkheid op zich de nederdaling van den Goddelijken zegen en de Goddelijke instrooming over het vereenigde en gewijde geheel af te smeeken.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Over dit alles schrijft de Psalmist: „Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook zamenwonen! Het is, gelijk de kostelijke olie .... die nederdaalt tot op den zoom zijner kleederen", wat beteekent dat de Goddelijke instrooming, wanneer zij in antwoord op zulk een aanroeping nederdaalt, het geheele menschelijke organisme overstroomt en verlicht, zelfs tot aan zijn vleeschelijke gevoelsextremiteiten (welke de „zoom der kleederen" van de ziel zijn). Vergelijk ook de woorden van den Christelijken Meester: „Maar gij,

wanneer gij bidt, gaat in uwe binnenkamer (de Loge der ziel), en uwe deur gesloten hebbende (door het gemoed te dekken voor alle uiterlijke aangelegenheden en gedachten), bidt uwen Vader, die in het verborgene is; en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden" (door bewuste gemeenschap).

Het voorgaande kan bijdragen zoowel om de beteekenis en het plechtige doel van het Openen in den Eersten Graad te verklaren, als om den aard aan te geven van de omstandigheden en de geestelijke atmosfeer welke behooren te bestaan wanneer een Loge geopend is voor werk in dien Graad. Indien het openen der Loge een werkelijk openen is in den hier aangegeven zin en niet slechts een ceremonieele vorm, indien de voormelde omstandigheden en atmosfeer werkelijk teweeggebracht worden bij een Maçonnieke bijeenkomst, zal het terstond duidelijk zijn dat zij noodzakelijk krachtig moeten terugwerken op een candidaat die er zich in begeeft, zoekende naar inwijding en geestelijken vooruitgang. Indien hij werkelijk een waardige candidaat is, behoorlijk voorbereid in zijn hart en een ernstige zoeker naar het licht, zal het feit alleen dat hij in zulk een atmosfeer treedt, de sluimerende vermogens zijner ziel dermate treffen en opwekken, dat dit op zichzelf reeds een inwijding en een onuitwischbare herinnering uitmaakt, terwijl de aldus bewerkte „gevoelige plaat" van zijn gemoed gemakkelijk ontvankelijk zal zijn voor de denkbeelden welke er op worden uitgestraald door de verzamelde Broeders die hem inwijden en hem in geestelijke gemeenschap met henzelf opnemen. Aan den anderen kant zullen, als hij een onwaardige of niet behoorlijk voorbereide candidaat is, die atmosfeer en die omstandigheden hem tegenstaan, en hij zal zelf de eerste zijn die verlangt zich terug te trekken en de ervaring niet te herhalen.

Het Sluiten van den Eersten Graad beteekent de omgekeerde werkwijze van het Openen, namelijk het ontspannen der innerlijke krachten en den terugkeer van den geest tot zijn vorige gewone hoogte. Doch niet zonder uitdrukking gegeven te hebben aan dankbaarheid voor Goddelijke gunsten, ontvangen gedurende het tijdperk van het geopend zijn, of zonder de raadgeving het boek des harten gesloten te houden en het gebruik der kleinoodiën na te laten tot wij weer behoorlijk geroepen worden om ze te hernemen, want stilzwijgen en geheimhouding toch zijn onontbeerlijk voor de vruchtzetting en den groei van den innerlijken mensch. „Hij die God gezien heeft is stom".

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Tweede of Gezellen-Graad.

Het Openen van den Tweeden Graad vooronderstelt de bekwaamheid om den innerlijken aard en het innerlijk bewustzijn open te leggen tot een veel verderen graad dan mogelijk is voor den beginner, van wien in theorie wordt aangenomen dat hij een langdurig tijdperk van tucht en leerlingschap in het allereerste werk van zelfvoorbereiding doormaakt en kan beantwoorden aan zekere proeven dat hij zulks gedaan heeft, voordat hij bekwaam geacht wordt voor bevordering tot den Gezellen-graad van zelfopbouw.

Ook dat openen kan een werk zijn voor den Vrijmetselaar persoonlijk, of een collectief werk in een bijeenkomst van Gezellen en hoogere Vrijmetselaars om een Leerling tot den rang van Gezel te bevorderen.

Het paswoord, krachtens hetwelk de bekwame Leerling wordt toegelaten tot de Gezellen-Loge, is van groote beteekenis, waarvan de gepastheid echter gewoonlijk heel niet opgemerkt of begrepen wordt. Het

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

heet te beteekenen: „in overvloed" en wordt toegelicht door een „korenaar nabij een waterval", welke twee voorwerpen de letterlijke beteekenis zijn van het bewuste Hebreeuwsche woord. Het is wenschelijk hier op te merken, dat dit bedoeld is als een beschrijving van den candidaat zelf en van zijn eigen geestelijken toestand. Hij is als een korenaar, welke geplant is bij een waterval en er door gevoed wordt. Zijn eigen geestelijke groei, in den graad van Leerling bereikt, wordt voorgesteld door het rijpende koren; de vruchtbaarmakende oorzaak van dien groei is het op zijn innerlijken aard neerstorten van den levenwekkenden dauw des hemels, als gevolg van zijn streven naar het licht.

Het werk dat aan den Leerling-graad eigen is, bestaat in het verwerven van reinheid en beheersching over zijn groveren aard met zijn begeerten en aandoeningen. Het wordt zinnebeeldig voorgesteld door het bewerken van den ruwen steen, zóó als deze uit de steengroeve is gedolven, tot een behoorlijken vorm om er mee te kunnen bouwen. De „steengroeve" is de ongedifferentieerde grondstof of groepziel der menschheid waaruit hij is voortgekomen tot een geïndividualiseerd bestaan in deze wereld, waar het zijn werk is zich om te zetten in een zuiver kubieken steen, geschikt voor het samenstellen van den Tempel, welke volgens de bedoeling van den Opperbouwmeester van vervolmaakte menschenzielen in het Jeruzalem boven opgebouwd moet worden.

Wanneer het leerlingenwerk, dat betrekking heeft op het onderwerpen van den gevoelsaard en zijn neigingen, volbracht is, is de volgende trede de ontwikkeling en beheersching van den verstandelijken aard, het onderzoeken van de „verborgen paden der natuur (d. i. den psychologischen aard van den mensch) en der wetenschap" (de *gnosis* der zelfkennis welke, zoo

wordt den candidaat verteld, wanneer zij tot het uiterste wordt opgevoerd, „leidt tot den troon van God Zelf" en de laatste geheimen onthult van zijn eigen aard, zoomede de grondbeginselen der verstandelijke waarheid — in tegenstelling met zedelijke waarheid). Men merke op, dat den candidaat gezegd wordt dat het hem thans „*veroorloofd is* zijn onderzoekingen uit te strekken" tot op deze verborgen paden. Er bestaat gevaar voor het verstand van den candidaat indien dit werk wordt ondernomen nog vóór de louteringen van den Leerling-graad volbracht zijn. Vandaar dat de vergunning niet wordt verleend voordat die voorafgaande taak is vervuld en behoorlijk onderzocht.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Het werk van den Tweeden Graad is dan ook zuiver wijsgeerig werk, dat met zich brengt: een diepgaande psychologische zelfontleding, het ervaren van ongewone verschijnselen naarmate de psychische vermogens der ziel zich beginnen te ontplooien, en het begrijpen van abstracte Waarheid (vroeger beschreven als wiskunde). Dit werk gaat heelemaal boven zoowel den verstandelijken horizon als het vermogen van den gemiddelden hedendaagschen Vrijmetselaar, doch in de Mysteriën der oudheid was de *Mathesis* (of verstandelijke tucht) een bijzonder hoofdpunt, dat die reuzen van verstand der Grieksche wijsbegeerte voortbracht. Vandaar dat heden ten dage die graad saai, weinig beeldend en onaantrekkelijk wordt gevonden, aangezien psychische ondervinding en verstandelijke beginselen niet tot iets zichtbaars gemaakt of dramatisch voorgesteld kunnen worden.

Het Rituaal luidt, dat oudtijds onze Broeders van dezen Graad bijeenkwamen in het portaal van den Tempel van Koning Salomo. Dit is een manier om te zeggen dat de natuurfilosofie het voorportaal is tot het verwerven der Goddelijke Wijsheid, en dat het bestudeeren van den mensch leidt tot de kennis van

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

God, doordat den mensch de goddelijkheid als eerste grondslag van den menschelijken aard onthuld wordt. Deze studie of zelfontleding van den menschelijken aard noemde Plato Geometrie, aardmeting; dat is: het onderzoeken, peilen en bepalen der grenzen, verhoudingen en mogelijkheden van ons persoonlijk organisme in zijn fysieke en psychische aspecten. Het gewone natuurlijke bewustzijn is naar buiten gericht, neemt alleen uiterlijke voorwerpen waar, denkt alleen aan een uiterlijke Godheid, afgescheiden en ver weg van ons. Bijgevolg kan het ook alleen maar schaduwen, afbeeldsels en begoochelingen kennen. De wetenschap der Mysteriën schrijft voor, dat de werkwijze omgekeerd moet worden. Zij zegt: „Op dezelfde wijze als gij zinnebeeldig de deur van uw Loge hebt gesloten en dicht gedekt tegen alle buitenstaanders, zoo moet gij ook alle waarneming van uiterlijke beelden, alle verlangen naar uiterlijke dingen en stoffelijk welzijn uitsluiten en uw bewustzijn en uw strevingen geheel binnenwaarts richten. Want het Vitale en Onsterfelijke Beginsel — het Koninkrijk der Hemelen — is *in* u; het is niet buiten u te vinden. Evenals de verloren zoon in de gelijkenis, zijt gij er van afgedwaald tot in een ver verwijderd land en hebt gij er alle bewustheid van verloren. Gij zijt (als 't ware in een spiraalbeweging of langs een wenteltrap) steeds verder en verder neergedaald in deze lagere wereld en dezen onvolmaakten bestaansvorm. En onder het dalen hebt gij bekleedingen van toenemende dichtheid om u heen gewikkeld, eindigende met uw buitenste, dichte lichaam van vleesch, terwijl uw verstand achtereenvolgende sluiers van begoochelende denkbeelden aangaande uw waren aard en den aard van het ware Leven om u heen geweven heeft. Nu zijn eindelijk voor u de tijd en de aandrang gekomen om terug te keeren naar die innerlijke wereld.

Dus: keer op uw schreden terug. Zie niet langer naar buiten, doch naar binnen. Ga terug diezelfde wenteltrap weer op. Zij zal u brengen naar dat Middelpunt van Leven en *Sanctum Sanctorum* waarvan gij afgedwaald zijt".

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Waar de Psalmist schrijft: „Wie zal klimmen op den berg des Heeren? Die rein van handen, en zuiver van hart is", is de beteekenis dezelfde als wat bedoeld wordt met het opgaan van de innerlijke „wenteltrap" van den Tweeden Graad. Het vooraf louteren van den geest is onontbeerlijk voor zijn opstijgen tot reinere bestaansgebieden en verhevener toestanden van bewustzijn dan waaraan hij gewend was. Willen „de geheimen der natuur en de beginselen van verstandelijke waarheid" aan zijn gezicht onthuld worden, zooals de Graad bedoelt en belooft, zoo moet het verstand niet gekluisterd zijn door wereldsche belangen of onderhevig zijn aan beroeringen door vleeschelijke hartstochten. Wil hij „zijn eigen verstandelijke vermogens beschouwen en ze in hun ontwikkeling van hun oorsprong af nagaan", tot ontwaard wordt dat zij „leiden tot den troon van God Zelf" en in de Godheid geworteld zijn, zoo moet hij al zijn vroegere denkgewoonten, vooroordeelen en vooropgezette meeningen afleggen en bereid zijn nederig de verlichting te ontvangen welke er van het Licht der Goddelijke Wijsheid in zal stroomen.

Den vastbesloten beoefenaar van de geestelijke tucht welke door den Tweeden Graad bedoeld wordt, kunnen twee hoogst leerzame bronnen van inlichtingen en voorbeelden van persoonlijke ervaring worden aanbevolen. Eén is: de Dialogen van Plato en de geschriften van Plotinus en andere Neo-Platonisten. De andere is: de aanteekeningen der klassieke Christelijke bespiegelende wijsgeeren, zooals Eckhart of Ruysbroeck, of

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

„Het Kasteel der Ziel" van de Heilige Teresia. De *Phaedo* van Plato vooral is een belangrijk verslag, door een ingewijde van de oude Mysteriën, van de psychologische ervaringen waarvan sprake is in den Gezellen-Graad.

Het onderwerp is te uitgebreid om hier verdere uiteenzettingen te geven. Alleen wil ik er nogmaals op wijzen, dat in den verlichten geestelijken staat welke in dezen Graad bereikt wordt, de ontdekking wordt gedaan van het Goddelijk Beginsel in het middelpunt van ons organisme, en dat het teeken van den Graad gelijk staat met een gebed dat het zonlicht van dien verheven staat moge „stilstaan" en in ons blijven, totdat wij de omverwerping van al onze „vijanden" ten uitvoer gebracht en alle hinderpalen voor onze vereeniging met dat Beginsel uit den weg geruimd zullen hebben.

De vermelding dat onze broeders in de oudheid hun loon ontvingen bij de poort van den Tempel der Wijsheid is een toespeling op een ervaring, welke algemeen is bij ieder die in den Gezellen-graad van ontwikkeling verkeert. Hij verneemt dat oude rekeningen, welke hij aan zijn medemenschen verschuldigd is, afbetaald moeten worden en oud onrecht moet worden hersteld, en hij ontvangt het loon voor vroegere zonden, welke op zijn onderbewustzijn staan opgeteekend door die stift welke al onze gedachten, woorden en handelingen gadeslaat en aldaar aanteekent. De candidaat die wijsgeerig leeft, begrijpt dat hij rechtens aanspraak heeft op dat loon, en hij neemt het in ontvangst zonder gewetensbezwaar of schroom, daar hij weet dat het hem terecht toekomt en hij maar al te blij is te boeten voor en zich te zuiveren van oude vergrijpen. Want wij zijn allen de schuldenaren van den een of den ander voor onze tegenwoordige plaats in het leven, en moeten

terugbetalen wat wij aan het menschdom verschuldigd zijn — wellicht met tranen of tegenslagen — vóór wij onze rekening vereffenen met die eeuwige Rechtvaardigheid, met welke wij ons zoeken te verbinden.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Derde of Meester-Graad.

Alvorens over te gaan tot het behandelen van het openen en sluiten van den Derden Graad, moet worden opgemerkt dat in de symboliek der Loge de leering van den Eersten en den Tweeden Graad in den Derden wordt overgebracht. Het traditioneele Tableau van den Derden Graad vertoont in vereeniging: 1e den mozaïeken vloer, 2e de twee kolommen bij de poort van den Tempel, 3e de wenteltrap en 4e een dakvenster boven de poort. De korte uitleg wordt gegeven, dat de geruite vloer is voor den Hoogepriester om op te loopen, en dat het dakvenster er licht op verschaft. Het geheele zinnebeeld is slechts een samenvattende teekening of een diagram in beeld van den staat van een candidaat die streeft naar den rang van Meester-Vrijmetselaar. Als hoogepriester van zijn eigen persoonlijken tempel moet hij zijn lichamelijke geaardheid en haar verschillende begeerten onder den voet hebben. Hij moet wilskracht en karakter ontwikkeld hebben om te „loopen op" dit ruitwerk en weerstand te bieden aan de aanlokkingen welke er van uitgaan. Hij moet ook de wenteltrap van zijn innerlijken aard op kunnen gaan, zijn mentaliteit opvoeden tot en gewennen aan hoogere toestanden van bewustzijn en haar daar zoodanig vestigen, dat hij niet aangedaan zal worden door wat hij daar aan verleidelijks of schrikaanjagends mocht waarnemen. Door het aankweeken van deze „kracht" en de bekwaamheid zich te „vestigen" op de verhevener

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

hoogten van bewustzijn, ordent hij de twee kolommen bij de poort van zijn innerlijk heiligdom — namelijk: de fysieke en psychische steunen van zijn organisme — en verwerft hij de „standvastigheid" welke met wedergeboorte is gemoeid en voor hem vereischt is voordat hij overgaat tot die „laatste en grootste beproeving" welke hem te wachten staat. „In kracht zal ik mijn huis vestigen, opdat het hecht moge staan". Met „mijn huis" wordt het vervolmaakte organisme van den mensch bedoeld. De Christelijke Meester sprak van hetzelfde organisme en dezelfde standvastigheid toen Hij zeide: „Op deze rots zal ik mijne gemeente bouwen; en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen".

Gedurende al het onder tucht brengen en hard werken dat gemoeid is met het verwerven van deze standvastigheid, heeft er licht op het pad geschenen van het eerste oogenblik af, dat den Leerling de oogen geopend waren voor grootere waarheden; licht van de wetenschap en wijsbegeerte der Orde zelf, welke zijn „voorportaal" blijkt dat tot het heiligdom binnen leidt, licht van vriendelijke helpers en onderwijzers en bovenal: licht van de zon in zijn eigen „hemelen", dat door het „dakvenster" van zijn verlicht verstand stroomt en langzaam maar zeker zijn voeten op den weg naar den vrede leidt.

Doch nu wacht hem, door het volkomen wegnemen van dit vriendelijke licht, de laatste en grootste beproeving van zijn vastberadenheid en trouw, een beproeving welke hem een nog ernstiger plicht om vol te houden oplegt. Tot dusver is hij, al werd hij door dat licht geleid, vooruitgekomen krachtens zijn eigen natuurlijke vermogens en eigen inspanning. Nu is echter de tijd gekomen, dat deze steunen moeten worden weggenomen, dat alle vertrouwen op natuurlijke talenten,

eigen wil en het normale, redelijke verstand moet worden opgegeven, en de aspirant zich geheel moet overleveren aan de omvormende werking van zijn Vitale en Onsterfelijke Beginsel alléén, waarbij hij lijdelijk toelaat dat dit het werk voltooit, volkomen onafhankelijk van zijn eigen geringere vermogens. Hij moet „zijn leven verliezen om het te behouden"; hij moet afstand doen van alles wat hij tot dusver als zijn leven voelde, om leven van een in alle opzichten hoogere orde te vinden.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Vandaar dat de Derde Graad de graad is van den mystieken dood, waarvoor de lichamelijke dood als zinnebeeld genomen wordt, op dezelfde wijze als in den Eersten Graad de lichamelijke geboorte genomen wordt als een zinnebeeldige voorstelling van het aanvaarden van het pad der wedergeboorte. In alle Mysteriestelsels van het verleden zal men dezen graad van mystiek sterven vinden als een voornaam en onontbeerlijk punt, voorafgaande aan het laatste stadium van volmaking of wedergeboorte. Ter toelichting behoeft men slechts te zien naar een loodrechte doorsnede van de Groote Pyramide van Egypte, welke zoodanig is gebouwd dat zij niet alleen een inwijdingstempel is, doch ook in een blijvenden vorm de beginselen vastlegt volgens welke wedergeboorte verkregen kan worden. De gang welke toegang verleent strekt zich over eenigen afstand in het gebouw uit als een nauw, omhooggaand kanaal waar de candidaat, die het middelpunt wil bereiken, door moest kruipen met niet weinig ongemak en onvrijheid. Dit diende om een zinnebeeldige voorstelling te geven van de tucht en het zware werk der zelfloutering, welke in den Leerling-Graad vereischt werden. Op een bepaald punt komt deze nauwe gang uit op een lange en hooge galerij, nog onder een steilen hellingshoek, waar de candidaat door

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

moest, doch nu in een staat van ongedwongenheid en vrijheid. Dit was om den met den Gezellen-Graad verbonden staat van verlichting en toegenomen verstandelijke vrijheid symbolisch voor te stellen. De galerij eindigde op een plaats, waar de candidaat zich nogmaals op handen en knieën een weg moest banen door de kleinste opening van allemaal, welke leidde naar de binnenste kamer waarin de groote sarkofaag stond — en nog staat — waar hij in neergelegd werd en de laatste uiterste beproeving onderging; daarna werd hij uit den dood opgewekt, ingewijd en vervolmaakt.

Het paswoord tot toelating, dat den candidaat voor den Derden Graad werd medegedeeld, is opmerkelijk, evenals zijn oorsprong. Het is een Hebreeuwsche naam welke, naar men zegt, die van den eersten metaalwerker is en „in wereldsche bezittingen" beteekent. Nu zal het duidelijk zijn, dat de naam van den eersten man die werkte aan het maken van metalen in den gewonen zin, heden ten dage voor ons met geen mogelijkheid van eenig belang of gewicht kan zijn; ook heeft deze mededeeling niet de minste betrekking op het onderwerp der menschelijke wedergeboorte. Het is klaarblijkelijk een sluier van allegorie welke de een of andere toepasselijke waarheid verbergt. Zoo blijkt het ook te zijn, wanneer men inziet dat de Hebreeuwsche Bijbelsche namen geen personen voorstellen, doch verpersoonlijkingen van geestelijke beginselen, en dat de Bijbelsche geschiedenis geen gewone geschiedenis is van wereldlijke gebeurtenissen, doch een verhaal van geestelijke feiten welke eeuwig waar zijn. De zaak kan dus als volgt verklaard worden. Wij weten uit de leering van den Leerling-Graad wat „geld en metalen" in de Maçonnieke beteekenis zijn, en dat zij de aantrekkingskracht voorstellen van wereldsche bezittingen en aardsche eigendommen en aandoeningen van welken aard

ook. Wij weten ook dat het, als iemand begeert dat Licht en die schatten van Wijsheid te verwerven waarnaar de candidaat zegt te hunkeren, onontbeerlijk is volkomen vrij te zijn van de aantrekking en verleidelijkheid van deze dingen, en zelfs van het verlangen er naar. Niet, dat het voor hem noodig is in letterlijken en in materieelen zin beroofd te worden van zijn wereldsche bezittingen, doch het is wél noodig, dat hij zóó volkomen los er van staat dat het hem onverschillig is of hij ze al dan niet bezit, en er genoegen mee neemt zoo noodig geheel van ze ontdaan te worden, indien ze zijn vinden van de „schatten in den hemel" in den weg staan. Want zoolang hij aan die dingen hecht, of zij beheersching over hem hebben, zal zijn inwijding in iets hoogers uitgesteld worden.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Hieruit volgt dus, dat het de persoonlijke ziel van den candidaat zelf is, die de bewuste „metaalwerker" is en die gedurende heel haar stoffelijk bestaan zich bezig heeft gehouden met het verhandelen van „metalen". De begeerte naar wereldsche bezittingen, naar aandoeningen en ervaring in deze uiterlijke wereld van goed en kwaad, bracht de ziel in deze wereld. Daar heeft zij haar tegenwoordig lichaam van vleesch om zich heen geweven, en elke begeerte, elke gedachte, is een „handswerksman" die iets toevoegt of verandert aan haar natuurlijke omsluiting. De Grieksche wijsgeeren waren gewoon te onderwijzen, dat de zielen hun lichamen afscheiden zooals een slak haar huisje afscheidt, en de dichter Spenser schreef naar waarheid:

„For of the soul the body form doth take,
And soul is form and doth the body make" [1]).

Wanneer dus de begeerte naar lichamelijke ervaring

1) Want van de ziel neemt het lichaam vorm aan, en ziel is vorm en maakt het lichaam.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

en materieele dingen de ziel in stoffelijke toestanden heeft gebracht (zooals ook aangegeven wordt in de groote gelijkenis van den Verloren Zoon), is het opgeven van die begeerte de eerst noodige stap om haar terugkeer te verzekeren tot den toestand waaruit zij oorspronkelijk voortkwam. Verzadiging en de daaruit volgende walging van het uiterlijke der dingen zetten den Verloren Zoon er toe aan te streven naar terugkeer naar huis. Een dergelijke verzadigdheid en weerzin brengt menigen mensch er toe alle begeerte naar uiterlijke dingen los te laten en den vrede te zoeken in zichzelf en dáárop zijn krachten opnieuw te richten, zoekende naar bezittingen welke blijvend en werkelijk zijn. Dit is het oogenblik van zijn ware „bekeering" en het oogenblik waarop hij rijp is voor inwijding in de verborgen Mysteriën van zijn eigen wezen. De Eerste en de Tweede Graad der Vrijmetselarij geven te kennen, dat de candidaat een langdurige tucht heeft ondergaan inzake het afstand doen van uiterlijke dingen en het aankweeken van verlangen naar de innerlijke. Toch wordt hij, al heeft hij al de tucht van die Graden ondergaan, na afloop ervan voorgesteld als nog niet volkomen gelouterd en nog „in wereldsche bezittingen", wat beteekent dat een overblijfsel van aantrekking door die bezittingen en van vertrouwen op zichzelf nog in zijn hart is blijven hangen; deze laatste, bijna onmerkbare, vast-aanklevende bestanddeelen van „onedel" metaal in hem moeten worden verwijderd, wil volmaaktheid bereikt worden. De ingewortelde gebreken en neigingen van de ziel, als gevolg van al haar vroegere gewoonten en ervaringen, kunnen niet plotseling verwijderd of gemakkelijk bedwongen worden. Eigenzinnigheid en trots zijn zeer ijl in hun aard, en kunnen voortgaan hun slachtoffer te misleiden nog lang nadat hij zich gezuiverd heeft van grovere gebreken. Zooals Kaïn de

moordenaar van Abel was, zoo zal elk spoor van onedel metaal in iemand het goud van het Vitale en Onsterfelijke Beginsel verlagen. In het kruisigings-proces van den Derden Graad moet men er afstand van doen, er voor afsterven en het omvormen. Vandaar dat den candidaat een naam wordt gegeven welke hemzelf in dit stadium aanduidt, en aangeeft dat hij nog „in wereldsche bezittingen" is, dat wil zeggen: dat er nog eenig overblijfsel van den geest van deze wereld in hem is blijven hangen, dat noodzakelijk uit zijn aard moet worden verwijderd vóór hij verheven kan worden tot den hoogen graad van Meester.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Een nader onderzoek van den tekst van het openen en sluiten der Loge in den Derden Graad onthult heel de wijsbegeerte waarop het Maçonnieke stelsel is opgebouwd. Zij geeft aan, dat de menschelijke ziel haar oorsprong vond in het eeuwige „Oosten" — dat „Oosten" slaat op de wereld van den Geest en niet op eenige aardrijkskundige richting — en vandaar koers gezet heeft naar het „Westen", d. i. de stoffelijke wereld — welke de tegenvoeter is van de geestelijke — waarin de ziel is afgedwaald. Als doel van haar op die manier reizen uit geestelijke naar stoffelijke toestanden wordt verklaard: het zoeken naar en herkrijgen van iets dat zij verloren heeft, dat zij door eigen vlijt en geschikt onderwijs hoopt te vinden. Hieruit volgt, dat dit verlies plaats had vóór haar nederdaling in deze wereld, anders zou die nederdaling niet noodig geweest zijn. Wát er verloren is, wordt niet uitdrukkelijk verklaard doch wel indirect te kennen gegeven, en heet te zijn: „de ware geheimen van een Meester-Vrijmetselaar". Het is het verlies van een woord, of liever: van Het Woord, den Goddelijken Logos, of den grondslag en het wezen van ons eigen zijn. Met andere woorden: de ziel des menschen heeft opgehouden God-bewust te

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

zijn en is ontaard tot het beperkte aardsche bewustzijn van den gewonen mensch. Zij verkeert in den toestand waarvan gesproken wordt in de cosmische gelijkenis van Adam toen hij uit den hof van Eden verdreven was, verbannen uit de Tegenwoordigheid Gods en gedoemd tot zwoegen en zorgen. Het zoeken naar dit verloren Woord wordt door de Opzieners verklaard zoover te zijn mislukt, en uitgeloopen te zijn op de ontdekking niet van die Wezenlijkheid, doch van er voor in de plaats gestelde beelden. Dit alles beteekent dat de mensch, in vertrouwen op zijn natuurlijk wereldlijk verstand alléén, in deze wereld niets meer kan vinden en kennen dan schaduwen, afbeeldsels en verschijnselvormen van werkelijkheden, welke eeuwig en als „noumenon" verblijven in de wereld van den Geest, waarvoor zijn wereldlijke vermogens op het oogenblik afgesloten zijn. Toch is er een manier om bewustzijn van die hoogere wereld en dat hoogere leven te herkrijgen, namelijk door het tot werking brengen van een thans sluimerend en verzonken vermogen, dat in de diepte en het middelpunt van zijn wezen verblijft. Dat sluimerende vermogen is het Vitale en Onsterfelijke Beginsel dat bestaat als het middelpunt van den cirkel zijner individualiteit. Zooals het uiterlijke Heelal de belichaamde projectie is van een inwonende immanente Godheid, zoo is de uiterlijke individueele mensch de belichaming en uitstorting van een inhaerente Goddelijke kiem, ofschoon verdraaid en verwrongen door persoonlijke eigenzinnigheid en begeerte, welke zijn bewustzijn hebben verplaatst en afgesloten van den grondslag van zijn wezen. Wanneer de mensch de voeling met dat binnenste Goddelijk Beginsel herkrijgt, door vrijwillige verwerping van de in den weg liggende belemmeringen en onharmonische elementen in hemzelf, dan houdt die mensch terstond op enkel

het met rede begaafde dier te zijn dat hij thans is, en wordt hij geënt op een nieuw en Goddelijk levensbeginsel, wordt hij een deelhebber in de Alwetendheid en een samenwerker met de Godheid. Hij herkrijgt de verloren en ware geheimen van zijn eigen wezen en heeft voorgoed afgedaan met in-de-plaats-stellingen, schaduwen en schijnbeelden der Werkelijkheid. Hij bereikt een punt en leeft van een middelpunt uit, waarvan een Meester-Vrijmetselaar nimmer kan afdwalen of ooit weer wenschen zal af te dwalen, want het is het doel en streven van zijn bestaan.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Intusschen moet de mensch, tot het werkelijk herkrijgen van dat verloren geheim, genoegen nemen met de dingen die er voor in de plaats gesteld zijn en deze beschouwen als een uiterlijke en zichtbare voorstelling van verborgen werkelijkheden; en zijn grootste belooning zal het zijn er contact mee te krijgen, als hij zich onderwerpt aan de voorwaarden welke alléén hem in staat zullen stellen ze te ontdekken. Het bestaan van die werkelijkheden, en de leefregel welke onontbeerlijk is om in het bezit ervan gesteld te worden, worden door de Vrijmetselarij ingeprent zooals zij ook door elke andere inwijdende Orde van het verleden ingeprent werden. Voor het feit nu, dat deze kennis in de wereld wordt en altijd werd bewaard, zoodat zij steeds beschikbaar was voor candidaten die er ernstig naar streefden, wordt den Grootmeester van allen dank gebracht omdat Hij nimmer Zichzelf, of den weg tot terugkeer naar Hem, zonder getuigenis in deze uiterlijke wereld heeft gelaten.

Daar in andere artikelen reeds veel gezegd is over de Ceremonie van den Derden Graad, is het niet noodig er hier meer van te verklaren. Echter kan vermeld worden, dat alleen deze Graad de Maçonnieke Inwijding uitmaakt. De Eerste en de Tweede Graad zijn,

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

strikt genomen, slechts voorbereidende stadia welke tot Inwijding voeren, doch zijn niet de Inwijding zelf; zij schrijven slechts de loutering voor van den lichamelijken en den verstandelijken aard, welke noodig is om den candidaat geschikt te maken voor het doel dat de bekroning van het geheele werk is. Het is nagenoeg onmogelijk aan hen, die niet bekend zijn met wat werkelijk besloten ligt in een feitelijke inwijding — in tegenstelling met een louter ceremonieele — en die geen denkbeeld hebben van wat inwijding beteekende in de oude scholen van Wijsheid en nóg beteekent voor hen die de theorie van de Wetenschap der Regeneratie begrijpen, eenig begrip bij te brengen van haar werkwijze of de resultaten ervan. De hedendaagsche Vrijmetselaar is, hoe hoog ook in titulairen rang, al even weinig bekwaam het onderwerp te begrijpen als degeen die nog nooit een Loge betreden heeft. „Ingewijd (of vervolmaakt) worden" zegt een oude autoriteit, Plutarchus, „sluit sterven in"; niet een lichamelijken dood, doch een zedelijke wijze van sterven, waarbij de ziel los wordt gemaakt van het lichaam en het zinnenleven en, tijdelijk er van afgescheiden zijnde, vrijgelaten wordt om in te treden in de wereld van Eeuwig Licht en Onsterfelijk Zijn. Dit werd, na de meest drastische voorafgaande tuchtmiddelen, tot stand gebracht in een trancetoestand en onder toezicht van behoorlijk bevoegde Meesters en Adepten, die de bevrijde ziel van den candidaat toelieten in haar eigen innerlijke beginselen tot zij ten leste de Vlammende Ster of Heerlijkheid in haar eigen Middelpunt bereikte, bij welker licht zij gelijktijdig zichzelf en God kende en hun eenheid en de „punten van kameraadschap" tusschen hen, inzag. Dan werd de ingewijde ziel van deze even ontzagwekkende als verheven ervaring weer teruggebracht naar haar lichamelijke omsluiting en „hereenigd

met de gezellen van haar vroegeren arbeid" om haar wereldlijk leven te hervatten, doch thans met een bewust besef van Eeuwig Leven nog toegevoegd aan haar kennis en haar vermogens. Eerst dan was zij gerechtigd tot den naam van Meester-Vrijmetselaar. Eerst dan kon zij, met de woorden van een anderen ingewijde (Empedocles) uitroepen: „Vaarwel, alle aardsche bondgenooten; voortaan ben ik geen sterfelijk schepsel meer, doch een onsterfelijke engel, die opstijgt tot Goddelijkheid en peinst over die gelijkenis met Haar, welke ik in mijzelf gevonden heb".

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

De „geheimen" der Vrijmetselarij en der inwijding houden grootendeels verband met dit proces van het naar binnen richten der ziel naar haar eigen Middelpunt, en het is onraadzaam er hier meer van te zeggen buiten deze korte zinspeling op het onderwerp. Doch ter bevestiging van wat aangeduid is, kan het nuttig zijn te verwijzen naar Psalm 23, waarin de Hebreeuwsche Ingewijden spreken zoowel van de hoogste ervaring van het gaan door het „dal der schaduwe des doods" als van de voorafgaande stadia van geestelijke voorbereiding voor deze beproeving. Wanneer wij die bekende psalm ontdoen van de schitterende beeldspraak welke er aan gegeven is door de prachtige Bijbeloverzetting, dan kunnen wij als volgt haar ware beteekenis omschrijven en verklaren voor bestudeerders der Vrijmetselarij:

„Het Vitale en Onsterfelijke Beginsel in mij is mijn Inwijder en is albekwaam om mij tot God te leiden.

Het heeft mij doen nederliggen (in zelftucht en verootmoediging) in „grazige weiden" van meditatie en geestelijk voedsel.

Het heeft mij gevoerd naar „zeer stille wateren" van overpeinzing (tegenover de „woelige zee van hartstochten" van mijn gewone zelf).

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Het verkwikt mijn ziel (herstelt haar uit chaos en wanorde).

En al ga ik ook door het dal van doodsche somberheid (mijn eigen innerlijke sluiers van duisternis), ik zal geen kwaad vreezen, want Het is met mij (als een leidende ster); Zijn voorschriften en onderwijzingen zullen mij beveiligen.

Het verschaft mij de middelen om mijn innerlijke vijanden en zwakheden te overwinnen; Het zalft mijn verstand met de olie van wijsheid; de beker van mijn geest vloeit over van nieuw licht en bewustzijn.

De Goddelijke Liefde en Waarheid, waartegenover ik van aangezicht tot aangezicht zal komen te staan in mijn middelpunt, zullen mij een bewuste tegenwoordigheid zijn al de dagen van mijn wereldlijke leven, en daarna zal ik eeuwig in een „huis des Heeren" (een verheerlijkt geestelijk lichaam) wonen".

De Derde Graad wordt voltooid door, en kan slechts vollediger verklaard worden door raadpleging van, de Ceremonie van den „Holy Royal Arch". Daarom zal een afzonderlijk artikel aan die Ceremonie worden gewijd.

Het Maçonnieke Schootsvel.

Uit hetgeen op deze bladzijden is uiteengezet, zal thans de volle beteekenis van het Schootsvel wel opgemerkt zijn en kan zij als volgt worden samengevat:

1. Het Schootsvel is het zinnebeeld van het stoffelijke kleed en den toestand der ziel (niet zoozeer van het tijdelijke stoffelijke lichaam, als wel van haar blijvende onzichtbare lichamelijkheid welke den dood van het sterfelijke deel overleeft).

2. De ziel vervaardigt haar eigen lichaam of „schort" door haar eigen begeerten en gedachten (zie *Genesis*

3 : 7: „zij maakten zich schorten") en naar gelang deze rein of onrein zijn, zoo zal dienovereenkomstig dat lichaam doorzichtig en wit zijn, dan wel dicht en ondoorschijnend.

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

3. De bekleeding van den candidaat met het Schootsvel in elken Graad door den Eersten Opziener als des Meesters afgevaardigde voor dat doel, beoogt deze waarheid in te prenten, want de Eerste Opziener stelt de ziel voor welke, in overeenstemming met haar eigen geestelijkheid, automatisch *zichzelf* bekleedt met haar eigen zelfgemaakte kleeding, zóó, dat deze haar eigen vooruitgang of teruggang aangeeft.

4. Het onversierde witte Schootsvel van den Eersten Graad geeft de reinheid van ziel aan, welke beschouwd wordt in dien Graad bereikt te zijn.

5. De lichtblauwe rozetten, welke in den Tweeden Graad aan het Schootsvel worden toegevoegd, duiden aan dat vorderingen worden gemaakt in de wetenschap der regeneratie, en dat de geestelijkheid van den candidaat begint te ontwikkelen en uit te loopen. Blauw, de kleur van het uitspansel, houdt van oudsher verband met toewijding aan geestelijke zaken.

6. In den Derden Graad wordt nog verdere vooruitgang zinnebeeldig voorgesteld door de vermeerderde blauwe versieringen van het Schootsvel, en ook door de zilveren kwasten en de zilveren slang die gebruikt wordt om de schortbanden te bevestigen. In den Eersten en den Tweeden Graad kwam geen metaal op het Schootsvel voor. De candidaat heeft theoretisch zich ontdaan van alle onedele metalen en ze omgezet in geestelijke rijkdommen. Met het Meesterschap heeft hij een toevloed van die rijkdommen verworven, onder het zinnebeeld van de kwasten van zilver, een kleurloos edel metaal dat altijd verbonden is geweest met de ziel, zooals goud, uithoofde van zijn hoogste waarde en

De warme kleur, verbonden is met Geest. De zilveren slang is het zinnebeeld van de Goddelijke Wijsheid welke het nieuw gemaakte kleed van de ziel bijeenhoudt.

Beteekenis der Vrijmetselarij.

7. Het lichtblauw en zilver van het Schootsvel van den Meester-Vrijmetselaar worden verhoogd tot het donkerblauw met de gouden versierselen, welke gedragen worden door de Officieren der Groot-Loges, die in theorie ontwikkeld zijn tot nog diepere geestelijkheid en zich van zilver tot fijn goud hebben omgezet. „Des konings dochter (de ziel) is geheel verheerlijkt inwendig; hare kleeding is van gouden borduursel", d. w. z.: gewrocht of gemaakt door haar eigen geestelijke krachten.

Een Gebed bij het Sluiten der Loge.

O, Souvereine en Meest Achtbare van alle Meesters die, in Uwe oneindige liefde en wijsheid, onze Orde hebt ingesteld als een middel om Uwe kinderen nader tot U te brengen en hare Officieren hebt gewijd opdat zij voertuigen zullen zijn van Uw zevenvoudige kracht;

Wees Gij voor ons een Buiten Dekker en behoed ons tegen de gevaren welke ons belagen wanneer wij ons keeren van dat wat buiten is naar dat wat binnen is;

Wees Gij voor ons een Binnen Dekker en behoud onze zielen welke verlangen toegelaten te worden binnen de poort van Uwe heilige mysteriën;

Wees voor ons de Tweede Diaken en leer aan onze dolende voeten de juiste en zekere stappen op het pad dat tot U voert; wees Gij ook de Eerste Diaken en geleid ons de steile wenteltrap op naar Uwen troon;

Wees voor ons de Tweede Opziener en spreek tot ons, op den vollen middag van ons verstand, in sacramenten welke den glans van Uw ongeopenbaard licht zullen verklaren;

Verdere Aanteekeningen over de Symboliek der Blauwe Graden.

Wees Gij ook voor ons de Eerste Opziener, en in de schrikwekkende ure dat het licht verdwijnt, wanneer het gezicht faalt en de gedachte krachteloos wordt, wees Gij dan nog steeds met ons en onthul ons, in zooverre wij ze kunnen verdragen, de verborgen geheimenissen van Uwe schaduw;

En zoo verhef ons, Groote Meester, door licht en duisternis heen, tot wij met U één gemaakt zijn, in de onuitsprekelijke heerlijkheid van Uwe tegenwoordigheid in het Oosten.

ZOO MOGE HET ZIJN!

Hoofdstuk IV.

DE „HOLY ROYAL ARCH" VAN JERUZALEM.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

DE Vrijmetselarij onder de Engelsche Constitutie bereikt haar hoogtepunt en besluit in de Orde van den „Holy Royal Arch". Er bestaat een verscheidenheid van andere graden, welke vertakkingen zijn van den hoofdstam van het Maçonnieke stelsel en óf ondergeschikte punten van de leer uitwerken, óf de leeringen opnieuw weergeven in een andere symboliek. Deze liggen, al zijn zij van meer of minder verdienste en belang, buiten de onderhavige beschouwing en zijn trouwens overtolligheden, welke er eerder toe strekken de aandacht van den bestudeerder te verdeelen, dan zijn inzicht in het hoofddoel der Orde te verdiepen. Men kan zich, bijna tot in het oneindige, de weelde veroorloven van het verkrijgen van bijkomende hoogere graden, doch waartoe dient dat, als de eerste graden, welke alles bevatten wat noodig is om het onderwerp te begrijpen, slechts onvolkomen verwerkt blijven? Het is een dwaalbegrip, te meenen dat het vermenigvuldigen van het aantal graden zal leiden tot het ontdekken van belangrijke geheimen, welke men niet heeft kunnen vinden in de riten van de Blauwe Graden en den „Royal Arch". De hoogere graden illustreeren inderdaad belangwekkende waarheden die dikwijls met indrukwekkende ceremonieele schoonheid in 't licht gesteld worden, en men zal ze te beter weten

te waardeeren ná dat de beteekenis der voorafgaande graden grondig is opgenomen dan er vóór. Het najagen van „geheimen" echter zal zeker een begoocheling blijken, want de eenige geheimen, welke dien naam of het vinden waard zijn, zijn die onmededeelbare, die zichzelf ontdekken in het persoonlijk bewustzijn van den zoeker wien het ernst is ceremonieele voorstellingen om te zetten in feiten van geestelijke ervaring.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Het was dus een goede intuïtie welke hun, die de tegenwoordige constitutie der Orde vaststelden, ingaf deze toegevoegde gezochtheden uit te sluiten en te verklaren: „De Vrijmetselarij bestaat uit de drie Blauwe Graden en den „Holy Royal Arch" en niet meer", want binnen dat bestek wordt het geheele proces der menschelijke regeneratie vertoond, althans schetsmatig aangegeven. Er blijft dus na den „Royal Arch" werkelijk niets meer te zeggen over, al is natuurlijk dat wat gezegd is vatbaar voor een verder in bijzonderheden uitwerken.

De volkomenheid der wedergeboorte welke theoretisch in die vier stadia is gepostuleerd, wordt aangeduid, zoo merke men op, door de veelzeggende uitdrukking die gebruikt wordt in verband met een „Royal Arch" Kapittel en heet te beteekenen: „Mijn volk genade verkregen hebbende". Dit beduidt, bij verdere ontleding, dat alle deelen en vermogens (het „volk") van het organisme van den candidaat ten slotte — als gevolg van zijn voorafgegane tucht en beproevingen — veredeld zijn geworden en vereenigd in een nieuwe hoedanigheid en een hoogere orde van leven dan die welke hij vroeger, door zijn louter wereldlijken aard, kende. In één woord: hij is herboren. Hij heeft het wonder volbracht van de „quadratuur van den cirkel", wat een overdrachtelijke uitdrukking voor wedergeboorte is, zooals straks zal worden uitgelegd.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Hoewel het slechts een uitbreiding en vervollediging is van den Derden Graad waarvan het eenmaal deel uitmaakte, bestonden er goede redenen om het „Royal Arch" gedeelte af te scheiden van wat nu den Graad van Meester-Vrijmetselaar vormt. De twee deelen vormden, vereenigd, een hinderlijk langen ritus, terwijl ook, naarmate de ceremonie vorderde, een verandering in de symbolische inrichting en in de officieren van den inwijdingstempel noodig was om een passende vertooning te geven van de verdere punten welke een uiterlijke weergave vereischten. Niettegenstaande deze herschikking is de „Royal Arch" het natuurlijke besluit en de vervulling van den Derden Graad. Deze prent de noodzakelijkheid van den mystieken dood in, en dramatiseert het verloop van zulk een dood en het daaruit herleven tot een nieuw bestaan. De „Royal Arch" brengt het proces nog een trede verder, door de vervulling ervan te vertoonen in de „verheerlijking" of vergoding van hem die het ondergaan heeft. Men zou kunnen zeggen, dat de Graad van Meester-Vrijmetselaar in de termen der Christelijke godgeleerdheid wordt weergegeven door de formule: „Hij heeft geleden, is begraven en weder opgestaan", terwijl het aequivalent der ceremonie van verheffing is: „Hij is opgevaren ten hemel".

De „Royal Arch" Graad tracht uitdrukking te geven aan dat nieuwe en verhoogde leven waartoe de candidaat opgeheven kan worden, en aan den verheven graad van bewustzijn welke ermee gepaard gaat. Van het enkel als een gewoon mensch bewust zijn op de natuurlijke beperkte manier welke geldt voor ieder die in deze wereld geboren is, wordt hij (nog in zijn vleeschelijk omhulsel) opgeheven tot een bewustzijn dat boven-natuurlijk en onbeperkt is. Zooals reeds in vroegere artikelen is gezegd, is het doel van alle in-

wijding: het menschelijke bewustzijn op te heffen van lagere tot hoogere gebieden, door de sluimerende geestelijke vermogens in den mensch door geëigende tucht tot het uiterste aan te zetten. Een hooger peil van bereiking is niet mogelijk, dan het peil waarop het menschelijke bewustzijn samensmelt met het Goddelijke en weet zooals God weet. En daar dit het peil is dat de Orde van den „Royal Arch" in ceremonie behandelt, volgt hieruit dat de Vrijmetselarij als een sacramenteel stelsel haar hoogtepunt en besluit in die Orde bereikt.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Zooals ook reeds is aangetoond, sluit het bereiken van die hoogte als onontbeerlijk eerste vereischte hiertoe in: een volkomen verloochening en afstand en een algeheele vernieuwing van 's menschen oorspronkelijken aard, het opgeven van zijn natuurlijke begeerten, neigingen en vooroordeelen en het laten varen en vernietigen van zijn natuurlijke eigenzinnigheid, door zoodanige tot gewoonte geworden tucht, zelfverloochening en geleidelijken doch krachtigen tegenstand aan al deze dingen, dat zij langzamerhand wegkwijnen en afsterven. „Die zijn leven liefheeft, zal hetzelfve verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelve bewaren tot het eeuwige leven. Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zoo blijft hetzelve alleen, maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort". Zooals met het tarwegraan, gaat het ook met den mensch. Als hij volhardt in het zich vastklemmen aan het tegenwoordige gewone leven dat hij kent, als hij weigert te erkennen dat een hoogere levenshoedanigheid hier en nu voor hem mogelijk is, of ongenegen is zich de vereischte inspanning te getroosten om deze te bereiken, dan „blijft" hij „alleen", komt hij tot niets en dwarsboomt hij alleen zijn eigen geestelijke evolutie. Doch als hij bereid is te „sterven" in den aangegeven

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

zin, als hij zijn wil zoodanig opnieuw naar de omstandigheden wil richten en zijn natuurlijke krachten en begeerten het zwijgen opleggen, zoodat aan het Vitale en Onsterfelijke Beginsel in hem de kans wordt gegeven zich te doen gelden en ze te verdringen, dan zal uit de uiteengevallen bestanddeelen van zijn ouden aard die kiem van het ware leven in hem tot groei komen en „veel vrucht" dragen, en door de ladder der inwijding zal hij verrijzen uit zijn doode zelf tot hoogere dingen dan hij anders zou kunnen ervaren.

Deze noodzakelijkheid van zichzelf afsterven — niet, herhalen wij, de fysieke dood van het lichaam, doch een mystiek dood-in-leven van alles behalve het lichaam — is het eerste en fundamenteele feit dat gevat moet worden, vóór iemand de hoop kan koesteren het mysterie van den „Royal Arch" Graad te verwezenlijken of zelfs te begrijpen. „*Mors janua vitae*": de dood aan het zelf is de poort tot het ware leven. Er is geen andere weg. Het is de onontkoombare wet en voorwaarde voor den vooruitgang der ziel.

Doch daar dit een proces is dat een „allerernstigste beproeving van vastberadenheid en trouw" meebrengt en een worsteling met zichzelf waarvoor de beschroomden en wankelmoedigen wel kunnen terugdeinzen, hebben de Mysteriestelsels altijd een voorbeeld voor oogen gesteld ter leering en aanmoediging van en ter nastreving door hen die bereid waren de poging te doen en het noodige offer te brengen. Om hen voor de taak te bemoedigen, hebben de Inwijdingsscholen een prototype voorgehouden in den persoon van de een of andere groote ziel die reeds datzelfde pad had betreden en er zegevierend uit te voorschijn gekomen was. Het doet er niets toe, of dat prototype iemand is wiens historische werkelijkheid en identiteit aangetoond kunnen worden, dan wel of hij alleen als legendarisch of

mythisch moet worden beschouwd; het gaat er om, niet een zuiver geschiedkundig feit te leeren, maar een geestelijk beginsel in te prenten. In Egypte was het prototype Osiris, die verslagen werd door zijn boosaardigen broeder Typhon, doch wiens verminkte ledematen verzameld werden in een kist, waaruit hij vernieuwd en vergoddelijkt te voorschijn kwam. In Griekenland was het prototype Bacchus, die door de Titanen in stukken werd gescheurd. Balder in Skandinavië en Mithras in het Grieksch-Romeinsche Europa waren dergelijke prototypen. In de Vrijmetselarij is het prototype Hiram Abiff, die den dood vond als gevolg van een samenzwering van een troep werklieden, van wie drie de voornaamste booswichten waren. In het Christelijke en voornaamste van alle stelsels — daar het alle andere omvat en opnieuw weergeeft — stierf het grootste Voorbeeld door de handen van het gepeupel, met ook aan het hoofd drie voornaamste booswichten: Judas, Kajafas en Pilatus. Al is in de Vrijmetselarij de mystieke dood meer op realistische wijze gedramatiseerd dan de opstanding die er op volgt, zoo wordt toch die opstanding aangeduid in het „verheffen" van den candidaat tot den rang van Meester-Vrijmetselaar en zijn „hereeniging met de gezellen van zijn vroegeren arbeid". Dit beteekent het herstellen en hernemen van al zijn oude eigenschappen en vermogens doch in een veredelden staat, zooals de ledematen van den opgestanen Osiris zich heeten hereenigd te hebben tot een nieuw geheel, en zooals de Christelijke Meester Zijn verminkt lichaam aan de grafstede onttrok en het hernam, doch veranderd in een lichaam van bovennatuurlijke stof en pracht.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Thans moeten wij dus nagaan hoe de „Royal Arch" Graad het bereiken van een nieuwe levensorde aantoont. Het kan echter wel vooruit gezegd worden, dat

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

voor hen, die niet gewoon zijn verder te zien dan wat aan de oppervlakte ligt en dan de materieele beteekenissen, de te geven uiteenzetting, welke handelt over diepe geestelijke waarheden en gevorderde psychologische ervaringen die in het uiterlijke ceremonieel zinnebeeldig worden voorgesteld, allicht eenige moeilijkheid zal bieden wat begrijpen en aannemen betreft. De „Royal Arch" echter zou niet de verheven Graad zijn die hij is, als hij zich niet bewoog op een uiterst hoog peil van denken en van onderricht. Hij werd niet samengesteld om het eenvoudige verstand, dat theoretisch den niet wijsgeerig onderlegden nieuweling kenmerkt, te gerieven. Hij vooronderstelt dat de candidaat een lang, inspannend tijdperk van loutering en geestelijke tucht heeft doorgemaakt, in den loop waarvan zijn verstand zeer aanzienlijk is verruimd en verdiept, terwijl zijn trouw aan het hooge innerlijke Licht dat hem zoover veilig heeft geleid, in hem een nederigheid en volgzaamheid heeft aangekweekt welke hem geschikt maken voor wat hem nog wacht, namelijk: het verwerven van die Wijsheid welke verborgen is voor de wijzen en omzichtigen dezer wereld, doch geopenbaard wordt aan de kinderkens. De „Royal Arch" is een inwijdingsritus, welke minder handelt over zijn groven stoffelijken aard en zijn gewone wereldlijke denkwijze (welke reeds in de voorafgegane graden het onderwerp van zuivering waren), dan wel over den grooteren omvang en de hoogere mogelijkheden van zijn verstand en bewustzijn. Zooals de zaken staan, kan hetgeen hier gezegd kan worden op zijn hoogst slechts een gedeeltelijke en onvolledige uiteenzetting zijn van een onderwerp, dat eerder vraagt om geoefende verbeeldingskracht en eerbiedige overpeinzing dan om beredeneerde argumenten. Van sommige dingen moet noodzakelijk de verklaring geheel achterwege blijven, terwijl andere

slechts met schroom vermeld worden en met de kans dat zij verkeerd begrepen of verworpen worden door hen, die niet inzien dat in deze zaken „de Letter doodt, maar de Geest levend maakt" en dat „geestelijke waarheden geestelijk onderscheiden moeten worden".

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Alvorens de Ceremonie zelf te verklaren, is het wenschelijk eerst vier punten die de aandacht verdienen aan te stippen, welke verbonden zijn aan deze verheven Orde en haar onderscheiden van de drie graden die tot haar leiden. Bij het bespreken van zelfs deze bijkomstigheden, zullen de vorenvermelde moeilijkheden ten aanzien van zoowel het uiteenzetten als het begrijpen, zich reeds doen gevoelen.

Ten eerste: niemand kan in een Kapittel worden opgenomen zonder eerst den rang van Meester-Vrijmetselaar verworven te hebben.

Ten tweede: het cirkelvormige symbool van den Grooten Geometer, dat in den Tweeden Graad hoog boven in de zoldering van den Tempel scheen, en in den Derden Graad omlaag gebracht was en als een zacht schijnende straal in het Oosten brandde om de voeten van den candidaat te leiden op den weg des vredes, is nu geheel neergedaald op den geruiten vloer, waar het rust als het middelpunt en brandpunt in den kubus van het geheele organisme, en den Heiligen en Onuitsprekelijken Naam draagt, evenals de namen van Salomo en de twee Hirams.

Ten derde: de samenstelling van de Vergadering bestaat niet meer uit zeven officieren, maar uit negen, die in drie drietallen gegroepeerd zijn om het Centrale Heilige Zinnebeeld.

Ten vierde: de Vergadering, beschouwd als een eenheid, wordt niet meer aangeduid als een Loge, doch als een Kapittel.

Het eerste dezer punten — dat alleen een Meester-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Vrijmetselaar kan toetreden tot den „Royal Arch" — is reeds verklaard. Het is niet geschikt — en ook valt het niet binnen de wetten welke het proces der geestelijke evolutie beheerschen — dat wie ook, die niet den mystieken dood heeft ondervonden, ervaring zou hebben van wat voorbij dien dood ligt. Zooals een ongeboren kind van vleesch en bloed niets kan weten van deze wereld — waarin het toch bestaat — vóórdat het er door de geboorte werkelijk in geleid wordt, zoo kan het embryonale geestelijke kind niet geboren worden tot bewuste werkdadigheid op het gebied van den Geest, vóórdat het volkomen losgeraakt is van den omhullenden vorm van vleesch en de toestanden waaraan het gewend was.

Het tweede en het derde punt kunnen samen beschouwd worden. De herschikking van de factoren welke den ceremonietempel samenstellen, is een zinnebeeldige voorstelling van een herschikking in de bestanddeelen van den bouw, welke plaats heeft gehad in de psychische bewerktuiging van den candidaat zelf. Deze heeft een nieuwe polarisatie ondergaan, als gevolg van het er in nederdalen van dat hooge centrale Licht, dat aanvankelijk als 't ware in zijn „hemelen" scheen, ver weg boven hem, en het dakvenster van zijn natuurlijk verstand verlichtte. Overdenk eens ernstig wat deze verandering beteekent. De Morgenster van omhoog heeft hem thans bezocht; de oorspronkelijke bron van alle bewustzijn is nedergedaald zelfs tot in het ruitwerk van zijn vergankelijk stoffelijk organisme, dat zij niet slechts tijdelijk met licht doortrekt, doch waar zij wortel schiet en stevig en blijvend op geënt wordt. In theologische taal: God is mensch geworden en de mensch is vergoddelijkt, krachtens deze nederdaling en vereeniging. In Maçonnieke termen: het Vitale en Onsterfelijke Beginsel, dat in den candidaat

zetelt, heeft ten slotte zijn wereldlijk levensbeginsel verdrongen en hem gevestigd op een nieuw middelpunt van onvergankelijk leven. Nu, en misschien alleen nu, wordt de noodzakelijkheid van de voorafgaande loutering, beheersching, zelf-kruisiging en dood van heel den lageren aard eerst recht duidelijk. Hoe zou de reinheid van de Goddelijke Essence kunnen huizen in het grove lichaam van den zinnelijken mensch? Hoe zou de Eeuwige Wijsheid haar schatten kunnen blootleggen in een ziel die onwetend is of om niets anders geeft dan onedele metalen en materieele bezigheden? Hoe zou de Universeele Wil kunnen samenwerken met en functionneeren door den mensch, wiens kleine persoonlijke wil het kanaal afsluit en telkens weer tegenwerkt door zijn zelfzuchtige voorliefden en ongebonden begeerten?

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Een Meester-Vrijmetselaar — in de volle beteekenis van het woord — is dus niet meer een gewoon mensch, doch een vergoddelijkt mensch; iemand in wien het Universeele en het persoonlijke bewustzijn tot vereeniging zijn gekomen. Het is duidelijk, dat de hoedanigheid van het leven en het bewustzijn van zoo iemand aanzienlijk moet verschillen van die van andere menschen. Zijn geheele wezen is anders van hoedanigheid en ingesteld op een ander middelpunt. Dat nieuwe middelpunt wordt beschreven als de Groote Geometer van 's menschen persoonlijk heelal, aangezien zijn werking op het organisme van ieder die zich aan zijn invloed overgeeft, een nieuwe schikking veroorzaakt in het werkvermogen en bewustzijn. De kennis van dit feit was bij de wijzen der oudheid de ware en oorspronkelijke wetenschap der Geometrie (letterlijk: „aardmeting"; zij bepaalt de occulte mogelijkheden van de menschelijke aarde of het wereldlijke organisme onder geestelijken druk). „God gaat meetkunstig te werk"

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

schreef Plato, met grondige kennis van het onderwerp. Vele der theorema's van Euclides en Pythagoras, welke tegenwoordig beschouwd worden louter als wiskundige bewijzen, waren oorspronkelijk door meetkundige figuren gesluierde uitdrukkingen van de esoterische wetenschap van het opbouwen der ziel of de ware Vrijmetselarij. De welbekende 47e Stelling van het Eerste Boek van Euclides is hier een voorbeeld van; zij is dan ook — hoewel weinige hedendaagsche Vrijmetselaars zouden kunnen verklaren waarom — gegraveerd op het ambtskleinood van den Gewezen Meester. Ook is de „quadratuur van den cirkel" — dat vraagstuk waarop zoo vele hedendaagsche wiskundigen zijn vastgeloopen — een occulte uitdrukking, welke beteekent dat de Godheid, symbolisch voorgesteld door den allesbevattenden cirkel, vorm en openbaring heeft verkregen in een „vierkant" of menschelijke ziel. Zij is een uitdrukking van het mysterie der Incarnatie, volbracht in de persoonlijke ziel.

Dus onder den druk van het Geometrisch Beginsel, dat thans symbolisch geheel in het wereldlijke organisme van den candidaat is opgenomen, is een nieuwe verdeeling van zijn samenstellende krachten bewerkstelligd. Zijn opnieuw gepolariseerde staat wordt zinnebeeldig voorgesteld door een gelijkzijdigen driehoek met een punt in het midden; zulk een driehoek vindt men, in goud gestikt, op de sjerp welke door de Gezellen der Orde wordt gedragen. De beteekenis van dezen driehoek is: dat de drievoudige aspecten van hem die dien draagt (dat zijn: de geestelijke, psychische en stoffelijke deelen van hem), thans gelijk gemaakt en in evenwicht staan rondom hun gemeenschappelijk Levensbeginsel in het midden, bekwaam en toegerust voor de doeleinden van dat Beginsel. Toch is elk dezer drie verdeelingen, hoewel op zichzelf een eenheid

vormend, wijsgeerig beschouwd drievoudig in samenstelling, wanneer men ze aan verstandelijke ontleding onderwerpt. „Elke monade is de wortel van een triade" is nog een grondstelling der Ouden, die vooruitliepen op de moderne Hegeliaansche metaphysische stelling dat these, antithese en synthese de essentieele bestanddeelen zijn van een gegeven waarheid. Zoo komt het, dat de drie aspecten van *elk* der drie zijden van onzen gelijkzijdigen driehoek in de ceremonie verpersoonlijkt zijn door de negen officieren van het Kapittel — drie in het Oosten die de geestelijke zijde voorstellen, drie in het Westen die de ziel of psychische zijde verbeelden, en drie ondergeschikte schakels welke deze andere twee verbinden. (Deze zullen uitgebreider en geschikter later behandeld worden, wanneer het symbolische karakter der officieren besproken wordt).

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Het vierde punt ter bespreking was het veranderen der aanduiding van „Loge" in „Kapittel". Het woord „Kapittel" is afgeleid van *Caput*, hoofd. De reden voor het veranderen van den naam ligt echter veel dieper dan in het feit dat de „Royal Arch" aan het hoofd of toppunt van de Blauwe Graden staat. Dit slaat op tweeerlei wijze op de plaats in het Kapittel en op het bewustzijn van den „Arch" Vrijmetselaar zelf. Krachtens zijn hoofdschap of oppermacht over zijn stoffelijken aard, is hij verder gekomen dan enkel het werk der Blauwe Graden en het besturen der Loge van zijn lageren aard, welke hij nu gemaakt heeft tot een handelbaar werktuig en dienaar van zijn geestelijk zelf. Van nu af worden zijn krachten in de eerste plaats gebruikt op het geestelijk gebied. Het „hoofd" van 's menschen stoffelijke organisme is de geest van den mensch, en deze geest, bewust vereenigd met den Universeelen Geest, is het hoogste werktuig en voertuig van de Godheid in deze tijdelijke wereld. Zoo iemands stoffelijk orga-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

nisme en hersenen zijn veredeld en opgewekt geworden tot een staat en een geschiktheid, welke het gemiddelde menschdom onmetelijk vooruit zijn. Er zijn physiologische processen mee gemoeid, welke hier niet kunnen worden besproken; alleen kan gezegd worden, dat bij zoo iemand het geheele zenuwstelsel bijdraagt tot het laden van bepaalde gangliën en het verlichten van zekere hersencentra, op een wijze waar het gewone verstand niets van weet. Het zenuwstelsel verschaft de accumulatoren en de geleidende middenstof van de krachten van den Geest, zooals telegraafdraden de middelaars zijn voor het overbrengen van electrische kracht. Doch de ware Meester-Vrijmetselaar weet, krachtens zijn meesterschap, hoe deze energie te beheerschen en aan te wenden. Zij bereikt haar hoogste punt en komt tot zelf-bewustzijn in zijn hoofd, in zijn verstand. Te dien aanzien kunnen wij verwijzen naar een dicht omsluierd getuigenis uit de Schrift, waarvan de beteekenis aan den niet onderrichten lezer geheel onopgemerkt voorbijgaat. De Evangeliën vermelden, dat het Lijden van het Groote Ideaal, den grooten Meester, eindigde op „de plaats, genoemd Hoofdschedelplaats, welke in het Hebreeuwsch genoemd wordt Golgotha"; dat wil zeggen: het eindigde in het hoofd of den zetel van het verstand en in een mysterie van het geestelijk bewustzijn. Van diezelfde waarheid getuigt ook, doch weer gesluierd onder een symbolische wijze van uitdrukken, de vermelding van het twijgje acacia, dat geplant was aan het hoofdeinde van het graf van den Maçonnieken Grootmeester Hiram Abiff, het prototype. Het graf is de ziel van den candidaat; het twijgje acacia stelt de sluimerende *akâsha* (om een Oosterschen term te gebruiken) voor, of de goddelijke kiem welke in dien grond geplant is en wacht om tot werkdadigheid bezield te worden in zijn verstand, het

„hoofd" van dat gebied. Wanneer dat twijgje acacia bloeit aan het hoofdeinde van het graf zijner ziel, zal hij op één en 't zelfde oogenblik begrip krijgen van het mysterie van Golgotha, het mysterie van den dood van Hiram, en de beteekenis der ceremonie van verheffing van den „Royal Arch". Het is een mysterie van geestelijk bewustzijn, het opbloeien van den geest in God, het openleggen van het menschelijk verstand in bewuste verbinding met het Universeele en Alwetende Verstand. Daarom neemt in den Graad van Meester-Vrijmetselaar het doodshoofd een belangrijke plaats in.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Dit vooropgesteld hebbende, gaan wij over tot beschouwing van de Ceremonie van Verheffing.

De Ceremonie van Verheffing.

Weer bevindt de candidaat zich in een staat van duisternis. Doch de reden van deze duisternis verschilt geheel van die welke bestond in het stadium van Leerling. Toen was hij slechts een onwetende beginner in het zoeken, die de eerste onregelmatige, stumperige pogingen deed om tot het licht te komen. Thans heeft hij dat stadium reeds lang achter den rug; hij komt nu met al de bekwaamheden en de toerusting van een Meester-Vrijmetselaar. Lang geleden vond hij het licht waar hij eerst naar zocht, en gedurende langen tijd heeft hij met behulp van haar stralen aan zijn stappen richting gegeven en zijn groei bevorderd. Meer nog; na al deze vertrouwdheid met dat licht, heeft hij gezien dat het van hem terugweek en verdween bij de groote beproeving der verlating in den Derden Graad toen hij, in „den duisteren nacht der ziel" en de volslagen hulpeloosheid van al zijn vermogens, te weten kwam hoe kracht uit zwakheid vervolmaakt kan worden door

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

de machtige werkzaamheid van het Vitale en Onsterfelijke Beginsel in hem, in welks tegenwoordigheid duisternis en licht beide gelijk zijn. Zijn tegenwoordige aanvankelijke berooving van het licht is de duisternis van den Derden Graad welke overgebracht is in deze verdere ervaring. Zij beteekent ongeveer een kortstondige mislukking van het aanpassen van zijn waarneming aan den nieuwen levenstoestand waarin hij zich thans begeeft, zooals een pasgeboren kind aanvankelijk niet in staat is zijn gezicht in te stellen op de voorwerpen vóór hem. Voor een poos, maar slechts een zeer korte poos, voelt de candidaat zich in de duisternis; in werkelijkheid echter is hij eerder verblind door overmaat van licht dan door gebrek er aan.

In dezen toestand onderneemt hij het blootleggen van een bepaalde plaats welke hij dan betreedt en gaat onderzoeken, terwijl hij intusschen met zijn gezellen voeling blijft houden door middel van een koord of reddingslijn. De symboliek van dit alles is bijzonder rijk aan beteekenis als zinspeling op zekere innerlijke processen van zelfonderzoek, welke degelijk omschreven zijn in de ervaring der bespiegelende mystici en behoorlijk bevestigd in hun verslagen. De plaats welke hij betreedt stelt weer het stoffelijke en psychische organisme voor, een dichte, vaste massa van stoffelijke deeltjes welke den ijleren innerlijken geest van den mensch omkleeden, zooals een schaal den inhoud van een ei insluit. Men zal zich herinneren dat „Neemt den steen weg!" het eerste bevel van den Meester was bij het opwekken van Lazarus. Wanneer deze belemmering is verwijderd, raakt het psychische organisme los van het stoffelijke en is de geest vrij om zich naar binnen te keeren en onderzoekingsarbeid te verrichten op zijn eigen terrein, den inhoud van zijn eigen ongepeilde diepten te doorzoeken, aldoor dieper en dieper

in zichzelf door te dringen, gebreken uit te roeien en puin te verwijderen, zich steeds verder te begeven door de kracht van een volhardenden wil; toch houdt hij middelerwijl voeling met den uiterlijken stoffelijken aard door een fijnen draad of een reddingslijn, welke hun geheele afscheiding belet. De toestand is dezelfde als wanneer het lichaam slaapt terwijl de geest droomt en levendig bedrijvig is, behalve dat bij droomen de wil niet werkt als een bewust besturend werktuig, zooals hypothetisch het geval is met iemand die, het Meesterschap bereikt hebbende, al zijn vermogens onder zijn wil en beheersching heeft. Doch al dit innerlijke werk, dat in de Ceremonie zoo snel achtereen wordt samengevat en symbolisch uitgebeeld, is niet het werk van één dag, noch een terloopsche taak voor een zwakkeling. De ouden vermeldden het als de twaalf werken van Hercules, terwijl de moeilijkheid ervan verder levendig beschreven wordt door den ingewijden dichter Vergilius in het zesde boek van *Aeneïs* en door latere illuminaten. Noch is het, zelfs wanneer de aard ervan ten volle begrepen wordt, een arbeid die lichtvaardig ondernomen moet worden. Heel de Ceremonie door wordt den candidaat de uiterste nederigheid op 't gemoed gedrukt, als onontbeerlijk vereischte voor het ter hand nemen van dit proces van zelfonderzoek. Hem wordt bevolen het Middelpunt te naderen, doch stil te houden en een diepe buiging te maken op drie verschillende punten; bij elk ervan wordt hem gezegd, dat hij nader komt bij die centrale Wezenheid, dien heiligen grond van zijn wezen dien alleen de nederigen kunnen betreden, dat „aardrijk" dat alleen de zachtmoedigen zullen beërven.

In dezen staat nu is het, dat de naar binnen gerichte geest, op den tast zoekend naar zijn eigen fundeering en middelpunt, ten slotte den grondslag van zijn wezen

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

bereikt. Zooals de symbolische ceremonie het vatten vertoont van een zinnebeeld dat het Woord des Levens belichaamt, zoo „grijpt" ook letterlijk en feitelijk de zoekende geest, wanneer hij gekomen is aan het Vitale en Onsterfelijke Beginsel dat hem leven geeft, „naar het Eeuwige Leven". Hij ontdekt het Verloren Woord, den goddelijken grondslag van zijn wezen, waarvan hij tot dusver zoo lang afgescheiden is geweest. Hij is aanvankelijk niet in staat dat feit te beseffen, want „het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelve niet begrepen". Straks echter zal die duisternis verdwijnen, namelijk wanneer „de dag (het nieuwe bewustzijn) aankomt, en de schaduwen (de oude geestestoestand) vlieden".

Daarom worden dit werk van den naar binnen gerichten geest en de ontdekking welke hij doet, voorgesteld als plaats te hebben in de duisternis en temidden van onderaardsche somberheid. Er blijft dan, ten besluite, nog één psychologisch proces over, namelijk: die kennis naar buiten te richten en ze over te dragen in gevormd hersen-bewustzijn, zoodat wat de geest en de ziel reeds innerlijk kennen, het uiterlijke verstand ook uiterlijk zal kunnen kennen. Subjectief gewaarzijn wordt geen kennis vóór het in de hersenen is opgenomen en door de distilleerkolf van het brein en het logisch verstand gegaan is. Wanneer het aldus doorgelaten en tot vorm geworden is, wordt een wisselwerking tusschen den innerlijken en den uiterlijken aard gevestigd, waarvan verlichting van het geheel het gevolg is. Dit naar buiten richten van subjectieve waarnemingen wordt symbolisch volbracht door het terugkeeren van den candidaat uit de onderaardsche diepten naar de oppervlakte, waar hij zich weer voegt bij zijn vroegere gezellen en de vereeniging van al zijn samenstellende deelen tot stand brengt.

Dan is het Mysterie voltooid. Het Groote Licht breekt door. Het Vitale en Onsterfelijke Beginsel komt in hem tot zelf-bewustzijn. De Heerlijkheid des Heeren wordt aan en in hem geopenbaard, en al wat vleesch aan hem is ziet het.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

Voor zoover het voor zinnebeeldig ceremonieel mogelijk is dit uit te beelden, wordt deze voltooiïng voorgesteld door den candidaat aan het licht te hergeven en door de openbaring welke zich dan aan zijn blik vertoont. Thans is zijn toestand geheel verschillend van elken anderen voorgaanden toestand. Het is er niet een van enkel verlichting *door* het Hemelsche Licht, het is er een van *vereenzelviging* ermede. Hij en dat Licht zijn één geworden, zooals een witgloeiend ijzer niet te onderscheiden is van de vlam welke het omsluit. Van het begin af van zijn Maçonnieken speurtocht was het overheerschend verlangen zijns harten: Licht. De aandrang kwam niet van hem, maar ging uit van het Licht zelf — het oorspronkelijke Licht van alle licht, het Goddelijke Substantieele Woord — dat in hem tot zelfontwikkeling zoekt te komen. Bewustzijn is: dat Licht, dat zelf-gewaarwordend is geworden door polarisatie binnen een doeltreffend fysiologisch organisme. De mensch verschaft het eenige organisme dat geschikt is voor het verkrijgen van die zelf-gewaarwording, doch alleen wanneer dat organisme gelouterd en voldoende voorbereid is voor het werk. In den „Royal Arch" nu wordt dat werk hypothetisch tot stand gebracht.

De staat welke door den verlichten candidaat bereikt is, is het aequivalent van wat in de Christelijke theologie bekend is als de Hemelsche Gelukzaligheid en in het Oosten als *Samadhi*. Er wordt ook wel van gesproken als het universeele of cosmische bewustzijn, daar de waarnemer, verheven boven alle ge-

voel van persoonlijke individualisatie, tijd en ruimte, mede-bewust is met al wat is. Hij is gekomen tot een zaligheid en vrede, welke uitgaat boven dat wereldlijke verstand dat beperkt is tot het waarnemen van de wanklanken, tegenstrijdigheden en tegenstellingen die het eindige bestaan kenmerken; hij is gerezen tot dien verheven staat, waar al deze dingen hun oplossing vinden in de zalige harmonie van het Eeuwige. Hij is in bewuste sympathie en heeft een volkomen gelijkheid van gevoelen met al wat leeft en voelt, op grond van die universeele barmhartigheid en onbegrensde liefde welke het gevolg is van het zien der eenheid van alles in het Wezen der Godheid, wat hem bij den aanvang van zijn reis werd voorgesteld als het hoogste doel van des Vrijmetselaars streven. Hij ziet ook, dat er een heelal zoowel binnen als buiten hem is; dat hij al wat zich aan zijn wereldlijk verstand openbaarde als het onmetelijke heelal in de ruimte om hem heen, microcosmisch in zichzelf bevat en resumeert. Hij is zich bewust dat hijzelf de maatstaf is van het heelal; hij beseft dat de aarde, de hemelen en heel hun inhoud, belichamingen zijn, geprojecteerde beelden, van overeenkomstige werkelijkheden welke in hemzelf aanwezig zijn. Als vervolmaakte spits der schepping, ziet hij hoe hij in zichzelf al de lagere levensvormen, welke zijn organisme doorloopen heeft om die volmaking te bereiken, resumeert. De vier symbolische standaarden met een leeuw, os, mensch en adelaar zijn een zeer oude voorstelling, welke onder meer een verklaring geeft van de evolutie der ziel en haar vooruitgang van den staat van het door hartstochten beheerschte wilde dier naar een toestand waar zij nog wel zinnelijk en dierlijk is, doch handelbaar en afgericht om te dienen; vandaar gaat zij over naar het stadium van menschelijke redelijkheid, dat ten slotte zijn hoogtepunt bereikt in een omhoog

zwevende geestelijkheid. Eveneens zijn de uitgestalde banieren der twaalf stammen Israëls slechts beelden van hun prototypen, de twaalf zodiacale afdeelingen van die hemelen, welke niet zouden kunnen bestaan of door het uiterlijke oog worden waargenomen, indien zij niet tevens het verschijnsel-aspect waren van een werkelijkheid die door het innerlijke oog gekend kan worden. Onder deze zinnebeelden zijn zij verzameld, die niet de stammen van een aardsche natie voorstellen, maar de „stammen van God" zijn, de hemelsche hiërarchieën, die het aartstype van een hemelgewelf of heilig koninklijk gewelf vormen boven de zichtbare schepping, voor welke zij de uitstroomingen bemiddelen van dien allesomvattenden drieëenigen Geest van Kracht, Wijsheid en Liefde waarin heel de samengestelde bouw leeft, en zich beweegt en is.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

„In het begin schiep God den hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond . . . . En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht". Met deze woorden begint de Heilige Schrift, welke het sacramenteele teeken is van dat Levende Woord door wien alle dingen zijn gemaakt en nog gemaakt worden, en wiens leven is het licht der menschen. De candidaat die dat verloren Woord terugvindt — in dezen zin, dat hij er levende, organische vereeniging mee herkrijgt en dus één is met het Leven en het Licht ervan — is in staat dit oude scheppingsverhaal te toetsen aan de persoonlijke toepassing op hemzelf. Hij staat in de tegenwoordigheid van zijn eigen „aarde" — het steenen gewelf of de dichte vorm waaruit zijn fijner wezen is te voorschijn gekomen — en van zijn eigen „hemel" of het hemelsche lichaam van tot werkelijkheid geworden glans welke hem thans (zooals de glanzende sjerp van de Orde ook bedoelt aan te geven) met licht bedekt als met een gewaad.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Hij kan nu onderscheiden, dat hij het zelf was die aanvankelijk „woest en ledig" was, en die uit kracht van dat *Fiat Lux!* tenslotte uit chaos en onbewustheid is omgezet in een vorm zóó volmaakt en helder, dat deze een mede-bewust voertuig is geworden van de Goddelijke Wijsheid zelf.

Met dit symbolisch bereiken van de Hemelsche Gelukzaligheid bij het hergeven van het licht, eindigt het werkzame deel der Ceremonie van den „Royal Arch" als inwijdingsritus. Wat er op volgt is een anticlimax en een soortgelijke allegorische uiteenzetting van de traditioneele geschiedenis als in den Meester-Graad. Dit is gegoten in den vorm van een mythe of dramatisch verhaal door de drie tijdelijk verblijvenden, waarin een beschrijving wordt gegeven van hun bevrijding uit de gevangenschap in Babylon, hun terugkeer naar Jeruzalem onder den aandrang om mede te helpen aan het herbouwen van den vernielden nationalen tempel, hun werk tusschen de puinhoopen ervan en de ontdekking van een oud en blijkbaar belangrijk archief. Het kan wel niet missen, of de schrandere geest zal in dit historische of quasi-historische verhaal een allegorie zien van het geestelijke proces dat zich in den candidaat zelf heeft voltrokken. Hij is het (evenals zulks het geval is met elke menschenziel), die in Babylonische slavernij heeft verkeerd, als een gevangene van de Babylonische verwarring van het aardsche bestaan, van de tirannie van stoffelijke belangen en van den chaos van zijn eigen ongeordenden aard. Hij is het die, tegen dit alles in opstand, in oogenblikken van overpeinzing „aan de rivieren van Babel (den voorbijgaanden stroom van wereldlijke dingen) zat en weende als hij aan Zion dacht", hunkerende naar innerlijke vrijheid en blijvenden hartsvrede. Hij is het, die den tempel van zijn oude natuurlijke zelf waardeloos en tot puin vervallen vindt,

en beseft dat hij op dezelfde plek een anderen en waardiger tempel moet herbouwen. Van binnen uit hem komt de aandrang van den innerlijken Heer (*Kurios*) die (onder het mom van *Cyrus* den koning) hem beveelt onmiddellijk uit zijn gevangenschap te vertrekken en op te gaan naar zijn waar geboorteland en het huis des Heeren opnieuw op te richten. Hij is het zelf, die onder het puin van zijn oude zelf de plannen en het materiaal voor den nieuwen bouw ontdekt. En eindelijk, wanneer dat nieuwe gebouw voltooid is en hij van een natuurlijk mensch is gereorganiseerd tot een geestelijk mensch, is hij het, die in staat is de wonderen van zijn eigen samenstelling te zien, zijn eigen „aarde" en zijn eigen „hemel" te aanschouwen, welke nu tot een eenheid zijn samengesmolten, waartoe zoowel zijn stoffelijke als zijn geestelijke natuur noodzakelijke medewerkers waren.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

De samenstelling van het Kapittel, zooals dit het eerst aan den candidaat wordt onthuld, is dus een zinnebeeld van zijn vervolmaakt organisme. Hij ziet dat het Oost-West gelegen is; het Oosten ingenomen door de drie Principalen, die zijn geestelijken pool beteekenen; het Westen, ingenomen door de drie tijdelijk Verblijvenden, is zijn psychische en gematerialiseerde pool; elk drietal is de afspiegeling van het andere en toch is ieder drietal een organische eenheid op zichzelf. Johannes getuigt hiervan (en de ceremonieele ritus is in overeenstemming gebracht met de leering van dien grooten Ingewijde) waar hij schrijft: „Want drie zijn er, die getuigen in den hemel .... en deze drie zijn één. En drie zijn er, die getuigen op de aarde .... en die drie zijn tot één". De beteekenis van deze metaphysische verklaring is, dat op dezelfde wijze als een straal wit licht zich (als in den regenboog) splitst in drie primaire kleuren welke toch organisch vereenigd

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

blijven, zoowel de zelfbewuste Geest in den mensch als zijn psychische aard, hoewel zij essentieel monadisch zijn, prismatisch afgescheiden kunnen worden tot een drieëenheid. De Geest in den mensch in zijn drievoudige aspecten wordt dus passend voorgesteld door de drie Principalen. Zij geven de drie hooge eigenschappen van den Geest weer — Heiligheid, Koninklijk Oppergezag, Uitvoerende Macht — waarop de titel der Orde slaat: „Holy-Royal-Arch". Men moet het zoo beschouwen, dat de middelste en neutrale term van deze drie zich differentieert tot een passief en een actief, of een negatief en een positief aspect; doch alle drie werken vereenigd en als één (zooals ook werkelijk het geval is met de drie Principalen van een Kapittel). Deze drie aspecten van den monadischen Geest worden verpersoonlijkt als Haggaï (passief), Jozua (actief) en Zerubbabel als de middelste term waaruit de andere twee voortkomen en waarin zij weer opgaan. Want de middelste Majesteit is in één harer aspecten zwijgzaam en teruggetrokken, en in een ander weer functioneel werkzaam en dwingend.

Zoo is het ook met het drietal tijdelijk Verblijvenden aan de andere pool. Zij stellen het een eenheid vormende menschelijke Ego of de persoonlijkheid ook in haar drievoudige aspecten voor. Zij zijn het geïncarneerde tegenbeeld of de tot materie geworden weerkaatsing van den oorspronkelijken, niet-geïncarneerden en overschaduwenden Geest van den mensch. Vandaar dat zij aangeduid worden als tijdelijk Verblijvenden, omdat zij slechts doortrekkende, vereenigde pelgrims of voetreizigers zijn op een gebied van onbestendigheden, in tegenstelling met het duurzame leven van den onsterfelijken geest, waarvan zij de projectie op deze lagere wereld zijn. Psychologisch is de persoonlijkheid van den mensch verdeeld in een passief, negatief onderbewust-

zijn en een actief, positief verstand, saamverbonden door een centraal coördineerend beginsel; de drie gecombineerd maken 's menschen individualiteit als eenheid uit. Mijn Ego met zijn centrale en leidende wilskracht is mijn voornaamste verblijvende; mijn onderbewustzijn met zijn passief intuïtievermogen, en mijn werkdadig verstand met zijn actieve en verbindende vermogens van gedachte en begrip, zijn mijn hulpverblijvenden. Laat ik er voor zorgen dat zij, evenals hun symbolische vertegenwoordigers, in het wit gekleed gehouden worden en zoo in staat zijn een afspiegeling te wezen van en te reageeren op hun overeenstemmingen in de Oostelijke of geestelijke pool van mijn wezen.

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

De schakel of verbinding tusschen 's menschen geestelijke en lichamelijke polen wordt voorgesteld door een derde drietal, verpersoonlijkt door de twee Schrijvers en den Deurwachter. De voornaamste dezer schrijvers is verbonden aan de Oostelijke pool en is als 't ware haar gezant naar het Westen; de andere is verbonden aan de Westelijke pool en zijn werkzaamheden zijn Oostwaarts gericht, terwijl de Deurwachter het contactpunt met de buitenwereld is. In een van hun vele beteekenissen stellen zij den tusschenterm tusschen Geest en Stof voor, namelijk: de astrale tusschenstof of de psychische brug waardoor contact tusschen hen mogelijk is.

De Ceremonie van den „Royal Arch" vertoont dus, dicht gesluierd onder de voorstelling van een raadsvergadering der Joodsche Sanhedrim, op de meest aanschouwelijke wijze de psychologische basis van het laatste stadium der regeneratie. De letterknecht, die niet bekend is met het feit dat zoowel in de Heilige Schrift als in de leering der Mysteriën uiterlijkheden altijd moeten worden omgezet in geestelijke waarden, en dat quasi-historische personen bedoeld zijn als

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

verpersoonlijkingen van wijsgeerige feiten of beginselen, kan wellicht eenige moeilijkheid ervaren wanneer hem gevraagd wordt de zoogenaamd historische echtheid van den tekst der ceremonie over te zetten in de hier geboden vergeestelijkte vertolking. Het onderrichten en verlichten van het verstand is echter een der weloverwogen bedoelingen der Inwijdingsriten, en zoolang het verstand niet in staat is zich te verheffen boven louter materieele feiten en zich te gewennen aan werken in het zooveel echtere rijk van denkbeelden die zich tot feiten verstoffelijken en feiten mogelijk maken, bestaat er maar weinig kans dat het zal profiteeren van Riten als die der Vrijmetselarij, welke van volkomen te verwaarloozen waarde zijn zonder de geestelijke kracht en de bezielende energie van hun inhaerente denkbeelden. Het kan dus zoowel een hulp zijn als een bekrachtiging van wat gezegd is, wanneer wij de Hebreeuwsche namen der officieren van een Kapittel nader gaan onderzoeken; wat zij bij ontleding opleveren, zal aantoonen dat die officieren denkbeelden verpersoonlijken en niet personen voorstellen.

1. *„Zerubbabel, vorst van het volk"*. De naam beteekent letterlijk: „een voortspruiten uit Babel, of uit het volk". „Babel" en „volk" zijn twee wijzen om hetzelfde denkbeeld uit te drukken, en het Engelsche woord „people" en het Hebreeuwsche zijn bijna identiek. De maatschappij als een geheel, de menigte, „het volk" (*„bebeloi"* in het Grieksch) vormt, in welk tijdperk der wereldgeschiedenis ook, een Babel van verwarde oogmerken en belangen. Er zijn echter altijd enkelingen, die verstandelijk of geestelijk een voorsprong hebben op de menigte en wier denkbeelden, leeringen of voorbeeld ver voorbij de massa uitgaan; op zulke leiders nu zou de naam Zerubbabel toepasselijk zijn. Doch deze toelichting geeft geen uitdrukking aan

den dieperen zin waarin dat woord moet worden verklaard, namelijk als een *persoonlijke* toepassing. Iedere enkeling is zelf een bende, een chaos, een menigte van verwarde begeerten, gedachten, hartstochten, totdat zij onder tucht worden gebracht. Toch is de gewone mensch, die zich in hun midden bevindt en uit hen is voortgesproten, zich bewust van een hooger en geestelijk element in hem, dat hij kan aankweeken dan wel negeeren, doch dat in zijn beste oogenblikken opvlamt boven zijn lageren, verwarden aard, hem overtuigt van de dwalingen zijns weegs en hem aanspoort volgens dat hoogere peil te leven. Dat verhevener element wordt uitgedrukt door het woord „Zerubbabel"; het is de top en het brandpunt van zijn geestelijkheid, in tegenstelling met zijn gewone hersenverstand, het hoogste punt van al zijn vermogens, de „vorst" van zijn „volk". Diezelfde vermogens of dat „volk" wordt bedoeld in het woord dat beteekent „Mijn volk genade verkregen hebbende" (of: is herboren geworden) en in den tekst: „Het volk, dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien".

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

2. *„Haggaï de Profeet"*. Zooals reeds eerder is aangetoond, differentieert het geestelijk beginsel in een passief en een actief aspect. „Haggaï" stelt het passieve aspect voor en beteekent tegelijk den zaligen en zelfbeschouwenden aard van den geest. Het wordt „de profeet" genoemd wegens het vermogen tot inzicht en alwetendheid, dat het kenmerk is van dat wat boven het begrip van tijd uitgaat en eeuwig in stand blijft, en omdat het in het lagere verstand intuïties, kijkjes in de toekomst en wenken van profetischen aard projecteert. Van ditzelfde woord is het Grieksche woord „hagios" (heilig) afgeleid.

3. *„Jozua, de zoon van Jozadak den hoogepriester"*, verpersoonlijkt het actieve, uitvoerende aspect van den

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

geest. Letterlijk beteekent Jozua de „goddelijke zaligmaker" en Jozadak „goddelijke rechtvaardigheid", terwijl de „hoogepriester" een bemiddelende factor tusschen mensch en Godheid aanduidt. De titel in zijn geheel geeft dus te kennen, dat de menschelijke geest of het goddelijk beginsel in den mensch bemiddelend werkt tusschen de Godheid en den lageren aard van den mensch, om diens zaligheid en volmaking te bevorderen. Wij hebben reeds vroeger aangetoond, dat de Meester-Vrijmetselaar zijn eigen hoogepriester moet zijn en moet „loopen op" den geruiten vloer van zijn oorspronkelijken aard, door te leeren dien te vertreden. Zoo vormen de Drie Principalen een eenheid welke 's menschen geestelijke pool in haar drievoudig aspect uitbeeldt. Zij stellen het hoogtepunt van zijn wezen voor, zooals het leeft op het gebied van den Geest: heilig, koninklijk, oppermachtig; zalig, omdat het in een staat van heiligheid of volmaaktheid verkeert, koninklijk, omdat het een zoon is van den Koning van allen, machtig, wegens zijn macht om al wat lager staat dan zijn eigen reinheid en volmaaktheid te bedwingen, om te zetten en te verlossen.

4 en 5. *Ezra* en *Nehemia*. In het groote Mysteriestelsel van Egypte — dat véél ouder is dan het Hebreeuwsche — werd aan den herboren candidaat, die de hoogst mogelijke mate van zelf-omzetting van zijn lageren aard had volbracht, de titel van Osiris verleend. Dit was het aequivalent van het bereiken van Christusschap. Gegevens over den aard van het proces der vervolmaking en der ermede verband houdende ritualen staan ons, dank zij eenigen hedendaagschen geleerden, ten dienste en worden aanbevolen aan den bestudeerder die zou willen weten hoe zwaar en wezenlijk dat proces was, en hoe uiterst hoog de graad van hervorming waarnaar gestreefd werd. In het He-

breeuwsch werd de titel Osiris veranderd in Azaria (soms: Zeruja) en nog verder verbasterd tot Esdre en Ezra, den naam van den oudsten Schrijver van den „Royal Arch". Om de beteekenis der twee Schrijvers Ezra en Nehemia te begrijpen, is het noodig in herinnering te brengen dat, volgens het Bijbelverhaal van den terugkeer uit de Babylonische gevangenschap, deze twee vooraanstaande mannen waren. Wanneer men dit historisch voorgesteld verhaal omzet in zijn geestelijke beteekenis, dan verpersoonlijken Ezra en Nehemia twee onderscheiden stadia van de mystieke vorderingen, welke gemaakt worden door den candidaat die er naar streeft het Babel van zijn lageren aard te verloochenen en, door zichzelf te reorganiseeren, zijn geestelijk geboorteland en zijn geestelijken staat terug te krijgen. „Nehemia" (wiens plaats in het Kapittel in het Zuid-Westen is) is een beeld van een zekeren graad van die reorganisatie en dien terugkeer. Evenals zijn Bijbelsche prototype, stelt hij zinnebeeldig den candidaat voor, die bezig is den muur van Jeruzalem te herbouwen en in beslag wordt genomen door het groote werk van den wederopbouw van zichzelf, waarvan hij zich niet door de smeekbeden en vleierijen der buitenwereld zal laten verlokken zich af te wenden. „Ezra" (wiens plaats in het Noord-Oosten is) geeft een veel verder gevorderden graad van vooruitgang aan van West naar Oost. De bestudeerder met onderscheidingsvermogen, die de Bijbelboeken van Nehemia en Ezra (met inbegrip der Apocriefe Boeken van Esdre) in dit licht wil doorlezen met behulp van dezen sleutel tot hun ware beteekenis, kan wel niet anders dan zijn voordeel doen met de leering welke zij zullen opleveren. Vandaar ook, dat zij „schrijvers" worden genoemd; beiden zijn opteekenaars en getuigen van verschillende, typische ervaringen welke in den innerlijken mensch worden opgedaan bij

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

verschillende trappen van het „groote werk" der zelfvervolmaking, en reizende van een „Babylonischen" staat naar het geestelijke Jeruzalem.

Hier besluiten wij onze beschouwing van de ware beteekenis en het ware doel der „Royal Arch" Ceremonie. Daar zij een hoogste menschelijke ervaring behandelt, welke niemand ten volle kan beseffen wanneer hij ze niet zelf gehad heeft, is zij de grootste en gewichtigste ritus in de Vrijmetselarij. Niemand die haar met begrip bestudeert en in haar sacramenteele beteekenis, zal zijn bewondering onthouden aan de diepe kennis en het inzicht van den thans niet meer te identificeeren mysticus en ingewijde die haar ontwierp, of aan de bekwaamheid waarmede hij haar samenstelde en zijn kennis in dramatische uitbeelding wist te leggen. Het is echter jammer, dat zij die den ritus toepassen zich niet de moeite geven tot de beteekenis ervan door te dringen en zich tevreden stellen met het onwetend en achteloos verrichten van een rituaal, dat zelfs exoterisch zeldzaam treffend, schoon en suggestief is. Slechts eenig nadenken er over moet wel aangeven dat de Vrijmetselarij hier handelt over het bouwen niet van eenig uiterlijk bouwwerk, doch over het weder oprichten van den ineengestorten, in wanorde liggenden tempel van de menschelijke ziel; ook dat, zelfs wanneer men aanneemt dat zij slechts eenige historische gebeurtenissen van lang geleden herdenkt, die gebeurtenissen geen betrekking van overwegende beteekenis kunnen hebben op het leven, het karakter of het gedrag van iemand uit den tegenwoordigen tijd, en het bestaan van een met zorg bewerkte geheime Orde om ze te bestendigen niet zouden rechtvaardigen. Maar als die gebeurtenissen en deze ritus een zinnebeeld zijn van iets diepers en iets persoonlijks; als zij een uiterlijke en zichtbare voorstelling zijn van waarheden welke

eeuwig gelden en ook thans nog verwezenlijkt kunnen worden in hen die ze in ceremonie weer uitbeelden, dan vragen zij om meer en ernstiger aandacht dan gewoonlijk er aan geschonken wordt. Bovendien, als de „Royal Arch" een symbolische voorstelling is van een hoogste ervaring, welke uitsluitend in heiligheid en door hen die herboren zijn verkregen wordt en verkregen kan worden, dan volgt hieruit dat de Blauwe Graden, welke er toe leiden en bekwamen, een veel dieperen zin krijgen dan gemeenlijk er aan toegekend wordt en beschouwd moeten worden als plechtige onderrichtingen in de vereischte voorbereiding voor dien hernieuwden staat. Het werk der Blauwe Graden is niet voltooid zonder het bereiken van wat in den „Royal Arch" voorbeduid wordt. En die bereiking op haar beurt is onmogelijk zonder de tucht van den voorafgeganen arbeid, de loutering van gedachten en begeerten en het ter dood kruisigen van eigenzinnigheid, welke de proeven van bekwaamheid uitmaken die bevoegdheid verleenen in dat Jeruzalem te treden, dat geen aardrijkskundige ligging heeft en de „Stad van Vrede" wordt genoemd, omdat het een bewust rusten van de ziel in God insluit. Voor velen kan het idee, dat het bereiken van zulk een toestand mogelijk of zelfs denkbaar is terwijl wij ons nog hier in het vleesch bevinden, verrassend of zelfs ongeloofelijk zijn. Die twijfel echter is ongerechtvaardigd, en de Maçonnieke leer doet hem teniet. Zooals reeds integendeel is aangetoond, postuleert die leer niet de afwezigheid, doch juist het bezit van het stoffelijke organisme als een noodzakelijken factor voor het bevorderen der evolutie van den menschelijken geest; dat organisme is het vat waarin ons onedel metaal in goud moet worden omgezet; het is het steunpunt dat den weerstand biedt, welke vereischt wordt opdat de geest zich zal inspannen tot

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

ontwikkeling en zelf-bewustzijn. De lichamelijke dood is dus niet een bevordering van, maar een stoornis in het werk der regeneratie. „De nacht komt, wanneer niemand werken kan" en wanneer de ziel enkel van arbeid naar verpoozing overgaat, totdat zij weer aan het werk wordt geroepen voor de taak der zelfoverwinning. Het is slechts een figuurlijke voorstelling van dat noodzakelijke zichzelf afsterven, wat in zich sluit het opzettelijk doen afnemen der aanmatiging van onzen wereldlijken aard, teneinde een overeenkomstige toeneming van den geestelijken aard te veroorloven.

Doch indien de Vrijmetselarij in de handen van haar tegenwoordige vertolkers thans eer een doode letter is dan een levende, doeltreffende Inwijdingsritus, in staat de geestelijkheid der candidaten aan te zetten, blijft zij toch nog voor den ernstigen en schranderen strever naar diepere waarheden een leerzaam stelsel van de wetenschap der zelfkennis en regeneratie. Voor dezulken zijn deze artikelen geschreven, opdat zij iets zullen vernemen omtrent het oorspronkelijke doel der Orde en ook hun voorstellingsvermogen zullen opvoeden in de beginselen van die wetenschap. En aan dezulken, ten slotte, moge de Tempelzang der Hebreeuwsche Ingewijden worden aanbevolen, welke van alle Psalmen van David het duidelijkst zinspeelt op het onderwerp der verheven Orde van den „Holy Royal Arch" van Jeruzalem en het bereiken van den gezegenden en vervolmaakten staat welke in dien titel besloten ligt:

„Ik verblijde mij in degenen, die tot mij zeggen:
Wij zullen in het huis des Heeren gaan.
Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Jeruzalem!
Jeruzalem is gebouwd, als eene stad die wel zamengevoegd is.
Waarheen de stammen opgaan, de stammen des Heeren....
Want dáár zijn de stoelen des gerigts gezet, de stoelen van
[het huis van David.

Bidt om den vrede van Jeruzalem; wel moeten zij varen, [die u beminnen.
Vrede zij in uwe vesting, welvaren in uwe paleizen!
Om mijner broederen en mijner vrienden wil, zal ik nu spreken, [vrede zij in u!"
(*Psalm* 122).

De „Holy Royal Arch" van Jeruzalem.

In deze weinige regels is alles geschetst wat besloten ligt in het symbolische schouwspel dat zich aan de oogen van den „Royal Arch" Vrijmetselaar vertoont op het gewichtige oogenblik dat hem het licht wordt hergeven. Daar hij verheven is tot en vereenzelvigd met de hoogste zaligheid, den vrede en het zelf-bewustzijn van den Allesdoordringenden en Alwetenden Geest, ziet hij nu dat hij „gegaan" is uit het Babylon van zijn ouden ingewikkelden en verwarden aard en op de puinhoopen ervan voor zichzelf een hemelsch lichaam van heerlijkheid heeft gebouwd, een „huis des Heeren". Hij ziet hoe deze extatische toestand en dit nieuwgemaakte hemelsche lichaam de veredelde voortbrengselen zijn van zijn vroegere zelf en zijn wereldlijk organisme. Hij ziet hoe elk afzonderlijk deel en vermogen van dien ouden aard — of als 't ware elk der zodiacale afdeelingen van zijn eigen microcosmos — zijn gezuiverde essence heeft bijgedragen tot het vormen van een nieuw organisme, „een nieuwen hemel en een nieuwe aarde", en hoe deze essences, zooals twaalf verschillende stammen, convergeerend zijn samengekomen en ten slotte zijn samengegroeid en samengesmolten tot een eenheid of een nieuw geheel, een „stad die wel samengevoegd is". En het is deze „stad", deze gezegende staat, welke mystiek „Jeruzalem" wordt genoemd, binnen welker muren de vrede heerscht die boven alle begrip gaat en wier paleizen aan de vrijgemaakte ziel den onuitputtelijken overvloed en de vruchtbaarheid onthullen van de onverbreekbare drieëenheid

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

van Wijsheid en Liefde en Kracht, waaruit de mensch en het heelal zijn voortgekomen en waarin zij bestemd zijn terug te keeren.

De tegenstelling van deze „hemelsche stad" is de verwarde stad Babylon van deze wereld, waarvan voor alle zich daar bevindende gevangenen geschreven is: „Gaat uit van haar, mijn volk! opdat gij aan hare zonden geene gemeenschap hebbet, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt". (*Openbaring* 18 : 4). In een woord: de „Royal Arch" Ceremonie is een sacramenteele uitbeelding van het laatste stadium van de mystieke reis der verbannen ziel van Babylon naar Jeruzalem, zooals zij ontsnapt aan haar gevangenschap van deze lagere wereld en, „gaande door de sluiers" van stof en vorm, door de knechtschap van het vergankelijke heenbreekt tot in de wereld van den vormloozen Geest en de heerlijke vrijheid der kinderen Gods verwezenlijkt.

Hoofdstuk V.

DE VRIJMETSELARIJ IN BETREKKING TOT DE OUDE MYSTERIËN.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

IEDERE Vrijmetselaar is natuurlijk verlangend iets te weten van den oorsprong en de geschiedenis van de Orde. De beschikbare litteratuur over het onderwerp is verspreid en bevredigt niet. Zij biedt een massa op zich zelf staande bijzonderheden uit de oudheidkunde en den vergelijkenden godsdienst, zonder ze echter te veréénen tot iets dat eenig nuttig licht verbreidt, en behandelt meer zaken welke behooren tot de minder belangrijke en wereldlijke geschiedenis, dan dat wat alleen van werkelijk belang is, namelijk: de geestelijke afstamming van de Orde. In dit artikel nu stel ik mij voor een ruwe schets te geven — en in de beschikbare ruimte is alleen een zéér ruwe schets mogelijk — van een beweging welke zoo oud is als de menschheid zelf en waarvan het doel en de leer nog trouw — zij het in zeer rudimentairen vorm — in het Maçonnieke stelsel bewaard worden. Toch kan zulk een schets, welke den onderzoeker de groote lijnen ter overdenking verschaft, terwijl hij de details er van voor zichzelf kan invullen door latere eigen studie, mogelijk dienstiger blijken dan een massa fragmentarische feiten waarop men zonder einde en met veel belangstelling kan zitten blokken, en toch zonder hun onderlinge betrekking te ontwaren of ze te kunnen samenvoe-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

gen tot één veelomvattend, indrukwekkend geheel. Er bestaat geen werkelijk bruikbaar werk over de Vrijmetselarij, dat haar geschiedenis en haar doel behandelt op de eenige manier welke wezenlijk van belang is. De bestudeerder komt er licht toe, met slechts luttel baat veel tijd te verspillen door zich om inlichtingen te wenden tot uitgaven waarvan de titels volledige voorlichting schijnen te beloven, doch die hem onbevredigd en onovertuigd laten. Onsamenhangende verzamelingen van mededeelingen over punten rakende de symboliek, de oudheidkunde en de anthropologie, het nasporen van verband tusschen de hedendaagsche Vrijmetselarij en de middeleeuwsche bouwersgilden en andere genootschappen, dat alles kan wel zeer interessant zijn, doch is als de dorre beenderen van een onderwerp waarvan men den levenden geest wil leeren kennen. Zij blijven in gebreke, een antwoord te geven op de voornaamste vragen welke men van het hart uit stelt en zoo gaarne beantwoord zou willen zien, als: Wat was het karakter der Oude Mysteriën, waarvan de hedendaagsche Vrijmetselarij de bestendiging beweert te zijn? Voor welk doel bestonden zij? Is het wel noodig ze heden nog te bestendigen? Met welk doel werd Inwijding ingesteld? Was zij ooit van eenig werkelijk nut of kan zij het thans zijn? Is zij ooit iets meer geweest dan zij heden is, namelijk: een louter sleursch ceremonieel dat tot niets van werkelijke waarde leidt en den nadruk legt op slechts enkele zedelijke beginselen en grondwaarheden welke wij reeds kennen? Dit artikel is er op gericht een antwoord te geven op dergelijke vragen.

Nu is een der eerste dingen die iederen bestudeerder van de Maçonnieke litteratuur en den vergelijkenden godsdienst treft: de opmerkelijke aanwezigheid van gemeenschappelijke factoren, gemeenschappelijke over-

tuigingen, leeringen, gebruiken en zinnebeelden, in de godsdiensten van alle rassen gelijkelijk, uit de oudheid of uit den tegenwoordigen tijd, Oostersch of Westersch, beschaafd of barbaarsch, Christelijk of heidensch. Hoe ver ook van anderen gescheiden door tijd of afstand, hoe zeer ook intellectueel of primitief, hoe doorwrocht of eenvoudig ook de godsdienst of zedenleer en hoe groot ook de verschillen in belangrijke opzichten, van ieder volk vindt men, dat het zekere denkbeelden, symbolen en gebruiken, die het met elk ander volk gemeen heeft, gebruikte en nog gebruikt — misschien met of zonder eenige geringe wijziging van den vorm. Maçonnieke verhandelingen wemelen van aanwijzingen van deze eenvormigheid in het gebruiken van verschillende symbolen, welke in elke Loge een belangrijke plaats innemen. Schrijvers scheppen er behagen in, bewijzen aan te voeren voor de nauwe overeenkomsten in verschillende niet verwante stelsels, en aan te toonen hoe oud en algemeen die en die denkbeelden, symbolen en gebruiken zijn geweest. Zij gaan echter niet zoo ver, de reden voor deze oudheid en algemeenheid te verklaren, en het is wel goed juist dit punt reeds dadelijk op te helderen, daar het den sleutel verschaft tot heel het vraagstuk van het ontstaan, de geschiedenis en de reden voor het bestaan der Vrijmetselarij.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Indien het onderzoekingswerk en het nadenken ver genoeg worden doorgezet, wordt het duidelijk dat de aangehaalde algemeenheid en eenvormigheid te danken zijn aan het feit, dat er een tijd is geweest — ver terug in het verleden der wereld — dat een Proto-Evangelie of Kern-Leer aangaande den aard en de bestemming der menschelijk ziel en haar betrekking tot de Godheid bestond of ingeprent was in het gemoed van heel het menschelijke geslacht, dat toen ongetwijfeld veel klei-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

ner en meer geconcentreerd was dan thans. Wij van onzen tijd gaan er prat op, dat wij wijzer en verder gevorderd zijn dan de oorspronkelijke menschheid. Wij nemen aan, dat onze voorouders leefden in een zedelijke duisternis waaruit wij ons sedert geleidelijk tot betrekkelijk licht hebben opgewerkt. Al het bewijsmateriaal weerlegt echter deze veronderstellingen. Het wijst er op dat de primitieve mensch, hoewel kinderlijk en verstandelijk onontwikkeld volgens den tegenwoordigen maatstaf, geestelijk bewust en psychisch waarnemend was tot een graad waarvan ons tegenwoordig verstand niet droomt, en dat wij het zijn die, met al onze knapheid en verstandelijke ontwikkeling in wereldlijke zaken, niettemin gedompeld zijn in duisternis en onwetendheid aangaande onzen eigen aard, de onzichtbare wereld om ons heen en de eeuwige geestelijke waarheden. In alle Schriften en cosmologieën is de overlevering algemeen van een „Gouden Eeuw", een eeuw van betrekkelijke onschuld, wijsheid en geestelijkheid, waarin eenheid van ras en persoonlijke gelukzaligheid en verlichting heerschten. Er was dat open gezicht bij gebreke waarvan een volk omkomt, doch krachtens hetwelk de menschen eenmaal in bewust verkeer stonden met de ongeziene wereld en gehoed, onderwezen en geleid werden door de „goden" of onlichamelijke opzieners over het kind-ras, die hun de zekere en onschendbare beginselen bijbrachten, waarvan hun geestelijk welzijn en hun evolutie afhankelijk waren.

De overlevering is ook algemeen, dat de collectieve ziel van het menschelijke ras een „val" doorstaan heeft, een afwijking van haar ware levenspad en evolutie, welke haar bijna geheel van haar bron van oorsprong heeft afgescheiden. Naarmate de eeuwen verliepen, heeft dit haar steeds dieper en dieper zinken in stoffelijke toe-

standen meegebracht, haar versplitsing van een eenheid welke één enkele taal gebruikte, tot een verscheidenheid van strijdende rassen met verschillende spraken en graden van zedelijken vooruitgang, wat vergezeld ging van een toenemende verdichting van het stoffelijk lichaam en een overeenkomstige verduistering van den geest en wegkwijning van het geestelijk bewustzijn. Door sommigen die dit lezen, zal de verklaring waarschijnlijk verworpen worden als fabelachtig en ongeloofelijk. De veronderstelling van een „zondeval" is tegenwoordig een impopulaire leer, welke verworpen wordt door velen die betoogen dat alles eerder wijst op een opklimmen van den mensch; zij bedenken echter niet, dat logisch een opklimming onvermijdelijk een voorafgeganen val meebrengt, waaruit een opklimmen mogelijk wordt. Bij dit punt kunnen wij echter niet blijven stilstaan ter bespreking, en we moeten ons tevreden stellen met alleen aan te geven wat zoowel in de Schriften van alle rassen als in de Wijsheids-overlevering van de wijzen der oudheid eenstemmig als feit wordt vermeld.

Het was noodig, en lag ook in de Goddelijke plannen en voorzieningen, dat de menschheid zou worden hersteld in haar oorspronkelijken staat, verlost uit dien „val", welke niet te wijten was aan de overtreding van een enkeling, doch aan een of andere zwakheid of fout in de collectieve of groepziel van het Adamitische ras, en wat niet een zaak was van een oogenblik, doch een proces dat onmetelijke tijdkringen besloeg. Ook moest zij weer teruggebracht worden tot een levende verbinding met het Goddelijk Beginsel, waarvan zij door haar afscheiding steeds meer los raakte, naarmate haar materialistische neigingen haar aangeboren geestelijkheid overweldigden en uitdoofden. Dit herstel vorderde op zijn beurt onmetelijke tijdperken voor zijn vol-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

einding. En het had nog iets meer noodig. Het vereischte het toepassen van een ordelijke en wetenschappelijke werkwijze om het herstel van elk gevallen zielfragment te bewerkstelligen en het terug te brengen tot zijn oorspronkelijken en volmaakten staat. Ik leg er den nadruk op, dat de methode noodzakelijk niet maar lukraak, doch wetenschappelijk moest zijn. Iedereen kan van een dak vallen en zijn beenderen breken; bekwame heelkunde en verstandige behandeling door een vriendenhand zijn noodig om den patiënt te genezen en hem weer op de plaats te krijgen waar hij van afgevallen is. Zoo is het ook met de menschheid. Zij viel uit den hof van Eden, zooals onze Schrift het afdwalen uit boven-fysieke tot fysieke toestanden beschrijft; wij moeten maar weer niet stilstaan om te vragen waarom en hoe. Zij viel door inhaerente zwakheid en gebrek aan wijsheid. Daar zij niet in staat was haar eigen herstel tot stand te brengen, had zij bekwame wetenschappelijke hulp noodig uit andere bronnen om haar herstel te bewerkstelligen. Vanwaar zouden die bekwaamheid en wetenschappelijke kennis kunnen komen, als het niet was van de Goddelijke en nu onzichtbare wereld, van die „goden" en beschermengelen van het dwalende ras, van wie al de oude overleveringen en heilige schriften spreken? Zou die methode van regeneratie niet juist beschreven zijn als zij een „hemelsche wetenschap" werd genoemd — zooals zij ook in de Vrijmetselarij genoemd *wordt* — en verwelkomd werd met de woorden die de Vrijmetselaars ook werkelijk gebruiken: „Heil, Koninklijke Kunst!"?

Zoo was dus de oorsprong en de geboorte van den Godsdienst, de Religie. En Religie is een woord dat een „her-binden" (*re-ligare*) beteekent. Zooals bij het zetten en zwachtelen van een gebroken lid, zoo vorderde ook de collectieve ziel der menschheid — door haar

val gebroken en versplinterd tot ontelbare individualiteiten en hun latere respectieve nakomelingen, elk op zichzelf beschadigd en onvolmaakt — een herstellen in den toestand waaruit zij ontwricht werd en een weder opbouwen tot een volmaakt harmonisch geheel.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Aan de geestelijke beschermers der oorspronkelijke menschheid moet men dus de mededeeling toeschrijven van die algemeene wetenschap van het herbouwen van den ingestorten tempel der menschheid, van welke wetenschap wij thans, tot onze verrassing, sporen vinden in elk ras en elken godsdienst der wereld. Aan deze bron moeten wij de verspreiding toeschrijven, in elk land en onder alle volken, van dezelfde of gelijkwaardige zinnebeelden, gebruiken en leeringen, die alleen plaatselijk en in overeenstemming met het verstandelijk peil van bepaalde volken gewijzigd zijn, maar toch allen een gemeenschappelijken grondslag en een gemeenschappelijk doel vertoonen.

Dit was de „eenige Katholyke of algemeene Kerk", verspreid „door de geheele wereld"; tegelijk een theoretische leer en een praktische wetenschap, welke bedoelde den mensch te hereenigen met zijn Maker. Die Kerk of die godsdienst kon slechts eenig zijn, daar hij niet anders kon zijn dan katholiek en voor alle menschen gelijkelijk, hoewel hij — wat te wijten is aan de slechte neigingen tot verdraaien van de menschheid zelf — vatbaar was (en zoo is het ook gegaan) voor verbastering en sektarisch worden in zooveel vormen als er volken zijn. Bovendien konden de grondbeginselen er van nooit voor wijziging vatbaar zijn, al konden zij (en zulks was ook het geval) door sommigen exoterisch, door anderen esoterisch worden opgevat, en al zou hun volle beteekenis niet terstond duidelijk zijn, doch zich ontvouwen naarmate zij trouwer gevolgd en beter begrepen werden. Hij verschafte de onveranderlijke „landmer-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

ken" van kennis betreffende den menschelijken aard, menschelijke mogelijkheden en de bestemming der menschen. Hij stelde de oude en gevestigde „gebruiken en gewoonten" vast, welke te allen tijde gevolgd moeten worden door ieder die bereid is zich er aan te onderwerpen, en waarvan niemand mocht afwijken of waaraan niemand iets nieuws mocht toevoegen dan op eigen risico. Hij was de „Heilige Wet" ter leiding van de gevallen ziel, een wet die geldig is van den dageraad des tijds tot zijn avond en waarvan geschreven is: „Gelijk het was in den beginne, zoo is het nu en zal het immer zijn, in alle eeuwigheid". Hij was de wetenschap van het leven — van het tijdelijke beperkte leven, dat geleefd wordt met de bedoeling het om te zetten en te veredelen tot het eeuwige universeele leven. Daarom werd een wetenschappelijke of wijsgeerige wijze van leven vereischt, waarvan ieder oogenblik en elke handeling gericht moest zijn op dat groote doel — een methode welke wel volkomen verschillend is van de hedendaagsche, die in haar aanzien geheel utilitaristisch en in haar gedrag volslagen onwetenschappelijk is.

Het verhaal luidt, dat deze Proto-Godsdienst ontstaan is in het Oosten, vanwaar spreekwoordelijk alle licht komt, en dat hij zich, naar gelang de menschheid zelf over den aardbol werd verstrooid en verspreid, geleidelijk naar het Westen verbreidde, voortdurend wakend over de geestelijke belangen der menschheid en met het nimmer verflauwende oogmerk „dat wat verloren is" — de gevallen menschenziel — terug te brengen. Wij hebben reeds gezegd, dat in de oudheid het menschdom dat toen onder zijn invloed stond, veel minder verstoffelijkt en veel meer geestelijk gevoelig en waarnemend was dan het later werd of thans is. Dus volgt hieruit, dat met de toenemende oudheid

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

en dichtheid van het ras, ook de invloed van den Proto-Godsdienst zelf overeenkomstig verminderde, al bleven zijn beginselen even geldig en werkzaam als tevoren, want de eigenzinnige grillen en theoretische begrippen van den mensch kunnen de beginselen van statische Waarheid en Wijsheid niet veranderen. Het is nu niet noodig in bijzonderheden den loop zijner geschiedenis na te gaan; dat zou ook een lange verhandeling vorderen. Dit te doen zou zijn als het volgen van den loop eener rivier, van haar breede monding af terug tot een punt waar zij een onbeduidend en nauwelijks naspeurbaar waterloopje wordt. Want het ras zelf is achteruit gaan dwalen, steeds verder weg van de oorspronkelijke Wijsheidsleering, zoodat de eens breede en schitterende stroom van licht over cosmische beginselen en de evolutie der menschelijke ziel thans is ingekrompen tot nietige lichtpuntjes. Doch dat licht is, evenals dat van den Meester-Vrijmetselaar, nimmer geheel uitgedoofd geweest, hoe duister de eeuw ook was, en volgens de overlevering is deze onze eeuw geestelijk de duisterste der duistere eeuwen. „God is nooit zonder een getuige onder de kinderen der menschen geweest", en tot de getuigen omtrent de Oude Wijsheid en de Mysteriën behoort het stelsel der Vrijmetselarij. Mogelijk is zij slechts een zwakke flikkering, maar niettemin een echt licht met de echte afstamming van de oorspronkelijke leer; een licht dat nog in staat is onze voeten te leiden op den weg naar vrede en volmaking.

De oudste leering der Mysteriën, welke in historischen tijd nagegaan kan worden, was in het Oosten te vinden en in de taal welke als Sanskriet bekend is — een naam die op zichzelf veelzeggend en passend is, want hij beteekent Heilige Schrift of „*Sanctum Scriptum*". Voor de zeer belangrijke bronnen van licht over de oude Geheime Leer moet men zich nog wenden tot

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

de godsdienstige en wijsgeerige geschriften van Indië, dat geestelijk en wereldlijk in zijn bloeitijdperk was toen het tegenwoordige Europa nog onder een ijsdek bevroren lag.

Doch rassen hebben, evenals menschen, hun kindsheid, volwassen leeftijd en ouderdom; zij zijn slechts eenheden — doch op grootere schaal dan de eenling — ter bevordering van het algemeene levensdoel. Wanneer een bepaald ras dat doel gediend heeft of daarin tekort geschoten is, gaat het rentmeesterschap over de Mysteriën over in andere en krachtiger handen. De volgende groote toortsdrager van het Licht der wereld was Egypte dat, na vele eeuwen van geestelijk oppergezag, op zijn beurt de dorre woestijn werd die het thans zoowel geestelijk als stoffelijk is, maar toch een massa gebouwde en geschreven overblijfselen naliet, welke nog getuigen van zijn bezit van de leer in de dagen zijner grootheid. Uit Egypte had, toen in de aangrenzende landen de beschavingen tot ontwikkeling kwamen, een groote uitstraling der Mysteriën plaats door de verbreiding van hun kennis en de instelling van kleinere middelpunten tot het bijbrengen der Goddelijke Wetenschap in Chaldea, Perzië, Griekenland en Klein-Azië. „Ik heb mijnen zoon uit Egypte geroepen" is, in één zijner vele beteekenissen, een Bijbelsche toespeling op dit uit Egypte overgaan der katholieke Mysteriën naar nieuwe en maagdelijke gewesten, voor hun verlichting.

Van deze verschillende verplaatsingen zijn er twee, welke ons voornamelijk aangaan: de eene naar Griekenland, de andere naar Palestina. Uit den Bijbel weten wij, dat Mozes een ingewijde in de Egyptische mysteriën was en „werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren", terwijl Philo ons vertelt dat Mozes daar „bekwaam in muziek, meetkunde, rekenkunde, hiëro-

glyphen en den geheelen kring van kunsten en wetenschappen" werd. Met andere woorden: hij werd in den waren zin een Meester-Vrijmetselaar, en als zoodanig bekwaamde hij zich voor zijn latere groote taak van het leiderschap van het Hebreeuwsche volk en het formuleeren van hun godsdienststelsel en leefregel, zooals deze zijn neergelegd in den Pentateuch. Het Mozaïsche stelsel werd, zooals wij weten, voortgezet langs den weg, aangegeven in de boeken van het Oude Testament, en ontlook toen, na vele eeuwen en vele wederwaardigheden, in de grootste van alle uitdrukkingswijzen der Mysteriën, zooals deze geopenbaard is in de Evangeliën van het Nieuwe Testament (of: Nieuwe Getuigenis), wat meebrengt het vervangen van alle vroegere stelsels onder het Verheven Grootmeesterschap van Hem die het Licht der Wereld en haar Verlosser wordt genoemd.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Gelijktijdig met het bestaan van de Hebreeuwsche Mysteriën onder de Mozaïsche bedeeling, was de groote Grieksche Mysterieschool bezig te ontwikkelen welke, uit den Orphischen godsdienst ontstaan, haar hoogtepunt en concentratie bereikte in Delphi, en de filosofische wijsheid en de aesthetische heerlijkheden voortbracht welke verbonden zijn met Athene en de eeuw van Pericles. Griekenland was de geestelijke afstammeling en het wonderkind van zoowel Indië als Egypte, hoewel het zich langs een geheel anderen weg ontwikkelde. Wij weten dat Pythagoras, evenals Mozes, na alles wat zijn inheemsche onderwijzers konden mededeelen in zich te hebben opgenomen, naar Egypte reisde om zijn laatste inwijding deelachtig te worden, alvorens terug te keeren en de groote school te Crotona te stichten, welke met zijn naam verbonden is. Wij weten ook, uit Plato's *Timaeus*, dat aspiranten naar mystieke wijsheid Egypte voor inwijding bezochten en

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

hun door de priesters van Saïs gezegd werd: „Gij Grieken zijt maar kinderen" in de Geheime Leer, doch dat zij werden toegelaten tot kennis welke hen in staat stelde hun eigen geestelijken vooruitgang te bevorderen. Wij kennen, uit de door Iamblichos vermelde briefwisseling tusschen Anebo en Porphyrius, de broederlijke betrekkingen welke bestonden tusschen de onderscheidene scholen of loges van instructie in verschillende landen; wij weten dat hun leden elkander groetten, bezochten, en hielpen in de geheime wetenschap, waarbij de verder gevorderden verplicht waren — wat elke ingewijde nog is wanneer hem dat gevraagd wordt — „bijstand en onderricht te verschaffen aan zijn broeders in de lagere graden". En wij weten dat er bij de Geboorte — of zullen wij zeggen: de installatie in deze wereld? — van den Grooten Meester, Magi of ingewijden-bezoekers van verre tot Hem kwamen, die wisten van Zijn naderende komst en Zijn ster in het Oosten hadden gezien, en verlangend waren Hem te erkennen en eer te bewijzen.

Het is wel belangwekkend op te merken, hoe bij al deze wereldstuwende voorvallen — in tijden toen inwijding een werkelijke gebeurtenis was en niet een louter ceremonieele vorm zooals thans — op groote schaal dezelfde gewoonten en hoffelijkheden toepassing vonden als nog heden ten dage door de Orde worden in acht genomen — helaas echter met weinig verstand.

Wij moeten nu meer in bijzonderheden spreken over de Mysteriën en de „Koninklijke Kunst", zooals deze beoefend werd door de Grieksche school. Bij de Grieken nam dit den vorm aan van een zoeken naar filosofie, d. w. z. naar wijsheid, naar de „Sophia", zooals het in de Hebreeuwsche en de Christelijke school den vorm aannam van een zoeken naar het Verloren Woord. Het doel was natuurlijk in beide gevallen hetzelfde,

doch het naderen ervan geschiedde door verschillende middelen; zooals wij zullen zien, vloeiden beide methoden samen op een later tijdstip. De Grieksche wijze van naderen was in de eerste plaats een verstandelijke, en door wat Spinoza noemde *Amor intellectualis Dei*. De Christelijke wijze van naderen was in de eerste plaats door de liefde en aanbidding van het hart. Beide streefden naar „dat wat verloren is", doch de een zocht naar het verloren ideaal door verstandelijke, de ander door devotioneele kracht. De menschheid wordt slechts langzaam opgevoed: „gebod op gebod, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig"; het eene vermogen na het andere wordt ontwikkeld en geoefend voor het opnieuw vormen van het volmaakte organisme. En al kwamen de filosofische Wijsheid en de zin voor Schoonheid zoo opvallend op den voorgrond als de hoofdzuilen van het Grieksche stelsel, zoo wisten de Grieken toch nog niet van een derde en middelste zuil welke de beide andere samenvoegde en omvatte, namelijk de zuil van de Kracht der hoogste deugd Liefde, wanneer zij naar het voorwerp van alle verlangen uitstroomt uit een rein en volmaakt hart.

Het zoeken van den Griek naar wijsheid was veel meer dan alleen maar een verlangen naar ruimer kennis en een rijper oordeel over de plaats van den mensch in het heelal. Enkel zekere feiten omtrent de verborgen zijde van het leven kennen baat niets, tenzij we onze wijze van leven door die kennis laten beïnvloeden en haar aanpassen aan de onthulde waarheden. Dan wordt de kennis omgezet in wijsheid; men *wordt* de waarheid die men ziet, en 's menschen leven wordt waarheid die stoffelijk en dynamisch gemaakt is. Maar om dit tot stand te brengen, moet men eerst ingelicht zijn omtrent, of ingewijd in, zekere elementen der waarheid en overtuigd zijn dat het waarheid *is* alvorens

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

aan het werk te gaan om die te worden. De Grieksche methode begon dus met het denkvermogen in te wijden in zekere waarheden omtrent aard, geschiedenis, bestemming en mogelijkheden van de ziel, en liet den persoon daarna de mededeelingen opvolgen door een gedragslijn waardoor de bijgebrachte leering omgezet zou worden in verzekerde overtuiging en levende kracht, terwijl zijn toenemende vooruitgang in de wetenschap zelf weer tot gevolg zou hebben dat hij voor nog diepere waarheden toegankelijk was.

Er kan niet genoeg nadruk op gelegd worden dat niemand geestelijke wetenschap kan leeren — zooals deze onderwezen wordt door de Vrijmetselarij of elk ander stelsel dat ze inprent — zonder zich te onderwerpen aan haar processen en deze in praktische ervaring uit te leven. In deze hoogste studie hangt „weten" geheel af van „doen"; begrip is afhankelijk van en gevolg van handeling. „Zoo iemand wil deszelfs wil *doen,* die zal van deze leer *bekennen*".

Vandaar dat in de Vrijmetselarij een geïnstalleerde Meester nog een „*Meester* der Kunsten en Wetenschappen" wordt genoemd, want er wordt verondersteld dat hij de kunst meester is geworden te leven in overeenstemming met de theoretische gnosis of wetenschap welke hem in den loop zijner vorderingen is bijgebracht. Werkelijke Maçonnieke kennis zal nimmer verworven worden door enkel mondelinge verklaringen, het volgen van lezingen en het bestudeeren van boeken. Deze dingen kunnen nuttig zijn om den eersten aanloop te bezorgen aan ernstige zoekers, die slechts een weinig leiding noodig hebben om hen te brengen op dat pad van persoonlijke oefening en ervaring, waar zij spoedig voor zichzelf een werktuigelijk begrip van de leer zullen ontwikkelen; voor hen echter, die slechts de terloopsche belangstelling van den di-

lettant hebben, zal de leer gesluierd en geheim blijven. Bijvoorbeeld: het is één ding om te hooren uitleggen wat bedoeld wordt met ontdaan worden van geld en metalen in de wijsgeerige beteekenis, maar het is een geheel ánder ding om ongevoelig te zijn geworden voor alle aantrekking door stoffelijke voordeelen en bekoring der zinnen, en bewust in het bezit te zijn van de wijsheid welke uit die ervaring voortspruit. Het kan interessant zijn, te laten vertellen waarom in een bepaald stadium van vooruitgang de candidaat vergeleken wordt met een korenaar nabij een waterval, maar die verklaring zal morgen weer vergeten zijn tenzij de toehoorder, als gevolg van zijn eigen inspanning, zich persoonlijk bewust is gaan worden van een innerlijken wezenlijken groei die in hem tot oogst rijpt uit den grond van zijn eigen wezen, welke vruchtbaar gemaakt is door bovenzinnelijke voeding die als een milde regen uit den hemel neervalt op zijn vurige en strevende ziel. Ook mag het leerzaam lijken, te weten dat het groote rituaal van den Derden Graad beteekent: een der zonde en zichzelf afsterven en een nieuwe geboorte tot rechtschapenheid, doch hoe kan die mededeeling hen baten, die niettemin voornemens zijn voort te gaan met de oude levenswijze, welke ieder oogenblik alles wat dat rituaal inhoudt negeert?

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De Oude Mysteriën hielden veel meer in dan een louter bespiegelende wijsbegeerte. Zij vorderden ook een wijsgeerige wijze van leven — of liever: van sterven. Want zooals Socrates zeide (in Plato's *Phaedo*, waaraan vele Maçonnieke leeringen rechtstreeks ontleend zijn en waarvan elke bestudeerder der Vrijmetselarij een diepgaande studie behoorde te maken): „de geheele studie van den wijsgeer (of wijsheid-zoeker) is niets anders dan sterven en dood zijn", een verklaring welke door Plutarchus herhaald wordt: „ingewijd wor-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

den is sterven", en door den Christelijken apostel: „Ik sterf alle dagen". Hun leerwijze was in tweeën gesplitst: de Kleine en de Groote Mysteriën. De Kleine waren die Mysteriën, waarin het eenvoudiger onderwijs werd gegeven, zoodat de candidaten terstond konden beginnen hun leven te louteren en aan te passen aan de geopenbaarde waarheden. De Groote Mysteriën hadden betrekking op de ontwikkelingen van bewustzijn in de ziel zelf, als gevolg van trouw aan den voorgeschreven leefregel. Om een slechts zwakke analogie te stellen: de Kleine Mysteriën stonden in dezelfde betrekking tot de Groote, als de tegenwoordige Blauwe Graden tot den „Holy Royal Arch".

Een afdoende behandeling der Mysteriestelsels zou op zichzelf een omvangrijke studie meebrengen. Wij zullen slechts een van de vermaardste onder hen aanhalen, namelijk het Eleusische, dat in Griekenland bestond en gedurende verscheiden eeuwen het brandpunt van godsdienst en wijsbegeerte was voor het toenmalige beschaafde deel van Europa. „Eleusis" beteekent licht, en inwijding in de Mysteriën van Eleusis beduidde dus een zoeken van den aspirant naar licht, in precies denzelfden — doch een veel meer waren — zin als de hedendaagsche Vrijmetselaar verklaart dat licht het overheerschend verlangen zijns harten is. Het beteekende — wat het ook heden zou moeten beteekenen, doch niet doet — niet alleen maar licht in dien zin, dat men eenige geheime mededeelingen kreeg die niet elders te verkrijgen waren of die handelden over zaken van wereldlijk belang, doch het ontsluiten van des candidaten geheelen verstandelijken en geestelijken aard voor het bovenzinnelijke licht der Goddelijke wereld en het hem opheffen tot God-bewustzijn. De gewone en oningewijde mensch weet niets van dat bovenzinnelijke licht door zijn louter natuurlijk verstand; hij is alleen

de uiterlijke wereld gewaar en de dingen welke door zijn natuurlijke vermogens waarneembaar zijn. In de woorden van Paulus: „Maar de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid; en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden". Inwijding beteekende dus een proces waardoor de natuurlijke mensch werd veranderd in een geestelijk of ultra-natuurlijk mensch, en om dit tot stand te brengen was het noodig *zijn bewustzijn te veranderen*, het in te schakelen in een nieuw en hooger beginsel, en zoo als 't ware een nieuw mensch van hem te maken in den zin van het verkrijgen van een nieuwe wijze van leven en een nieuwen kijk op het heelal. „En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws gemoeds" zegt de Apostel, doelende op dit proces. Zooals vroeger reeds in deze artikelen is aangetoond, dient het overbrengen van het symbool der Goddelijke Tegenwoordigheid van de zoldering naar den vloer der Vrijmetselaarsloge om aan te geven hoe het Vitale en Onsterfelijke Beginsel in den mensch uit zijn afgelegen psychologische gewesten omlaag gebracht kan worden in zijn stoffelijk organisme, en daar kan werken door zijn lichaam en zijn hersenen; het verplaatst en vervangt dus als 't ware zijn gewone mentaliteit en herschept hem. Deze waarheid wordt nog verder in de Vrijmetselarij weergegeven door den naam „Loefton" [1]), welke vanouds met de Orde verbonden is. In onze instructies wordt verklaard dat hij „de zoon van een Vrijmetselaar" beduidt. Dit slaat echter niet op menschelijk vaderschap en zoonschap. Het heeft betrekking op de mystieke geboorte van het Goddelijk Licht in den mensch zelf; zooals een

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

---

1) Engelsch: „Lewis". De schr. licht dit woord als volgt toe: „Lewis" is een moderne verbastering van „Eleusis" en van andere Grieksche en Latijnsche namen welke verband houden met Licht". (Vert.).

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

bekende tekst uit de Schrift luidt: „Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven". Het is het Goddelijk Beginsel, de Goddelijke Wijsheid, welke tot geboorte en werkzaamheid is gebracht in het organisme van den natuurlijken mensch, die er dus feitelijk de vader van wordt. Verder wordt het in onze Toespraken beschreven als iets „dat wanneer het behoorlijk met een zwaluwstaart in een steen is ingelaten, een klamp vormt welke Vrijmetselaars in staat stelt groote gewichten met weinig moeite te heffen wanneer zij ze op hun juiste basis bevestigen" [1]). Dit alles is een bedekte wijze om het feit uit te drukken dat hij, wanneer het Goddelijk Licht aan den dag gebracht is uit 's menschen diepste diepten en stevig geënt of gezwaluwstaart in zijn natuurlijk organisme, dan in staat is gemakkelijk moeilijkheden, problemen en „gewichten" van allerlei soort aan te pakken welke voor den niet-wedergeborene onoverkomelijk zijn, en alle dingen *sub specie aeternitatis* waar te nemen en in hun ware verhoudingen, wat niet mogelijk is voor andere menschen, die ze alleen *sub specie temporis* zien en bijgevolg niet in staat zijn hun werkelijke waarde te beoordeelen en „ze op hun juiste basis te bevestigen".

In den bloeitijd der Mysteriën nam ieder beschaafd mensch er aan deel, zooals men tegenwoordig een Universiteit bezoekt. Zij waren de erkende bron van onderwijs in de eenige dingen die werkelijk van belang zijn, namelijk die welke werken op de veredeling van de menschelijke ziel en haar opvoeding in de kennis van zichzelf en haar goddelijken aard. De candidaten waren in graden ingedeeld volgens hun zedelijke bekwaamheid en hun verstandelijke of geestelijke grootte. Jarenlang ondergingen zij disciplinaire verstandsoefe-

1) Dit voorwerp heet in het Nederlandsch bouwkundig: „lus met dook", maçonniek: „loefton". (Vert.).

ningen en lichamelijk ascetisme, bij tusschenpoozen onderbroken door geëigende toetsen en beproevingen, teneinde hun geschiktheid vast te stellen om verder te gaan naar de meer ernstige, plechtige en ontzagwekkende processen der werkelijke inwijding, die alleen gegeven werd aan de behoorlijk bekwamen; die processen waren van geheimen aard en werden zorgvuldig beschermd. Hun opvoeding, welke zeer verschilde van de schoolsche werkwijzen van een utilitaristische eeuw als de onze, was uitsluitend gericht op het aankweeken van de „vier voornaamste deugden" en de „zeven vrije kunsten en wetenschappen", als in de eerste plaats vereischte voorwaarden voor het deelnemen aan de hoogere levensorde waarin de inwijding ten slotte den waardigen en behoorlijk voorbereiden candidaat zou toelaten. De aan deze deugden en wetenschappen gegeven uitlegging ging veel verder dan wat de hedendaagsche meening voldoende acht. Bij hen waren deugden meer dan abstracties en ethische gevoelens; zooals het woord zelf te kennen geeft, sloten zij positieve dapperheid en manmoedigheid van ziel in. Gematigdheid bracht een volkomen beheersching van hartstochten onder alle omstandigheden mee; Vastberadenheid den moed dien geen tegenspoed zal terneerslaan of doen afwijken van het beoogde doel; Omzichtigheid dat diepe inzicht dat het profetische of vooruitziende vermogen van zienerschap (*providentia*) voortbrengt; Rechtvaardigheid, onwankelbare rechtschapenheid in gedachte en daad [1]). De „kunsten en wetenschappen" werden „vrij" genoemd, omdat zij strekten om de ziel te *bevrijden* van de gebreken en begoochelingen welke haar gewoonlijk gevangen houden, dus verschilden geheel van de wetenschap volgens

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

1) De vier hoofddeugden worden vermeld zoowel in Plato's *Phaedo* als in het *Boek van Wijsheid*, Hfdst. VIII, 5—7, wat wijst op overeenstemming van het onderwijs in de Grieksche en in de Hebreeuwsche school.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

de hedendaagsche beteekenis, waarvan de strekking, zooals wij weten, materialistisch en zielverlammend is. Spraakkunst, Logica en Rhetorica waren bij de Ouden tuchtmiddelen voor den zedelijken aard, waardoor de onredelijke neigingen van den mensch werden verwijderd en hij opgeleid werd om een levende getuige te worden van den universeelen Logos en een levende spreekbuis voor het Goddelijk Woord. Meetkunde en Rekenkunde waren wetenschappen van transcendentale ruimte en berekening (aangezien, volgens de woorden van onze eigen Schrift, God „alles volgens maat, getal en gewicht gemaakt" heeft), welker begrip den sleutel verschaft niet alleen voor de problemen van ons eigen wezen, maar ook voor die natuurkundige problemen welke door de hedendaagsche inductieve werkwijzen zoo raadselachtig worden gevonden. Voor hen had de Astronomie geen verrekijkers noodig; zij behandelde niet de sterren aan den hemel, doch was de wetenschap van de metaphysica en het begrijpen van de verdeeling der krachten welke latent zijn in, en de bestemming bepalen van, individuen, volken en rassen. Eindelijk was Muziek (of Harmonie) voor hen niet van het vocale of instrumentale soort, doch zij beteekende de levende toepassing der wijsbegeerte, het regelen van het menschelijk leven tot harmonie met God, totdat de persoonlijke ziel met Hem vereenigd werd en bewust — wijl het er thans deel in had — de muziek der sferen hoorde. Zooals Milton het uitdrukt:

„How lovely is Divine Philosophy,
Not harsh and crabbed as dull fools suppose,
But musical as is Apollo's lute
And a perpetual feast of nectar'd sweets
Where no crude surfeit reigns" [1]).

1) Hoe liefelijk is de Goddelijke Wijsbegeerte; zij is niet hardvochtig en wrang, zooals domme dwazen meenen, doch welluidend als Apollo's luit en een eeuwigdurend festijn van in nectar gedrenkte lekkernijen, waar geen grove oververzadiging heerscht.

Elk denkbaar middel werd gebruikt en toegepast om het verstand te oefenen heerschappij te verkrijgen over de hartstochten en het los te maken en af te scheiden van de werkingen en bekoringen der zinnen, om de begoochelingen en waanvoorstellingen waarmede het te kampen heeft wanneer het geen hooger licht dan het zijne gebruikt te vernietigen, en om het te bekwamen voor een hoogere wijze van waarneming en voor het ontvangen van bovenzinnelijke waarheid en het licht van de Goddelijke wereld. Het idealisme in de Grieksche bouwkunst en beeldhouwkunst was geheel te danken aan dezelfde beweegreden, en beoogde de verbeelding te verheffen boven het peil van het zichtbare en den geest geschikt te maken voor het begrijpen van boven-stoffelijken vorm en boven-stoffelijke schoonheid. Zelfs athletische oefeningen werden aan datzelfde doel dienstbaar gemaakt. Worstelen en rennen waren geen grove vermaken; zij werden als een sacrament beschouwd, als de soort kampen waarin de ziel zich moet begeven tegen de mededinging der vleeschelijke begeerten, en de krans van laurier- of olijfbladeren van den winnaar was het zinnebeeld van de wijsheid en verlichting welke hem toevallen in wien de geest het vleesch overwint. Zoo werd elk verstandelijk en lichamelijk belang dienstbaar gemaakt aan het ééne denkbeeld: de ziel los te maken van stoffelijke knechtschap, en was het opzettelijk van zuiverenden of „purgeerenden" aard, om de gedachten en begeerten van den aspirant te reinigen en hem van binnen en van buiten wit te maken, zooals de hedendaagsche candidaat voor de Orde in het wit gekleed is. Deze innerlijke reinheid van hart en geest, gepaard aan het bezit der vier hoofddeugden, was en is nog volstrekt onontbeerlijk voor de beproevingen eener werkelijke inwijding, welke anders den candidaat blootstelde aan krankzinnigheid en bezeten-

heid, waarvan het tegenwoordige denkvermogen, in zijn onwetendheid van wat inwijding meebrengt, zich geen meening kan vormen. Zij, die in dit leerplan der Kleine Mysteriën bekwaamd en behoorlijk voorbereid waren, werden tenslotte toegelaten tot inwijding in de Groote Mysteriën. Doch zij, die zich niet geschikt hadden weten te maken, werden van bevordering teruggehouden. Nu bedroeg het aantal werkelijk ernstige en bekwame aspiranten slechts een percentage van het totaal dergenen die tot de Mysteriën waren toegetreden, want in het geestelijke leven heerscht, evenals in de wereld der natuur, het biologisch verschijnsel dat de beschikbare grondstof het afgewerkte product verre overtreft. Elk jaar worden veel meer zaadjes voortgebracht, worden veel meer eieren gelegd, wordt veel meer kuit geschoten dan er rijpheid bereiken, hoewel elk zaadje en elk ei potentieel in staat is te groeien en rijp te worden. Plato, sprekende van de Mysteriën in zijn eigen tijd, haalt een nog oudere autoriteit aan: „de thyrsus-dragers [1]) (of candidaten voor inwijding) zijn talrijk, maar de Bachussen (of vervolmaakte ingewijden) zijn gering in aantal". Dezelfde waarheid wordt nogmaals verkondigd in de woorden van het Evangelie: „Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren".

Eén eigenschap boven alle andere was voor den candidaat onontbeerlijk en is het heden nog, namelijk: nederigheid. De wijsheid, waarin de Mysteriën en de inwijding iemand binnenleiden, is voor de wereld dwaasheid; zij is een omkeering en omwenteling van alle orthodoxe en academische normen. Om haar te verwerven moet de mensch bereid zijn tot die volledige en vrijwillige zelfverloochening, welke met zich kan

1) De thyrsus (of *Caduceus*) was een door den candidaat gedragen bewerkte staf, aan welks symboliek een diepe beteekenis is gehecht. De hedendaagsche vorm ervan is de staf welke gedragen wordt door den diaken die den candidaat vergezelt.

brengen dat hij alles ontkend vindt wat hij vroeger voor waar hield, of wat zij onder wie hij gewoonlijk verkeert als waar aannemen. Hij moet er vrede mee hebben een „dwaas te zijn om Christus wil", en er zoo noodig tegenspoed, spot en smaad voor ondergaan. Dit was een der eerste redenen voor geheimhouding en een — hoewel niet de eenige — der oorzaken van het Maçonnieke gebod van stilzwijgendheid. De wijsheid der wereld en die waartoe de inwijding toegang verleent, zijn zóó lijnrecht tegengesteld in hun aard, dat elk binnendringen in de laatste onfeilbaar boosheid van de eerste zal uitlokken. Vandaar dat geschreven staat: „Geeft het heilige den honden niet, noch werpt uwe paarlen voor de zwijnen, *opdat zij niet .... zich omkeerende, u verscheuren*". Stilzwijgendheid en geheimhouding zijn dus wenschelijk, al ware het enkel ter zelfverdediging, hoewel er andere redenen zijn; nederigheid echter is onmisbaar. In de openbare processies van de Kleine Mysteriën — want aan het publiek werd bij sommige feesten vergund in geringe mate deel te nemen aan iets van de meer exoterische kennis — werden de heilige zinnebeelden en eucharistische vaten die bij de riten gebruikt werden, met grooten eerbied op den rug van een ezel gedragen. Het heet dat, met dezelfde bedoeling, een der groote Grieksche wijsgeeren altijd een ezel aan zijn zijde had in de collegezaal, wanneer hij voor zijn studenten doceerde. De verklaring wordt als volgt gegeven in de woorden van een der oude autoriteiten over inwijding: „Er is geen schepsel zóó geschikt om goddelijkheid te ontvangen als een ezel, en indien gij er niet in veranderd wordt, zult gij geenszins in staat zijn de goddelijke mysteriën te dragen". In dit licht bezien, zal men terstond de symbolische beteekenis onderscheiden van den Christelijken Meester die Jeruzalem binnenreed op een ezel.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

Een andere en zeer opvoedende manier welke in de Mysteriën gebezigd werd, was het onderrichten, verruimen en zuiveren der verbeelding door middel van mythen, welke óf in leerstelligen vorm, óf door een grootsche vertooning, waarheden omtrent de Goddelijke wereld en de geschiedenis der ziel tot uitdrukking brachten. De hedendaagsche geest staat, in zijn hartstocht voor werkelijke, concrete feiten, weinig sympathiek tegenover een leerwijze welke het stelt zonder bewijsbare feiten en er de voorkeur aan geeft de eeuwige beginselen, die aan zulke feiten ten grondslag liggen en waarvan die feiten zelf slechts het geopenbaarde, er uit voortvloeiende gevolg zijn, uiteen te zetten. Feiten echter — uit de geschiedenis of de wetenschap — leiden tot verstopping van het verstand en verlamming der verbeelding, zooals Darwin in zijn eigen geval klaagde. Beginselen prikkelen en verlichten de verbeelding en stellen het verstand in staat feiten te verklaren en ze in hun juiste betrekking te stellen. De Grieksche mythologen waren meesters in het uitdrukken van cosmische en filosofische waarheden in den vorm van fabels, die theosofische leeringen weergaven voor hen die wisten te onderscheiden en ze tevens verborgen voor de onverschilligen en onwetenden. Het maken van mythen was een wetenschap, niet een zich vermeien in onverantwoordelijke fictie, en door sommige dezer mythen in dramatischen vorm voor te stellen, werden candidaten onderricht in verschillende grondwaarheden van het leven.

Een der voornaamste en meest bekende van de talrijke mythen, was die van Demeter en haar dochter Persephone, welke ieder jaar met veel ceremonie en uitvoerigheid werd opgevoerd bij de Eleusische Mysteriën, en waarvan het nuttig kan zijn kort iets te zeggen. De mythe verhaalde hoe de maagd Persephone af-

dwaalde van Arcadië (den hemel) en haar moeder Demeter, om bloemen te plukken in de weiden van Enna en hoe zich daar de grond opende, waardoor zij neerstortte in de duistere onderwereld van Hades waar Pluto heerschte. De wanhoop harer moeder over dat verlies drong door tot Zeus, het hoofd der Goden, met het gevolg dat hij den toestand verzachtte door te verordenen dat het meisje, als zij niet gegeten had van de vruchten van Hades, terstond en voor altijd aan haar moeder zou worden teruggegeven, maar dat zij, als zij er wél van had gegeten, een derde van ieder jaar bij Pluto moest vertoeven en naar Demeter terugkeeren voor de overblijvende twee derden. Het bleek, dat Persephone ongelukkigerwijze in de onderwereld een granaatappel had gegeten, zoodat haar teruggave aan haar moeder niet blijvend kon zijn doch alleen periodiek.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Deze mythe, en het belang dat er eenmaal aan gehecht werd, kan alleen naar waarde geschat worden wanneer men de verklaring ervan begrijpt. Zij is het verhaal van de ziel en is van gelijken aard als de Mozaïsche mythe van Adam, Eva en den appel, en als de cosmische gelijkenis van den Verloren Zoon; van geen dezer is het de bedoeling dat zij als historisch waar beschouwd zullen worden, doch wel als een verdichtsel dat geestelijk waar is wat cosmische feiten betreft. Persephone is de menschelijke ziel, verwekt uit die oorspronkelijke, onvergankelijke moederaarde die de Grieken verpersoonlijkten als Demeter, zooals het Mozaïsche verhaal spreekt van God die den mensch uit het stof der aarde vormde. Haar afdwalen van haar Arcadisch vaderland en haar hemelsche moeder, zoekende naar bloemen (of nieuwe ervaringen, op eigen verantwoording) in de weiden van Enna, komt overeen met dezelfde aandriften der begeerte die leidden tot Adams ongehoorzaamheid in Eden en zijn val van daar

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

in deze uiterlijke wereld. Alle onhandelbare begeerten eindigen in ontevredenheid en bitterheid en „Enna" (dat duisternis en bitterheid beteekent) is hetzelfde woord dat wij nog in Gehenna terugvinden. Men kan echter uit zijn fouten voordeel trekken. Die fouten zijn het, die wijsheid kweeken, en de rijkdommen van wijsheid en ervaring worden aangeduid door Pluto, den god der rijkdommen, in wiens rijk Persephone valt. Zij had van daar voor altijd naar haar moeder kunnen terugkeeren, zoo besliste Zeus, indien zij zich niet nog meer schade berokkend had door het eten van de vruchten der onderwereld, doch nu zij dat eenmaal gedaan had, kon haar teruggave slechts gedeeltelijk en tijdelijk zijn. Dit slaat op de nog verdere zelfbezoedeling en ontaarding van de ziel door het haken naar de minderwaardige genoegens van dit lagere gebied dat, zooals de granaatappel verzinnebeeldt, rijk is aan zaden van begoochelingen en ijdelheden. Voordat deze verkeerde neigingen zijn uitgeroeid, voordat de begeerten des harten volkomen gespeend zijn van uiterlijke genietingen, kan er geen blijvende teruggave zijn van de ziel aan haar oorsprong, maar slechts de periodieke verademing en verpoozing welke de dood brengt wanneer hij de ziel uit het rijk van Pluto neemt naar de hemelwereld, om telkens en telkens weer gevolgd te worden door periodieke nederdalingen in stoffelijke beperkingen en opstijgingen tot een lichaamloozen staat, zoo lang tot zij ten slotte gezuiverd en volmaakt wordt.

Door deze groote mythe werd dus leering gegeven aangaande de geschiedenis der ziel, haar bestemming en vooruitzichten, en werd nadruk gelegd op de leer der reïncarnatie [1]).

---

1) Daar deze leer in het Westen niet algemeen wordt ingeprent zooals in het Oosten, en voor sommige lezers nieuw en vermoedelijk onaannemelijk zal zijn, wordt hier niet aangedrongen op de aanneming er van. Wij vermelden slechts wat de geheime leer onderwijst.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De Vrijmetselarij nu volgt deze aloude werkwijze van onderricht door mythen. Haar regels voor het onderwijs in de Blauwe Graden bevat twee mythen. Eén is de mythe van het bouwen van Koning Salomo's Tempel. De andere is die van den dood en de begrafenis van Hiram Abiff, verhaald in de traditioneele geschiedenis. De „Royal Arch" bevat een derde mythe in het verhaal van den terugkeer uit gevangenschap na de vernieling van den eersten tempel, het beginnen van den bouw van den tweeden en de toen gedane ontdekking. Deze derde mythe is reeds verklaard in ons artikel over den „Royal Arch" graad, zoodat wij nu alleen over de mythen van de Blauwe Graden behoeven te spreken.

Voor den letterknecht lijkt het bouwen van Salomo's tempel te Jeruzalem (wat natuurlijk grootendeels doch niet geheel gebaseerd is op de Hebreeuwsche Schrift) de geschiedenis te zijn van een werkelijk gebouw van steen en kalk, dat opgericht werd door drie Aziatische aanzienlijken, van wie één het denkbeeld ontwierp, een ander de bouwmaterialen leverde, terwijl de derde de feitelijke bouwmeester en het hoofd van de werkzaamheden was. De eerste twee heeten koningen van naburige kleine volken geweest te zijn; de derde was geen vorstelijk persoon, doch blijkbaar iemand niet van maatschappelijke waardigheid en een „zoon eener weduwe".

Zooals reeds eerder in deze artikelen is gezegd, kunnen deze bijzonderheden van een onderneming van meer dan twee duizend jaren geleden met geen mogelijkheid in den tegenwoordigen tijd voor iemand eenige waarde hebben, en als zij alleen maar betrekking hadden op historische feiten, zou de hedendaagsche Vrijmetselarij even goed haar deuren kunnen sluiten en ophouden te bestaan, daar enkel dit feit geen heil zou

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

kunnen brengen aan ernstige of bespiegelende geesten. Maar als het verhaal nimmer bedoeld was als verslag van wereldlijke historische feiten, doch een mythe is welke wijsgeerige waarheden bevat betreffende eeuwige beginselen, dan moet het verklaard worden met geestelijk onderscheidingsvermogen en zal de ontleding ervan zaken van werkelijk belang onthullen.

Het verhaal van het bouwen van den tempel is een wijsgeerige onderrichting, in quasi-historischen vorm gekleed, betreffende den bouw van de menschelijke ziel. Die tempel is er niet een van gewone bak- en natuursteen, doch van „onbehouwen steen" of de onvergankelijke grondstof waaruit de Schepper het menschelijk organisme vormde. Het Jeruzalem waarin hij gebouwd werd was niet het aardrijkskundige Jeruzalem in Palestina, doch de eeuwige „stad van vrede" in de hemelen; niet, zooals Paulus zegt, het „Jeruzalem, dat nu is, ... maar Jeruzalem, dat boven is, ... hetwelk is ons aller moeder" — zooals de Grieksche Demeter. De bouwers waren niet drie menschelijke personages die in de Levant woonden, maar de Goddelijke kracht beschouwd in haar drie samenstellende beginselen, waarvan in onze Instructie-Lezingen gesproken wordt als Wijsheid, Kracht en Schoonheid, welke als „zuilen van Zijn werk" door alle geschapen dingen loopen en er de metaphysische schering en basis van vormen. Deze drie metaphysische beginselen kunnen in hedendaagsche termen omschreven worden als: Levensessence (of de substantieele geest van Wijsheid), onvergankelijke Stof, dienende als vorm, matrijs of voertuig van die Levensessence om er vastheid, vorm en voorwerpelijkheid (Kracht) aan te geven, en ten slotte het makende, verstandelijke beginsel of Logos, dat deze twee samenbindt en het geheel tot een met verstand begaafd en functioneel bruikbaar werktuig samenstelt

(Schoonheid). Van deze drie beginselen, of op deze drie zuilen, was de menschelijke ziel oorspronkelijk en goddelijk opgebouwd in de hemelwereld, en onze Lezingen zeggen dus terecht dat die drie zuilen „ook doelen op Salomo, Koning van Israël, Hiram, Koning van Tyrus, en Hiram Abiff", omdat die namen het niet te scheiden drietal bestanddeelen van de Goddelijke Eenheid verpersoonlijken. (Men kan ze ook geschreven zien op het centrale symbolische altaar in den „Royal Arch" Graad als verder bewijs van deze goddelijke samenstelling der menschelijke ziel). De tempel der ziel is echter nu vernield en neergeworpen van zijn oorspronkelijke hoogte en grootschheid. De menschheid is, inplaats van een collectief vereenigd organisch geheel te zijn, verbrijzeld tot ontelbare fragmentarische afgescheiden deeltjes; van het verwoeste gebouw staat niet één steen meer op den anderen. Zij is zich niet meer bewust van de ware geheimen van haar eigen oorsprong en aard, en moet zich nu tevreden stellen met de onechte, in de plaats gestelde kennis welke zij opdoet door zintuigelijke indrukken in deze uiterlijke wereld. Evenals Persephone heeft zij de granaatappelen van Pluto's duister rijk gegeten liever dan het ambrozijn van Arcadië, en zoolang dat vergif niet verwijderd is uit haar gestel, kan zij niet blijvend haar toestand van vóór den val weer bereiken, maar moet zij op zijn hoogst een rhythmus dulden van dooden en herboorten en van wisselende tijdperken van arbeid in deze wereld en verpoozing er buiten. Echter kan zij gereinigd worden; de tempel kan worden herbouwd, en elke Vrijmetselaarsziel die bewerkt wordt tot een zuiver kubieken steen door hier aan zichzelf te werken, wordt weer een nieuwe steen méér van den herstelden tempel in de hemelen.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Een nadere toelichting wordt vereischt aangaande de

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

verborgen beteekenis van Salomo en de twee Hirams. Salomo verpersoonlijkt de oorspronkelijke Levensessence of tot substantie geworden Goddelijke Wijsheid, welke de grondslag van ons wezen is. In het *Boek van Wijsheid* (Hfdst. VII, 25-27) wordt deze omschreven als: „een zuivere invloed welke van de heerlijkheid des Almachtigen stroomt; de schittering van het eeuwigdurende licht, de onbevlekte spiegel van de macht van God en het beeld van Zijn goedheid". Zij wordt beschreven als een „Koning", omdat zij noodzakelijk overheerschen moet en uitgaan boven al wat minder is dan zijzelf, en als „koning van Israël", omdat „Israël" zelf beteekent: „medewerken of heerschen met God", tegenover het verbonden zijn met wezens of zaken van een minder dan goddelijke orde. Het vereenigen van deze bovenzinnelijke Levensessence met een voertuig dat er vastheid en vorm aan moest geven, vereischte de hulp van een ander heerschend of „koninklijk" beginsel, verpersoonlijkt als Hiram, Koning van Tyrus, die de „bouwmaterialen" verschafte. Aangezien wij nu te maken hebben met zuiver metaphysische denkbeelden, zal het duidelijk zijn dat het Tyrus in kwestie geen betrekking heeft op de Levantijnsche zeehaven van dien naam. De naam Tyrus in het Hebreeuwsch beteekent „rots" en de sterkte, vastheid en duurzaamheid welke wij aan rotssteen verbinden, terwijl hetzelfde woord weer voorkomt in het Grieksch als *Turos* en in het Latijn als *Terra*, aarde, en als *Durus*, wat vorm, hardheid, dichtheid en duurzaamheid insluit. „Koning van Tyrus" kan dus verklaard worden als het cosmisch beginsel dat vastheid en vorm geeft aan de geestelijke, gasachtige en vormlooze Levensessence die vergeleken kan worden bij een beker welke bestemd is een vloeistof te bevatten. Salomo en Hiram van Tyrus dragen dus hun respectieve eigenschappen

van Levensessence en duurzamen vorm en „bouw-materialen" bij als grondslag van de ziel, welke dan daadwerkelijk bruikbaar wordt gemaakt door de toevoeging van het derde beginsel, dat beschreven wordt als Hiram Abiff, den zoon der weduwe, die het actieve verstandelijke beginsel of den Logos verpersoonlijkt. In één woord: Hiram Abiff is het Christusbeginsel, inwonend in elke ziel; gekruisigd, dood en begraven in allen die niet ontvankelijk zijn voor zijn tegenwoordigheid, doch zetelend in allen als een verlossende kracht: „Christus onder u, de hoop der heerlijkheid". In overeenstemming met de nederigheid van een Christus wordt Hiram Abiff (letterlijk: „de leeraar van den Vader" [1])) dan ook niet beschreven als een „koning", zooals Salomo en Hiram van Tyrus, doch als iemand „van geen vermaardheid", een „zoon eener weduwe". Dit is een prachtig trekje van Gnostieke symboliek, welke slaat op den verlaten toestand of weduwstaat van het Goddelijke Moederschap — Sophia — tengevolge van het dwalen en het der wijsheid afvallen door haar zwakke kinderen. Alleen diegenen dezer kinderen die zich weer bij hun moeder gevoegd hebben, of er naar streven dit te doen, zijn waard de „zonen eener weduwe" genoemd te worden, en de aloude smeekbede: „Komt mij te hulp, gij zonen der Weduwe, want ik ben de zoon der Weduwe!" slaat op den roep van hen die nog in het vleesch zwoegen aan de taak van hereeniging met hun moeder — en misschien wel in de worsteling het bloedig zweet van hun zielsangst zich van het voorhoofd wisschen als in den hof van Gethsemane — aan hen die zich reeds bij haar gevoegd hebben.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De tempel der menschelijke ziel, welke oorspronkelijk was samengesteld uit de drie zooeven besproken

1) „The teacher *from* the Father". (Vert.).

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

beginselen in behoorlijk evenwicht en in de juiste verhouding, en volgens goddelijke uitspraak „zeer goed" was, is van dien staat afgeweken. Zijn val is teweeggebracht door het onevenredige, onevenwichtige en dus onordelijke misbruik van zijn inhaerente vermogens. Zooals een woedend mensch tijdelijk uit zijn evenwicht is en er toe kan komen te doen wat hij niet zou doen in kalme oogenblikken, zoo heeft de ziel haar eigen aard volkomen ontwricht. Van de drie zuilen welke hem behoorden te schragen, is Wijsheid (Gnosis) omgevallen en vervangen door een buigzamen en veranderlijken steun van theoretische meeningen; Kracht (goddelijke dynamische energie) is verwisseld voor de broosheid van het sterfelijke vleesch; Schoonheid, de goddelijke, stralende vorm welke den mensch moest sieren en hem doen gelijken op zijn Goddelijken Schepper, is verdrongen door al wat leelijk is aan onvolmaaktheid. De mensch is nu een verwoeste tempel, waarboven geschreven staat: „Ichabod! Ichabod! de heerlijkheid is verdwenen!" Afgesneden als hij is van bewusten omgang met zijn Vitaal en Onsterfelijk Beginsel, is hij een gevangene van zichzelf en zijn lageren wereldlijken aard. Het staat aan hem, op zijn schreden terug te keeren en zijn tempel te herbouwen, niet langer een slaaf te zijn van zijn zelfgemaakte begoochelingen en de bekoringen van „wereldsche bezittingen", doch een vrij mensch en vrijmetselaar te worden, die zich bezighoudt met het vormen van zichzelf tot een levenden en kostbaren steen voor den cosmischen tempel van een herboren Menschheid waarin, wanneer hij voltooid en gewijd is, de Godheid weder zal intreden en verblijven.

Te worden „geïnstalleerd in den zetel van Koning Salomo" beteekent dus in den waren zin: het herkrijgen van een Wijsheid die wij verloren hebben, en het in

ons herleven van de Goddelijke Levensessence welke de grondslag van ons wezen is. Met het herkrijgen van die Wijsheid zal tevens al wat begrepen is in de termen Kracht en Schoonheid ook herkregen worden, want de drie zuilen staan eeuwig in verband en in evenwicht. Het niet herkrijgen dier Wijsheid, het niet doen herleven van de Goddelijke Levensessence gedurende ons verblijf in deze wereld, beteekent het missen van de kans welke het leven in stoffelijke omstandigheden verschaft, daar de toestand na den dood er niet een is van arbeid aan dit werk, maar van verpoozing en rust, waar geen werkelijke vooruitgang mogelijk is. Daarom werd Inwijding ingesteld om de wetenschap van dat herkrijgen bij te brengen en zoo de persoonlijke ziel op te heffen tot een nieuwe levensbasis, vanwaar zij kon voortgaan haar eigen verlossing uit te werken en haar inhaerente vermogens te ontwikkelen langs de juiste banen van haar bestemming en evolutie. Doch, zooals de Oude Mysteriën leerden, de ziel die in deze wereld dit werk zelfs niet eens begint, zal niet in staat zijn het hierna te beginnen, doch zal blijven zweven in de ijlere gebieden van deze planeet, zoolang tot zij weer wordt ingezogen in de draaikolk van herboorte door het eeuwig wentelend rad des levens. Om Plato weer aan te halen: „Zij die voor ons de Mysteriën instelden, leerden ons dat al wie oningewijd en zonder deelnemer aan de Mysteriën te zijn in Hades (den toestand na den dood) afdaalde, gedompeld zal worden in slijk en duisternis, doch al wie daar gelouterd en ingewijd aankwam, met de Goden zal verblijven". Deze leering wordt in de Vrijmetselarij weergegeven in de toespeling dat de Meester-Vrijmetselaar wordt „toegelaten tot de bijeenkomst der rechtvaardigen die vervolmaakt zijn", waarvan de beteekenis is dat zij, die deze bekwaamheid niet bereikt hebben en noch „recht-

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

vaardig" (d. i.: verbeterd), noch vervolmaakt zijn, zullen verblijven op een lager peil van het bestaan na den dood. Want de gebieden van het bovenstoffelijke leven zijn talrijk — „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen" of letterlijk: rustplaatsen — en zij zijn, met hun bewoners, trapsgewijze gerangschikt in hiërarchische orde, volgens hun graad van geschiktheid en geestelijke hoogte. De verwarde tegenwoordige wereld, met haar verkeerde democratische idealen van gelijkheid en eenvormigheid, heeft alle begrip verloren van het hiërarchisch beginsel dat, daar het in de hoogere wereld heerscht, in deze wereld behoorde te worden afgespiegeld.

„Order is Heaven's first law and, that confessed,
Some are, and must be, greater than the rest" [1]).

Doch de Vrijmetselarij bewaart het getuigenis van deze verdeeling in graden en van het bestaan van afgescheiden lagen van leven in de hemeloorden, in de symbolische verdeeling harer verder gevorderde leden. Boven de Blauwe Loges heeft de Provinciale Groot-Loge de leiding; daarboven heerscht de Groot-Loge van het land. Theoretisch hooger dan elk dezer is het „Royal Arch" Kapittel, met de Provinciale en Groot-Kapittels daar weer boven. De oplettende bestudeerder zal in de symbolische kleeding, welke door de leden van elk dezer rangen wordt gedragen, de bedoeling opmerken een geëigende uitdrukking te geven aan de daardoor aangeduide waarheid. In een vorig artikel is het Maçonnieke schootsvel verklaard als een beeld van de lichamelijkheid der ziel — het lichaam (niet te verwarren met het grove stoffelijke lichaam) dat zij

1) Orde is 's Hemels eerste wet; als dat erkend wordt, volgt er uit dat sommige wetten grooter zijn, en moeten zijn, dan de rest.

draagt en vertoonen zal wanneer zij uit dit leven treedt. Het zuivere wit van het schootsvel is bij de jongere broeders omzoomd met een lichte tint van dat blauw dat ook in de stoffelijke natuur de kleur der hemelen is. Bij de ouderen in de Provinciale en Groot-Loges is het verdiept tot de donkerste tint van die kleur, in overeenstemming met hun theoretische geestelijke ontwikkeling, terwijl de versierselen der kleeding van goudpassement zinnebeeldig voorstellen wat de woorden van den Psalmist bedoelen: „Des konings dochter (de ziel) is geheel verheerlijkt inwendig; hare kleeding is van gouden borduursel", want naarmate de Levensessence of Wijsheid in toenemende mate in ons wordt „bewerkt" of verwerkelijkt, wordt zij de belichaamde stoffelijkheid van de ziel. In den „Royal Arch" is het blauw van toewijding der Blauwe Graden doorschoten met rood (de kleur van vuur of geestelijken ijver) welker vermenging dat purper voortbrengt, dat zoowel op aarde als in den hemel het prerogatief van vorsten is. Zoo zijn, door hun kleeding in de verschillende graden, de leden der Vrijmetselarij op aarde de zinnebeeldige voorstelling van de engelen en aartsengelen en het geheele genootschap van den Hemel. Sommigen van hen zijn bekleed met licht als met een gewaad, anderen zijn dienaren van vlammend vuur.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

In een korte verhandeling als deze, moeten onze aanhalingen uit de Oude Mysteriën noodzakelijk kort zijn, en zijn zij beperkt tot het Grieksche Eleusische stelsel. Natuurlijk bestonden vele andere, en een uitgebreide doch verspreide litteratuur staat ter beschikking van hen die het onderwerp verder zouden willen vervolgen in de richting van de Egyptische, Samothracische, Chaldeeuwsche, Mithraïsche, Gnostieke en andere stelsels. In hun eigen tijd en plaats vormden zij de gezaghebbende middelpunten van godsdienst en wijs-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

begeerte; die termen zijn gebruikt als slechts phasen van één ondeelbaar onderwerp, dat heden ten dage echter versplitst is in vele soorten theologie en bespiegelende wijsbegeerte, die weinig en dikwijls geen mogelijk verband met elkander hebben. Wat de oude schrijvers openbaar maakten omtrent de Mysteriën vermijdt natuurlijk bescheidenlijk beschrijvingen te geven van de diepere waarheden welke zij leerden of van de werkelijke inwijdingsprocessen. Deze moesten altijd aan geheimhouding onderworpen blijven, doch door den schranderen lezer kan genoeg gevonden worden in hun opzettelijk duistere en overdrachtelijke verhalen om aan te duiden wat er gebeurde en met welke uitwerking op den candidaat. Inwijding is, hebben wij reeds gezegd, iets dat slechts weinigen geschikt zijn te ontvangen, zelfs na langdurige en strenge voorbereiding, en dat nog minder menschen bevoegd zijn te geven. Zij was een ervaring, waarvan een schrijver ten aanzien van den candidaat gezegd heeft: *Vel invenit sanctum, vel facit* — zij vindt hem heilig, of zij maakt 't hem. Het verhaal van Vergilius in het zesde boek van zijn *Aeneïs* over de inwijding van Aeneas in het Elysium (of het bovennatuurlijke licht), of dat van Lucius (alweer een naam die „verlichting" beteekent) in den *Gouden Ezel* van Apuleius, toen hem vergund werd „te middernacht de zon te zien" — ziedaar leerzame voorbeelden. Zoo ook de uitroep van Clemens Alexandrinus, die opgenomen was in de Gnostieke school: „O waarlijk heilige Mysteriën! O rein Licht! Ik word geleid door het licht van de toorts tot het gezicht op den hemel en op God. Ik word heilig door inwijding. De Heer Zelf is de hiërophant die, den candidaat voor inwijding naar het Licht geleidende, hem verzegelt en hem aan den Vader biedt om eeuwig bewaard te blijven. Dit zijn de orgiën van mijn Mysteriën. Indien gij wilt, kom en

wees ook gij ingewijd, en gij zult meedoen aan den dans met de engelen om den ongeschapen, onsterfelijken en eenigen waren God, terwijl het Woord van God medeklinkt in de melodie!"

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De Mysteriën eindigden als openbare instellingen in de zesde eeuw toen zij, uit politieke overwegingen, evenals het onderwijzen der geheime leer en wijsbegeerte, verboden werden door de Romeinsche Regeering onder Justinianus, die streefde naar het instellen van een officieelen, eenvormigen staatsgodsdienst door heel het Rijk. Later kwam er, toen het Romeinsche Rijk tot verval geraakte en uiteenviel, de Roomsch Katholieke Kerk uit te voorschijn welke, zooals wij weten, vastberaden elke autoriteit inzake godsdienst en wijsbegeerte tegenwerkte als een mededinger van haar eigen autoriteit, en tevens het oppergezag en een overheerschende rechtsbevoegdheid in wereldlijke zaken opeischte. Voor den Vrijmetselaar zijn de gevolgen van het gedrag dier Kerk leerzaam. Want wanneer een autoriteit in zaken die volkomen geestelijk zijn en behooren tot een koninkrijk dat niet van deze wereld is, aanspraak maakt op wereldlijke macht en wereldlijke bezittingen, zooals de Roomsche Kerk gedaan heeft en nog doet, bederft en neutraliseert zij tegelijk haar eigen geestelijke eigenschappen. Zij wordt aangestoken door de smetstof van „wereldsche bezittingen". Zij bezwaart zich met „geld en metalen", waarvan zij juist noodwendig ontdaan moet blijven. Het gevolg is geweest, dat wat de grootste geestelijke opvoedende kracht in de geschiedenis der wereld had kunnen zijn, en ook bedoeld was te zijn, een verstoffelijkte instelling is geworden welke een geestelijke tirannie uitoefent die den geest van millioenen geheel van godsdienst heeft vervreemd. Zooals de vrouw van Lot figuurlijk tot een zoutpilaar gekristalliseerd heet te zijn door zich in begeerte te keeren tot

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

datgene wat zij juist geheel had moeten laten varen, zoo is de Roomsche Kerk, door te trachten Mammon en God tegelijk te dienen, in beide tekort geschoten, en zoo is de wereld heden, als gevolg van de verkeerde stappen en de misbruiken van eeuwen, een chaos van verdeelde secten en is de algemeene godsdienstleering even materialistisch als de Vrijmetselarij. Dit is jammer, want in zijn oorspronkelijken opzet en oorspronkelijke toepassing was het Christendom bedoeld te dienen als een stelsel van inwijding op katholieke of algemeene schaal, en alles wat vroeger — op minder doeltreffende wijze en aan een meer beperkt publiek — in de Oude Mysteriën werd onderwezen, over te nemen, te vervangen en uit te breiden. Het is niet mogelijk hier in te gaan op de buitengemeen interessante vragen welke betrokken zijn bij den overgang van vóór-Christelijken naar Christelijken godsdienst, of te verklaren waarom en hoe de Christelijke de bloem zijn der voorafgegane Mysteriën en ze overtreffen. In hun hoofdleeringen, zoowel als in de wijsgeerige levenswijze welke zij eischen, zijn de twee methoden gelijk. De verschillen tusschen hen zijn alleen te wijten aan uitbreidingen of aan afwijkingen in de wijze van uitdrukken. Het Christendom kwam niet om te vernietigen, doch om te vervullen en uit te breiden. Die vervulling en uitbreiding vloeiden voort uit een gebeurtenis van cosmische beteekenis, waarvan wij spreken als de Vleeschwording. Door die gebeurtenis had iets plaats gehad, dat het maaksel zelf van onze planeet en elk onderdeel van het menschengeslacht beïnvloedde. Wat dat „iets" was, en de aard der verandering welke het bewerkte, is een te grootsch en machtig onderwerp om thans uit te werken, doch wij kunnen het toelichten door Maçonnieke symboliek. Het was een gebeurtenis welke het aequivalent is van, en wordt voorgesteld door, het overbrengen

van het Heilig Zinnebeeld van den Grooten Geometer des Heelals van de zoldering der Loge (waar het geplaatst is bij de graden van de Blauwe Vrijmetselarij) naar den vloer, waar het gevonden wordt in den „Royal Arch" Graad, omringd door brandende lichten en allen luister van diepe vereering en heiligheid. Hoeveel Vrijmetselaars zijn er tegenwoordig in de Orde, die inzien dat de Vrijmetselarij in deze symboliek een bevestiging geeft en een zichtbaar getuigenis verschaft van precies hetzelfde feit, dat de geestelijke bevestigt wanneer hij uit zijn Geloofsbelijdenis de woorden reciteert: „Hij is nedergekomen uit den hemel, en vleesch geworden .... en een mensch geworden"?

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Door een stilzwijgend en volkomen ongerechtvaardigd gebruik vermijden de leden der Orde in hun Loges het vermelden van den Christelijken Meester, en beperken zij hun voorlezingen en aanhalingen uit de Schrift bijna uitsluitend tot het Oude Testament, waarvan de drijfveer zonder twijfel toe te schrijven zal zijn aan het verlangen het gebod na te leven zich te onthouden van godsdienstige besprekingen, en het aanstoot geven aan broeders, die niet van het Christelijke geloof zijn, te voorkomen. Dit motief is echter geheel verkeerd ingegeven en wordt teniet gedaan door het feit dat het „groote licht", waarop elk lid wordt beeedigd en dat in zijn ernstige aandacht aanbevolen wordt van het oogenblik zijner toelating tot de Orde af, niet alleen het Oude Testament is, doch het Boek der Heilige Kennis in zijn geheel. Het Nieuwe Testament is voor zijn onderrichting even onontbeerlijk als het Oude, niet alleen wegens de zedelijke leering, doch omdat het het verhaal der Mysteriën in hun verhevensten vorm en historisch hoogtepunt uitmaakt. De Evangeliën zelf zijn, evenals de Maçonnieke graden, een verhaal van voorbereiding en verlichting, leidende

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

tot de beproeving van het sterven, gevolgd door een opstanding uit den dood en het verwerven van Meesterschap, en zij vertoonen het inwijdingsproces, opgevoerd tot den hoogst denkbaren graad van bereiking. Het Nieuwe Testament is vol plaatsen in Maçonnieke terminologie, en er is niet weinig ironie in het feit, dat hedendaagsche Vrijmetselaars het uiterste belang en de toepasselijkheid ervan op de handelingen hunner Loge niet inzien, en dat zij zoodoende zelf vergeleken kunnen worden met die bouwlieden, van wie geschreven staat dat zij den steen verworpen hadden die tot een hoeksteen is geworden. Zij zouden verder vernemen, dat de Grootmeester en het Ideaal der Vrijmetselarij, Hiram Abiff, slechts een beeld is van den Grootmeester, het Ideaal en den Verlosser der wereld, den Goddelijken Bouwmeester, door wien alle dingen gemaakt zijn, zonder wien geen ding is gemaakt, dat gemaakt is, en wiens leven is het licht der menschen. Als de woorden van het Maçonnieke gezang: „Hiram de bouwmeester gaf aan de geheele Orde aanwijzingen hoe zij moesten bouwen" waar zijn, is het even waar dat de hoofdpersoon van de Christelijke Schrift ook aan de geheele menschheid leerde „hoe zij moesten bouwen" en hun eigen gevallen aard opnieuw oprichten, en dat de methode van dat bouwen het kruis als werkgereedschap meebrengt en haar hoogtepunt bereikt in een sterven en een uit den dood verrijzen. En staat het daar niet verder geschreven van hen, die door die werkwijze hun inwijding en meesterschap bereiken, dat zij huisgenooten Gods worden en gebouwd tot een geestelijk huis, niet met handen gemaakt maar eeuwig in de hemelen, „waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen, op welken het geheele gebouw, bekwamelijk te zamen gevoegd zijnde, opwast tot eenen heiligen Tempel . . . . gebouwd tot eene woonstede Gods"?

Men kan dus noch op de Oude Mysteriën, noch op de hedendaagsche Vrijmetselarij — hun afstammelinge — een juisten kijk krijgen, zonder raadpleging van hun betrekking tot het Christelijke evangelie, waarin de vóór-Christelijke scholen werden opgenomen. De lijn van opvolging en ontwikkeling uit de eerste tot de laatste is direct en organisch. Verschillen in tijd, plaats en wijze van uitdrukken daargelaten, onderwezen beide precies dezelfde waarheden en prentten zij de noodzakelijkheid van regeneratie in. In zulk een aangelegenheid kan er geen ongelijkheid van leer zijn. De op haar betrekkelijke waarheid moet statisch en eenvormig zijn, in welk tijdperk der wereldgeschiedenis ook. Vandaar dat wij zien dat Augustinus verzekert, dat er altijd maar één godsdienst in de wereld heeft bestaan sedert het begin van tijd (onder godsdienst te verstaan: de wetenschap van het herbinden van de ontwrichte ziel aan haar oorsprong) en dat men in apostolische tijden dien godsdienst „Christelijk" begon te noemen. Vandaar ook, dat zoowel de Roomsche Kerk als de Vrijmetselarij, al zijn zij nog zoo afwijkend in uiterlijk aanzien en in werkwijze, dezen trek gemeen hebben: dat ieder verklaart en volhoudt dat geen verandering of nieuwigheid in de kernleer toelaatbaar is, en dat het onwettig is de oude landmerken te verwijderen of er van af te wijken. Elk heeft gelijk in dat volhouden, want in het stelsel van ieder is de eeuwenoude leer der herboorte en vergoddelijking der menschelijke ziel vervat, echter in het eene geval verduisterd door theologische en andere aanwassen, welke vreemd zijn aan het hoofddoel van den godsdienst, en in het andere onopgemerkt, omdat de symboliek onverklaard wordt gelaten. Voor een helder inzicht echter zijn de Christelijke en de Maçonnieke leer gelijk in bedoeling, doch verschillend in werkwijze. De een spreekt van „*Via*

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Crucis", de ander van „*Via Lucis*"; toch zijn die twee wegen slechts één weg. De eerste onderwijst door het oor; de laatste door het oog en door den aspirant te vereenzelvigen met de leer, door hem persoonlijk en dramatisch symbolische riten te doen ondergaan welke hij, naar men verwacht, van een ceremonieelen vorm zal omzetten in subjectieve ervaring. Zooals de litteratuur der Kerkvaders aantoont, was de oorspronkelijke leerwijze der Christelijke Kerk niet die welke thans bestaat, volgens welke de godsdienstige ritus en leering worden toegediend aan het geheele publiek gelijkelijk, en op een wijze welke een gemeenschappelijk hoogtepeil der leer voor allen en een gelijk begripsvermogen bij alle leden der congregatie in zich sluit. Zij was daarentegen een in graden verdeelde leerwijze, gelijk aan het Maçonnieke stelsel van graden welke verleend worden op grond van toegenomen verdienste en bekwaamheid. Wanneer wij een der leerzaamste van de oudste Christelijke verhandelingen aanhalen (Dionysius: *Over de Kerkelijke Hiërarchie*), waarmede elke bestudeerder der Vrijmetselarij zich vertrouwd behoorde te maken, zal men zien dat toelating tot de oudste Kerk geschiedde door drie ceremonieele graden, welke in hun bedoeling precies overeenkomen met die der Vrijmetselarij. „De allerheiligste inwijding van de Mystieke Riten heeft als haar eerste Goddelijke doel: het heilig reinigen van den ingewijde, als tweede: de verlichtende onderrichting van den gelouterde, en ten slotte en als voltooiïng van het vorige: het vervolmaken van hen die geleerd zijn in de wetenschap van de voor hen geëigende onderrichtingen. De orde der Dienaren reinigt den ingewijde door de Mystieke Riten in de eerste klasse; in de tweede geleidt zij den gelouterde naar het licht; en in de laatste en hoogste vervolmaakt zij hen, die hebben gedeeld in het Goddelijk Licht

door de wetenschappelijke beschouwingen van de beoogde verlichtingen". Deze korte aanhaling alleen is reeds voldoende om aan te toonen, dat oorspronkelijk het lidmaatschap van de Christelijke Kerk met zich bracht een opeenvolging van drie inwijdingsriten, welke in bedoeling gelijk zijn aan die der Vrijmetselarij heden ten dage. De namen, welke gegeven werden aan hen die in die Riten waren geslaagd, waren: Catechumenen, Leiturgoi en Priesters of Presbyters, welke op hun beurt weer gelijkgesteld kunnen worden met onze Leerlingen, Gezellen en Meester-Vrijmetselaars. Hun eerste graad was een wedergeboorte en loutering van het hart, de tweede had betrekking op de verlichting van het verstand, en de derde op een algeheel der zonde afsterven en een nieuwe geboorte in rechtvaardigheid, waarin de candidaat met Christus op het kruis stierf (zooals men hem bij ons den dood van Hiram doet navolgen), en verheven werd tot die hoogere orde van leven welke Meesterschap is.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Toen het Christendom een staatsgodsdienst werd en de Kerk een wereldmacht, vorderde de verstoffelijking van zijn leer snel en is deze met de eeuwen slechts toegenomen. Inplaats van de vereenigende kracht te worden welke haar leiders bedoelden dat die leer zou zijn, heeft haar zich inlaten met „wereldsche bezittingen" tot gevolg gehad dat zij een ontbindende kracht werd. Misbruiken leidden tot scheuringen en sektegeest, en terwijl de vaderstam, in den vorm van de Grieksche en de Roomsche Kerk, nog al de oorspronkelijke geloofsbrieven, tradities en symbolen in hun prachtige liturgieën en riten bezit en angstvallig bewaart, wordt meer belang gehecht aan de uiterlijke schil van het erfdeel dan aan de kern en den geest ervan, terwijl de Protestantsche gemeenten en de zoogenaamde „vrije" kerken ongelukkigerwijze zich zelf geheel hebben afge-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

sneden van de oorspronkelijke traditie, en hun gewaande vrijheid en onafhankelijkheid zijn feitelijk slechts een gevangenschap in hun eigen denkbeelden, welke in geen betrekking staan tot de oorspronkelijke gnosis en geen begrip hebben van die Mysteriën die altijd dieper moeten liggen dan de exoterische, voor het algemeen geldende, godsdienst van een gegeven tijdperk. Regeneratie als wetenschap ligt reeds lang — en nog — volkomen buiten den gezichtskring van den orthodoxen godsdienst. De verzekering van den Christelijken Meester: „Gijlieden moet wederom geboren worden" wordt beschouwd als slechts een vrome raadgeving tot een onbegrensde verbetering van gedrag en karakter, doch niet als een toespeling op een drastische wetenschappelijke omwenteling en hervorming van den persoon zelf, op de wijze als beoogd werd door de in de Mysteriën voorgeschreven inwijdingsriten. Zeker kan een godsdienst voor het algemeen „goede" menschen voortbrengen, volgens 's werelds norm van goedheid. Maar hij brengt geen vergoddelijkte menschen voort — en kan dat ook niet — die begiftigd zijn met de hoedanigheden van het Meesterschap, daar hij onwetend is van de aloude wijsheid en de werkwijzen waardoor dat doel bereikt kan worden.

Die wijsheid en die aloude methoden der Mysteriën zijn echter nooit zonder een levenden getuige in de wereld geweest, ondanks de waakzaamheid en het verbieden der officieele orthodoxie. Sedert de opheffing der Mysteriën in de zesde eeuw, zijn hun traditie en leering in het geheim voortgezet en onder verschillende dekmantels, en aan die voortzetting is ons tegenwoordig Maçonniek stelsel te danken. Zooals reeds eerder in deze artikelen is aangegeven, werd het tusschen de twee en drie eeuwen geleden samengesteld en ontworpen als een eenvoudige uitdrukking van de oude leer en inwij-

dingsmethode, door een groep verlichte geesten, die in de oude traditie en geheime wetenschap veel dieper onderricht waren dan zij die heden van hun werk gebruik maken, of zelfs dan de tekst der Maçonnieke riten aangeeft. Indien zij onbekend en anoniem bleven, zoodat de nasporingen van den hedendaagschen bestudeerder hun identiteit niet kunnen vaststellen, dan is dat slechts wat te verwachten is, want de ware ingewijde is iemand die zich nimmer als zoodanig bekend maakt en er mee tevreden is onpersoonlijk, onzichtbaar en zonder bekendheid te blijven, die zonder voorkeur zijn zaad uitstrooit voor het welzijn van zijn medemenschen, het aan anderen overlatende het te besproeien en aan God het te doen wassen. Doch binnen de perken welke zij zich stelden, verrichtten zij hun werk goed en trouw en maakten zij — zooals getracht is in deze bladzijden aan te toonen — een althans in de groote lijnen en de grondbeginselen getrouwe kopie van de oude leering en de volmakende riten der wijsgeerige Mysteriën. Het is goed gezegd door een schrijver van gezag over het onderwerp, dat zij het stelsel der bespiegelende Vrijmetselarij naar voren brachten als „een experiment op den geest der eeuw" en met het doel om aan tenminste een klein deel van een publiek dat in een tijd van groote duisternis en materialisme leefde, een getuigenis te leveren van de leer der regeneratie, welke als een licht zou kunnen dienen voor hen die er profijt van zouden weten te trekken. Als deze theorie juist is, kan het, oppervlakkig beschouwd, lijken alsof hun bedoeling gelogenstraft is door latere ontwikkelingen, in den loop waarvan een organisatie is opgekomen van wereldomvattende afmetingen en met een uitgebreid ledental, welke ongetwijfeld in hoofdzaak bezield wordt door waardige idealen en een zekere mate van weldadig werk verricht, maar niettemin volkomen

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

faalt in het zien van het ware en oorspronkelijke doel als een Orde tot het bevorderen van de wetenschap der menschelijke regeneratie, en er onbewust van is dat, door dit verzuim, haar prestaties in andere richtingen van weinig of geen belang zijn. Doch een ruimere en verstandiger kijk op den toestand zal — erkennende, dat er een groote uitstorting van kracht heeft plaats gehad welke van weinig nut is voor het oogenblik — tevens doen zien, dat op den langen duur en in den loop der tijden die energie niet verspild, doch bewaard is geworden, en dat zij, behalve dat zij hier en daar baat heeft gebracht aan enkele personen die in staat zijn waarlijk van de Orde profijt te trekken, het getuigenis bewaart en het licht der eeuwige Mysteriën in een duistere eeuw brandende houdt. Zooals het licht van een Meester-Vrijmetselaar dat nimmer geheel wordt uitgedoofd, zoo gaat in de donkerste dagen der wereld het licht der Mysteriën nooit geheel uit, en God en de weg welke tot Hem leidt worden niet zonder getuigenis gelaten. En al moge, in vergelijking met andere getuigenissen, de Vrijmetselarij slechts een zacht schijnend straaltje zijn eerder dan een krachtige straal licht, zoo is zij niettemin een echte straal; een vriendelijk lichtje, ontstoken aan de centrale altaarvlam der wereld, dat voldoende is om tenminste sommigen onzer verder te leiden temidden der ons omringende duisternis, totdat de nacht geweken zal zijn. Licht wordt geschonken evenredig aan het verlangen van ons hart, doch voor het meerendeel der Vrijmetselaars verspreidt hun Orde heelemaal geen licht, omdat licht niet hun verlangen is, en evenmin wordt inwijding in haar ware beteekenis begrepen of begeerd. Zij bewegen zich tusschen de symbolen, schijnbeelden en in de plaats gestelde geheimen van de Mysteriën zonder ze te begrijpen, zonder het verlangen ze te herleiden tot werkelijkheid. Zij

maken de Orde dienstbaar aan maatschappelijke en filantropische oogmerken die aan haar doel vreemd zijn, en zelfs aan het voldoen aan hun verlangen naar uiterlijke persoonlijke onderscheiding, doch als een werktuig tot herschepping blijft zij volkomen zonder uitwerking.

De Vrijmetselarij in Betrekking tot de Oude Mysteriën.

Is echter deze onwetendheid, deze ontoegankelijkheid en dit niet kunnen begrijpen, tevergeefs? Misschien niet. Ieder onzer leeft in de tegenwoordigheid van natuurlijke geheimenissen die hij niet kan onderscheiden of begrijpen, en zelfs wanneer het verlangen naar wijsheid eindelijk is opgewekt, is het opvoeden van het verstand een langdurig proces. De Natuur bouwt in al haar rijken slechts langzaam, en vervolmaakt haar oogmerken door eindelooze herhalingen en een schijnbaar moedwillige verkwisting van materiaal. En in de dingen van het Koninkrijk dat boven de Natuur uitgaat geldt dezelfde werkwijze. De zielen worden slechts langzaam tot het Licht getrokken, en hun vervolmaking en omzetting in dat Licht is dikwijls zeer geleidelijk. Reeds lang voordat het in staat is schaduw van werkelijkheid te onderscheiden, moet het Menschdom zijn ongeoefende leerlingenhand beproeven op bedrieglijk speelgoed en in-de-plaats-stellingen voor de ware geheimen der Werkelijkheid. Reeds lang voordat het een werkelijke inwijding op het pad dat tot God leidt waardig is, moet het de vrijheid hebben zich over te geven aan voorbereidende onkundige herhalingen van de ermede gemoeide processen. Langs de toegangswegen naar de oude Mysterietempels stonden standbeelden van de Goden, welke op zichzelf niet van waarde waren, doch ten doel hadden den geest der nieuwelingen te gewennen aan de geestelijke begrippen en goddelijke eigenschappen waarvan die standbeelden een voorwerpelijke uitbeelding en gelijkenis bedoelden te zijn. Doch binnen den tempel zelf waren alle gesneden beelden, alle vorm-

De Beteekenis der Vrijmetselarij.

dragende figuren, symbolen en ceremonieele zinnebeelden verdwenen, want de geest moest dan eindelijk leeren het te stellen zonder hun hulp, en alleen door de kracht van zijn eigen reinheid en verstand op te stijgen tot een ongesluierde waarneming van hun vormlooze prototypen en „den Naamlooze met de honderd namen" te zien.

„Verkrijg dan wijsheid, en verkrijg verstand met al uwe bezitting" roept de oude Leeraar uit, en dat is een raad welke heden ten dage wel mag worden aanbevolen aan onze Broeders Vrijmetselaren, die hun eigen stelsel zoo weinig begrijpen. Doch het begrijpen is afhankelijk van de gave van het Hemelsche Licht, welke gave op haar beurt weer afhangt van het vuur van ons verlangen ernaar. Indien heden ten dage de Wijsheid in weduwstaat verkeert, zijn alle Vrijmetselaars werkelijk of potentieel de zonen der weduwe, en zij zal gerechtvaardigid worden door haar kinderen die haar opsporen en voor haar zwoegen als voor een verborgen schat. Het staat aan de Orde zelf, of zij haar eigen erfdeel zal aanvaarden als een rechtstreeksche afstammelinge van de Oude Mysteriën en de Wijsheidsleering, dan wel of zij, door dat niet te doen, het onvermijdelijke lot zal ondergaan van alles wat slechts een vorm is waaruit de oorspronkelijke geest is verdwenen.

---

ne-
lijk
oor
te
un
de

al
is
be-
gen
is
ht,
uur
de
se-
ve,
en
en
aar
af-
ds-
er-
en
en.

